

Veterinar



Znanstveno-stručni časopis studenata veterinarske medicine

Utemeljen 1938.



1919-2019

VETERINARSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU



ISSN: 0303-5409

Godina **2019.**

Godište **57.**

Broj **2.**

Veterinar

Znanstveno - stručni časopis studenata veterinarske medicine

Utemeljen 1938.

**Izdavač
Publisher** Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
University of Zagreb, Faculty of Veterinary Medicine
Heinzelova 55, 10 000 Zagreb

**Web stranica
Web Site** <http://www.vef.unizg.hr/veterinar>

**Adresa uredništva
Editorial Office** Heinzelova 55, 10 000 Zagreb
tel.: +385 (0)1 2390 111
e-mail: veterinar@vef.hr

**Glavna urednica
Editor-in-Chief** Iva Benvin
e-mail: iva.benvin55@gmail.com
mob. +385 (0)99 590 2559

**Zamjenica urednika
Deputy Editor** Mihaela Vranješ

**Grafički urednik
Graphics Editor** prof. dr. sc. Krešimir Severin

**Studentski urednički odbor
Students' Editorial Board** Ivona Baketarić
Iva Benvin
Ana Delač
Zvonimir Delač
Irisz Koutis

Juliette Magoga
Aleksandra Medaković
Sabina Seferagić
Sunčica Sertić
Mihaela Vranješ

**Urednički kolegij
Editorial Board** izv. prof. dr. sc. Martina Đuras
izv. prof. dr. sc. Gordana Gregurić Gračner
doc. dr. sc. Suzana Hađina
izv. prof. dr. sc. Marko Hohšteter
izv. prof. dr. sc. Ivana Kiš

izv. prof. dr. sc. Dean Konjević, dipl. ECZM
prof. dr. sc. Boris Pirkić
prof. dr. sc. Krešimir Severin
dr. sc. Vesna Špac, dipl. ing., dipl. bibl.
izv. prof. dr. sc. Silvijo Vince

**Lektori
Revisors** Željana Klječanin Franić, prof. – hrvatski jezik
Janet Ann Tuškan, prof. – engleski jezik

**Naklada
Print Run** 1000

Fotografija na naslovnoj stranici: Alen Bregeš, dr. med. vet.

Časopis Veterinar novčano podupire Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Svi izvorni znanstveni radovi, stručni članci, pregledni članci, stručne rasprave i prikazi slučaja podliježu recenziji dvaju recenzenata. Popularizacijski i drugi članci ne podliježu recenziji.

Časopis ne odgovara za točnost objavljenih tekstova ili eventualne tiskarske pogreške.



Dragi čitatelji,

s ponosom Vam predstavljam posebno izdanje znanstveno-stručnog časopisa studenata veterinarske medicine *Veterinar*. S obzirom na to da je prvi broj *Veterinara* objavljen davne 1938. godine, ovaj časopis ima dugu tradiciju i obilježje je studenata veterinarske medicine u stoljetnom postojanju i radu Veterinarskoga fakulteta. Stoga je i pridana čast da se objavi posebno izdanje časopisa *Veterinar* povodom stote obljetnice Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Ovaj broj sadržava kronološki prikaz studentskih organizacija i njihovo djelovanje od osnutka Veterinarskoga fakulteta 1919. godine pa sve do danas. Informacije su prikupljene iz različitih izvora poput ljetopisa, zapisnika sa sastanaka, starijih brojeva časopisa te izvještaja osoba koje su u studentskom razdoblju djelovale u studentskim organizacijama. Također, sadržaj smo obogatili intervjuima s trenutačnim ili umirovljenim djelatnicima Veterinarskoga fakulteta koji donose zanimljive odgovore na pitanja o studiranju i životu za vrijeme njihova studija veterinarske medicine te o karijeri i životu poslije studija. Posebno izdanje časopisa završava kronološkim prikazom svih dostupnih objavljenih brojeva *Veterinara*, od prvog broja pa sve do danas. U ovim su člancima prikazane brojne izmjene u vizualnom identitetu, učestalosti izlaženja te sadržaju časopisa u različitim razdobljima. Cijeli sadržaj ovoga broja daje uvid u bogatu povijest djelovanja studenata veterinarske medicine i njihovu važnost u pojedinim događajima Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Na kraju uvodne riječi željela bih zahvaliti svim autorima i suradnicima koji su sudjelovali u stvaranju ovoga posebnog broja *Veterinar*. Zahvaljujem i grafičkom uredniku na izdvojenom vremenu i trudu za grafičku pripremu i prijelom časopisa. Velika hvala i našoj lektorici, čije su primjedbe i komentari uvelike poboljšali kvalitetu časopisa. Posebno zahvaljujem dekanu prof. dr. sc. Nenadu Turku na potpori koju nam pruža i na omogućenom izlasku i tiskanju posebnog izdanja časopisa u znatno većem broju primjeraka.

Unatoč kratkim prekidima u kontinuitetu izlaženja, u dugu tradiciju časopisa *Veterinar* uloženo je mnogo truda i rada velikog broja studenata koji su od prvoga broja pa do današnjega sudjelovali u stvaranju ovoga najstarijeg studentskog časopisa studenata veterine u Europi. Stoga neka Vas kvaliteta i ugled ovoga časopisa potiču da se *Veterinar* unapređuje i dalje te se prisjetite: *Uvijek se čini nemogućim tako dugo dok se to ne učini.*

Iva Benvin, glavna urednica

Studentske organizacije Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1919. – 1990.)

Pavičić, Ž.

*prof. dr. sc. Željko Pavičić,
Zavod za higijenu,
ponašanje i dobrobit
životinja, Veterinarski
fakultet Sveučilišta u
Zagrebu*

Sažetak

U radu su kronološki prikazane najvažnije faze povijesnog razvoja studentske organizacije Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i njihovo djelovanje od 1919., pa sve do 1990. godine. Tekst se temelji na višegodišnjem istraživačkom radu autora za potrebe pisanja monografije povodom stote obljetnice Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Pritom su korišteni pisani izvori iz sjedničkih zapisnika Vijeća i Savjeta Veterinarskog fakulteta, stručni časopisi i drugi izvori. Studentska arhiva u promatranom razdoblju nije sačuvana, što bi znatno olakšalo i pridonijelo cjelovitijem predstavljanju rada studentske organizacije u proteklom vremenu. Ipak, korištena dokumentacija može dati opći uvid u bogatu povijest studentskog djelovanja i njihovu važnost u pojedinim događajima koji su se zbili na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, sveučilišnoj zajednici i struci.

Uvod

Djelovanje studenata Veterinarskoga fakulteta putem studentskih organizacija ima jednako dugu povijest kao i postojanje ove visokoobrazovne institucije u Zagrebu. Na njihov su rad znatno utjecale društveno-političke promjene koje su se na ovim prostorima zbivale, ali s uvijek jasnim ciljem da studentskim djelovanjem utječu na promociju Fakulteta putem različitih aktivnosti (izdavačka djelatnost, sport i kulturno-umjetničke sekcije) te rad na zaštiti interesa studenata, poput poboljšanja uvjeta studiranja. U tome su većim dijelom kroz povijest imali podršku uprava fakulteta, koje su ih, u skladu s mogućnostima, materijalno pomagali.

Djelovanje Kluba studenata veterine (1919. – 1923.)

Veterinarska visoka škola u Zagrebu započela je s radom u školskoj godini 1919./1920. na temelju Uredbe kojom se do kasnijeg uređenja ustavnim putem ustrojava Veterinarska

visoka škola u Zagrebu (NN 93/1919), koju je 31. kolovoza 1919. propisao regent Aleksandar Karađorđević. Školi je dodijeljena dvokatnica Zemaljske potkivačke škole i prizemne dvorišne prostorije za smještaj klinika u Savskoj cesti broj 16.

Prvi počeci rada studentske organizacije datiraju od 11. studenoga 1919., kad su studenti prvog semestra održali prvi sastanak u prostorijama škole. Nešto poslije organiziraju i 3. prosinca 1919. osnivaju Klub studenata veterine. Prvi predsjednik kluba bio je student J. Ibršimović, a članstvo je činilo 35 od 59 upisanih studenata. Klub je osnovan da moralno i materijalno potpomaže svoje članove. U tu su se svrhu studenti obraćali veterinarima za materijalnu pomoć, a prikupljene su potpore dijelili siromašnijim studentima za potrebe studentskog života. Nakon ustroja škole osnovali su knjižnicu i vlastitim šapirografom tiskali skripte za potrebe studija. U knjižnici se ubrzo, zahvaljujući donacijama, povećao broj knjiga i časopisa, pa su donesena posebna pravila koja su

Slika 1. Članovi Kluba studenata veterine s većinom prvih nastavnika Veterinarske visoke škole početkom 1920-ih godina (arhiva Fakulteta)



Slika 2. Studenti diplomanti s nastavnicima Fakulteta snimljeni 1939. godine (arhiva Fakulteta)



regulirala uvjete i način njihove posudbe. Klub studenata veterine djelovao je pod tim imenom do 9. svibnja 1923., kad mijenja ime u Klub studenata veterinarske medicine (KSVM).

Djelovanje Kluba studenata veterinarske medicine (1923. – 1946.)

Ukazom kralja Aleksandra od 7. prosinca 1924., na prijedlog ministra prosvjete Kraljevine SHS S. Pribičevića i nakon saslušanja Akademijškog senata Sveučilišta u Zagrebu, Veterinarska visoka škola pretvorena je u Veterinarski fakultet Sveučilišta Kraljevine SHS u Zagrebu. Veterinarski je fakultet tako postao peta sastavnica Sveučilišta u Zagrebu i stekao pravo da ravnopravno sudjeluje u Akademijškom senatu Sveučilišta.

Studenti veterine i nakon osnutka Fakulteta nastavljaju svoje djelovanje putem Kluba studenata veterinarske medicine (KSVM). Klub je

imao svoj štambilj, a na odborskoj sjednici od 25. ožujka 1928. predloženo je da se napravi klupska značka. U tu je svrhu osnovan poseban odbor i raspisan natječaj među studentima za idejno rješenje izgleda značke. Prihvaćen je prijedlog kolege Cvetka: *značka oblika deltoida, čiji su rubovi bijeli, označuju slova M i V; na crnom se polju značke nalazi bijeli štap oko kojeg se u pravokutnim zavojima vije zmija*. Klub je odmah naručio 400 komada znački, a rasprodali su ih za osam godina. Godine 1937. prema istom su nacrtu napravljene nove, ali nešto manje značke, i do 1940. gotovo su rasprodane.

KSVM je u to vrijeme svoje aktivnosti usmjerio u obranu opstanka Sveučilišta i Veterinarskoga fakulteta. Tako s ostalim studentima organiziraju protestne skupštine protiv tendencije uki-

danja Sveučilišta u Zagrebu, na čemu je osobito inzistirao S. Grol, velikosrpski političar i ministar prosvjete (1928. – 1929.). Štiteći interese Fakulteta organizirali su 27. srpnja 1928. protestnu skupštinu sa zahtjevom da se imovina Zemaljske veterinarske zaklade vrati iz Beograda u Zagreb i upotrijebi se za razvoj Fakulteta. Godinu dana poslije Zaklada je vraćena u Zagreb i korištena za tu namjenu.

Jačanjem velikosrpskog režima kralja Aleksandra i borbi protiv Šestojanuarske diktature pojavljuju se na političkoj pozornici zagrebačkog sveučilišta četiri opozicijske skupine: studenti ljevičari (komunisti i njihovi simpatizeri), pristaše Hrvatske seljačke stranke, klerikalci i frankovci, kao ekstremna nacionalistička desnica. Među tim skupinama povremeno dolazi do suradnje protiv režimskih ogranaka na Sveučilištu. Tako je u ožujku 1933. proveden zajednički generalni štrajk neupisivanjem studenata, u znak protesta protiv uvođenja školarine.

Studenti Veterinarskoga fakulteta u to se vrijeme dijele u dvije političke formacije. KSVM je okupljao brojniju skupinu proturežimski nastrojenih studenata, dok s druge strane na Fakultetu postoji tzv. Jugoslavensko udruženje studenata veterinarske medicine (JUSVM), s malobrojnijom skupinom članova koji su pripadali ekstremnoj monarhističkoj ideologiji. Ta je skupina izražavala privrženost postojećem režimu i djelovala preko proturežimski nastrojenih političkih organizacija. Uloga JUSVM-a bila je da djeluje kao protuteža KSVM-u, koji je bio pod djelovanjem naprednijih studenata ljevičara. KSVM i JUSVM su za svoj rad imali na raspolaganju odvojene klupske prostorije, koje su im na sjednici Savjeta od 7. veljače i 15. ožujka 1935., povodom njihovih zahtjeva, odobrene za korištenje u unajmljenoj zgradi I. Hrvatske štedionice u Savskoj cesti broj 23.

Prve korake organiziranih opozicijsko-naprednih ambicija u KSVM-u susrećemo odmah poslije proglašenja monarhističke diktature 1929. godine. Od 1929. do 1931. na Fakultetu se formira prva skupina naprednih studenata ljevičara (E. Maglajić, O. Karabegović, S. Rapić, I. Zaharija, N. Špoljar) koji u nadolazećem vremenu rade na proširenju svojih redova iz mnoštva studenata veterinarske medicine (R. Stanišić, I. Pušić, I. Žanko, Z. Golub, E. Čamo, A. Keršner, D. Butorac, J. Hvala, A. Dumić, S. Komar, T. Švob, B. Špalj i mnogi drugi). Rade u kružocima, izučavaju marksizam i političku ekonomiju, organiziraju pretplatu na marksističko-lenjinističku literaturu, bore se za očuvanje demokratskih sloboda za studente i dr. Pod okriljem Saveza komunista omladine Jugoslavije (SKOJ) rade kao protuteža JUSVM-u, čiji su članovi bili plaćenici policije i režima. Iako rade u potpunoj ilegalnosti, vrlo rano postaju predmet policijskih istraga i izгона sa zagrebačkog sveučilišta (O. Karabegović).

Nakon ubojstva kralja Aleksandra u Marseillesu 1934. režimske ekspoziture u studentskim redovima na Sveučilištu ubrzo se osipaju i dolazi do nove političke polarizacije – komunisti na



Slika 3. Detalj sa studentskih vježbi na staroj lokaciji Fakulteta u Savskoj cesti br. 16. (arhiva Fakulteta)

krajnjoj ljevici, a frankovci (ekstremni hrvatski nacionalisti) na krajnjoj desnici studentskog fronta.

Godine 1935. slabi diktatura kralja Aleksandra, pa je malobrojna skupina JUSVM-a odbacila monarhističke ideje i prestala s djelovanjem. Na sjednici Savjeta od 26. siječnja 1940. dekan prof. dr. I. Babić izvijestio je o otkazu fakultetskih prostorija JUSVM-u, a na sjednici od 17. svibnja iste godine Savjet je informiran o odluci dekana za raspuštanje JUSVM-a na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Na istoj je sjednici podnesen izvještaj i obračun JUSVM-a, a na sjednici od 24. lipnja iste godine dekan je informirao o primopredaji imovine JUSVM-a.

Od tog vremena na Fakultetu djeluje samo KSVM, koji okuplja sve tadašnje političke i socijalne strukture. Pojavom fašizma zaoštravaju se politički odnosi među studentima pa se klub polarizira u dvije skupine, profašiste i antifašiste. Posljednju su činili studenti koji su bili orijentirani na SKOJ preko skupine naprednih studenata ljevičara. Borba između polariziranih skupina najjače se očitovala u izboru za Upravni odbor KSVM-a, a prva pobjeda ljevičara uslijedila je na izbornoj skupštini 28. studenoga 1935. (student E. Čamo, predsjednik) kad je osnovan Socijalni fond KSVM-a.

Godine 1936. akcije ljevičara unutar KSVM-a postaju sve intenzivnije, pa u travnju te godine KSVM na čelu s ljevičarima sudjeluje u poznatom studentskom štrajku protiv diktatorskog režima generala P. Živkovića. Štrajk je počeo pod rukovodstvom SKOJ-a na beogradskom univerzitetu i vodio se pod parolom *borba za*

Slika 4. Detalj s predavanja na staroj lokaciji Fakulteta 1930-ih godina (arhiva Fakulteta)



autonomiju univerziteta i bolje uvjete života svih studenata. U Zagrebu je rukovodstvo sveučilišne studentske organizacije (Inter klub), koje je bilo pod upravom profašista (frankovaca), štrajku dalo izrazito šovinistički i nacionalno ekstremistički karakter. To je bio znak da KSVM na čelu s ljevičarima istupi iz štrajka, solidarizirajući se i dalje s općom studentskom borbom za autonomiju univerziteta i studentska prava, koja je doživjela potpuni uspjeh.

Godine 1937. znatno se povećava broj naprednih studenata ljevičara – pripadnika organizacije SKOJ-a u KSVM-u, tako da u ljetnom semestru broji 25 članova. Bave se ideopolitičkim radom, aktivno surađujući u Udruženju studenata komunista zagrebačkog sveučilišta Svjetlost, koje je osnovano 1935. godine. Do zabrane djelovanja 1939. imalo je važnu ulogu u širenju marksističke misli među zagrebačkim studentima. Poslije toga KSVM djeluje u Kulturnom udruženju studenata pacifista, koje je policija zabranila 1940. godine. Potpomažu španjolsku revoluciju, prikupljajući novac za borbe, i organiziraju odlazak studenata na španjolska bojišta. U španjolskoj revoluciji poginuli su studenti veterine A. Keršner, Z. Cerić i J. Bračun, a na sjednici Fakultetskoga vijeća od 16. svibnja 1963. prihvaćen je prijedlog prof. dr. S. Rapića da se njima u spomen podignu brončana poprsja u atriju Fakulteta. Poprsja je izradio akademski kipar Branko Ružić, a 1991. godine uklonjena su te do danas nisu vraćena na originalna postolja.

U lipnju 1938. objavljen je prvi broj studentskog stručnog časopisa *Veterinar*, a bio je prvi takav časopis studenata veterine u Europi. In-

formirao je studente veterine o svim stručnim i staleškim pitanjima. U početku su uredništvo činili ljevičari, a kad su neposredno pred Drugi svjetski rat ubačeni frankovci, časopis se privremeno prestao objavljivati.

U studenom 1939. godine KSVM je organizirao svečanu proslavu 20. godišnjice Veterinarskoga fakulteta na kojoj se okupio znatan broj predstavnika državne, crkvene i akademske vlasti, što govori u prilog činjenici da je klub imao veliku snagu s obzirom

na to da je na jednom mjestu okupio društvenu elitu tog razdoblja u Hrvatskoj. Na sjednici Savjeta fakulteta od 3. studenoga te godine zaključeno je da se KSVM-u da pismeno priznanje radi cjelokupne organizacije proslave Fakulteta. Savjet je 30. studenoga upoznat s dopisom KSVM-a, kojim zahvaljuju članovima Savjeta, predstojnicima zavoda i asistentima na pomoći u organizaciji proslave Fakulteta.

Članovi SKOJ-a bivaju sve više prihvaćeni među studentima jer se bore za opće studentske interese. U travnju 1941. studenti ljevičari pobjeđuju na izborima za Upravni odbor KSVM-a i tom prilikom u Odbor ulazi deset članova SKOJ-a i KPJ-a (student J. Hvala, predsjednik) s ciljem jedinstvene borbe za studentske interese u kojoj trebaju sudjelovati svi studenti u zemlji. Uspostavljaju suradnju sa studentima veterine u Beogradu i pod okriljem KPJ-a pobuđuju političku i nacionalnu svijest ljevičara za suradnju svih naprednih studenata Jugoslavije.

Okupacijom Jugoslavije i formiranjem državnog protektorata (marionetske države) Nezavisne Države Hrvatske (NDH) na Veterinarskom fakultetu počinje teror studenata frankovaca koji su većinom pristupili ustašama – Hrvatskoj revolucionarnoj organizaciji (UHRO). Naime, osnutkom NDH prestala su djelovati sva dotadašnja sveučilišna studentska društva u kojima su se studenti politički angažirali, a njihovu je ulogu preuzeo Ustaški sveučilišni stožer. Bez njegove potvrde studenti se nisu smjeli upisivati na fakultet ni prijavljivati ispite. Na Veterinarskom je fakultetu osnovan tzv. Studentski ustaški logor koji je zapravo bio produžena ruka

Ustaškog sveučilišnog stožera. Njihovi su se pripadnici postavljali toliko nadmoćno da su od uprave fakulteta tražili popise studenata radi jasnije slike pripadnika druge vjeroispovijesti – nepoželjnika novog režima. Židovima je ubrzo bio i zabranjen upis na fakultete, a prije početka ak. god. 1942./1943. Ministarstvo nastave obustavilo je i upis slušača slovenske narodnosti.

Na sjednici Vijeća fakulteta od 25. travnja 1941. godine, prvoj održanoj sjednici nakon osnutka NDH, dekan prof. dr. I. Babić izvijestio je da su ga 16. travnja posjetili *delegati Glavnog ustaškog stana s time da izvrše premetačinu u Klubu studenata*.

Početak rata počinju prva uhićenja studenata skojevaca zagrebačkog sveučilišta. Tako je uhićen i J. Hvala, predsjednik KSVM-a, i prebačen u logor Kerestinec, te nakon bijega uhvaćen i 5. kolovoza 1941. strijeljan u Maksimirskoj šumi. Nakon tog događaja skojevska organizacija našega fakulteta počinje s organiziranim pružanjem otpora. Naime, skupina studenata komunističara (S. Komar, M. Borošak, D. Malnar, B. Špalj, T. Švob i dr.) postaje pripadnicima posebne studentske udarne grupe, koja je izvršavala različite političke aktivnosti u korist narodnooslobodilačkog pokreta. Takve su aktivnosti u Zagrebu protiv Nijemaca i ustaša bile su osobito intenzivne od lipnja do listopada 1941. godine. U povijesti zagrebačkog studentskog pokreta kao iznimno hrabra akcija, provedena 4. kolovoza 1941., zabilježena je ona kad je kombinirana skupina pripadnika narodnooslobodilačkog pokreta, u kojoj su sudjelovali navedeni studenti veterine, planirala i usred dana provela bombašku akciju na studentsku ustašku *vojnici*, koja je marširala pred studentskim domom u Runjaninovoj ulici, nasuprot Botaničkom vrtu. Taj demonstrativni oružani napad na ustaše u centru Zagreba imao je golem politički odjek u cijeloj Hrvatskoj. No ustaše su odgovorili krvavim represalijama i, prema tadašnjim podacima, za odmazdu je bilo strijeljano 189 nevinih talaca.

Studenti veterine organizirano su djelovali i na drugim poljima u borbi protiv okupatora. Provodili su sabotaže (onesposobljavanje telekomunikacijskih vodova), prikupljali oružje, rasparčavali letke i pisali parole po gradskim zidovima. Organizirale su se akcije sa zadatkom da se onemogući osnivanje ustaških bataljuna

za *radne službe*. Također su se intenzivno organizirali odlasci studenata veterine u partizane. Nova uhićenja studenata ljevičara slijede ujesen 1942., kada je većina skojevskih organizacija po fakultetima bila razbijena. Tijekom 1943. i 1944. studenti ljevičari ponovno se okupljaju u Ujedinjenom savezu antifašističke omladine Hrvatske (USAOH) i sudjeluju u radu pojedinih uličnih i rajonskih organizacija narodnooslobodilačkog pokreta grada Zagreba.

Od početka rata do oslobođenja Zagreba u korpusima Narodnooslobodilačke vojske sudjelovalo je gotovo 70 studenata veterine i više od 50 diplomiranih veterinarara. Za vrijeme Drugoga svjetskog rata poginulo je pet namještenika Fakulteta (inž. dr. E. Babić, I. Kerep, M. Knežević, M. Gerzej i A. Vorkapić-Vukadinović) te 68 studenata iz skupine naprednih ljevičara KSVM-a i veterinarara koji su diplomirali na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. U spomen tih žrtava podignuta je na Fakultetu spomen-ploča s uklesanim imenima namještenika, kao i spomenik u atriju Fakulteta s uklesanim imenima svih žrtava studenata i veterinarara. Spomenik je svečano otkriven 25. svibnja 1953. na rođendan maršala J. Broza Tita, a izradio ga je akademski kipar A. Augustinčić. U atriju fakulteta 3. prosinca 1955. postavljeno je poprsje najistaknutijem veterinaru marksistu, asistentu Veterinarskoga fakulteta, Z. Golubu, koji je od posljedica tuberkuloze preminuo u studenom 1945. godine. Dana 26. travnja 1957. postavljeno je poprsje i apsolutu i istaknutom borcu, žrtvi fašizma studentu, J. Hvali. Poprsje je izradio akademski kipar V. Radauš, a 1991., zajedno s bistama španjolskih boraca, uklonjena su i do danas nisu vraćena na originalna postolja.

Djelovanje studentske organizacije Jaroslav Hvala (1946. – 1951.)

U poslijeratnom razdoblju studenti nastavljaju svoje aktivnosti na Fakultetu putem novoosnovane studentske organizacije *Jaroslav Hvala*. Organizacija je osnovana 17. siječnja 1946. s ciljem idejno-političkog rada prema socijalističkim načelima. Njezini su osnivači u sastavu Narodne studentske omladine (NSO) bili studenti ljevičari i skojevci, koji su prije rata sudjelovali u radu Kluba studenata veterinarske medicine (T. Švob, A. Dumić, S. Krvavica, S. Fo-

renbacher, A. Vukelić i dr.). Nova je studentska organizacija politički djelovala u okviru kružoka, debatnih večeri i tečajeva, gdje se izučavala politička ekonomija i teorije marksizma. Jedna od najvažnijih akcija studentske organizacije našega fakulteta bilo je znatno sudjelovanje u obnovi zemlje. Omladinska radna brigada zagrebačkih studenata *Jaroslav Hvala*, koja je osnovana 1947., sudjelovala je u brojnim radnim akcijama (omladinske pruge Brčko – Banovići i Šamac – Sarajevo, izgradnja Novog Beograda, izgradnja autoceste *Bratstvo i jedinstvo*, hidrocentrala Vinodol) te time dala znatan doprinos u poslijeratnoj izgradnji (odlikovana je Ordenom Prezidijuma FNRJ i nekoliko puta proglašena udarnom brigadom, op. a.). U pretkongresnom natjecanju za treći kongres NSO-a članovi studentske organizacije Fakulteta sudjelovali su i u suzbijanju zaraznih bolesti te stečenu zaradu poklonili Uredu za zdravstvenu i socijalnu zaštitu studenata.

Osim tih aktivnosti studenti sve više rade i na stručnoj problematici Fakulteta. Krajem 1946. i početkom 1947. aktiv NSO-a izdao je u vlastitoj režiji sve skripte za prve dvije godine studija, a mnoge i za starija godišta. Kolektivno se učilo u kružocima i predisipitnim seminarima koje su držali nastavnici. Nadalje, studenti se uključuju u reformu nastave i aktivno surađuju s nastavnicima. U skladu s time, nastavnici aktivno sudjeluju u radu studentske organizacije, pišu članke u studentskim listovima te zajedno sa studentima sudjeluju u izgradnji omladinske pruge Šamac – Sarajevo.

Aktiv NSO-a nastavlja započetu prijratnu suradnju sa studentima beogradskog fakulteta te zajedno pokreću izdavanje *Studentskog veterinarskog glasnika*, čiji je prvi broj izašao u ožujku 1946. godine. To je bio časopis za stručna, društvena i politička pitanja studenata obaju fakulteta i prvi takav studentski stručni list u poslijeratnoj Europi. Poslije je časopis promijenio ime u *Veterinar*, postavši tako glasilo Saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije svih četiriju fakulteta. Članci u časopisu u to su se vrijeme objavljivali na latinici i ćirilici.

Ak. god. 1948./1949. na Fakultetu se osniva Gimnastičko društvo *Slavko Komar* s ciljem da što više omasovi tjelesni odgoj. Društvo je imalo više sekcija, a veći uspjeh na Sveučilištu postigli su u rukometu, nogometu i skijanju.

Djelovanje Udruženja studenata veterinarske medicine (1951. – 1955.)

U travnju 1951. osniva se organizacija Saveza studenata Jugoslavije, pa NSO mijenja ime u Udruženje studenata veterinarske medicine, Zagreb. Stvaraju kontakte sa studentima i studentskim organizacijama u inozemstvu te organiziraju stručnu razmjenu svojih članova sa studentima regionalnih fakulteta kako bi se upoznali s načinom života i organizacijom poljoprivrede i veterinarske službe u drugim europskim zemljama. Tako je na sjednici Fakultetskog vijeća od 3. srpnja 1953. dekan prof. dr. A. Režek izvijestio da su studenti veterinarske škole iz Toulousea, Francuska, posjetili Zagreb i naš fakultet, a naši su im apsolventi uzvratili posjet stručnom ekskurzijom. Dekan prof. dr. M. Francetić. izvijestio je 8. lipnja 1955. Fakultetsko vijeće da su naši studenti uspjeli organizirati razmjenu sa studentima Visoke veterinarske škole u Beču. Tom je prilikom 20 studenata veterine iz Beča posjetilo naš fakultet, a jednak je broj naših studenata uzvratio posjet. U ak. god. 1955./1956. Fakultet je posjetila i skupina studenata Veterinarskoga fakulteta iz Soluna.

Od 31. svibnja do 4. lipnja 1957. u Zagrebu je ponovno boravilo 20 studenata iz Beča. To je, naime, bilo već drugi put u dvije godine da su studentske organizacije veterinarske medicine iz Beča i Zagreba organizirale ekskurziju na bazi razmjene i reciprociteta. Tijekom tog boravka studentima iz Beča bilo je organizirano razgledavanje Veterinarskog fakulteta, Gradske klaonice, Etnografskog muzeja, Serum Zavoda Kalinovica i Veterinarske stanice u Kalinovici te dvorce Mokrice i Trakošćan.

Od 20. do 21. ožujka 1959. u Zagrebu je kao gost Veterinarskoga fakulteta boravila i skupina od 30 studenata Visoke veterinarske škole iz Alforta. Tom su prilikom razgledali naš fakultet, posjetili Serum zavod u Kalinovici i dvije veterinarske stanice u okolici Zagreba.

Djelovanje Saveza studenata veterinarske medicine (1955. – 1982.)

Godine 1955. Udruženje studenata veterinarske medicine mijenja ime u Savez studenata veterinarske medicine. Posebnu pažnju posvećuju učenju, polaganju ispita i unapređenju

nastavnog plana i programa studija. U tom su razdoblju, u skladu s uvođenjem društvenog samoupravljanja na fakultetima, putem svojih predstavnika bili uključeni u rad fakultetskog savjeta i na taj način pridonosili donošenju odluka važnih za razvoj i napredak Fakulteta.

Savez je na Fakultetu osnovao dva kluba, koja su se bavila određenom problematikom. Stručni je klub organizirao tiskanje skripti i udžbenika, izradu i objavljivanje najboljih stručnih radova svojih članova te okupljao demonstratore za pomoć ostalim studentima u savladavanju programa praktičnih vježbi. Skripte su se tiskale u studentskoj skriptarnici na starom roto-stroju uz financijsku pomoć Fakulteta i Uprave za veterinarsku službu pri NRH. Obično je tiskano 100 do 300 primjeraka po naslovu. Dio tiskanih skripti dodjeljivan je Đačkoj knjižnici u vrijednosti financijske pomoći Fakulteta, a preostali se dio prodavao pri čemu je zarada služila za pripremu novih naslova. Klub studenata za vezu sa selom organizirao je praktičan rad i upoznavanje s uvjetima i načinom života seoskoga gospodarstva. Članovi kluba povremeno su u skupinama izlazili na teren, gdje su organizirali predavanja o unapređenju stočarstva. U tome su im mnogo pomagali mladi nastavnici Fakulteta. Savez studenata veterinarske medicine osnovao je fotoklub, tamburašku sekciju i studentsku sportsku organizaciju. Usko je surađivao sa studentskim organizacijama preostalih triju veterinarskih fakulteta u Jugoslaviji te su ak. god. 1953./1954. u Zagrebu osnovali zajednički koordinacijski odbor, koji je poslije prerastao u Nacionalni komitet studenata veterine Jugoslavije. Komitet je organizirao cjelokupnu društveno-političku aktivnost studenata svih četiriju veterinarskih fakulteta u zemlji. Tako je 1956. u Sarajevu održan Tjedan studenata veterinarske medicine Jugoslavije, koji je poslije prerastao u tradicionalno okupljanje i bio smotra cjelokupne društvene, kulturne, stručne i sportske aktivnosti svih studenata veterine. Godine 1956. Komitet je preimenovan u Jugoslavenski odbor studenata veterinarske medicine Jugoslavije. Odbor se sastajao svake dvije godine, predstavljao je studente veterine u zemlji i inozemstvu i bio član Međunarodne veterinarske studentske unije (International Veterinary Student's Association, IVSA).

Prve aktivnosti u Međunarodnoj veterinarskoj studentskoj uniji (IVSA)

IVSA je osnovana 1953. u Giessenu, Njemačka. Prvo sudjelovanje naših studenata na međunarodnom kongresu IVSA-e (studenti S. Pletikapić i I. Podobnik) bilo je već sljedeće godine, kada su se u srpnju, zajedno sa 150 predstavnika 18 zemalja Europe, Amerike, Afrike i Azije našli u Parizu te sudjelovali u programu koji je imao dvostruku zadaću. Jedna je bila organizacija skupa, razrada programa IVSA-e i dogovor za njegovo praktično provođenje. Tu je za naše studente najvažnije bilo pristupanje IVSA-i, a zatim putem te organizacije ostvarenje razmjene studenata s inozemstvom. Drugi dio programa organizatora imao je cilj da predstavnike upozna sa znamenitostima svoje zemlje. Taj je dio programa ujedno i sastavni dio programa IVSA-e, koja organizira kongrese, pa su naši studenti tom prigodom imali prilike u Parizu vidjeti Svjetski epizootiološki centar na čelu s tadašnjim čuvenim prof. Rammonom te posjetiti Pasteurov zavod. Predstavnici studenata našega fakulteta boravili su i na III. kongresu IVSA-e, koji se 1955. godine organizirao u Utrechtu, Nizozemska.

Pripadnici 16 država boravili su od 16. do 21. srpnja 1957. godine na V. kongresu IVSA-e u Edinburghu, Škotska. Težište rasprave i zaključaka te skupštine bilo je na fakultetskim upravama da nastoje omogućiti studentima veterine studiranje na drugim fakultetima, ne gubeći ništa na svom matičnom fakultetu. Odlučeno je da se sljedeći kongres održi u Zagrebu, pri čemu je predstavnik Nacionalnog komiteta studenata veterinarske medicine Jugoslavije M. Sviben izabran za potpredsjednika IVSA-e.

Od 16. do 27. srpnja 1958. naši su studenti bili domaćini VI. kongresa IVSA-e. U radu kongresa, uz naše studente, sudjelovalo je šezdesetak studenata veterine iz Austrije, Belgije, Danske, Finske, Francuske, Nizozemske i drugih europskih zemalja. Raspravljalo se o veterinarskom studiju i međunarodnoj suradnji studenata veterine. Uz radni dio kongresa sudionici su razgledali naš fakultet i grad Zagreb, posjetili nekoliko veterinarskih stanica, dijagnostičkih i proizvodnih zavoda te pogone mesne industrije. U tijeku kongresa načelnik Uprave za veterinarsku službu NR Hrvatske, dr. V. Benko, održao je

predavanje o veterinarskoj službi u Jugoslaviji, a sekretar Centralnog odbora Saveza studenata Jugoslavije, M. Zjalić, predavanje o koncepciji studentskih organizacija Jugoslavije. Fakultet je za sudionike priredio prijem, a bili su primljeni i u Rektoratu i NO-u grada Zagreba. Za vrijeme kongresa organizirana je izložba *Studij i studenti veterine* u kojoj je sudjelovalo 10 zemalja te izložba *Veterinarsko-medicinska literatura* na kojoj je bilo izloženo preko 300 knjiga i više od 70 časopisa. Za sudionike je organizirano nekoliko izleta na radilište autoceste Zagreb – Ljubljana, u Mokrice, Trakošćan, Kumrovec, Plitvička jezera, Rijeku i Opatiju. Čitavu pripremu za kongres obavio je Organizacijski odbor (student M. Sviben tada je bio potpredsjednik IVSU-a) uz materijalnu pomoć Fakulteta i njegova osoblja.

Na sjednici Fakultetskog vijeća od 31. ožujka 1970. dekan prof. dr. S. Forenbacher izvjestio je da je studentski savez našega fakulteta te godine domaćin Majskog festivala studenata veterinarske medicine te je zamolio nastavnike da se odazovu za pomoć studentima. Majski je festival održan od 7. do 9. svibnja 1970., a bio je to oblik međufakultetskih susreta studenata veterinarske medicine u Jugoslaviji, koji se održavao kao manifestacija studentske solidarnosti. Spomenuti susreti studenata ili tzv. Veterinijada tradicionalno se održavala svake četvrte godine sve do početka devedesetih godina, a uključivala je razna natjecanja znanstvenog, kulturnog, umjetničkog i sportskog karaktera. Troškove sudjelovanja naših predstavnika na Veterinijadi odobravao je Savjet iz sredstava Fakulteta. Osim Veterinijade organizirani su Partizanski marševi na kojima su studenti simbolično prelazili preko povijesnih mjesta koja su vezana uz zbivanja u Drugome svjetskom ratu. Time se među mladima evocirala uspomena na uspjeh narodnooslobodilačke borbe pod vodstvom Josipa Broza Tita.

Razmjena naših studenata sa studentima drugih veterinarskih učilišta zabilježena je i početkom sedamdesetih godina 20. stoljeća. Tako je na sjednici Fakultetskog vijeća od 16. listopada 1970. dekan prof. dr. E. Vukelić izvjestio da su tijekom razmjene studenata između našeg fakulteta i Moskovske veterinarske akademije naši studenti pod vodstvom doc. dr. F. Sankovića boravili od 16. srpnja do 8. kolovoza 1970. u

Moskvi, Kijevu i Lenjingradu. Sovjetski studenti kao naši gosti uzvratili su posjet od 16. rujna do 4. listopada iste godine.

Na sjednici Fakultetskog vijeća od 1. lipnja 1971. dekan prof. dr. E. Vukelić izvjestio je da je rektor Moskovske veterinarske akademije dao inicijativu da se i te godine obavi razmjena studenata. Devet naših studenata pod vodstvom doc. dr. M. Heraka posjetilo je Moskvu od 15. srpnja do 5. kolovoza, a ruski su studenti uzvratili posjet od 25. kolovoza do 15. rujna iste godine. Na sjednici Fakultetskog vijeća od 21. listopada 1972. dekan prof. dr. B. Maržan izvjestio je da su od 20. srpnja do 9. kolovoza 1972. 13 naših studenata i dva docenta boravila, prema ugovoru o razmjeni studenata s Moskovskom veterinarskom akademijom, u Moskvi. Uzvratni posjet studenata iz SSSR-a bio je od 28. kolovoza do 13. rujna 1972. godine. Posjeti i odlasci naših studenata na razmjenu nastavljeni su i poslije, a financirani su iz sredstava Fakulteta i donacija.

Djelovanje Kluba studenata i radnih ljudi Veterinarskoga fakulteta (1982. – 1990.)

Godine 1982. osnovan je Klub studenata i radnih ljudi Veterinarskoga fakulteta u kojemu su se provodile posebne aktivnosti studenata, a održavale su se i priredbe društvenog i kulturnog sadržaja. No Savjet je 11. veljače 1987. donio odluku o zatvaranju zbog određenih propusta u njegovu radu. Imenovana je radna skupina (dekan prof. dr. Z. Vinovrški, prof. dr. K. Babić, prof. dr. I. Karadjole, prof. dr. V. Srebočan, prof. dr. M. Peitel, prof. dr. J. Perić) za izradu prijedloga organizacije rada Kluba. Na sjednici 26. ožujka 1987. Savjet je prihvatio odluku KPO-a o otvaranju Kluba, ali bez održavanja disko-večeri. Na sjednici od 24. ožujka 1988. Savjet je razmatrao Pravilnik o radu Kluba studenata i radnih ljudi Veterinarskoga fakulteta te zaključio da posebna komisija (prodekan B. Jukić, prof. dr. M. Tadić, doc. dr. A. Brkić i mr. Z. Žvorc) doradi Pravilnik u skladu s propisima, koji je i prihvatio 26. svibnja iste godine. Na sjednici od 11. listopada 1988. dana je suglasnost za izradu troškovnika za uređenje studentskih prostorija i podnošenje zahtjeva za dodjelu sredstava za uređenje prostorija od strane SIZ-a.

Udruga studenata veterinarske medicine Equus



Sažetak

Udruga Studenata Veterinarske Medicine *Equus* je neprofitna studentska udruga, osnovana 1993. godine, čiji je cilj poboljšanje uvjeta studiranja te provođenje različitih studentskih projekata. U početku se sastojala od nekoliko sekcija, koje su se 2012. godine ukinule, te se pod tadašnjim vodstvom udruga okrenula novim interesima te organizaciji edukativne izložbe Reptilomanija+. Danas broji 50ak aktivnih članova koji kroz godinu aktivno sudjeluju u raznim događajima koji imaju u cilju prikupljanje sredstava za organizaciju izložbe. Udruga ima dvije aktivne sekcije Egzoteam i konjička sekcija. Članovi Udruge se brinu o vođenju Nastambe za laboratorijske životinje i Nastambe za egzotične životinje koje se nalaze na Veterinarskom fakultetu. Tamo se u suradnji sa mnogim Zavodima organiziraju vježbe gdje studenti uče kako pristupiti i pregledati i te vrste životinja, koje nisu tako česte kao kućni ljubimci, ali postaju sve popularniji pacijenti.

Početak udruge Equus

Ponovni pokretači studentskog časopisa Veterinar

Križek, I., G. Csik

Na Veterinarskom je fakultetu u Zagrebu do 90-tih djelovala udruga studenata Equus pod okriljem SKJ, odnosno Saveza socijalističke omladine Jugoslavije. Izdavali su studentski časopis *Veterinar* koji je kao časopis Saveza socijalističke omladine veterinarske medicine Jugoslavije posljednji put tiskan 1985. godine. Raspadom Jugoslavije, SKJ i Saveza socijalističke omladine Jugoslavije 1990. više nije postojala studentska organizacija Equus na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu.

Skupina potpuno apolitičnih studenata, entuzijasta i dobrih prijatelja, koja je upisala Veterinarski fakultet u Zagrebu akademske godine 1990./91., odlučila je osnovati studentsku udrugu na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu u želji da ponovno pokrenu studentski časopis *Veterinar* te zastupaju interese i prava studenata. Osnivači Equusa bili su: Marko Premzl, Perica Tucak, Ivan Križek i Mladen Pavić. Idejama i podrškom studentskoj udruzi pridružili su se odmah na početku novi članovi: Hrvoje Cicvarić, Marinko Vilić, Tomislav Flikač i Kristijan Srebrenjak. Nisu ništa znali o pravnim procedurama osnivanja udruge, ali doznali su da neki studen-

ti ETF-a i Fakulteta prometnih znanosti također osnivaju studentsku udrugu. Marko Premzl je u kontaktu s njima dobio na uvid Statut njihove udruge koji su prilagodili udruzi Equus. Održali su osnivačku skupštinu 1993. (u prostorijama tadašnje učionice ispod Zavoda za patologiju) o čemu svjedoči i donja fotografija. Na fotografiji nije Marinko Vilić koji je s druge strane objektiv. Nakon osnivačke Skupštine udruga se registrirala i počela s aktivnostima. Tražili su povrat prostorija koje je koristila prijašnja udruga, ali su dobili samo dvije potpuno zapuštene podrumske prostorije ispod patologije (u hodniku ispod patologije prostorija prva lijevo i prva desno), koje su uredili za svoje sastanke na kojima su se redovito jednom tjedno okupljali (petkom u 10 h). Na početku je sve izgledalo kao Družba Pere Kvržice, jer nisu imali podršku dekana, odnosno osjećali su se pomalo i nepoželjnima. Nikome nije trebala neka skupina klinaca koja će se boriti za studentska prava. Jedinu su podršku na početku imali od tadašnjih asistenata Damira Žubčića i Damira Stanina te pokojnog prof. dr. sc. Stipice Ćurića. Glavni pokretač osnivanja udruge bio je Marko Premzl, koji je kao iz-

dr. sc. Ivan Križek, dr. med. vet., PHOENIX Farmacija d.o.o.;
mr. sc. Goran Csik, dr. med. vet., Veterinarska ambulanta "BEST FRIENDS"

vrstan student kao i svi ostali osnivači, izabran za prvoga predsjednika udruge Equus. Za tajnika je izabran Perica Tucak, za voditelja izdavačke sekcije Mladen Pavić, a za voditelja zabavne sekcije Ivan Križek.

Plan je izdavačke sekcije bio ponovno pokretanje najstarijeg studentskog časopisa studenata veterine u Europi *Veterinar* što je zahtijevalo i određena financijska sredstva. Kako nisu imali potporu Veterinarskoga fakulteta, uz pomoć Božidara Premzla (oca Marka Premzla) časopis je u cijelosti izdan zahvaljujući sufinanciranju Centra za reprodukciju u stočarstvu Hrvatske d.o.o. te je izašao iz tiska početkom 1995. godine. Marko Premzl je bio glavni urednik časopisa *Veterinar*, a svi ostali koji su pisali članke po dogovoru su bili suradnici: Hrvoje Cicvarić, Goran Csik, Tomislav Flikač, Tomislav Gomerčić, Andrej Grgić, Alen Hrastnik, Ivan Križek, Emina Mavrinac, Mladen Pavić, Jakša Petrić i Kristijan Srebrnjak. Tomislav Flikač bio je zadužen za poticanje nastavnog osoblja Veterinarskoga fakulteta na izradu skripti i literature iz pojedinih predmeta jer je literatura bila zastarjela i učestalo nedostupna. Nažalost, nastavno osoblje u ratnim okolnostima nije pokazalo zanimanje za izdavaštvo i nije se gotovo ništa uspjelo pokrenuti.

Program je zabavne sekcije bilo organiziranje kulturnih i zabavnih manifestacija na Veterinarskom fakultetu i brućijada. Učestala kulturna i zabavna događanja održavana su u podrumu ispod Zavoda za patologiju. U sjećanju su ostale organizacije različitih događanja: književna večer na kojoj je predstavljena zbirka

pjesama *Mravi*, absolventa veterine Tomislava Filipana, nastup prof. dr. sc. Zvonka Modrića kao solo trubača uz jazz-gitarista, nastup dvojice gitarista, Hrvoja Cicvarića (danas gitarist u *Los Caballeros*) i Ivana Križeka, maskenbal i dr. Studenti su sve sami organizirali, radili za šankom i čistili. Svakako je najveća organizacija i izazov bila brućijada Veterine 1994. na kojoj su nastupili Josipa Lisac i grupa Film.

Kada su oko 1994. uvedena obvezna noćna dežurstva na Klinikama Veterinarskoga fakulteta za studente, voditelj zabavne sekcije Ivan Križek zatražio je najam prostora ispod Zavoda za patologiju koji je želio prenamijeniti u Klub studenata i nastavnog osoblja Veterinarskoga fakulteta. Želja je bila da se uredi prostor u kojemu bi studenti mogli provoditi vrijeme 24 sata. Naime, zatvaranjem studentskog restorana SC-a u 15 sati studenti su zimi mogli čekati vježbe na toplome jedino u obližnjim kafićima u Platinjskoj ulici (*Benston, 7*), a navečer u vrećama za spavanje iščekujući potencijalnog pacijenta. Plan je bio da se napravi prostor u kojemu bi nastavno osoblje bilo odvojeno od studenata te ne bi morali sa studentima ispijati kavu u istom kafiću. Nažalost, nisu dobili dopuštenje tadašnjeg dekana te se nadamo da će netko u budućnosti osnovati klub studenata Veterinarskoga fakulteta. Perica Tucak zatražio je postavljanje umivaonika u restoranu te je uz podršku šefa restorana Željka Klapčića umivaonik i postavljen. Na Veterinarskom fakultetu nije postojao ni jedan koš za otpad te su uz aktivnost I. Križeka donirani koševi tvrtke Zrinjevac. Perica Tucak dogovorio je s tadašnjim prodekanom prof.

dr. sc. Z. Biđinom da se produlje rokovi polaganja ispita te omogućiti prijenos tri ispita (umjesto dva) u sljedeću godinu, iako nikome iz udruge ta pogodnost nije trebala. U dogovoru s prof. dr. sc. Z. Biđinom, Perica Tucak i Tomislav Flikač proveli su prvo ocjenjivanje nastavnog osoblja 1995. godine.

Kasnije se Equusu pridružio stariji student Igor Štoković. Osnovao je sportsku sekciju i imenovan njezinim voditeljem. Trenirao je košarku i imao ekipu na faksu (Tomislav Marušić, Mari-

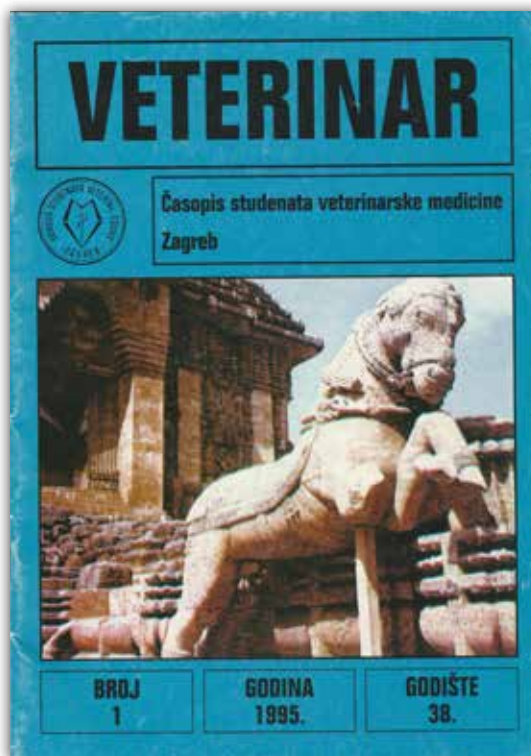
Slika 1. Osnivači Equusa i njihovi gosti na osnivačkoj skupštini 1993. godine. Slijeva sjede: P. Tucak (tajnik), M. Premzl (predsjednik), R. Zečić (gost), M. Pavić (voditelj izdavačke sekcije), T. Flikač (član). Stoje slijeva: K. Srebrnjak (član), I. Križek (voditelj zabavne sekcije), P. Čumandra (gost), dr. sc. D. Zubčić (gost), H. Cicvarić (član). S druge strane objektiva je M. Vilić (član). Nedostaje I. Štoković (voditelj sportske sekcije) koji se kasnije priključio Equusu.



no Mirčeta, Mile Mikulić, Nikša Sirotković, Ljubo Barbić, Zdenko Lopac, Duje Penić, Krešimir Pavlović, Ivan Vujeva, Tomislav Rukavina i dr.), a sve ih je okupljao prof. dr. sc. M. Catinelli s porodništva koji je bio uspješan košarkaški trener. Štokovićev prijatelj Hrvoje Starčević (student stomatologije) imao je svoju košarkašku ekipu na stomatološkom fakultetu pa se počelo razmišljati o međusobnim natjecanjima. Tako su došli na ideju organizirati sportske igre Humanijada između fakulteta biomedicinskih znanosti: Veterinarskog, Stomatološkog, Farmaceutsko i Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Prva je Humanijada bila u Rovinjskom selu 1995., gdje su odigrane utakmice u odbojci, nogometu i košarci. Podršku je dao dekan prof. dr. sc. Zdenko Biđin. Više se nitko ne sjeća tko je pobijedio, što tada nije bilo ni važno, ali se pamti dobra zabava i provod. Poslije se svake godine održavala Humanijada, a tradicija se nastavila. Igor Štoković postao je profesor na Veterinarskom fakultetu i, nažalost, prerano preminuo te bi zbog svega što je napravio kao osnivač Humanijade bilo primjereno da sportske igre studenata biomedicinskih znanosti nose njegovo ime danas Humanijada *prof. dr. sc. Igor Štoković*. To bi sigurno bilo na čast veterinarskoj struci i studentskoj udruzi Equus. Igor Štoković bio je vrlo talentiran za crtanje te je bio autor loga Equusa i svega što je trebalo grafički prikazati.

Ostaje u sjećanju sudjelovanje u protestima i demonstraciji studenata zbog najave dizanja cijene menija (oko 1993.). MUP je tada zatvorio Savsku cestu od studentskog doma *Sava* (danas Stjepan Radić) do Studentskog centra u Savskoj 25, kada su članovi Equusa u koloni od nekoliko tisuća studenata nosili transparente u prvim redovima.

Kada je Equus izdao časopis i nakon dobro organiziranih sportskih igara, Humanijade, u ljeto 1995. godine izrađen je program izvannastavnih aktivnosti studenata Veterinarskoga fakulteta. Pozivali su se na dotadašnje rezultate u sportu i želju za nastavkom objavljivanja časopisa *Veterinar* te podnijeli molbu Znanstveno-nastavnom vijeću da studenti pri upisu u svaki semestar uplate iznos od 35,00 kn za potrebe realizacije programa Udruge studenata Veterinarskoga fakulteta Equus. U svrhu sufinanciranja sportskih aktivnosti i izdavačke dje-



Slika 2. Naslovnica časopisa *Veterinar* (1. broj, 1995.)

latnosti to je prihvaćeno od ak. god. 1995./96. Nakon toga znatno je olakšan rad udruge. Omogućeno je i da predstavnici svake studentske godine budu članovi Fakultetskoga vijeća, a uvijek su to bili članovi Equusa. Fakultetsko vijeće, među ostalim, bira dekana i prodekana, usvaja studijska programe, izvedbene nastavne programe i planove i ostalo, te je Equus dobio na još većoj važnosti. Kako su i na drugim fakultetima usporedno osnivane studentske organizacije, počelo se među studentskim udrugama dogovarati o krovnoj studentskoj organizaciji koja je i osnovana 1996. kao Studentski zbor Sveučilišta u Zagrebu. Zbog toga možemo smatrati Equus jednim od njegovih idejnih tvoraca. Danas su studenti predstavnici u Fakultetskom vijeću, Senatu Sveučilišta te u stručnim vijećima sveučilišnih odjela, veleučilišta i visokih škola, pa možemo smatrati da su svi iz studentskih udruga Sveučilišta u Zagrebu, koji su djelovali početkom 90-tih, tomu dali idejne temelje.

U svim računovodstvenim poslovima Equus je imao podršku i pomoć gđe Silvije Čulig, voditeljice računovodstva Veterinarskoga fakulteta. Podršku su nalazili i u studentskoj referadi (Vera Zrilić i Sanja Vindiš) te tajnici fakulteta Dubravki Bobinac.

Kada su postali absolventi 1996. i nakon što su postali svjesni da su Equusu postavili dobre temelje, odlučili su studentsku udrugu prepustiti mladim kolegama. Prema dogovoru svi su istodobno napustili sve funkcije osim Igora Štokovića koji je i nadalje ostao dobar duh Humanijade. Tada su među članovima zabavne sekcije bili najaktivniji Goran Csik, Vlatka Sremac, Relja Beck, Ana Barbić (danas Beck), Tomislav Šantek, pa je bio logičan slijed da oni preuzmu udrugu.

Za novog je predsjednika udruge 1996. imenovan Goran Csik koji je postao i glavni urednik studentskog časopisa *Veterinar*. Dana 21. studenoga 1996. dogodio se najveći organizirani prosvjed u novijoj hrvatskoj povijesti. Više od sto tisuća ljudi te se večeri okupilo na Trgu Bana Josipa Jelačića kako bi izrazilo nezadovoljstvo zbog ukidanja koncesije za emitiranje Radija 101. Vodstvo udruge Equus pismom potpore i dolaskom na prosvjed aktivno je poduprlo prosvjed. Udruga je 1997. sastavila zahtjev koji je bio upućen dekanu Veterinarskoga fakulteta, u kojemu traži osnivanje povjerenstva za stručnu literaturu koja je potrebna za pripremu ispita, kao i smanjivanje broja studenata u grupama na kliničkim vježbama. Udruga nadalje dobiva nove prostorije pored studentske referade, nabavlja osobno računalo te opremu za potrebe studentskog *rock*-sastava Živoderi. Sastav je nastupio na dvije bruošijade u organizaciji studentske udruge. Kratko vrijeme udruga je vodila

i konjički klub koji je imao školu jahanja. Nažalost, taj klub, koji je trebao biti začetnik Akademskog konjičkog kluba zagrebačkog sveučilišta, naglo je ugašen. Udruga uz časopis *Veterinar* izdaje i nekoliko brojeva zabavnog feljtona *Anamneza*. Tih su poslijeratnih godina i studenti bili svjesni teške ekonomske situacije u kojoj je bila i Hrvatska i akademska zajednica, tako da su zahtjevi bili skromni i uvijek vezani za bolje uvjete studiranja. Jedan od velikih zajedničkih postignuća svih veterinarskih institucija u zemlji jest priznanje naslova doktora veterinarske medicine kao titule (prije diplomirani veterinar) 1999. godine. Važnu ulogu u toj inicijativi imala je i studentska udruga koja je dobila potporu studentskih udruga studenata medicine i stomatologije te tako uspješno lobirala za titulu dr. vet. med. Nakon Gorana Csika predsjednik udruge postao je Tomislav Šantek (danas nažalost pokojni).

Iznimno veseli što i danas postoji udruga Equus i studentski časopis *Veterinar* koji je već dva puta dobio Rektorovu nagradu te da su nove generacije osnovale edukativnu izložbu egzotičnih kućnih ljubimaca Reptilomanija+. Nadamo se da će Equus i dalje biti neizostavan dio dobrog duha Veterinarskog fakulteta i da će ispisati još mnoge lijepe stranice u studentskom životu svih sadašnjih i budućih generacija.

Povijest udruge od 2001. godine do danas

Maja Kaniški, Iva Ciprić,
Tessa Đorđević, Jasna
Kusanović, studentice,
Veterinarski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Kaniški, M., I. Ciprić, T. Đorđević, J. Kusanović

U prosincu 2001. izabrano je novo vodstvo koje je odmah počelo naporno raditi. Članovi Izdavačke sekcije objavili su još jedan broj studentskog časopisa stručnog kataraktera *Veterinar*, na temu pasa, a istodobno je započeto prikupljanje članaka radi ponovnog pokretanja studentskog lista *Anamneza*. Nadalje, Fotografiska sekcija izradila je mrežnu stranicu Udruge, a radilo se i na popisu primatelja (*mailing*-listi) kojim bi se omogućila bolja komunikacija među studentima na fakultetu. Članovi udruge sudjelovali su i na već tradicionalnim sportskim igrama, Humanij-

jadi, no najveći je pothvat te akademske godine bilo organiziranje 1. sajma veterinarske literature u Hrvatskoj – VetLiber 2002. Prikupljeno je više od 150 naslova najnovije veterinarske literature koji su otada na raspolaganju studentima i nastavnim osoblju u studentskoj čitaonici, čime je riješen problem nedostatka suvremene literature. Te je akademske godine obnovljena i aktivnost Konjičke sekcije, nastavljena je dugogodišnja tradicija dobrovoljnog darivanja krvi, a članovi Udruge sudjelovali su i u pripremi izložbenog štanda na 5. Smotri Sveučilišta, s temom

Uloga veterinara u javnom zdravstvu. Štand je osvojio prvo mjesto u konkurenciji fakulteta biomedicinske grupacije što je članove udruge dodatno motiviralo za rad.

Udruga je 2002./2003. podijeljena na sedam sekcija (zoo, ekološku, izdavačku, sportsku, foto, zbor i kulturno-zabavnu). Sredinom 2003. izabrano je novo predsjedništvo: Igor Bagarić za predsjednika, Ivana Čosevska za potpredsjednicu, Željko Cvetić za tajnika, Branimir Ževrnja za blagajnika i Ana-Marija Zorbaz za dodatnu članicu predsjedništva. Nadalje, moderniziran je i prepravljen Statut udruge, obavljena je registracija u Registru studentskih udruga Ministarstva znanosti i tehnologije RH, a izdana je i brošura za studente brucoše. Tu je akademsku godinu obilježio 2. sajam veterinarske literature VetLiber 2003 na kojemu je prikupljeno oko 40 naslova, a održavao se u sklopu obilježavanja 110. obljetnice Hrvatskog veterinarskog društva 1893. na Zagrebačkom velesajmu, zahvaljujući predsjedniku društva prof.dr.sc. Albertu Marinculiću. Članovi Udruge i te su godine sudjelovali na Humanijadi, u Rovinju, gdje su osvojena prva mjesta u ženskom nogometu i muškom rukometu, a nisu propustili ni sudjelovanje na 7. Smotri Sveučilišta na kojoj je naš fakultet dobio priznanje za najbolje uređen izložbeni prostor u biomedicinskom znanstvenom području. Dobrovoljno darivanje krvi, izlazak najstarijeg europskog studentskog časopisa *Veterinar*, kao i internog, studentskog mjesečnika *Anamneza*, nisu zaobišli ni tu akademsku godinu. Od novosti, u suradnji s Međunarodnim udruženjem studenata veterine Hrvatske postavljena je izložba u kantini na temu 52. svjetskog kongresa Međunarodnog udruženja studenata te je pokrenut novi projekt organizacije tzv. motivacijskog tjedna i vikenda za studente brucoše.

Ak. god. 2003./2004. udruga je proslavila 10. obljetnicu rada pod imenom USVM Equus, a održan je i Motivacijski tjedan u sklopu obljetnice Fakulteta, s ciljem približavanja rada udruge studentima, ponajprije brucošima. Na fakultetu je zaživio mentorski sustav u čijoj su izradi i provedbi sudjelovali članovi udruge, održano je tradicionalno dobrovoljno darivanje krvi, izašao je i časopis *Veterinar*, s temom *Ugrožene i zaštićene životinjske vrste Hrvatske*, ali i interni časopis *Anamneza*, u modernom i redizajnira-

nom obliku. Nadalje, i te smo godine sudjelovali na Smotri zagrebačkog sveučilišta, Humanijadi i Sveučilišnom studentskom prvenstvu, s ciljem promoviranja imena Veterinarskoga fakulteta. Održan je Veterina party, u OTV domu, a osnovan je i glazbeni sastav koji je svirao na završnoj zabavi studenata pete godine. Novost je i preseljenje studentske prostorije, na drugi kat upravne zgrade, u prostorije Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela, a nadamo se konačnom preseljenju u adekvatne prostorije, koje će nam uvelike olakšati rad.

Kad govorimo o 2004./2005. godini možemo reći da je USVM Equus poznat po mnoštvu aktivnosti pod vodstvom predsjednika Igora Bagarića. Jedna od istaknutih aktivnosti, koju bismo i ove godine voljeli osvježiti jest Motivacijski tjedan za brucoše. Cilj je bio približiti rad svih udruga, a posebno Equusove projekte, te ih potaknuti na pridruživanje jednoj od udruga. Te je godine održana 9. Smotra Sveučilišta u Zagrebu u Studentskom centru, na kojoj smo sudjelovali u predstavljanju fakulteta i organiziranoj zabavi za maturante i na kojoj je svirao glazbeni sastav koji djeluje u sklopu udruge. Uz umjetnički dio potrebno je istaknuti sportsku sekciju koja je sudjelovala na Sveučilišnom sportskom prvenstvu i na kojoj su studenti postigli vrlo dobre rezultate u svim kategorijama. Pod sportske uspjehe možemo uvrstiti i organizaciju sportsko-stručnog skupa Humanijada 2005. koji se održao na Krku. Sudjelovalo je 250 studenata iz biomedicinskog područja iz Zagreba, Osijeka, Splita, Rijeke i Sarajeva. Pamtit ćemo 2005. godinu po osnivanju mrežne stranice udruge kako bismo studentima olakšali pristup informacijama koje bi pak olakšale studij i trnovit put do uspjeha. Uz selidbu u virtualni svijet možemo spomenuti i selidbu udruge u novu prostoriju fakulteta koja se nalazi u podrumu upravne zgrade. Prostorija je opremljena namještajem, LCD projektorom i kompjutorskom opremom te se smatra iznimno važnom za potrebe studenata. U razdoblju od 14. do 19. lipnja 2005. godine na Veterinarskom je fakultetu održan Prvi kongres studenata veterinarske medicine. Uz predavače većinom s Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu treba istaknuti i one s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te predavača iz Veterinarske stanice Grada Zagreba.

Za predsjednicu USVM Equus 2005./2006. godine izabrana je Ana Mežnarić. Kao što smo spomenuli u prethodnim godinama, Equus je nastavio raditi istim tempom što uključuje Motivacijski tjedan za brucše, Otvoreni dan fakulteta, sudjelovanje na 10. Smotri Sveučilišta u Zagrebu te nekoliko akcija dobrovoljnog darivanja krvi tijekom godine. Dobri su se rezultati i ove godine nastavili na Sveučilišnom sportskom prvenstvu i na Međunarodnom sportskom skupu studenata biomedicinske znanosti Humanijada 2006. održanom u Poreču. Nakon nekoliko godina smanjene aktivnosti u izdavačkom aspektu izašao je novi broj časopisa *Veterinar* s novom naslovnicom i novom koncepcijom izdavanja što je povećalo zainteresiranost šireg kruga čitatelja. Također, na kraju brojeva dodani su sažeci studentskih radova koji su bili dobitnici Rektorove nagrade. USVM Equus i dalje je bio aktivna udruga pod istim vodstvom u ak. god. 2006./2007. Predsjednica i njezin tim ažurno se zalažu za održavanje Motivacijskog tjedna za brucše, izradu štanda već 11. Smotre Sveučilišta u Zagrebu, i dalje u suradnji sa Zavodom za transfuzijsku medicinu sudjeluju u darivanju krvi. Bez obzira na velik odaziv u svim edukacijskim projektima, izrazito veliki odaziv i dobri rezultati nastavili su se i na Sveučilišnom sportskom prvenstvu i Međunarodnom skupu studenata biomedicinske znanosti Humanijada 2007. održanom u Rovinju. Studenti su osvjetlili obraz fakulteta organiziranjem Drugog kongresa veterinarske medicine 2007. godine. Na kongresu su uz studente Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta Zagrebu sudjelovali i studenti iz Skopja i Sarajeva. Cilj kongresa i udruge jest promicanje svijesti studenata kao budućih doktora veterinarske medicine i znanstvenika te motiviranje za usavršavanjem.

Ak. god. 2007./2008. USVM Equus preuzeo je predsjednik Ivan Fehir s članovima predsjedništva. Novi je predsjednik preuzeo punu odgovornost svih projekata udruge te je nastavio s tradicionalnim organiziranjem Motivacijskog tjedna, zatim sudjelovanja na 11. Smotri Sveučilišta u Zagrebu kao i s humanitarnom akcijom darivanja krvi. Ni te godine studenti nisu razočarali na Sveučilišnom sportskom prvenstvu. Godina 2008. više se isticala dobrim rezultatima u sportu i time zasjenila tehničke probleme zbog kojih nije izašao novi broj časopisa *Vete-*

rinar. Studenti Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu sudjelovali su na Veterinijadi u Ohridu, u organizaciji Veterinarskog fakulteta Skopje. Skup je održan kao stručni kongres na kojemu su Studentski izložili svoje radove. Potaknuti idejama i novim znanjem, započele su pripreme za 3. kongres veterinarske medicine.

Ak. god. 2008./2009. udruga je pod vodstvom predsjednika Ivana Fehira te članova predsjedništva također bila aktivna. Organizirano je druženje studenata Veterinarskoga fakulteta kako bi im se približio rad udruge. Tradicionalno je provedeno nekoliko akcija dobrovoljnog darivanja krvi, započete su pripreme za 3. kongres studenata veterinarske medicine u ožujku 2010. godine, a zbog tehničkih problema časopis *Veterinar* nije izašao.

U ak. god. 2009./2010. udrugu je vodila predsjednica Marija Svedrec, uz ostale članove predsjedništva, te je tu akademsku godinu učinila vrlo uspješnom. Godina je započela proslavom šesnaestog rođendana, a obilježila ga je nogometna utakmica između studenata i nastavnika fakulteta. Obnovljene su stare sekcije i osnovane neke nove (konjička, konološka i felinološka, sekcija za glodavce, fotografska i izdavačka, informatička), a u sklopu njih posjećen je Međunarodni sajam konja u Veroni, Smotra pastuha u Zagrebu, Međunarodni konjički turnir studenata u Škotskoj, 2. revija mačaka u Zagrebu, Revija malih životinja u Zagrebu, te je ostvarena i suradnja s konjičkom sekcijom studenata iz Škotske, s koprivničkim skloništem Ottova kućica, te s utočištem za kuniće i divlje zečeve TarraLand. Nadalje, poduzeta je akcija spašavanja i udomljavanja gluhog šteneta Dogo Argentina, obnovljena je internetska stranica udruge, izdana su dva broja zabavnog studentskog časopisa *Anamneza* i novi broj časopisa *Veterinar* te je tradicionalno organizirano dobrovoljno darivanje krvi. Sudjelovali smo i na 4. kongresu biomedicinskih fakulteta u Splitu, a najveći je projekt te godine bila organizacija edukativne radionice Dani šapica kojom smo obuhvatili rane teme vezane uz kućne ljubimce.

Udruga je i 2010./2011. godine uvelike pridonijela kvaliteti studiranja na Veterinarskom fakultetu. Najveći je projekt bio događaj Dani šapica, organiziran za ljubitelje malih životinja i glodavaca, a već tradicionalno i uhodano

objavljen je novi broj časopisa *Veterinar* i *Anamneza*. Najviše nas je obradovala petodnevna razmjena sa studentima iz Škotske. Družili smo se, pokazali im fakultet, sudjelovali u zajedničkom terenskom jahanju po istarskom krajoliku, a potom je uslijedila daljnja suradnja i odlazak u Edinburgh. Sudjelovali smo i na Smotri rasplodnih pastuha, CACIB-u, Veterinarskom kongresu, Sajmu malih životinja i ukrasnih ptica u Gudovcu te na Sajmu konja i konjičke opreme na kojemu smo ujedno dobili i zahvalnicu Hrvatskog centra za konjogojstvo i Državne ergele Lipik, što nas je dodatno motiviralo za daljni rad.

Ak. god. 2011./2012. uslijedile su velike promjene. U udruzi su ostale samo konjička sekcija i Sekcija za male životinje, no druženja i sastanci nastavili su se. Članovi udruge sudjelovali su u brojnim događanjima vezanim za našu struku, a izdvojili bismo: Sajam konja i opreme za konje, izložbu pernatih ljubimaca i ukrasnih ptica u Gudovcu te brojne kinološke i felinološke izložbe. Sudjelovali smo i na pokaznoj utrci izdržljivosti konja u Šandrovcu, dužine 30 km, gdje smo kao budući veterinari nadgledali zdravstveno stanje svakog konja koji je došao na kontrolu i odlučivali je li spreman za daljnu trku. Te smo se akademske godine koncentrirali na našu zemlju i upoznavanje vlastite okoline.

Ak. god. 2012./2013. novoizabrano vodstvo udruge čine predsjednik Zlatko Bježančević, student 3. godine, potpredsjednik Zlatko Zvonar, student 5. godine, tajnica Iva Tomulić, studentica 3. godine te blagajnica Anđela Šimić, studentica 4. godine. Te je godine osnovana sekcija udruge zvana Egzoteam pod vodstvom Marina Klapana, studenta 6. godine, kako bi se studentima veterinarske medicine približila tematika egzotičnih životinja, osnove držanja, prehrane i osnovne tematike. Udruga je 2013. organizirala prvu edukativnu izložbu egzotičnih kućnih ljubimaca Reptilomanija+ od 7. do 9. svibnja 2013. Iako neprofitna, udruga organizira Fritulomaniju za Reptilomaniju kako bi se skupila sredstva za napredak izložbe. Odazvao se velik broj studenata i nastavnog osoblja te je uz mnogo veselja i dobre zabave prva Fritulomanija održana 9. i 10.

ožujka 2013. godine. Na Zagrebačkom velesajmu studenti su posjetili Cacib Zagreb – izložbu pasa, a 2. i 3. ožujka u trgovačkom centru King Cross međunarodnu izložbu mačaka. Studenti su i 30. lipnja 2013. u Pleternici sudjelovali kao pomoćni suci na natjecanju konja u vožnji jednopregom i dvopregom.

Ak. god. 2013./2014. sekcija Egzoteam dobiva prostor na kraju podruma, ispod Zavoda za patologiju, nazvan prostorija za egzotične i laboratorijske životinje, koji studenti zovu *glodara*. Taj su prostor volonteri uredili te smjestili različite vrste životinja o kojima se do danas svakodnevno brinu. Glodara je, uz koordinaciju



Slika 1. Održavanje vježbi u nastambi za laboratorijske životinje



Slika 2. Humanitarna akcija za poplavljena područja 2013. godine

Vanje Vrkić, dr. med. vet. dobila ulogu i u sklopu redovitih kolegija, te se organiziraju obilasci za ostale studente kako bi se pobliže upoznali s različitim životinjskim vrstama. Kao i prethodne godine, udruga je organizirala edukativnu

izložbu Reptilomanija+ te Fritulomaniju za Reptilomaniju kako bi skupila sredstva za napredak izložbe. Udruga je također u studenome i prosincu organizirala posjete izložbi egzotičnih životinja Egzotika u Importanne centru na Glavnom kolodvoru za zainteresirane studente. Uz sve te projekte sudjelovala je i u humanitarnoj akciji Pomoć za poplavljena područja u Slavoniji koja se organizirala na fakultetu te je surađivala s organizacijom Zagrebački životinjski kutak.

U ak. god. 2014./2015. Anđela Šimić preuzima dvogodišnji mandat nakon Zlatka Bježančevića i nastavlja s projektima udruge. U ožujku 2015. studenti odlaze u jednodnevni posjet 18. Proljetnom međunarodnom bjelovarskom sajmu te Sajmu konja i konjske opreme u Gudovcu, gdje su promovirali djelatnosti Veterinarskoga fakulteta. Sekcija Egzoteam nastavlja obilasku glodare u suradnji sa Zavodom za stočarstvo i Zavodom za bolesti peradi s klinikom, gdje studenti volonteri vode obilasku i edukaciju drugih studenata. Glodara se posjećivala i tijekom Dana otvorenih vrata. Treća po redu Reptilomanija+ održala se 6. do 9. svibnja 2015., a udruga je aktivno surađivala sa Životinjskim kutkom, gdje su studenti gostovali i iznosili zanimljivosti o egzotičnim životinjama u sklopu Divlje srijede.

Lucija Nemanić u dvanaestom mjesecu 2016. preuzima vodstvo udruge sve do 2018. godine. Udruga započinje ljetni semestar već poznatom Fritulomanijom, dotad najvećom. Zatim je uslijedila četvrta po redu Reptilomanija+, na kojoj nije manjkalo atrakcija. Članovi udruge su nakon izvrsno organizirane izložbe napravili *hoo-dice* s velikim Equusovim logom. Te godine na mjesto koordinatori-

Slika 3. Posjet sajmu u Gudovcu



Slika 4. Raspredanje Reptilomanije+



Slika 5. Dan studenata 2018. godine koji smo otvorili doručkom na VEF-u, a poslije smo ponudili i slikanje sa zmijama te smo sudjelovali u sportskom dijelu



ce prostorije za egzotične i laboratorijske životinje dolazi prof. dr. sc. Anamaria Ekert Kabalin. Godina 2018. bila je prilično aktivna za udrugu. Započela je Fritulomanimom koja je održana u ožujku. Dana 20. travnja organiziran je prvi Dan

studentata koji su članovi Equusa otvorili doručkom na VEF-u, nudeći svima tosteve s obveznom kavom ili osvježavajućom limunadom. Zatim su sudjelovali u sportskim aktivnostima koje su se održale taj dan. U svibnju je održana Reptilomanija+, najveća dotad. Početkom listopada dio članova posjetio je sajam egzotičnih životinja u Veroni. Krajem listopada Equus je predstavljao Veterinarski fakultet na Smotri Sveučilišta u Zagrebu, pod vodstvom doc. dr. sc. Ane Shek Vugrovečki. Na smotri smo predstavili Reptilomaniju+, koja je bila i tema te godine. Štand smo uredili kao malu džunglu te smo izložili kraljevskog pitona, bradatu agamu i čančare. Dobili smo priznanje za najoriginalnije predstavljanje. U prosincu smo se predstavili na sajmu udruga na Fakultetu strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu.

U prosincu 2018. izabrano je novo vodstvo, koje čine predsjednica Jasna Kusanović, potpredsjednica Maja Kaniški, tajnica Anamarija Jurašinović i blagajnica Klara Fuš. Novo je vodstvo odmah počelo s ažuriranjem udruge. Godinu 2018. završili prvi smo put organiziranim Adventom na VEF-u. Pridružio nam se i SportVEF. Uz glazbu, razna pića i hranu organiziran je i humanitarni kviz. Donacije smo uplatili udruzi roditelja djece s poteškoćama u razvoju Brački pupoljci. Godinu 2019. započeli smo ponovnim aktiviranjem konjičke sekcije i osnivanjem nove sekcije za ptice. Nekoliko je članova 9. ožujka posjetilo sajam egzotičnih životinja u Haamu. Naravno, i te je godine 12.

ožujka održana Fritulomanija. Uz mnoge nadolazeće projekte i izlete naše udruge, nadamo se da ćemo i dalje povezivati što više studenata te svakom od njih obilježiti ovo vrijeme studiranja.



Slika 6. Smotra Sveučilišta 2018. godine na kojoj smo predstavljali Reptilomaniju+ u malom izdanju pod vodstvom doc. dr. sc. Ane Shek Vugrovečki za što smo dobili priznanje za najoriginalnije predstavljanje



Slika 7. Humanitarni advent na VEF-u prvi put organiziran 2018. godine. Osim raznovrsne hrane i kuhanog vina koje su posluživali članovi SportVEF-a, održali smo i kviz. Skupljene donacije uplatili smo u humanitarne svrhe.



Slika 8. Doručak na VEF-u

Edukativna izložba Reptilomanija+ od početaka do danas

Jasna Kusanović,
studentica, Veterinarski
fakultet Sveučilišta u
Zagrebu

Kusanović, J.

Edukativna izložba Reptilomanija+ najveći je projekt Udruge studenata veterinarske medicine Equus. Prvi je put održana 2013. godine, a sama ideja i put projekta nisu bilo nimalo laki za studente koji su začetnici promoviranja i odbacivanja stereotipa o egzotima kao kućnih ljubimcima. Projekt je pokrenut 2012. godine te je uz brojne poteškoće, nepoznavanje administracije, ali i mnogo truda i rada, prva Reptilomanija+ održana od 7. do 9. svibnja 2013. godine, uz koordinaciju Vanje Vrkić, dr. med. vet. Studentske prostorije bile su i ostale mjesto održavanja izložbe. Te je godine bilo izloženo dvadesetak vrsta egzotičnih životinja koje je pogledalo petstotinjak posjetitelja. Za vrijeme izložbe održavala su se i kratka tematska predavanja u

Velikoj predavaonici Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Glavni je cilj izložbe bio i ostao upoznati i educirati ljude o držanju, brizi i hranidbi egzotičnih životinja te zanimljivostima vrsta koje su danas sve češći kućni ljubimci, pa tako i sve veći dio veterinarske prakse.

Druga je Reptilomanija+ održana od 7. do 10. svibnja. Oko 700 individualnih posjetitelja i organiziranih grupnih dolazaka, poput kluba osoba s posebnim potrebama te djece vrtičke, osnovnoškolske i srednjoškolske dobi, imalo je priliku vidjeti veći broj egzotičnih životinja te poslušati predavanja u predavaonici Zavoda za fiziku Veterinarskoga fakulteta kako bi obogatili svoje znanje i čuli zanimljive informacije. Iako je ta Reptilomanija+ imala veći odaziv od prethodne, bilo je mjesta za napredak, stoga su studenti organizatori i dalje ustrajali u naumu da javnosti predstave novi trend.

Uz mnogo truda i rada pedeset članova udruge od 6. do 9. svibnja 2015. godine održana je i treća Reptilomanija+. Izložbu je svečano otvorila prodekanica za integrirani studij i studente prof. dr. sc. Ksenija Vlahović. Izloženo je tridesetak vrsta egzotičnih životinja te su i ove godine održana predavanja u predavaonici Zavoda za zarazne bolesti i mikrobiologiju. S još većim odazivom od oko 1200 posjetitelja i sve većim brojem vrsta studenti organizatori ponovno su uspjeli. Ove su godine prepoznati i važnost i veličina projekta, pa je tako Equusu dodijeljena Posebna Rektorova nagrada. Nagradu su primili 18. lipnja 2015. na Fakultetu elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu.

Na četvrtoj Reptilomaniji+, od 11. do 14. svibnja 2016. godine izloženo je četrdesetak vrsta egzotičnih životinja u akvarijima i terarijima, a podržalo ju je oko 4000 po-

Slika 1. Promotivno snimanje za prvu Reptilomaniju+



Slika 2. Postavljanje druge Reptilomanije+



sjetitelja. Ponovno su organizirani grupni posjeti vrtića, osnovnih i srednjih škola te odrasle grupe uz pratnju studenata edukatora. Izložba je imala i veliki novitet. Za sve hrabrije posjetitelje, koji su bili spremni dodirnuti bradatu agamu ili kraljevskog pitona te se s njima fotografirati, s izložbe su, osim zanimljivih činjenica o životinjama, mogli ponijeti još jednu uspomenu.

Petu Reptilomaniju+, održanu od 10. do 14. svibnja 2017. godine, svečano je otvorio dekan prof. dr. sc. Nenad Turk. Izloženo je šezdesetak vrsta egzotičnih životinja, a broj posjetitelja narastao je na 12 000. U suradnji s Hrvatskom veterinarskom komorom održana su 12. i 13. svibnja predavanja koja su bodovana za licencirane veterinare. Nadalje, te su godine prvi put održana i predavanja o fiziologiji gmazova za grupe osnovnih i srednjih škola, a zahvaljujući Egzotika.hr na izložbi je bio postavljen veliki terarijski zid. Zid je bio ispunjen brojnim različitim životinjama, a zbog svoje veličine i sadržaja bio je najzanimljiviji dio izložbe.

Od 23. do 27. svibnja 2018. održana je 6. Reptilomanija+, s nevjerojatnim odazivom od 15 000 posjetitelja. Izložbu je otvorio prodekan za znanost, poslijediplomske studije i cjeloživotno obrazovanje izv. prof. dr. sc. Dean Konjević. Izloženo je šezdesetak različitih vrsta životinja. Najatraktivniji su bili patuljasti kaj-

man i koi šarani, po prvi put izloženi. Vizualnoj atraktivnosti prostora pridonijelo je uređenje, te godine uz velik broj biljaka i treseta. Osim toga studentske su prostorije na pet dana u pravu malu džunglu pretvorili zvukovi životinja. Također, na inicijativu i u organizaciji prof. dr. sc. Srebenke Nejedli 25. i 26. svibnja održan je 1.



Slika 3. Educiranje vlasnika na Reptilomaniji+



Slika 4. Mogućnost fotografiranja s raznim životinjama na Reptilomaniji+



Slika 5. Volonteri Reptilomanije+ 2019. godine

znanstveno-stručni skup o gmazovima Reptilia, u Velikoj predavaonici Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U 2019. godini pred nama je bio velik zadatak. 7. Reptilomanija+ održavala se u godini kad naš Veterinarski fakultet slavi sto godina svoga postojanja i u tjednu kad je dobio iznimnu čast organizirati 32. godišnju skupštinu Europske udruge ustanova za veterinarsku naobrazbu. To je bila velika motivacija da izložba bude najveća dotad. Od 29. svibnja do 2. lipnja 2019. godine posjetilo nas je 20 000 posjetitelja. Održana su popratna predavanja i radionica, a ostvareni su i brojni oblici suradnje. Tako su studenti posjetiteljima predstavili *Plavi projekt*, a kolege s Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu održali su predavanja. Nadalje, izložili smo prototip sklopivog terarija u suradnji s Udrugom SOME, predstavili farmu leptira Apolon i tvornicu buba Insektarij. Tvrtka za postavljanje i uređenje terarija i akvarija Aquatic Design predstavila je

ogledne primjerke svog rada, a poznati *youtuber* The Dark Den održao je višesatno druženje i upoznavanje sa svojim pratiteljima. Time je Reptilomanija+ 2019. nadmašila sva očekivanja.

Naime, kako svake godine izložba sve više napreduje i raste, tako se broj životinja, posjetitelja i studenata volontera povećava. Dolaskom novih studenata dolaze i nove ideje. Zbog sve većeg odaziva mladih organiziramo kratka predavanja i prolazak izložbom sa studentom edukatorom za sve grupe vrtičke, osnovnoškolske, srednjoškolske, studentske, pa i odrasle dobi. Ulaz na izložbu svake je godine besplatan. Studenti rade volonterski te uza sve obveze na fakultetu pronadu slobodno vrijeme da zajedničkim snagama omoguće da ova jedinstvena izložba u našoj zemlji svake godine bude sve zanimljivija i uspješnija. Vrijednost i veličinu Reptilomanije+ proteklih su godina prepoznali i o njoj izvještavali mnogi mediji. Ugostile su nas brojne televizijske i radijske postaje, a naše životinje krasile su i različite novinske naslovnice i članke.

Izložba je iznimno važna upravo za nas studente, jer prikazuje veliki entuzijazam, ljubav i trud uloženi tijekom cijele godine, no ona je istodobno i velik ponos Veterinarskoga fakulteta. Stvaranje novih projekata i njihova organizacija nisu nimalo lak posao, ali zahvaljujući velikoj podršci nastavnika i dekanata Reptilomanija+ zaživjela je i ostvarila se kao brend Veterinarskog fakulteta. Veliku zahvalu upućujemo djelatnicima Fakulteta koji su od samog početka uz nas, kao pomoć u organizaciji, administraciji i održavanju predavanja, te svim uzgajivačima koji su prepoznali važnost ovoga projekta i potpomogli ga donacijom životinja. Najviše zahvaljujemo studentima volonterima na njihovoj volji, trudu, radu i velikom odricanju.

Na kraju, veselje je neizostavan dio naše Reptilomanije+. Uza sve pobijedene strahove, ne samo posjetitelja nego i studenata, uvijek nasmijane volontere i jako znatiželjne posjetitelje, svi odlaze obogaćeni novim iskustvom.

Slika 6. Radionica za vrijeme sedme Reptilomanije+, na kojoj su sudjelovali studenti s našega fakulteta, Veterinarskog fakulteta u Sarajevu i Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu



Slika 7. Dekoracija prostora za sedmu Reptilomaniju+



International Veterinary Student's Association

IVSA Hrvatska



Sažetak

Udruga IVSA Hrvatska podružnica je udruge IVSA (International Veterinary Student's Association) osnovane 1951. godine u Nizozemskoj i od tada je sastavni dio studentskog života mnogih studenata veterinarske medicine. Misija IVSA-e na globalnoj razini jest biti na korist životinjama i ljudima svijeta, koristeći se pritom znanjem i predanošću studenata veterinarske medicine te nadasve potičući međunarodnu suradnju. IVSA postoji za dobrobit životinja i ljudi svijeta, uzdižući potencijal i posvećenost studenata veterinarske medicine promicanju međunarodne upotrebe veterinarskog umijeća i obrazovanja.

Studenti Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu sudjeluju u radu svjetske IVSA-e od njezina osnutka, a zagrebačka podružnica IVSA Hrvatska službeno je osnovana 1992. godine. Tijekom dugog niza godina članovi udruge organizirali su i sudjelovali u brojnim studentskim razmjenama, ali i kongresima i simpozijima.

Od početaka u Europi do udruženja na svim kontinentima

Gadžov, B.

Prvo ime udruge IVSA jest IVSU – *International Veterinary Students Unity*. To se ime i danas upotrebljava u Litvi gdje studenti sudjeluju u *Lithuanian International Veterinary Student Unity*.

IVSU je osnovan 1951. u Utrechtu u Nizozemskoj kada su se okupili predstavnici 17 zemalja. Jugoslavija, koja je 1951. godine imala tri lokalne podružnice IVSU/IVSA - u Zagrebu (ujedno i najstariji fakultet, osnovan 1919. godine), Beogradu (fakultet osnovan 1936.) i Sarajevu (osnovan 1949.), bila je jedna od suosnivačica. Na osnivačkom kongresu u Utrechtu 1951. godine profesor Marijan Sviben, tada student Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu, izabran je kao prvi potpredsjednik IVSU-a za međunarodnu razmjenu studenata. Ta je pozicija poslije preimenovana u *Chief Exchange Office*. On je tu dužnost obavljao do kongresa održanog 1953. U to vrijeme kongresi su se održavali svake dvije godine. *International Veterinary Students Unity* 1953. godine preimenovan je u *International Veterinary Students Association*. Do 1968. ve-

ćina članica IVSA-e bila je iz zapadnoeuropskih zemalja. To se mijenja 1968., kad se priključila Poljska, kao prva zemlja iz istočnog bloka. Poljaci su bili i domaćini IVSA-ina kongresa 1969., koji je otvorio vrata novih članica iz istočne Europe. Turska i većina azijskih i afričkih zemalja priključuju se IVSA-i tek 90-ih godina prošloga stoljeća. Taj je trend vidljiv i po lokacijama IVSA-ina kongresa. Prvi IVSA-in kongres u Africi održan je 1994. u Južnoafričkoj Republici, prvi kongres u Sjevernoj Americi organiziran je 1998. u Sjevernoj Karolini, a 50. IVSA-in simpozij u Makedoniji godine 2001. Prvi kongres u Latinskoj Americi organiziran je u Meksiku 2001., a prvi IVSA-in skup na teritoriju bivšeg Sovjetskog Saveza u Latviji 2004. godine. Nove komunikacijske tehnologije (IVSA mrežno sjedište postoji još od 1997.) olakšale su širenje IVSA-e. Kao što se iz teksta koji slijedi može vidjeti, studenti Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu imali su važnu, često vodeću ulogu u tom procesu.

*Boris Gadžov, PhD, DVM,
FlavorActiV Limited, Sales
& Executive Director,
Oxford, United Kingdom*

Izvještaj o osnutku IVSA-e Hrvatska

Zoran Juginović, dr. med.
vet., Veterina portal

Juginović, Z.

S obzirom na činjenicu da je 17. studeni 1992. bio davno, a u ratno doba sve ostale aktivnosti daleko su od prvoga plana, takva su i sjećanja svih ondašnjih aktera. Dobro pamtim da je 1951. godina osnutka IVSA-e, kao što je vidljivo u zapisniku s osnivačke skupštine IVSA Zagreb. Neupitno je IVSA u to doba imala sjedište u Utrechtu (Nizozemska) i nas je dvadesetak početkom 1990., zajedno sa studentima s ljubljanskog fakulteta, bilo na uzvratnoj grupnoj razmjeni u Utrechtu s obzirom da su nizozemski studenti bili u Zagrebu nekoliko mjeseci prije toga. To je bila i moja prva studentska razmjena – dva tjedna na jedinom europskom fakultetu čija se diploma – bez nostrifikacije – u to doba priznavala i u Europi i u Americi, Kanadi, Australiji i na Novom Zelandu.

U to doba IVSA Zagreb službeno nije bila registrirana kao udruga građana i tako se može pojasniti činjenica da je osnivačka skupština održana tek 1992. godine. Na toj je skupštini IVSA Zagreb samo službeno osnovana kao zagrebačka podružnica udruge studenata veterinarske medicine IVSA, te je sljedećih mjeseci kao udruga građana registrirana u Ministarstvu pravosuđa i uprave. Naime, zbog promjene države i državnog uređenja mijenjali su se i zakoni, pa je zbog daljnjeg funkcioniranja i opstojnosti dotadašnje neformalne udruge trebalo službeno registrirati IVSA-u kao udruhu građana, a to znači i održati osnivačku skupštinu, izraditi statut i žig i sve to službeno provesti kroz tadašnja tijela državne uprave kako bi udruženje i službeno postojalo.

I prije toga je udruženje studenata pod imenom IVSA djelovalo na Fakultetu, na razini dvadesetak zainteresiranih studenata koji su zaista bili povezani sa sjedištem međunarodnog udruženja u Utrechtu. No udruga nije službeno postojala sve dok nije registrirana u skladu s tadašnjim zakonodavstvom.

Dobro se sjećam da je kao u trenu dogovoreno da će u sredini budućeg žiga udruge biti crtež sredozemne medvjedice – zbog ugroženosti te vrste čiji su rijetki primjerci u to doba, pa i sljedećih godina viđani na sjevernom Jadranu. Crtež glave sredozemne medvjedice za žig udru-

ženja *pro bono* je izradio Alen Šatalić, student Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. Temeljem tog crteža izrađen je žig udruge, u tvrtki Pečat u Praškoj ulici u Zagrebu. Taj žig s likom sredozemne medvjedice, izrađen krajem 1992. ili početkom 1993., upotrebljavao se dugi niz godina. U Ministarstvu je odmah nakon toga registriran, u proljeće 1993. godine. Nije važno, ali spomenut ću da je tada nadležno Ministarstvo bilo smješteno u zgradi Zagrepčanke u Savskoj cesti 41 u Zagrebu.

Imena navedena na postojećem arhivskom popisu imena članova osnivačke skupštine IVSA Zagreb zapravo su imena možda čak i svih onih koji su na neki način bili aktivni u IVSA-i Zagreb u to doba. Sjećam se i nekoliko onih koji su u to doba već bili apsolvirani, koje smo naslijedili, čiji smo posao na neki način mi nastavili službeno. Među njima su Nikica Ivezić koji je, koliko se sjećam, bio prethodni predsjednik i Irena Parakačeva koja je tada bila *Exchange officer*. Naši su studenti i prije toga putovali na razmjene po Europi, ali mnogo manje i rjeđe nego danas, iz brojnih opravdanih razloga.

Dakle, vjerujem da osnivačka skupština, statut i žig iz tog doba ne znače da IVSA Zagreb nije djelovala na našem fakultetu i prije, ali *de iure* nije postojala do navedenog datuma. Danas sam ponosan na to što sam, obnašajući dužnost predsjednika IVSA-e Zagreb, osobno odradio tu registraciju – sastavio statut, osigurao izradu žiga i proveo registraciju u Ministarstvu – premda sam u to doba sve to osjećao najviše kao posao i obvezu, nešto što je propušteno i mora se napraviti jer oni prije nisu, a trebalo je. Drago mi je što sam to učinio jer je IVSA ipak preživjela i Domovinski rat i sve ove godine nakon tih najtežih vremena i omogućila putovanja i razmjene koje su nekima doista promijenile život.

Nažalost, ne znam za aktivnosti IVSA-e Zagreb prije 1990. godine i ne znam jesu li postojali prekidi u aktivnostima. Tada se nisam bavio kronikama i praćenjem zbivanja u hrvatskom veterinarstvu kao danas. Možda netko od naših prethodnika zna više jer nitko od mlađih generacija gotovo sigurno nije iskustveno upućen u tu ne tako davnu povijest.

Iako čitav život slušam o srazu generacija koji možda zaista postoji, ovaj tekst otisnut upravo u studentskom časopisu dokaz je da svaka nova akademska generacija, za razliku od političke, ipak ne omalovažava svoje prethodnike. Čak i kada toga niste svjesni, odluka o tome hoćete li svoje vrijeme proživjeti neprimjetno, kao statist

vlastitoga života, ili ćete uloviti barem neku od sporednih uloga, ako već ne i glavnu, najvećim dijelom, bez ikakve sumnje, uvijek ovisi o vama samima. Plemenito je pritom učiniti nešto dobro i korisno za zajednicu u kojoj čovjek živi pa se i sam zato osjećam zadovoljno što sam bio aktivan dionik tog vremena IVSA-e.

Sjećanja na aktivnosti IVSA-e Zagreb – od 1994. do 1998.

Đuras, M., T. Gomerčić, A. Ekert-Kabalin

Neposredno nakon upisa na Veterinarski fakultet 1993. uslijedilo je naše članstvo u IVSA-i Zagreb. Sastanci IVSA-e održavali su se tada u podrumskim prostorijama ispod Zavoda za veterinarsku patologiju i na jednom od njih predložen je jednodnevni izlet u Mađarsku. Ne možemo se sjetiti pojedinosti, nemamo ni slika niti zapisa, no bilo je to u proljeće 1994. godine.

Iste godine u ljeto održan je 43rd IVSA Summer Congress. Kongres je održan od 18. do 24. srpnja u Berlinu, a prisustvovali su mu naši predstavnici Korana Stipetić i Tomislav Gomerčić. Na idućem ljetnom kongresu (44th IVSA Summer Congress), održanom 1995. u Južnoafričkoj Republici, IVSA Zagreb kandidirala se za zimski simpozij. Nakon uspješne prezentacije, koju je održala Korana Stipetić, odlučeno je da će se IVSA Winter Symposium 1995/1996 održati u Hrvatskoj.

No prije zimskog simpozija, u listopadu 1995. ostvarili smo grupnu razmjenu studenata Hrvatske, Slovenije i Mađarske. Studenti iz Ljubljane u Zagreb su doputovali vlakom gdje im se pridružilo nas petnaestak, te smo zajedno nastavili put do Budimpešte. U Budimpešti su nas dočekali mađarski kolege i smjestili nas u hostelu. Program razmjene bio je izvanredan tako da smo tih tjedan dana, od 4. do 10. listopada, proveli u stalnom pokretu. Domaćini su nam predstavili svoj fakultet. Posebno nas se dojmio anatomski muzej u potkrovlju zavoda. Bili smo oduševljeni njegovom građom i muzejom u kojemu je između staklenih ormara s

izvanrednim anatomskim preparatima bilo mjesto za učenje opremljeno računalom. Obišli smo i fakultetsku farmu, ergelu mađarskih polukrvnjaka u kojoj je za nas izveden program dresure ovih konja, a u centru za obuku pasa sreli smo pripadnike hrvatske policije. Osim stručnog dijela naši su nam domaćini pokazali i Budimpeštu. Obišli smo njihov parlament, Budimsku tvrđavu i baziliku u Esztergomu. Imali smo izvrsne vodiče koji su nam na veseo način prikazali taj-



izv. prof. dr. sc. Martina Đuras, Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju; izv. prof. dr. sc. Tomislav Gomerčić, Zavod za biologiju; prof. dr. sc. Anamaria Ekert Kabalin, Zavod za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Slika 1. Sudionici IVSA ljetnog kongresa održanog 1994. u Berlinu, Njemačka



Slika 2. Sudionici IVSA ljetnog kongresa održanog 1995. u Južnoafričkoj Republici

Slika 3. Izlet u Pulu sudionika IVSA zimskog simpozija održanog 1996. u Zagrebu



Slika 4. Cultural evening na IVSA ljetnom kongresu održanom 1996. u Kopenhagenu, Danska



Slika 5. Članovi IVSA Hrvatska na studentskoj razmjeni u Irskoj 1998.



Slika 6. Izlet na klifove Mohera (Irska, 1998.)



ne svoje povijesti. Čak smo prisustvovali koncertu irske glazbe usred Budimpešte. Sjećamo se da su nam mađarski kolege uzvratili posjet, mislimo da je to bilo u proljeće 1996., s obzirom na to da smo za njih organizirali posjet Trakošćanu gdje smo roštiljali uz jezero, dok se to još smjelo.

Pripreme za zimski simpozij 1995./1996. bile su dosta intenzivne. Organizirana su predavanja naših profesora i izrađena je knjiga sažetaka. Stručni dio simpozija održan je na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Nakon programa u Zagrebu kolege smo odveli na izlet u Pulu, gdje smo proveli dva dana.

Iduće događanje bio je 45th IVSA Summer Congress od 7. do 14. srpnja 1996. u Kopenhagenu u Danskoj. Sudionici s našega fakulteta bili su Korana Stipetić, Hrvoje Maček, Anamaria Ekert, Martina Đuras, Daniel Futivić i Tomislav Gomerčić. Naši domaćini smjestili su nas u vojne šatore na kampusu njihova fakulteta jer su sva događanja – od skupštine IVSA-e, stručnih predavanja i društvenih susreta – bila organizirana u prostorijama fakulteta. Te je godine Kopenhagen bio prijestolnica kulture, pa je vrvio raznim događanjima. Prisustvovali smo brojnim koncertima na ulicama grada. Obišli smo tvornicu Carlsberg, famoznu Christianiju, muzej vikinških brodova i etnoselo.

Naša posljednja aktivnost u IVSA- i bila je razmjena studenata Hrvatske i Irske. Od 17. do 23. veljače 1997. boravilo je nas petnaestak u Dublinu. Naši domaćini pokazali su nam fakultet i grad Dublin, a zatim smo se odlučili posjetiti i Galway na istočnoj obali Irske.

U razdoblju našeg članstva u IVSA- i Korana Stipetić obnašala je razne dužnosti u međunarodnim tijelima IVSA-e, Tomislav Gomerčić bio je predsjednik IVSA-e Zagreb od 1995. do 1997., a povjerenice za razmjenu bile su Aleksandra Majjić i Martina Đuras.

IVSA na prijelomu milenija – od 1997. do 2003.

Hlede, V., J. Habuš

Predsjednik Hrvatske podružnice IVSA-e od 1997. do 2000. bio je Vjeko Hlede, dok su Vanesa Ivetić, Maja Prpić i Ines Petrović bile zadužene za organizaciju studentskih razmjena. Tijekom 2000. i 2001. vodeće uloge preuzimaju mladi: Darko Grden, Josipa Habuš i Lada Radin. No to su samo neka od brojnih imena studenata koji su, u ovom našem razdoblju, svojim radom i entuzijazmom pridonijeli napretku IVSA-e i ostvarenju našeg kapitalnog projekta – organizaciji kongresa u Hrvatskoj 2002. godine.

No krenimo od početka... IVSA-u smo 1997. zatekli kao dobro ustrojenu organizaciju koja je bila vrlo aktivna i prepoznata na našem fakultetu, ali i na međunarodnoj razini (prije svega zaslugom Korane Stipetić), tako da smo imali vrlo solidnu bazu za daljnji razvoj. Treba razumjeti da u to poratno razdoblje nije bilo Erasmusovih stipendija, a osobne financije studenata bile su daleko od bajnih. Naši su ciljevi stoga bili potpuno razumljivi, trebalo je poboljšati suradnju sa sponzorima i povećati broj studentskih razmjena/praksi. Uglavnom smo u svojim namjerama i uspjeli. Broj pojedinačnih stručnih praksi na koje su odlazili svi studenti našega fakulteta porastao je, a dobra suradnja sa sponzorima omogućila je članovima IVSA-e sudjelovanje na brojnim grupnim razmjenama, simpozijima i kongresima.

Popis važnijih skupova kojima je IVSA Zagreb prisustvovala/organizirala od 1997. do 2002.:

Kongresi: Pariz – 1997., North Carolina, SAD – 1998., Beč – 1999., Guadalajara, Meksiko – 2000. i Južnoafrička Republika – 2001., Hrvatska, 15. – 25. 7. 2002., Grčka – 2003., Čile – 2004.

Simpozij: Nakon simpozija koji je organiziran u Hrvatskoj 1996. sudjelovali smo na simpozijima Bugarskoj, Engleskoj, Makedoniji, Rumunjskoj, Poljskoj i Latviji.

Grupne razmjene: Slovenija – 1995., Mađarska – 1996., Irska – 1997., Francuska 1998. Istanbul – 2000. i Engleska – 2001.

Organiziran je i prvi CRO-SLO-AUSTro vikend – koji je zapravo formalni nastavak neformalnog druženja nekoliko dobrih prijatelja iz

Vjekoslav Hlede, PhD, DVM, CHCP, American Society of Anesthesiologists, Chicago, USA; doc. dr. sc. Josipa Habuš, Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu



Slika 1. Večernji list 1998. mini-report nakon IVSA kongresa u SAD 1998. Koristili smo svim kanalima da predstavimo aktivnosti IVSA-e. 1998. imali smo dva članka u Večernjem listu i jedan članak u Mili koji su spominjali IVSA-u.



Slika 2. Kulturna večer na IVSA -inu ljetnom kongresu održanom 1998. u Sjevernoj Karolini, SAD - Hrvatski stol. Brojni poster i pozadini ilustriraju ljepote Hrvatske. Hrvatski predstavnici Vanesa Ivetić, Zrinka Filipović i Vjekoslav Hlede s kolegama iz Čilea.



Slika 3. IVSA Sea Week kapa na kćeri kolege iz Makedonije

tih triju zemalja koji se sad, već tradicionalno, održava skoro dvadeset godina. Mislim da nas je zapravo uspješnost provedbe tog projekta potaknula da se odmaknemo od sindroma male zemlje (u to vrijeme i prilično mlade zemlje) i počnemo razmišljati o većem projektu.

Prvi korak prema cilju bio je organizacija Sea Weeka koji je začat kao MALA PRIPREMA ZA VELIKI KONGRES! Tijekom Sea Weekova (koji su organizirani 1999., 2000. i 2001.) imali smo prili-

ku predstaviti i promovirati Hrvatsku kolegama studentima iz desetak zemalja. Istodobno, to nam je bila prilika da kao IVSA Hrvatska učimo o organizaciji međunarodnih susreta i pripremimo se za organizaciju tog priželjkivanog kongresa u Hrvatskoj. Mislimo da nam je išlo dobro. Osmišljeni su brojni promotivni materijali i krilatice koji su postali općepoznati i upotrebljavani, npr. olovke s natpisom *IVSA Penkala – born in Croatia*, koju su imali svi tadašnji članovi, kape koje su se prenosile s generacije na generaciju (slika 1) ili naša krilatica *Welcome to Croatia and have a nice day*.

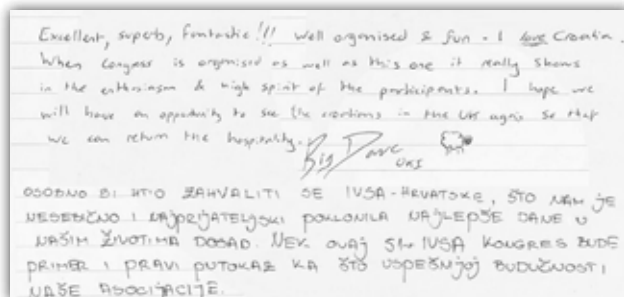
Naš je trud na kraju urodio plodom i u Africi 2001. Glavna je skupština odlučila da će se 51. kongres IVSA-e održati u Hrvatskoj. Nećemo vas previše zamirati činjenicama, ali ćemo reći sljedeće: bilo je to mnogo mukotrpnog rada, a kako bi sve prošlo bez greške predsjednica (Josipa Habuš) napravila je i malu skriptu u kojoj su po danima i satima bile razrađene aktivnosti svakoga člana organizacijskog odbora. *Financ ministar* (Darko Grden) uspio je osigurati sredstva i podmiriti sve naše obaveze i aktivnosti kojih nije nedostajalo, a svi drugi članovi radili su danonoćno da sve prođe kako smo i zamislili. 51. svjetski kongres studenata veterinarske medicine održao se u srpnju 2002. (15. – 25. 7. 2002.) pod pokroviteljstvom Sveučilišta u Zagrebu te uz potporu Predsjednika Republike Hrvatske. Kongresu je prisustvovalo stotinjak sudionika iz 22 države, a održavao se na četiri različite lokacije: Zagreb, Sljeme, Trakošćan i na kraju Zadar. Neizostavani (i nezaboravni) bili su i izleti: piknik na Plitvičkim jezerima, izleti brodom u Nacionalne parkove Krka i Kornati, a posljednji su dan organizirane i tzv. *Beach games* i oproštajna večera na pješčanoj plaži.

Naravno, osim zabave organizirana su i zanimljiva predavanja, a definirane su i smjernice za rad Međunarodnog udruženja u sljedećoj godini. Raspravljalo se o mogućnostima i olakšavanju stručnog usavršavanja studenata na veterinarskim fakultetima po vlastitom izboru. Razmatrane su, i većim dijelom

Slika 4. Vjeko je “zakasnio” na izlet brodom koji nas je vodio u Nacionalni park Krka, i dostigao nas je s prilično nekonvencionalnim ukrcajanjem na brod: bungee-skok sa Šibenskog mosta i potom spuštanje u brod.



Slika 5. Knjiga dojmova svjedoči o bogatom stručnom, kulturnom i društvenom programu kongresa.



Slika 6. Hrvatsko izaslanstvo (V. Hlede, L. Radin i D. Grden) na putu na kongres u Grčku



definirane, mogućnosti i načini stipendiranja studenata iz slabije razvijenih zemalja pri provođenju studentske veterinarske prakse u inozemstvu.

Sljedeći velik uspjeh (za koji mi znamo) dogodio se već na sljedećem, 52. kongresu Međunarodnog udruženja studenata veterine u Solunu (Grčka, EU, 18. – 28. 7. 2003.), kada su naši studenti izabrani za Predsjednika IVSA-e (Lada Radin), *Information Technology Officer-a*

IVSA-e (Vjekoslav Hlede) te povjerenika predsjednika (Marin Torti). Kako je u Izvršnom Odboru IVSA-e, koji je imao sedam članova, na mjestu glavnog *Exchange Officera* sjedio Boris Gadžov, student Veterinarskoga fakulteta u Skopju, te sin i unuk alumna Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu koji izvrsno govori hrvatski jezik, jasno je zašto je krenula šala (na međunarodnoj razini) o tome da bi hrvatski mogao postati službeni (ili drugi službeni) jezik IVSA-e.

IVSA na prijelomu milenija – s papira u digitalnu komunikaciju

Hlede, V., J. Habuš

IVSA Hrvatska je 1998. godine bila jedina lokalna IVSA-ina podružnica sa svojim mrežnim sjedištem i sa svojom domenom: www.IVSA.hr. Stoga su počekom milenija hrvatski članovi IVSA-e imali iskustva i dobru reputaciju u digitalnim komunikacijama (koje – da podsjetimo mlade čitatelje - tada nisu bile tako sveprisutne i uobičajene kao danas!). Tih su godina digitalne komunikacije međunarodne IVSA-e bile u laganoj stagnaciji. Najbolji primjer jesu internetske stranice IVSA-e (www.ivsa.org) koje od 1997. do 2001. nisu doživjele nikakve bitne promjene i činjenica da kada ste u tražilicama poput Googlea i Yahoosa utipkali IVSA, IVSA.hr je uglavnom bila prva na popisu (slika 4). U međuvremenu je Bill Gates (davne 1999.) izdao međunarodni bestseller *Poslovanje brzinom misli* [Business @ the speed of thought] u kojemu je lijepo opisao kakve sve prednosti mogu organizacije poput IVSA-e imati od interneta i kako to napraviti...

IVSA.hr tada je postala prilično važno središte. Prva digitalna verzija časopisa *International Veterinary Student's Journal* objavljena je na stranicama IVSA.hr 2001. godine. Urednica časopisa bila je Lada Radin. Časopis je na našoj IVSA.hr domeni bio smješten sve do kraja 2002. godine – kada je prebačen na nove stranice IVSA.org.

U godini koja slijedi hrvatski studenti (prije svega Lada Radin i Vjeko Hlede) imali su važnu ulogu u reorganizaciji

mrežnog sjedišta IVSA.org. Naši su studenti inicirali osnivanje IVSA *Standing Committee on Modern Technology in Education* (SCoMTE) – odbora koji je bio prethodnica današnjeg *Standing Committee on Veterinary Education* (SCoVE, od 2014.), i IVSA *Standing Committee for Animal Welfare* (SCAW). Drugim riječima, od pet odbora koji danas rade unutar IVSA-e dva su osnovana na inicijativu i uz pomoć studenata Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu.

Vjekoslav Hlede, PhD, DVM, CHCP, American Society of Anesthesiologists, Chicago, USA; doc. dr. sc. Josipa Habuš, Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu



Slika 1. IVSA.hr – prva u mrežnim tražilicama (Google, Yahoo)



Slika 2. IVSA Journal na IVSA.hr – članak o IVSA-inu kongresu u Hrvatskoj

Aktivnosti IVSA-e Hrvatska u 21. stoljeću

Sofija Džakula, dr. med. vet., Robert Dumančić, student, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Džakula, S., R. Dumančić

Ak. god. 2003./2004. obilježena je vodstvom predsjednika Marina Tortija, povjerenica za razmjene Magde Sindičić i Jelene Selanec te blagajnika Davora Marića. Važno je istaknuti i da je predsjednica Svjetskog udruženja studenata veterinarske medicine tijekom godine bila studentica 5. godine našega fakulteta Lada Radin, njezin povjerenik Marin Torti, a kolega Vjekoslav Hlede povjerenik za mrežnu aktivnost, tj. izradu i održavanje mrežne stranice IVSA-e. Tijekom godine IVSA Hrvatska sudjelovala je u četiri razmjene – Cro-Slo-Austro vikend u Ljubljani i Beču te u grupnoj razmjeni s kolegama iz Ljubljane. Naši su studenti sudjelovali i na 52. Međunarodnom simpoziju IVSA-e u prosincu 2003. u Rumunjskoj, kao i na 53. Međunarodnom kongresu u srpnju u Čileu. Na kongresu je izabrano novo vodstvo Međunarodnog udruženja. Studentica 1. godine našega fakulteta Jelena Selanec izabrana je za povjericu *Chief Exchange Officera*, Lada Radin izabrana je za povjericu nove predsjednice Jasne Matijašić iz Slovenije, a Vjekoslav Hlede i dalje je povjerenik za mrežnu aktivnost.

Na razini IVSA-e Hrvatska također dolazi do promjena u vodstvu udruge, pa tako u ak. god. 2005./2006. izvršni odbor čine predsjednik Josip Vučer, blagajnik Davor Marić, tajnica Tiha Ivanišević, povjerenica za razmjene Jelena Selanec, povjerenik za mrežu Veljko Turković i povjerenica za propagandu Marija Sičić. Već tradicionalni Cro-Slo-Austro vikend, na kojemu je prisustvovalo 40 studenata iz Austrije, Slovenije i Hrvatske, održan je u listopadu u Slunju. Drugi takav vikend, u ožujku te godine, održan je u Ljubljani i u njemu je sudjelovalo sedam studenata iz Hrvatske. Novost za naše članove ove godine bio je *ski week* koji je u veljači organizirala IVSA Austrija. U svibnju je realizirana grupna razmjena s kolegama iz Nizozemske. Razmjena je započela u Nizozemskoj, u Utrechtu, a nastavila se u Zagrebu. Sudjelovalo je 20 naših studenata i isto toliko kolega iz Nizozemske. U prosincu 2005. godine održan je 54. međunarodni simpozij u Južnoafričkoj Republici, na kojemu je Hrvatsku predstavljalo troje izaslanika. Kongres je održan u srpnju u Kaliforniji,

također uz prisutnost hrvatskih predstavnika. Treba spomenuti i pojedinačne razmjene studenata s fakultetima i veterinarskim ustanovama diljem svijeta u čijoj organizaciji posreduje IVSA. U toj su godini organizirani pojedinačni odlasci na stručnu praksu u Englesku i Sloveniju za troje naših studenata. IVSA Hrvatska je u suradnji s Noinom arkom organizirala i volontiranje na klinikama našega fakulteta.

Tijekom 2007./2008., pod vodstvom predsjednice Martine Mičić, IVSA Hrvatska realizirala je tri razmjene. U studenom 2007. održan je Cro-Slo-Austro vikend na kojemu je sudjelovalo deset studenata članova IVSA Hrvatske. U prosincu 2007. održana je razmjena sa studentima s Veterinarskoga fakulteta u Sarajevu, a u ožujku sa studentima iz Južnoafričke Republike. Članovi IVSA-e sudjelovali su u radu 57. Međunarodnog IVSA kongresa u Turskoj. Također, studentica Jelena Selanec sudjelovala je na simpoziju u Maleziji kao predstavnica IVSA-e Hrvatska. Nadalje, prva aktivnost članova IVSA-e Hrvatska u ak. god. 2008./2009. bila je sudjelovanje na skupu Central Eastern European Meeting u Sloveniji. U prosincu 2008. trinaest naših studenata otputovalo je na Cro-Slo-Austro vikend u Beču. U prosincu su dvije studentice sudjelovale i na 57. IVSA-inu simpoziju u Škotskoj. Kolege s Veterinarskoga fakulteta Univerziteta u Sarajevu naši su studenti ugostili u siječnju 2009., a u ožujku su i sami sudjelovali na grupnoj razmjeni u Južnoafričkoj Republici. Nedugo zatim članovi IVSA-e predstavili su udruhu i fakultet na Danu karijera u biomedicini koji je održan u Hotelu Dubrovnik u Zagrebu. Drugi Cro-Slo-Austro vikend organiziran je u travnju 2009. godine u Zagrebu. Članovi udruge sudjelovali su i na IX. veterinarskim danima u Varaždinu te na 2. skupu studenata veterinarskih fakulteta iz regiona u Sarajevu.

Vikendom u Ljubljani i pod vodstvom Marija Majhena započelo je djelovanje IVSA-e u ak. god. 2009./2010. Nadalje, povodom obljetnice Veterinarskoga fakulteta, a u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo *Dr. Andrija Štampar* održana je radionica o bjesnoći RABIRA u čijoj

su organizaciji sudjelovali i članovi IVSA-e. U siječnju 2010. godine studenti su sudjelovali na radionici Buffalo koju je organizirao Fakultet veterinarske medicine u Egiptu te na simpoziju Tropical Medicine u Grenadi. Studenti su u travnju prisustvovali i na X. danima male prakse u veterinarskoj medicini u Varaždinu. U svibnju su sudjelovali u organizaciji 1. međunarodne konferencije VEPR (Veterinary European Physical Therapy and Rehabilitation Association). Druga razmjena iste godine bio je Cro-Slo-Austro vikend u Beču, održan u sklopu EAEVE skupštine. Četiri studenta IVSA-e Hrvatska prisustvovala su 59. ljetnom IVSA-inu kongresu organiziranom u svibnju u Danskoj. Tu je akademsku godinu obilježila i nabava 40 računala za studente u suradnji s Ministarstvom financija – Poreznom upravom.

Prvi semestar ak. god. 2010./2011. započeo je suradnjom s kolegama iz Slovenije, prvo u obliku Cro-Slo-Austro vikenda u Ljubljani, a zatim i IVSA-ina simpozija koji je također održan u Ljubljani. U ožujku 2010. naše su studentice sudjelovale na kongresu iz kirurgije u Portugalu. Drugi Cro-Slo-Austro vikend realiziran je u organizaciji naše udruge u svibnju 2011. godine. U suradnji sa SportVefom, uz potporu Fakulteta, uređene su studentske prostorije kako bi studenti što ugodnije provodili slobodno vrijeme na fakultetu. Početkom ak. god. 2011./2012. naši su studenti posjetili kolege u Madridu, te se tom prilikom upoznali sa studiranjem na njihovu fakultetu. Kolege iz Madrida uzvratili su posjet u proljeće 2012. godine. Sredinom prosinca naši su članovi sudjelovali na Cro-Slo-Austro vikendu u Beču, a u svibnju je Zagreb bio domaćin te grupne razmjene. U prosincu je održan i Međunarodni simpozij studenata veterinarske medicine u Srbiji, u Beogradu, a sudjelovala su četiri naša studenta. Nadalje, u srpnju 2012. godine IVSA Hrvatska imala je jednog predstavnika na međunarodnom simpoziju studenata ve-

terinarske medicine u Norveškoj, na temu *Aqua medicine and animal welfare*.

U ak. god. 2012./2013. IVSA Hrvatska nastavila je s edukativnim studentskim razmjenama i sudjelovanjima na međunarodnim simpozijima i kongresima. Naime, sredinom prosinca devedetero studenata sudjelovalo je na Cro-Slo-Austro vikendu u Ljubljani. Na međunarodnom simpoziju studenata veterinarske medicine početkom siječnja u Južnoafričkoj Republici, u Johanne-



Slika 1. Cro-Slo vikend održan u Hrvatskoj



Slika 2. Kulturna večer tijekom ljetnog kongresa u Beču, Austrija



Slika 3. Kulturna večer tijekom ljetnog kongresa u Kuala Lumpur, Malezija

sburgu, našu su udrugu predstavljale tri studentice. Početkom srpnja iste godine dvije su studentice sudjelovale na međunarodnom kongresu u Nizozemskoj, u Utrechtu. Predsjednica IVSA-e u ovoj i prethodne dvije akademske godine bila je Dušanka Bijelić, a na samom početku ak. god. 2013./2014. izabrano je novo vodstvo udruge: Ivan Butković – predsjednik, Mira Šokičić – *exchange officer*, Dušanka Bijelić – tajnica te Marija Mamić – blagajnica. Prva aktivnost bila

je organizacija Cro-Slo-Austro vikenda u Zagrebu od 22. do 24. studenoga 2013. godine. Nadalje, u svibnju je organizirana razmjena s kolegama iz Švedske, iz Uppsale. Tri studentice našega fakulteta prisustvovala su od 2. do 10. svibnja 2014. godine na 16. međunarodnom veterinarskom studentskom kongresu. U ljetnom semestru studenti su također prisustvovali Cro-Slo-Austro vikendu koji se ovaj put održavao u Ljubljani. Od 22. kolovoza do 1. rujna članica

IVSA-e Ira Topličanec sudjelovala je na radionici o arapskim konjima u organizaciji IVSA-e Egipat. Od 1. do 15. rujna na klinikama našega fakulteta boravila su dva studenta iz Alžira.

Cro-Slo-Austro vikendom, koji je organizirala IVSA Austrija, započele su aktivnosti udruge u sljedećoj godini. Druga razmjena u zimskom semestru bila je s kolegama iz Beograda. Nadalje, u travnju 2015. naši su članovi posjetili Veterinarski fakultet u Brnu. U svibnju 2015. godine IVSA Hrvatska bila je domaćin Cro-Slo-Austro vikenda, ali nažalost kolege iz Austrije nisu sudjelovali. Nedugo zatim Zagreb je bio domaćin i kolegama iz Brna. Članovi Udruge sudjelovali su u nekoliko humanitarnih akcija te organizirali pečenje palačinki za studente i zaposlenike fakulteta. U suradnji sa studentskom udrugom Equus izrađene su promotivne majice za članove i sve zainteresirane. Na samom početku sljedeće akademske godine izabrano je novo vodstvo udruge: Nina Vukušić – predsjednica, Iva Benvin – *exchange officer*, Ivana Filipčić – tajnica te Sofija Džakula – blagajnica. Prva je aktivnost bila razmjena Cro-Slo-Austro koja se održala u Ljubljani, a novost je da su nam se pridružili i studenti iz Brna. U vrijeme adventa ugostili smo četiri djevojke iz Beograda u sklopu razmjene s tim gradom. Sljedeća veća razmjena bila je u Liverpoolu i Manchesteru. Naši su studenti sudjelovali i na 65. IVSA-inu kongresu u Beču. Kolege iz Brna bili su domaćini Cro-Slo-Austro-Czech vikenda u listopadu 2016. godine.

Slika 4. Organizacijski odbor EVSS-a s dekanom prof. dr. sc. Nenadom Turkom na svečanoj večeri



Slika 5. Posjet etno selima tijekom grupne razmjene sa studentima iz Cluj Napoca, Rumunjska



Slika 6. Aktivni članovi IVSA-e ak. god. 2016./2017.



Kao sljedeća duža razmjena izabran je Wrocław, jedan od najvećih i najljepših poljskih gradova. Nova ideja članova udruge bila je održavanje *Kviza na Veterini*. Ideja organizacije kviza bilo je okupljanje naših studenata, ali i svih zainteresiranih ljubitelja *pub-kviza*. Treba dodati i da su naši studenti sudjelovali na kongresu WSAVA u Kopenhagenu, a na kraju akademske godine i na 66. IVSA-inu kongresu u Maleziji gdje su nominirali Hrvatsku da još jednom bude domaćin Kongresa.

Na početku ak. god. 2017./2018. izabrano je novo vodstvo udruge: Robert Dumančić – predsjednik, Ivana Filipčić – *exchange officer*, te kao nova funkcija potpredsjednice – Dunja Fuštin. Prva aktivnost udruge bila je organizacija tradicionalnog Cro-Slo-Austro-Czech vikenda u prosincu. U istom je mjesecu IVSA Hrvatska organizirala zajedno sa studentima CPSA-a (Udruga studenata farmacije i biokemijske medicine) TNT – Training New Trainers, gdje mladi s oba fakulteta iz cijeloga svijeta imaju priliku postati treneri mekih vještina. Naši su studenti sudjelovali i na 66. IVSA-inu simpoziju u Južnoafričkoj Republici gdje su izabrani kao domaćini 68. IVSA-ina kongresa. Za razmjenu je te godine izabran Cluj, glavni grad Transilvanije, Rumunjska. Naposljetku, od 14. do 17. lipnja članovi IVSA-e, pod vodstvom studenata četvrte godine Luke Špelića, organizirali su 2. Europski seminar studenata veterinarske medicine. Taj je znanstveno-stručni skup objedinio predavanja i radionice iz područja *Wildlife*, *Clinical Case Reports* i *One Health*, a okupio je 50 studenata iz cijele Europe. U opuštenoj atmosferi družili su se i razmjenjivali znanja i iskustva naši nastavnici, članovi udruge i kolege s brojnih drugih veterinarskih fakulteta u Europi.

Ak. god. 2018./2019. donijela je promjenu u vodstvu gdje je za potpredsjednicu izabrana Sofija Džakula. Naši su studenti sudjelovali na 67. IVSA-inu simpoziju u Južnoj Koreji. U travnju su u Zagrebu gostovali kolege iz Francuske, a odmah potom naši su studenti posjetili njihovu prijestolnicu, u okviru grupne razmjene. Izni-



Slika 7. Posjet fakultetu u Maisons-Alfortu, Francuska



Slika 8. Naše studentice u obilasku Pariza, Francuska tijekom grupne razmjene

mno je važno istaknuti da je od 21. srpnja do 1. kolovoza 2019. godine na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu održan 68. IVSA-in kongres 2019. Slogan tog kongresa je *Many vets, one path*, a okupio je 150 delegata iz više od trideset zemalja. Izaslanici su sudjelovali na redovitim skupštinama gdje se raspravljalo o globalnim IVSA-inim pitanjima. Osim službenog dijela kongresa studenti su posjetili Varaždin, dvorac Trakošćan, Krapinu, Nacionalni park Plitvička jezera, slatkovodni akvarij Aquatika u Karlovcu, ergelu Đakovo te Nacionalni park Risnjak. U suradnji s profesorima i stručnim vodstvom Veterinarskog fakulteta Zagreb održana su brojna predavanja i radionice te su se na taj način budući doktore veterinarske medicine upoznali s načinom rada našega fakulteta, ali i educirali o aktualnim problemima u struci.

Organizaciji kongresa marljivo se posvetilo 16 studenata Veterinarskoga fakulteta te su na taj način omogućili delegatima cijeloga svijeta bogat program tijekom jedanaest dana.

Sport na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

Sažetak

Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu poznat je u akademskim krugovima po brojnim izvrsnim sportašima i sportskim uspjesima. Prva studentska sportska organizacija osnovana je 1957. godine. S vremenom su se počeli održavati susreti studenata poput Tjedana ili Festivala studenata veterinarske medicine i Veterinijade. SportVEF je sekcija koja se nalazi unutar Udruge studenata veterinarske medicine (USVM), a zadužena je za sve sportske događaje kojima prisustvuju studenti. Osim toga, SportVEF pomaže i u drugim studentskim projektima koje provodi USVM. Najpoznatiji događaj SportVEF-a jest Humanijada, tradicionalni međunarodni, sportsko-edukativni susret studenata biomedicinskih fakulteta.

*prof. dr. sc. Petar Džaja,
Zavod za sudsko i upravno
veterinarstvo, Veterinarski
fakultet Sveučilišta u
Zagrebu*

Prva sportska natjecanja Veterinarskoga fakulteta

Džaja, P.

Uz težak rad koji obavljaju veterinari se često bave sportskim aktivnostima. Ipak na Veterinarskom je fakultetu u Zagrebu tek 21. studenoga 1957., u skladu s odlukama Sportskog odbora Saveza studenata Jugoslavije, održana osnivačka skupština na kojoj je osnovana studentska sportska organizacija i izabran Sportski odbor Fakulteta, a u studentskoj sportskoj organizaciji Veterinarskog fakulteta bilo je više od 100 studenata, uglavnom mlađih godišta. Osnivačka skupština sportskoga društva održana je 1967., kad je održan i festival studenata veterine Jugoslavije u Sarajevu. To se društvo sastojalo od

sedam muških i tri ženske sekcije. Kako je SFR Jugoslavija imala četiri Veterinarska fakulteta, razvila se ideja o suradnji tih fakulteta i na kulturnom, stručnom, i na sportskom planu. U početku su se održavali susreti studenata u okviru tjedana, festivala pa veterinijada. Na prvoj Nedjelji studenata Veterinarske medicine Jugoslavije održana je završna svečanost u Sarajevu od 10. do 13. svibnja 1956. U nogometu, rukometu i odbojci prvo mjesto osvojila je ekipa iz Zagreba koja je bila druga u košarci, stolnom tenisu i šahu. Od te godine na tim se igrama natječu studenti koji nisu registrirani za druge klubove.

Peti tjedan studenata veterine održan je u sedam disciplina od kojih je ekipa Veterine iz Zagreba osvojila pet prvih mjesta (rukomet, košarka, odbojka, šah i streljaštvo) i dobila prijelazni pokal kao ukupni pobjednici.

I. Festival studenata veterinarske medicine održan je u Beogradu 1961. godine. Iz izvješća doznajemo da su uz fotoizložbu održana sportska natjecanja te su predstavljeni stručni radovi studenata. II. Festival studenata veterinarske medicine Jugoslavije održan je u Sarajevu 6. – 8. svib-

Slika 1. Sudionici Veterinijade na Bledu 1982.



nja 1962. godine. IV. Festival studenata veterinarske medicine Jugoslavije održan je od 9. do 11. svibnja 1964. u Ljubljani, i to natjecanjem u sedam sportskih disciplina. Veliki prijelazni pehar festivala za osvojeno mjesto u ukupnom poretku pripalo je ponovno studentima Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Peti Festival Saveza studenata Veterinarske medicine Jugoslavije održan je u Beogradu od 21. do 23. travnja 1966. godine. Studenti veterinarske medicine iz

Zagreba osvojili su prvo mjesto u stolnom tenisu, šahu, odbojci, rukometu, a dobili su i plaketu za *fair-play*. Prvo mjesto u ukupnom plasmanu osvojila je ekipa iz Beograda. Od 9. do 12. svibnja 1974. na padinama Zlatara održan je Festival studenata Veterine Jugoslavije. Od 1979. do 1991. godine održavale su se sportske igre u Donjem Milanovcu 1980., na Bledu 1982. i u Neumu 1984., a Marš studenata održan je u Prijedoru (Kozarac) kod nas u Studentskom gradu.

Humanijada kroz povijest

Horvat, J., Z. Milas

Humanijada je tradicionalno sportsko-edukativno okupljanje fakulteta biomedicinskog područja iz Hrvatske i susjedne nam Bosne i Hercegovine. Ta manifestacija ima dugu povijest, a studenti Veterinarskoga fakulteta u njoj sudjeluju od samoga početka. Prema informacijama koje smo prikupili, nažalost preminuli prof. dr. sc. Igor Štoković bio je jedan od idejnih pokretača tog hvalevrijednog projekta koji svake godine okupi više od 700 budućih doktora, veterinara, stomatologa i farmaceuta iz regije.

Potrebno je istaknuti da je Humanijadi prethodilo jedno drugo dugogodišnje sportsko okupljanje studenata veterinarske medicine koje se zvalo „Veterinijada“. Na njoj su redovito sudjelovali studenti veterinarskih fakulteta s prostora bivše države Jugoslavije, odnosno studenti Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Veterinarskog fakulteta Univerze u Ljubljani i Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Sarajevu. Veterinijada je bila prvenstveno sportski susret, no uz natjecanja sportskih ekipa studenata, na Veterinijadi su se održavali i sastanci ostalih studentskih udruga veterinarskih fakulteta na kojima su studenti predstavljali svoje rezultate i razmjenjivali iskustva. Sa više ili manje uspjeha organizacija Veterinijade bila je povjerena i realizirana svake druge godine od drugog fakulteta i potrajala je sve do raspada bivše države odnosno do istupanja R. Slovenije i R. Hrvatske iz SFR Jugoslavije.

Prva je Humanijada održana davne 1993. godine, i to u Zagrebu. Organizatori su bili prof. dr. sc. Igor Štoković i kolega sa stomatologije Hrvoje

Starčević, dr. dent. med. Humanijada je svake godine imala sve više sudionika pa je tako ta odlična ideja svake godine okupljala sve više fakulteta i studenata. Kako su prošle ratne godine, tako je organizacija od Zagreba, preko Istre konačno došla i u Dalmaciju. Veterinarski je fakultet Humanijadu organizirao 1997. u Vodicama. Glavni organizator bio je prof. dr. sc. Ljubo Barbić s kolegom Lukom Klaićem, a tehničku pomoć dobili su od Hrvoja Starčevića sa Stomatološkog fakulteta. Humanijada je postajala sve veća i veća te je prerasla u golem projekt koji je svake godine privlačio sve više studenata, koji su se natjecali u sve više sportova. Veterinarski je fakultet 2000. godine opet dobio čast organizirati je, i to u Puli. Godine 2005. u našoj organizaciji studenti su posjetili Bašku na otoku Krku. Budući da je na Humanijadi u konačnici sudjelovalo više od 15 fakulteta, trebali smo čekati dugih 11 godina da bi Veterinarski fakultet opet dobio čast organizirati je. Dogodilo se to 2016. godine i možemo se pohvaliti da smo organizirali najmasovniju Humanijadu u povijesti, na kojoj je sudjelovalo više od 800 studenata. Humanijada 2016. održana je u Makarskoj, a glavni su organizatori bili Tomislav Bosanac, Marko Bagarić i Jurica Horvat. SportVEF svake godine sudjeluje u Humanijadi i postiže zavidne uspjehe. Humanijada 2019. godine održana je u Lanterni kod Poreča i članovi naše udruge zauzeli su odlično četvrto mjesto u ukupnom poretku od 17 fakulteta. Najznačajnije uspjehe ostvarile su nogometne ekipe. Ženska ekipa osvojila je zlatnu medalju, dok je muška ekipa osvojila srebrnu medalju.

Jurica Horvat, dr. med. vet., Servier Pharma d.o.o.; prof. dr. sc. Zoran Milas, Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Djelovanje Sportskog društva Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (SportVEF) (2007. – 2017.)

Iva Benvin, Andrej Kupres,
studenti, Veterinarski
fakultet Sveučilišta u
Zagrebu

Benvin, I., A. Kupres

Sportsko društvo Veterinarskoga fakulteta (SportVEF) jest udruga čiji je cilj promicanje sporta i okupljanje svih ljubitelja sporta. SportVEF djeluje od 9. listopada 2007. kada je održana osnivačka skupština na kojoj je sudjelovalo 18 članova. Na skupštini je za predsjednika izabran prof. dr. sc. Zoran Milas, za dopredsjednike Ana Petak i Vladimir Farkaš, za tajnika prof. dr. sc. Igor Štoković, a za blagajnicu prof. Saša Čuić. Članovi udruge i djelatnici Fakulteta imali su povlaštene cijene u FirstFitness i SquashTower centru na Zavrtnici, a poslije im je jednom tjedno omogućeno plivanje na bazenu te igranje badmintona. Udruga je organizirala kanuing na Zrmanji te obilazak NP Paklenica 27. i 28. lipnja 2009. godine. Od osnivanja udruge te tijekom svih akademskih godina studenti su redovito sudjelovali na studentskim natjecanjima Sveučilišta u Zagrebu u različitim sportovima: ženskoj odbojki, rukometu, muškom i ženskom nogometu, košarci, plivanju, stolnom tenisu, šahu i krosu. U sklopu tog natjecanja u ak. god. 2011./2012. odbojkašice su osvojile treće mjesto u sveučilišnoj ligi. U svibnju 2010. studenti su sudjelovali na Humanijadi koja je organizirana u Crikvenici. Humanijada je tradicionalni sportsko-edukativni susret studenata biomedicinskih fakulteta iz Hrvatske te Bosne i Hercegovine. Prva je Humanijada održana 1993. u Zagrebu. Poseban sportski uspjeh u ak. god. 2009./2010. ostvarili su student Kristijan Šamarija kao član košarkaške reprezentacije Sveučilišta u Zagrebu te prof. dr. sc. Dražen Matičić, član nogometne ekipe DNK Zagreb koja je na Svjetskim medicinskim igrama u Poreču osvojila treće mjesto.

U ak. god. 2010./2011. članovi udruge organizirali su prvi turnir u belotu te prijateljske utakmice u muškom nogometu i ženskoj odbojki sa studentima i djelatnicima Hrvatskih studija. Na Humanijadi u Poreču djevojke su osvojile treće mjesto u košarci te nagradu za najbolju *Fair play* ekipu u 2011. godini. Osim toga studenti su aktivno sudjelovali na Danu sporta na Sveučilištu u Zagrebu te turniru Kampusijada u tra-

dicionalnoj biciklijadi. Odigrana je i prijateljska nogometna utakmica između udruge SportVEF i studenata s Royal Veterinary Collegea iz Londona na terenu sportskog centra u Sesevskom Kraljevcu, koja je rezultirala pobjedom naših studenata (7 : 1).

U svibnju 2012. godine Humanijada je organizirana u Sv. Martinu na Muri te su osvojena tri pehara. Iduće je godine bila u Fojnici, Bosna i Hercegovina, u organizaciji Medicinskog fakulteta iz Sarajeva. Prof. dr. sc. Nina Poljičak Milas zaslužna je za organizaciju plesnog tečaja za djelatnike Fakulteta, a poslije su organizirani i satovi ritmičkog plesa zumba za studentice. U ak. god. 2012./2013., uz pomoć prof. Saše Čuić, organizirani su dodatni zabavno-rekreativni događaji za studente i zaposlenike Fakulteta, poput klasičnih modernih plesova, joge, klizanja, jahanja na Zagrebačkom hipodromu, te je omogućeno korištenje dvorane na Ekonomskom fakultetu i bazena u Sportskom centru Mladost. Dodatno su organizirani kup natjecanje u stolnom tenisu za studente i zaposlenike Fakulteta, na kojemu su prva tri mjesta osvojili Matija Jandrić, Mladen Mirić i Antonio Pokos, te prijateljski susreti u malom nogometu između Veterinarskoga fakulteta, Fakulteta političkih znanosti, Ekonomskog te Agronomskog fakulteta.

Od 29. lipnja do 6. srpnja 2013. u Zagrebu su organizirane 34. svjetske sportske igre medicinara u koje je bilo uključeno 2000 sudionika iz biomedicine. U igrama su sudjelovali prof. dr. sc. Dražen Matičić kao član nogometne ekipe DNK Zagreb koja je osvojila treće mjesto te prof. dr. sc. Zoran Milas koji je osvojio drugo mjesto u brdskom biciklizmu, disciplina *cross country*. Sportski uspjeh u ak. god. 2012./2013. ostvarila je studentica Karla Milošević, aktivna sportašica i državna prvakinja kao članica Veslačkog kluba Trešnjevka, kategorija dvojac na pariće, a kao članica Hrvatske reprezentacije na Svjetskom prvenstvu za seniore do 23 godine osvojila je 9. mjesto. U idućoj akademskoj godini Karla Milošević osvojila je 6. mjesto u disciplini dvojac na

Svjetskom prvenstvu u Vareseu u Italiji te drugo mjesto na državnom prvenstvu u disciplini dvojac na pariće. Od 7. do 11. svibnja 2014. godine Humanijada je održana u Poreču u organizaciji Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, kada su naši studenti osvojili treće mjesto u ženskom nogometu te nagradu za *fair play* u rukometu. Na Humanijadi organiziranoj u Rovinju od 6. do 10. svibnja 2015. najveći je uspjeh postigla Sara Klobučar osvojivši srebrnu medalju u stolnom tenisu. Osim toga naše su studentice i u nogometu i u košarci osvojile četvrto mjesto, dok su se nogometaši kvalificirali u četvrtfinale natjecanja. Prijateljskim susretima u malom nogometu, koji se održavaju svake godine, naknadno se pridružuju Šumarski i Stomatološki fakultet.

Tijekom ak. god. 2014./2015. vrijedne sportske uspjehe ostvaruje i Mateja Buriša, koja već osmu godinu zaredom osvaja prvo mjesto na državnom prvenstvu u kajaku dvosjedu na 1000 m te kajaku jednosjedu na 20 km, deveto mjesto na Svjetskom prvenstvu u kanuu dvokleku na 500 m te brojna prva mjesta na ostalim domaćim i međunarodnim regatama. Važno je spomenuti i djelatnike Fakulteta koji su također ostvarili vrijedne sportske uspjehe, poput izv. prof. dr. sc. Igora Štokovića, aktivnog košarkaša koji je unatoč teškoj bolesti otrčao dvije utrke: Zagrebački noćni cener (10 km) i Zagreb Winter Classic (5 km). Prof. dr. sc. Nikša Lemo, triatlonac i član Triatlon kluba Swibir, otrčao je Zagrebački polumaraton (21,1 km), dr. sc. Lada Radin, članica Brooks Running Teama u sklopu Plitvičkog maratona otrčala utrku na 5 km i na Grawe noćnom maratonu 10,5 km te doc. dr. sc. Ivan Conrado Šoštarčić Zuckermann sudjelovao je na utrci Zagrebački noćni cener. Željana Franić Klječanin, prof., kao članica triatlon kluba Zrinski, uz

Holjevku (10 km), Zagreb Spring Break (5 km), Zagrebački noćni cener (10 km) i Grawe noćni maraton (10,5 km), na Olimpijskom triatlonu Generator 2015. godine osvojila je treće mjesto u mješovitom štafetnom timu.

U ak. god. 2015./2016. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu organizirao je Humanijadu u Makarskoj od 6. do 10. svibnja 2016., u koju su bila uključena 704 sudionika od kojih je



Slika 1. Muška košarkaška ekipa na Humanijadi 2014. godine



Slika 2. Ženska nogometna ekipa na Humanijadi 2015. godine



Slika 3. Ženska odbojkaška ekipa na Humanijadi 2016. godine

57 sportaša predstavljalo naš fakultet. Ženska nogometna ekipa ostvarila je uspjeh osvojivši srebrnu medalju, Sara Klobučar osvojila je srebrnu medalju u stolnom tenisu, Robert Kralik brončanu medalju u veslačkom ergometru, dok su Paula Horvat, Mario Taraš i Marin Veličan osvojili brončanu medalju u odbojki na pijesku. Ni u ovoj akademskoj godini nisu promaknuli vrijedni sportski uspjesi djelatnika Fakulteta.

Slika 4. Studenti Veterinarskoga fakulteta na Humanijadi 2017. godine



Slika 5. Natjecanje u odbojki na Humanijadi 2017. godine



Slika 6. Muška nogometna ekipa na Humanijadi 2019. godine



Predsjednik sportskog društva i biciklist prof. dr. sc. Zoran Milas osvojio je treće mjesto na Nacionalnom prvenstvu u ciklokrosu u kategoriji Veterani C, dok je prof. dr. sc. Nikša Lemo sudjelovao na dubrovačkom plivačkom maratonu te dva sprint triatlona u Zagrebu. Doc. dr. sc Hrvoje Valpotić sudjelovao je na šest *trek* i *trail* utrka, a doc. dr. sc. Jelena Šuran otrčala je četiri kraće utrke i dva polumaratona, 18. Međunarodni polumaraton Jaska 2016.

te Grawe noćni polumaraton gdje je osvojila 12. mjesto od ukupno 127 žena. Dr. sc. Selma Pintarić otrčala je ljubljanski i beogradski polumaraton te Zagrebački noćni cener, Krapinski i Karlovački cener od 10 km kao i globalnu humanitarnu utrku *Wings for Life World Run*. Doc. dr. sc. Ivan Conrado Šoštarić Zuckermann otrčao je Karlovački cener i 24. Zagrebački polumaraton. Željana Klječanin Franić, prof., sudjelovala je na dvije kraće utrke i tri polumaratona: Zagrebački polumaraton, 18. Međunarodni polumaraton Jaska 2016. i MET *Generator Run* gdje je osvojila drugo mjesto u kategoriji. Dr. sc. Diana Brozić otrčala je utrku od 5 km u sklopu 18. Međunarodnog polumaratona Jaska 2016 te utrku od 10,5 km na Grawe noćnom maratonu.

U ak. god. 2016./2017. SportVEF postaje sastavni dio velike udruge studenata veterinarske medicine (USVM). Članovi udruge aktivno pomažu i u provođenju nastave iz Tjelesne i zdravstvene kultura. Tradicionalni sportsko-edukativni međunarodni susret studenata biomedicine Humanijada 2017. je proslavila 15. obljetnicu. Održala su se natjecanja u osam sportova: odbojka na pijesku, odbojka, stolni tenis, tenis, futsal, rukomet, košarka i plivanje u muškoj i ženskoj konkurenciji. Organizirana je od 3. do 7. svibnja u termama Tuhelj u Tuheljskim toplicama, a sveuku-

pno je 37 članova sudjelovalo na susretu. Osvojili su treće mjesto u ukupnom poretku, a Sara Klobučar je proglašena najboljom sportašicom Humanijade 2017.

Osim toga, zahvaljujući izv. prof. dr. sc. Ani Beck, na čiji se poticaj okupilo 13 zaposlenika Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koji su sudjelovali na MAGENTA 1 B2B RUN te otrčali stazu dugu 5 km. MAGENTA 1 B2B RUN prva poslovna utrka u Hrvatskoj namijenjena zaposlenicima tvrtki iz privatnog i javnog sektora prijavljenih u Republici Hrvatskoj. Održana je 14. rujna 2017. u Zagrebu. Djelatnici Fakulteta našli su se na 163. mjestu od ukupno 246 prijavljenih tvrtki, a troje najbržih bili su doc. dr. sc. Hrvoje Valpotić, doc. dr. sc. Marko Hohšteter i dr. sc. Diana Brozić. Osim poslovne utrke, polumaraton ili maraton otrčali su Željana Klječanin Franić, prof. (1. Čakovečki polumaraton Zrinskih), dr. sc. Maja Maurić (25. Zagrebački maraton, 13. Rovinjski polumaraton i 32. Plitvički maraton), dr. sc. Selma Pintarić (21. Ljubljanski maraton), doc. dr. sc. Ivan Conrado Šoštarić Zuckermann (25. Zagrebački maraton) i doc. dr. sc. Jelena Šuran (Grawe noćni maraton). Maja Maurić sudjelovala i na planinarskom natjecanju Highlander Velebit (104 km). Dr. sc. Diana Brozić otrčala je 10,5 km na Grawe noćnom maratonu, a doc. dr. sc. Hrvoje Valpotić sudjelovao je na utrci Mliječna staza 2017. i nekoliko *trail* utrka.

U ak. god. 2017./2018. Humanijada je održana u Makarskoj od 2. do 6. svibnja 2018. u organizaciji Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Sarajevu. SportVEF je sudjelovao s 42 sportaša koji su ostvarili odlične uspjehe i zauzeli sjajno 4. mjesto u ukupnom poretku od 16 fakulteta sudionika. Ženska nogometna ekipa osvojila je prvo mjesto, a muška odbojkaška ekipa iznenađujuće drugo mjesto. Posebno se istaknula studentica Sara Klobučar s osvojenim zlatom u nogometu i srebrom u stolnom tenisu. Kao i proteklih godina, studenti Veterinarskog fakulteta natjecali su se u Sveučilišnoj ligi u muškom i ženskom nogometu, muškoj i ženskoj odbojci te muškoj košarci, no nažalost bez značajnijih ostvarenja.

Drugu godinu zaredom, zaposlenici Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu sudjelovali su u utrci MAGENTA B2B RUN, poslovno-sportskom događanju na kojemu sudjeluju

brojne hrvatske tvrtke iz privatnog i javnog sektora. Na Zagrebačkom velesajmu 13. rujna 2018. utрку dužine 5 km otrčali su: Ljubo Barbić, Diana Brozić, Andrea Gudan Kurilj, Marko Hohšteter, Doroteja Huber, Ivana Kiš, Željana Klječanin Franić, Lada Radin, Luka Radmanić, Alen Slavica, Ivan Conrado Šoštarić Zuckermann i Jelena Šuran. U ukupnom poretku od 373 tvrtke Veterinarski je fakultet zauzeo 135. mjesto. U ženskoj je konkurenciji ženska tročlana ekipa (J. Šuran, D. Brozić, Ž. Klječanin Franić) zauzela 28. mjesto od 230 ženskih ekipa. U muškoj konkurenciji trojka (L. Radmanić, M. Hohšteter, I.-C. Šoštarić Zuckermann) zauzela je 185. mjesto od 304 muške ekipe. Tijekom godine zaposlenici Fakulteta sudjelovali su i na ostalim utrkama. Svakako treba istaknuti i uspjeh prof. dr. sc. Zorana Milasa u biciklizmu, i to u dvije kategorije: na MTB Uphill Zagreb Medvednica osvojio je drugo mjesto na državnom prvenstvu te je postao prvak Grada Zagreba u istoj utrci.

U ak. god. 2018./19. tradicionalna Humanijada održana je u Poreču, od 15. do 19. svibnja 2019. u organizaciji Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. SportVEF je sudjelovao s 48 sportaša koji su pritom ostvarili sjajne uspjehe i zauzeli odlično 4. mjesto u ukupnom poretku od 17 fakulteta sudionika. Ženska nogometna ekipa, drugu je godinu zaredom nakon dramatičnog finala koje su odlučili kazneni udarci, osvojila zlatnu medalju. Muška je nogometna ekipa, iznenađujuće, osvojila drugo mjesto. Od važnijih pojedinačnih uspjeha treba spomenuti Saru Klobučar koja je osvojila zlatnu medalju u nogometu, srebro u *beer pongu* te broncu u stolnom tenisu, kao i Juricu Horvata koji se okitio srebrom u nogometu te broncoma u odbojci i *beer pongu*, te je u konačnici proglašen za MVP-a u muškoj konkurenciji. SportVEF je i tijekom ove akademske godine sudjelovao u Sveučilišnoj ligi u ženskom i muškom nogometu, ženskoj i muškoj odbojci te muškoj košarci. Osim toga održana su sportska natjecanja na Veterinarskom fakultetu povodom Dana studenata gdje su se studenti i profesori natjecali u nogometu i košarci. Nogometni turnir su osvojili Jure Copić i Ilija Vrbanić, dok su zlato u košarci osvojili Zlatko Pehar, Andrej Kupres, Jurica Horvat i prof. dr. sc. Ljubo Barbić.

Udruga studenata veterinarske medicine



Magdalena Bogović,
studentica, Veterinarski
fakultet Sveučilišta u
Zagrebu

Bogović, M.

Udrugu studenata veterinarske medicine Equus prvotno su 1993. godine osnovali pok. izv. prof. dr. sc. Igor Štoković i izv. prof. dr. sc. Ljubo Barbić. Prema marginama i principima prvotno osnovane udruge 2017. osnovana je današnja Udruga studenata veterinarske medicine (USVM). Prva izborna skupština Udruge studenata veterinarske medicine održana je 1. ožujka 2017. godine, pri čemu su članovi upoznati s ciljevima nove udruge te su provedeni izbori za njeno vodstvo s mandatom u trajanju od dvije godine. Predsjedništvo se sastoji od sedam članova: predsjednik, potpredsjednik, dva predstavnika Studentskog zbora te jedan predstavnik iz svake pojedine sekcije. Na prvoj izornoj skupštini izabrani studenti: L. Kuna, A. Kupres, S. Lukman te S. Džakula.

U sljedećoj ak. god. 2017./2018. predsjednik postaje J. Miljković. Predsjedništvo se redovito sastajalo jednom mjesečno, dok su se sjednice na kojoj sudjeluju svi članovi USVM-a održavale svaka dva mjeseca. Na izornoj skupštini održanoj 10. svibnja 2019. za predsjedništvo su izabrani D. Džakula, E. Pongrac, M. Bogović i A. Vidošević. Osim navedenih članova predsjedništva, njega čine i po jedan predstavnik iz svake pojedine sekcije odnosno K. Jerabek kao predstavnik SportVEF, N. Čudina kao predstavnik Debatnog kluba i M. Šćuric kao predstavnica IVSA-e Croatia.

Cilj udruge je ujediniti sve studente Veterinarskoga fakulteta, promovirati sam fakultet te predstaviti djelatnosti veterinarske medicine široj javnosti. Udruga se sastoji od tri sekcije koje aktivno djeluju na fakultetu tijekom nastavne godine, a to su: IVSA Croatia, Debatni klub Veterina i SportVEF.

Sve navedene sekcije u suradnji s vodstvom USVM-a organiziraju mnoge aktivnosti i događaje. Jedan od značajnijih događaja, 68. IVSA Kon-

gres, održan je u razdoblju od 22. srpnja 2019. do 1. kolovoza 2019. na kojem je prisustvovalo 150 delegata iz cijelog svijeta. Veliku pozornost medija također je dobio događaj održan po prvi put u Republici Hrvatskoj, a riječ je o *Meet the breed*. Na događaju je predstavljeno 17 pasminskih klubova Hrvatskog kinološkog saveza uz interaktivne radionice u kojima su sudjelovali psi tragači, psi vodiči slijepih te *dog dancing show*. U ak. god. 2018./2019. udruga uvodi *Sustav mentorstva* koji omogućuje studentima prve godine studija pomoć od strane starijih studenata koji im je dodijeljen. Svake godine udruga organizira Dan studenata čiji je cilj studente i djelatnike Fakulteta izvući iz predavaonica, vježbaonica i klinika i omogućiti im jedan njihov dan za druženje, odmor i sport organiziranjem sportskih natjecanja, izbora najboljih djelatnika, roštiljanjem, druženjem i *partyjem*. USVM također s ponosom ističe sekciju SportVEF koja svake godine sudjeluje na Humanijadi, gdje tradicionalno osvaja medalje zlatnog sjaja unutar opake konkurencije studenata biomedicinskog područja cijele Hrvatske. Najmlađa sekcija je Debatni klub Veterina čiji su članovi sudjelovanjem na međunarodnom debatnom turniru „Zagreb Open 2019“ odradili svoje prvo debatno natjecanje na engleskom jeziku i na taj način pokazali elokventnost i spretnost terminologijom među našim studentima. Osim navedenih aktivnosti pojedinih sekcija, USVM organizira i mnoge druge poput *Kviza općeg znanja* koji je formiran u tipu kviz lige kroz oba akademska semestra koji okuplja studente, ne samo s našega Fakulteta, već s cijelog Sveučilišta. Cilj je USVM-a ovim putem povezati studente Fakulteta ne samo na profesionalnoj i kolegijalnoj razini nego i stvoriti prijateljstva koja ostaju dugotrajno i tako tvore jaku sponu između budućih veterinara kojima je u budućnosti nužna suradnja s kolegama radi poboljšanja zdravlja pacijenata.

Debata i veterinari

Čudina, N.

Znamo rješenje, ali ga ne znamo argumentirati. Problem većine studenata veterinarske medicine i čest kamen spoticanja u svakodnevnoj praksi. Uvidjevši prirodu veterinarske struke i njezino zahtijevanje jasne i promišljene argumentacije od strane veterinara prema vlasnicima životinja i kolega navelo je nekolicinu studenata Veterinarskoga fakulteta na traženje adekvatne izvannastavne aktivnosti koja bi mogla pomoći u razvijanju retorike, logičkog razmišljanja, artikulacije i dikcije. Rješenje za to našli su u razvijanju debatnog kluba pod imenom Debatni Klub Veterina kao aktivnosti u sklopu rada Udruge studenata veterinarske medicine (USVM). Službenim početkom rada kluba smatra se prezentacijska debata u suradnji s udrugom Zagreb student debate forum što je privuklo dovoljan broj zainteresiranih studenata za mogućnost organiziranja vlastitih debatnih sastanaka i vježbi. Kako bi potvrdio kvalitetu rada i edukacije unutar kluba, DK Veterina provodi akademsku godinu 2018./2019. obilazeći lokalne i međunarodne debatne turnire. Tako se na debitantnom početničkom turniru u Beogradu, zvanom Decembarac, ekipa u sastavu studenata Dorian Butković i Katja Močibob ponosila kvalifikacijom u četvrtinu finala. Uz to, klub je sudjelovao na domaćem turniru održanom na engleskom jeziku Zagreb Open u organizaciji Zagreb student debate foruma debatirajući protiv studenata iz raznih zemalja diljem svijeta. Svoju aktivnost za prvu godinu DK Veterina okrunjuje pohađanjem Mediterranean Debate Academy u Splitu, u organizaciji Splitske debatne unije, Athens EUDC-a i Thailand EUDC-a. Akademija se sastojala od intenzivnih radionica i seminara iz govorništva, ekonomije, međunarodnih odnosa, politike i retorike te za-



vršnog dvodnevog turnira. Kao sjajan uspjeh istaknuo se plasman u finale turnira ekipe u sastavu Sonja Ann Chiddenton i Dorian Butković te pojedinačni plasman Sonje Ann Chiddenton i Nikole Čudine u prvih 10 govornika turnira.

Početak ak. god. 2019./2020. Debatni klub Veterina postaje ravnopravnom i sastavnom sekcijom Udruge studenata veterinarske medicine što označuje nastavak ozbiljnog i predanog rada i razvijanja sportskog duha debatnog kluba. Misija i vizija DK Veterina jesu učvrstiti svoju poziciju prvog studentskog debatnog kluba u Republici Hrvatskoj čiji matični studenti dolaze s fakulteta prirodoslovnog usmjerenja te osigurati širokopojasno razvijanje studenata preko izvannastavnih aktivnosti Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Nikola Čudina, student,
Veterinarski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu



Slika 1. Članovi debatnog kluba Veterina na turniru Mediterranean Debate Academy u Splitu 2019. godine



Slika 2. Članovi debatnog kluba Veterina na turniru Zagreb Open 2019. godine

Vet Society



*Charlotte Stiles, student,
The Faculty of Veterinary
Medicine University of
Zagreb*

Stiles, C.

After seeing the hugely positive impact that student organisations can bring to the faculty, students of the first two generations of Veterinary Studies in English were inspired to create a new association. The popularity of this idea allowed it to develop and we were formally recognised as an official student organisation of the Veterinary Faculty. Our main aim is to integrate international and Croatian students to allow more links and friendships to be made between people of different backgrounds and countries.

Over the past year, the Vet Society has been very busy taking part in and hosting events enabling Croatian and international students at the Faculty of Veterinary Medicine to become more interlinked. In December we were excited to introduce our new society through our 'International Christmas Bake Sale'. We used this event to offer a taste of traditional baking from all around the world, giving the opportunity to try foreign foods and highlighting the pleasure that can be gained from learning about different cultures and traditions. The Bake Sale proved to be a great success and it was really rewarding to see the enjoyment of students and staff after the hard work and organisation of the society members.

Aside from hosting our own events such as the bake sale, an important aim of our society is to contribute to the community of the faculty. As a result, during the 'Museum Night' on the 1st of February 2019, we were present in the student room and Anatomy student room. The theme was 'Inventions and digitalisation' and it was a great opportunity for us to show the progress we had made on the renovation of the Anatomy student room which at the time was progressing steadily and is now complete. Since the official opening ceremony on the 5th of April we have enjoyed seeing students utilising the results of our members' hard work. We conducted a survey to allow students to express their views on the renovation and were delighted to showcase all the positive feedback at the 10th meeting of the Young Generation of Veterinary Anatomists in Bucharest.

In the last academic year we have been very grateful to organise presentations of Erasmus+ experiences for English speaking students. Students really enjoyed listening to the insights of their colleagues. Therefore we look forward to arranging more presentations of this kind in the future.

As we are always looking for new members and ideas to improve our contribution to the faculty and its students, anyone willing to get involved in any way, should please contact one of our friendly members or send us an e-mail - vet.society@vef.hr. We would be delighted to have your input!

Figure 1. Some members of the Vet Society at the official opening of the anatomy students room



The International Section

Koutis, I.

The International Section of our faculty has been running since the academic year of 2016/2017. Since its beginning, the number of students has risen from 7 in the initial group, now in their 4th year, to the maximum number of 25 in the first year group of the current academic year. This increase reflects the positive outcome of the work of all those involved in improving the course, be it professors or students.

As the first year of the International programme, we were in many ways 'test subjects' of this course, who helped and continue to help paving the way for the following generations of students. For this reason we have taken on the name 'the Guinea Pig Generation'.

As Guinea Pigs we understand better than anyone the hardships of being one of the first students on a course. Consequently, we have been eager to reduce the challenges younger students face. For this reason many of our older students have been and are student demonstrators in a range of subjects to provide help during practical lessons.

We also do our best to help the professors whenever they need. We do this by proof reading translated powerpoint slides, course synopses, or even illustrating scientific papers for professors who reach out to us.

These activities have also inspired a number of us to work in our departments of interest with our professors, to collaborate in some small way on their scientific papers. Some of these papers have also been taken to congresses at our faculty (e.g. Veterinary Science and Profession) and faculties abroad (Young Generation of Veterinary Anatomists in Bucharest, Roma-

nia). With similar work, one of our students even received the dean's award for his work on 'Morphometric size and shape parameters of erythrocytes in Lika Pramenka sheep'.

Some of our students have also been selected to participate in the Blue Project. Since our students come from all over Europe, from Greece to Sweden, and from all over the world from Lebanon to Canada, we have a unique diversity of languages and cultures. This gives us the opportunity to reach a greater audience and help better inform the public about conservati-

Irisz Koutis, student, The Faculty of Veterinary Medicine University of Zagreb



Figure 1. All study years participating in the Treasure Hunt



Figure 2. Taking a picture with random tourists for a treasure hunt task

Figure 3. Generation enrolled in 2016/2017: T. Singh, D. Lurie, I. Koutis, O. Kaloyianni, A. Kela, A. Zabret, J. Magoga



Figure 4. Generation enrolled in 2017/2018: M. Meddings, P. Hoffart, I. Demoor, L. Leisti, I. Lobpreis, C. Stiles, E. Farah, G. Saighbini



Figure 5. Generation enrolled in 2018/2019: V. Prié, R. Reponen, E. Lee, S. Pelaes-Opuhac, C. Morteza, E. Kohler, V. Naas, I. Vikars, J. Platts, C. Loire, Z. Silveri, A. Buet, S. Sörhannus, C. Barker, A. Plançon, J. Emara



Figure 6. Generation enrolled in 2019/2020: N. Folan, C. Gamble, T. Hoffmann, N. Živković, N. Komplet, M. Jabbour, S. Goureaux, T. Malone S. Wikson (erasmus), B. Prié, A. Monney, C. Huerre, L-M. Periz, A. Bracq-Bouveau, C. Kikovic, E. Moulinier, P. Jourdain, L. Alicic, M. Grioche, A. O'Neill, M. Debska, G. Francky, T. Mittay, G. Biscaro, T. Zuba



on and promote awareness on matters relating to dolphins and sea turtles.

This diverse background, and the fact that we already live abroad in a mixed community of students, makes us very open to meeting new people and exploring new cultures through veterinary medicine. For instance, our students attended the Veterinijada in Northern Macedonia, the Water Buffalo Workshop held in Assiut, Egypt, the SYMCO in Africa and even participated in conservation work in Peru.

Some of us give their free time to the shelter at the faculty, walking and cleaning the dogs, while others participate in other charity work related to animals around Zagreb. We have also motivated students volunteering at the equine, small animal and physiotherapy clinics in their free time.

Another point of interest for us was to do our best to integrate with the local students in associations and activities. We have members in Veterinar, collecting articles in English for the enjoyment of both the Croatian and International students alike. There are also some students in the choir, the IVSA and the Equus, whereby we try to add our strengths to the collective.

In a further attempt at integration and helping international students adapt, some of the Guinea Pigs have even established a new association called The Vet Society. They have planned treasure hunts to introduce the 'freshers' to the older generations, bake sales to share their cultures, and the renovation of the anatomy student room to create a better learning environment for the younger generations of students. They have many projects and are always open to new ideas and to welcome new members. But if you simply wish to get to know us please give us a shout as we are always delighted to make new friends!

Od studentskih dana do mirovine iz perspektive prof. dr. sc. Marija Bauera i prof. emeritusa Mensura Šehića



Prof. dr. sc. Mario Bauer rođen je 1938. godine u Sisku. Na Veterinarski fakultet u Zagrebu upisao se 1956., a diplomirao je 1962. godine. Na Klinici za unutarnje bolesti radio je od 1965. do umirovljenja 2008. godine. Tijekom nastavničke karijere na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu predavao je na redovitom kolegiju Unutarnje bolesti domaćih životinja za koji je napisao prvi dvojezični udžbenik Veterinarska dermatologija – Veterinary dermatology. Unutar katedre osnovao je izborni kolegij Kinologija i iz tog je područja napisao dva udžbenika za studente. Profesor Bauer bavio se kinologijom od 1958. kad je postao međunarodni kinološki sudac pa je, u nastojanju da vlasnicima i ljubiteljima pasa pomogne u prepoznavanju potreba njihovih ljubimaca, objavio nekoliko knjiga. Jedna je od njih, Pas moj prijatelj, doživjela više izdanja, pa je čak i prevedena 1989. na ruski jezik. Iz istih razloga je u suradnji s prof. Babićem objavio i knjigu o mački (Bauer, Babić: Knjiga o mački). Za svoj je rad dobio državnu nagradu za znanost – za promociju i propagandu znanosti, 2002. godine. Do danas je objavio 58 znanstvenih i stručnih radova u domaćem ili stranom tisku, te još nekoliko udžbenika i skripti.



Prof. emeritus Mensur Šehić rođen je 1940. godine u Brčkom, Republika Bosna i Hercegovina, gdje je završio osnovno i srednjoškolsko obrazovanje. Nakon završene gimnazije 1959. upisao se na Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao 1965. godine. Na mjesto asistenta u Zavodu za rendgenologiju i fizikalnu terapiju Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu izabran je 1967. godine i na tom je mjestu radio do umirovljenja 2010. godine. Godine 2012. izabran je u počasno zvanje profesora emeritusa. Prof. Šehić unutar katedre osnovao je kolegij Ultrazvučna dijagnostika (1995.) te je tako Zavod dobio novo ime – Zavod za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju. Kao autor i suautor objavio je više od 120 znanstvenih i stručnih radova iz različitih područja veterinarske medicine. Također, objavio je 14 znanstveno-nastavnih udžbenika te se smatra najplodnijim izdavačem u povijesti Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. U svjetskoj veterinarskoj radiologiji još ni jedan autor iz tog područja nije objavio toliko znanstveno-nastavnih udžbenika.

Predstavite nam se.

Prof. Bauer: Ja sam Mario Bauer, redoviti profesor u trajnom zvanju Interne i Kinologije na Veterinarskom fakultetu, te doktor znanosti veterinarske medicine.

Prof. Šehić: Ja sam Mensur Šehić. Radio sam u Zavodu za radiologiju, rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu.

Kada ste upisali fakultet?

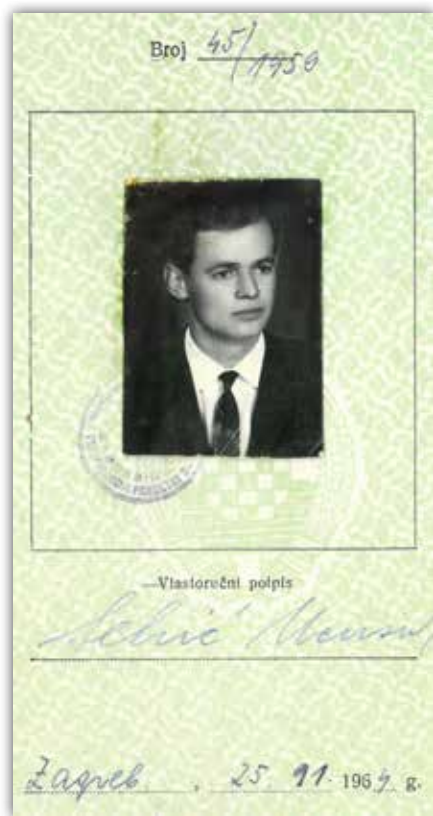
Prof. Bauer: 1956., a diplomirao sam 1962. godine.

Prof. Šehić: 1959., a diplomirao sam 1965. godine.

Zašto ste upisali Veterinarski fakultet?

Prof. Bauer: U dobi od 10 godina proveo sam mjesec dana na selu. Jahao sam neosedlanu kobilu, vodio krave na pašu, natjeravao se s kućnim psom i odlučio jednoga dana postati veterinar. Sve do mature nisam razmišljao o nekoj drugoj mogućnosti, a sva su mi vrata bila širom otvorena. Samo je za upis na medicinu trebalo položiti prijemni ispit, na sve ostale fakultete moglo se upisati bez obzira na srednjoškolski

Slika 1. Kopija indeksa nakon poplave u Zagrebu 1964. Datum upisa je 1959. (Izvor: prof. emer. Mensur Šehić)



uspjeh. Tada sam se sjetio svoje davne želje, pa sam upisao veterinu. I nisam požalio. I danas, kad bih mogao ponovno studirati, opet bih izabrao veterinu.

Prof. Šehić: Veterina mi nije bila prvi izbor. Išao sam najprije na tehniku u Sarajevu jer su članovi moje obitelji bili te struke. No u Sarajevu sam pao na prijemnom ispitu, a s obzirom na to da je moj brat u Zagrebu studirao elektrotehniku, došao sam u Zagreb. Osim veterine izbor su mi bili ekonomija i pravo. I upisao sam veterinu o kojoj nisam imao pojma. Naime, bio sam ljubitelj pasa (imao sam psa).

Koliko je studenata upisivalo godinu i koji je bio omjer studenata i studentica?

Prof. Bauer: Prvu su godinu mogli upisati svi koju su htjeli. U mojoj je generaciji bilo oko 100 studenata na prvoj godini, a od toga samo četiri studentice. Već na drugoj godini bilo nas je oko 70.

Prof. Šehić: U mojoj generaciji bilo je oko 110 studenata na prvoj godini, među njima je bilo pet djevojaka. Na drugoj godini studija ostalo nas je oko 70, preostali su prešli na dru-

ge fakultete. Prije moje generacije znale su biti jedna do dvije djevojke na godini.

Jeste li morali plaćati studiranje?

Prof. Bauer: Ne, studij je bio besplatan.

Koliko je trajalo studiranje?

Prof. Bauer: Studij je trajao pet godina. Prva se godina nije mogla ponavljati. Tko nije položio prvu godinu, taj nije mogao više studirati na tom fakultetu. Svi ispiti s prve godine morali su se položiti do kraja akademske godine, tj. do 1. listopada. Apsolventski staž trajao je jednu godinu i još jednu godinu su se mogli polagati ispiti. Nakon završenog fakulteta stjecala se titula diplomirani veterinar.

Recite nam malo više o sustavu ocjenjivanja i kolegijima na fakultetu u Vaše vrijeme.

Prof. Bauer: U moje vrijeme bilo je 21 – 22 kolegija. Bilo je i vrlo velikih trosemestralnih predmeta, ali svi su se polagali nakon posljednjeg semestra, u cjelini. Nismo dobivali bodove za prisutnost na nastavi, mogli smo izostati s predavanja, ali to bi se jako odrazilo na znanje. Izostaneš li s nekog predavanja, to ne možeš više nadoknaditi i ostaje rupa u znanju. To bi profesor na ispitu vrlo brzo otkrio. Kolokviji su bili usmeni, nije ih bilo mnogo i uglavnom su bili obvezni. Osim toga, uspjeh na kolokviju nije značio da taj dio ispita ne treba polagati. Bez položenog kolokvija nije se moglo pristupiti ispitu.

Sama organizacija studija bila je posve drukčija od današnje, ali i vrlo uspješna. Davala je studentima zaista mnogo kvalitetnog i aktualnog znanja, ali i sposobnosti za samostalan rad, što je bilo priznato u cijelom svijetu. Veterinar, koji je diplomirao na zagrebačkoj veterini, mogao se bez ikakvih dodatnih nostrifikacija zaposliti bilo gdje u svijetu. Iznimka su bili SAD i Kanada, no tamošnja nostrifikacija naših diploma bila je posve formalna i svodila se uglavnom na poznavanje engleskog jezika.

Prof. Šehić: Bilo je manje kolegija nego danas, primjerice anatomija i histologija bile su spojene u jedan predmet. Svi su ispiti bili usmeni. Dok smo mi studirali nije bilo smjerova.

Kad, gdje i koliko se tada učilo te kad Vam je bila nastava?

Prof. Bauer: Nastava je bila isključivo prijevodne. Učilo se uglavnom u studentskoj učionici. Svaki zainteresirani student mogao je dobiti svoje radno mjesto za velikim stolom i ladicu s ključem u kojoj je držao svoje papire i, kako to već ide, svoj gablec. Učilo se individualno ili u skupini pa su diskusije znale povremeno biti vrlo glasne. Ali takva je atmosfera samo poticala na ozbiljan rad. Inače, znalo se koliko se za prolazak na pojedinom ispitu treba učiti. Tako se npr. znalo da za prolazak na ispitu iz biologije na prvoj godini treba učiti intenzivno oko dva tjedna, ali ako želiš bolju ocjenu, treba i do dva mjeseca. Ispit iz kemije bio je poseban, osim znanja moralo se i pristojno odjenuti, kravata je bila obvezna. Moram spomenuti da u to vrijeme kratke hlače na fakultetu nisu dolazile u obzir, a student u zaštitnoj bijeloj kuti morao je biti zakopčan. Ispit iz interne bio je jedan od najtežih. Ako je ispitni kandidat tijekom studija zanemario biokemiju, patologiju, patofiziologiju, onda mu je internu bilo vrlo teško položiti i iz trećeg pokušaja. Naime, ispitivači su tražili od kandidata baratanje medicinskom logikom, a preduvjet je za to bilo vladanje materijom pretkliničkih predmeta. Još je teže bilo na ispitu iz sudskog i upravnog veterinarstva jer je profesor Winterhalter mogao pitati bilo što iz programa cijelog studija.

Prof. Šehić: Mnogo se učilo, ja sam stalno bio u učionici. Prijepodne sam bio na nastavi, a poslijepodne u učionici koja je radila do 19 sati. Tu smo se međusobno ispitivali, katkad malo i drijemali na klupi, pa nastavljali učiti. Učili smo iz skripti i naših zabilježki s predavanja jer je bilo jako malo udžbenika. Bilo je situacija kada samo učiš, učiš, učiš, dođeš na ispit i jedva prođeš.

Iz čega su studenti učili?

Prof. Bauer: Učilo se iz skripti i vlastitih bilježki. Pravih je udžbenika bilo jako malo.

Jeste li mogli učiti u učionici i vikendom?

Prof. Bauer: Je li vikend uopće postojao u to vrijeme? Što je bila subota?

Prof. Šehić: Ne znam. Ali i subotom se učilo i subotom je bila otvorena učionica.

Znači li to da ste svih sedam dana u tjednu imali nastavu?

Prof. Bauer: Pet dana.

Prof. Šehić: Subotom i nedjeljom nije bilo nastave.

Što ste kao studenti praktično radili na vježbama?

Prof. Bauer: Kako na kojem kolegiju. Najzanimljivije, a mislim i najkorisnije za buduće veterinare bile su vježbe na Ambulantnoj klinici. U autobusu desetak studenata i 3 do 4 nastavnika: internist, kirurg, porodiljac i često netko sa zaraza. Kad bismo došli na određite, nastavnici bi nas podijelili u skupine po maksimalno četiri studenta. Po jedan bi nastavnik uzeo ta četiri studenta i onda bismo radili, bilo je mnogo stoke i konja. Nastavnik iz interne bio je najčešće Gorišek, a iz kirurgije Čermak. Imali smo sreće da smo studirali u vrijeme kad je bilo tako. Dobro smo radili na Ambulantnoj klinici te mi se tada jako svidjela velika praksa, pogotovo konji. Osim Ambulantne klinike i na fakultetu smo vježbali brojne zahvate, npr. rektalnu pretragu, a i ja sam kao nastavnik vodio takve praktične vježbe. Osim rektalne pretrage radili smo i endorumenalnu palpaciju kod goveda. Dok sam ja bio asistent dvije su krave imale fistule i studenti su morali preko njih prepipati cijeli burag i preko njega dostupne organe. Na prethodnim smo godinama sve sami secirali na vježbama iz anatomije, što kod nekih generacija iza nas nije bio slučaj jer je samo nastavnik secirao, a studenti su mogli samo gledati.

Prof. Šehić: Nismo mogli samostalno obavljati praktični dio nastave. Terenska je praksa bila kao izletnička. U šali sam je zvao turističkom agencijom. Problem su nam bile velike grupe. Nas je bilo 25 u svakoj grupi i nastavnik je operirao, a mi smo mogli samo gledati, nismo ništa samostalno radili. Način izvođenja vježbi u Ambulantnoj klinici jako se mijenjao iz generacije u generaciju. Primjerice, pravu sam terensku praksu vidio na specijalizaciji u Utrechtu, gdje je nastavnik s 2 do 3 studenata odlazio na teren te su tada svi studenti radili pod nadzorom nastavnika.

Slika 2. Praktične vježbe na terenu s ambulatnom službom 1963. godine u Jaski (voditelji: prof. dr. sc. M. Kralj i prof. dr. sc. S. Rižnar) (Izvor: prof. emer. Mensur Šehić)



Koji su vam bili najstroži profesori?

Prof. Bauer: Prof. Mijo Martinčić na patologiji

Prof. Šehić: Da, da, profesor Mijo Martinčić, ali bilo ih je još.

Koji su vam bili najteži ispiti?

Prof. Bauer: Meni su bili najteži ispiti na prvog godini jer nisam znao uspješno učiti.

Kakav ste imali odnos s profesorima?

Prof. Bauer: Bilo je nastavnika koji su sa studentima bili vrlo bliski, ali nisam stekao dojam da se to odnosilo i na ispite. S duge strane bilo je nastavnika koji nisu nikako komunicirali s nama, njih smo se jako pribojavali i nastojali na ispit doći nekom drugom ispitivaču. No i oni su u pravilu na ispitima bili objektivni. U principu, nastavnike smo cijenili, svi su oni bili široko priznati znanstvenici.

Prof. Šehić: Drugačiji je odnos bio prema profesorima nego danas. Svoje sam profesore zaista gledao kao edukatore i pedagoge. Prof. Rapić mi je bio poput oca, a i on se očinski ponašao i cijenio me, osobito kad je vidio da želim raditi i više učiti. Htio me poslati u Rusiju na specijalizaciju, čak sam učio ruski u školi za strane jezike. Nažalost, pojedini su profesori gledali podrijetlo studenta, pa su na osnovi toga davali ocjene. Bilo je tužnih situacija.

Imate li kakve anegdote s ispita?

Prof. Šehić: Zanimljiv je primjer kad sam išao na ispit iz Kemije gdje sam prije ispita in-

strukcijama (instrukcijama sam uspio nešto zaraditi, najčešće za cigarete koje su se prodavale na komade) pomagao kolegi koji je dobio vrlo dobar, a ja sam jedva dobio dovoljan jer me pitao povijest kemije. Na tom smo ispitu obvezno morali imati odijelo i kravatu, koju nisam imao pa sam posudio od kolege. Bilo je takvih smiješnih situacija s profesorima, a vjerujem da je i danas tako. Na ispitu iz interne pao sam kod profesora na pitanju iz fizikalne terapije i evo, na kraju, postao profesor na Zavodu za rendgenologiju,

ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju. Također, za vrijeme studiranja profesor iz kirurgije naknadno me zvao da mi prepravi ocjenu dovoljan na dobar jer je poslije shvatio da je pogriješio u procjeni moga znanja.

Prof. Bauer: Mene je profesor iz anatomije htio srušiti na ispitu jer nisam znao koje stanice u mozgu ako ih zamislimo poredane jedne iza drugih, izgledaju kao drvored patuljastog voća. Naravno da ja, gradsko dijete, nisam imao niti predodžbu kako izgleda drvored patuljastog voća. Pokazalo se da profesor misli na Purkinjeove stanice malog mozga. Zbog toga me htio srušiti iako sam sve prije toga znao. U to su vrijeme mnogi profesori bili vrhunski znanstvenici i stručnjaci te su mnogo tražili od studenata.

Gdje ste živjeli, jesu li postojali studentski domovi i koji?

Prof. Bauer: Rodio sam se u Sisku, gdje sam krenuo u školu, a već u prvom razredu osnovne preselio sam se s obitelji u Zagreb, nakon toga kratko i u Slavonski Brod. Na kraju smo se konačno vratili u Zagreb. Stalno sam živio u svojoj obitelji.

Prof. Šehić: Nisam iz Zagreba, rođen sam u Brčkom (BiH). Prvo sam bio podstanar na Tuškancu. Bilo nas je šestero u jednoj sobi s pet kreveta. Bio sam šesti bez kreveta i ležao sam na parketu, a pored mene su uvijek bile kosti jer sam pripremao kolokvij iz anatomije. Na drugoj godini studija dobio sam dom u Dubravi, a preduvjet je bio sudjelovanje u radnoj akciji na izgradnji autoceste u Leskovcu (Srbija). Nakon

Dubrave bio sam u domu na Trgu žrtava fašizma, zatim na Savi i Trešnjevci.

Jeste li imali studentsku menzu?

Prof. Bauer: Menze nije bilo. Sjećam se da smo trčali s anatomije oko 10 sati u prostoriju gdje je sad portirnica i tu smo dobivali četvrtinu kruha premazanu narančastim grudastim namazom, rekao bih, nekom vrstom sira.

Je li postojala mogućnost dobiti neku stipendiju i koju?

Prof. Šehić: Naravno da su postojale stipendije. Najčešće su bile državne. No mene je zapala tek na četvrtoj godini studija.

Prof. Bauer: Vrlo vjerojatno su se stipendije dodjeljivale za djecu boraca ili slično.

Je li se dodjeljivala Dekanova i Rektorova nagrada?

Prof. Šehić: Nije postojala ni Dekanova ni Rektorova nagrada.

Kad ste imali ljetne i zimske praznike?

Prof. Bauer: Ljetne praznike smo imali od 1. lipnja do 1. listopada, no u tom su razdoblju bili i ispitni rokovi, tako da su pravi ljetni praznici bili od 15. srpnja do 1. rujna. Zimski su praznici bili od 15. siječnja do 15. veljače.

Jeste li volontirali za vrijeme studija na nekoj klinici?

Prof. Bauer: Kao apsolvent volontirao sam godinu dana na Internoj i zahvaljujući tomu sam se poslije tu i zaposlio.

Prof. Šehić: Bio sam demonstrator na Biologiji, a kao apsolvent radio sam godinu dana na Institutu za biologiju. Za vrijeme studija nisam volontirao.

Čime ste se bavili za vrijeme studiranja (sport, udruge, časopis, znanstveni radovi, volontiranja)?

Prof. Bauer: Studenti našega fakulteta bili su jako dobri sportaši. Imali smo Dolinara u ping-pongu, gimnastičara Cerara, veslača Vlašića, a ja sam bio mačevalac. Poslije je bio i Bam-



Slika 3. Odbojkaška ekipa na interfakultetskom sportskom natjecanju 1962. godine u Beogradu (Izvor: prof. emer. Mensur Šehić)



Slika 4. Republičko BiH natjecanje 1958. godine u rodnom gradu Brčko. Na slici se vidi stoj na rukama na ručama (Izvor: prof. emer. Mensur Šehić).

bir rukometaš, Catinelli košarkaš, Mazija hrvač. Neke sam vjerojatno već zaboravio. To je bila naša zabava na fakultetu, osim privatnih društva koje smo imali. Nikad poslije sedam sati navečer nisam učio jer se tada učionica zatvarala.

Iako su postojale studentske udruge, npr. fotoklub, nisam bio član ni jedne, no osnovao sam mačevalačku sekciju jer sam se bavio mačevanjem.

Prof. Šehić: Bio sam gimnastičar i ovdje sam krenuo s gimnastikom, ali tada nije bilo hrane ni novaca i s bratom sam dijelio jedan ručak i večeru. Na fakultetu je od gimnastičara bio Čaklec, koji mi je bio prednjak. Imali smo i interfakultetska natjecanja u sportu, igrao sam odbojku za

Slika 5. Vježbe u sekcijskoj dvorani patologije (sekcija uginule krave) (Izvor: prof. emer. Mensur Šehić)



naš fakultet. Sudjelovali smo u Beogradu i Sarajevu. Ipak, nisam sudjelovao ni u jednoj udruzi.

Gdje ste se najviše družili za vrijeme studija?

Prof. Šehić: Nismo imali studentsku prostoriiju, imali smo učionicu.

Prof. Bauer: Učionica je uvijek bila puna, tu smo učili i zabavljali se, dogovarali i družili se. Žamor u učionici bio je poticaj za učenje, učiti sam naučio tek kad sam počeo učiti u učionici.

Jeste li išli na razmjene studenata?

Prof. Bauer: U moje vrijeme nisu postojale razmjene studenata ili barem ja ne znam za njih.

Koji su pacijenti bili najzastupljeniji, koliko je bila zastupljena velika, a koliko mala praksa?

Prof. Bauer: Bilo je jako puno velike prakse. U to su vrijeme konji još vukli pivske bačve po Zagrebu, tako da je bilo mnogo konja, a tako i posla. Sjećam se jednog slučaja kad sam imao svoje prvo dežurstvo. Bila je Nova godina i došla su mi četiri konja s prazničkom bolesti, a terapija je bila puštanje krvi, tako da je krvi bilo posvuda. Konja kao internističkih pacijenata tada je bilo oko 120 godišnje, goveda 300 do 400, što je vrlo lijep broj. Iako je bilo dosta pacijenata, patologija je bila relativno oskudna, većinom 9 do 10 dijagnoza. No tih nekoliko bolesti dobro smo savladali. Kao studenti na internoj trebalo je samostalno obraditi 10 pacijenata i tu se zapravo stjecala prava praksa, pod kontrolom i uz pomoć asistenata Klinike.

Mala praksa tada se radila na internoj, kirurgiji i porodništvu, pa i zarazama, za vrijeme radnog vremena u ambulancama u kojima se vježbalo. Radilo se dosta praktično te smo mnoge zahvate morali obavljati samostalno.

Prof. Šehić: U to doba bio je velik broj goveda i konja, a manje male prakse. Tada se radilo mnogo eksperimentalnih istraživanja. Kao rezultat toga objavljeni su brojni znanstveni i stručni radovi. Suradivalo se s medicinskim klinikama.

Smatrate li da ste za vrijeme fakulteta stekli dovoljno znanja da biste mogli odmah raditi?

Prof. Šehić: Ne, to ne.

Prof. Bauer: Uvijek se počelo raditi uz iskusnijeg kolegu, koji je to onda istesao do kraja.

Koja su Vam najljepša sjećanja iz studentskog doba?

Prof. Bauer: Meni je bilo veselo sve što nije bilo vezano za fakultet: mačevanje, špica poslije sedam sati navečer, ljetovanje itd. A ugodno sjećanje na fakultetu bili su uspjesi na ispitima, npr. kad sam dobio vrlo dobar iz interne kod prof. Gorišeka i kad sam kod prof. Francetića konačno položio, bio sam sretan. Jednako tako ekskurzija u Beograd i posjet farmi nerčeva.

Prof. Šehić: Meni je sve u svemu studentsko doba bilo zabavno. Iako sam financijski jako loše stajao, to je bila mladost, samo zabava i druženje. Ne mogu izdvojiti određeno doba iz studentskog sjećanja.

Smatrate li da je bilo bolje studirati tada ili sada?

Prof. Bauer: Meni se mnogo više sviđao ondašnji način studiranja, jer se zaista moglo naučiti medicinski misliti, i veterinari koji su tada diplomirali zaista znaju svoj posao i pravilnom kliničkom pretragom pacijenta doći do dijagnoze, a potvrditi je ciljanim laboratorijskim pretragama. No sad su nova vremena, dijagnoza se postavlja na osnovi laboratorijskih nalaza, a terapija se provodi po protokolu.

Prof. Šehić: Sada. Sad se studentu pruža znatno više nego u naše doba. Znatno su bolji uvjeti studiranja. Imate mogućnost da odete u

inozemstvo preko razmjene studenata, čega kod nas nije bilo. Nekad su teoretski zavodi bili u boljem položaju nego klinike, a danas je suprotno. Teoretski su zavodi imali ugovore, projekte, veću satnicu i veći broj nastavnog osoblja.

Kad ste završili fakultet?

Prof. Bauer: Ja sam fakultet završio 1962. Kad smo završavali fakultet, nije bilo šesira ni velike promocije. Studirao sam pet godina, u apsolventskoj godini položio sam zoohigijenu i sudsku, a i volontirao na internoj, u ambulanti za pse i mačke. To je moje volontiranje bilo povod da me pozovu na rad u Kliniku, kad se ispraznilo mjesto u ambulanti za pse.

Prof. Šehić: Fakultet sam završio 1965. godine. Studirao sam pet i pol godina, odnosno pet godina i pola godine apsolventskog staža. U četvrtoj sam se godini studija oženio. Za vrijeme studija uvijek sam išao na prve rokove kako bi mi ljeto bilo slobodno za obavljanje fizičkih poslova putem studentskog servisa. Dva ljeta po tri mjeseca radio sam teške fizičke poslove u Njemačkoj, katkad i po 16 sati dnevno. Radio sam u Institutu građevinarstva (IGH) na sondiranju zemljišta (dva ljeta po tri mjeseca).

Kada ste se zaposlili i dokad se radili?

Prof. Bauer: Zaposlio sam se 1964., radio sam 14 mjeseci na Poljoprivrednom fakultetu na Institutu za stočarstvo i mljekarstvo kod prof. Cara. Tamo sam se upoznao s radom u laboratoriju, ali i u postavljanju znanstvenoistraživačkog zadatka. Nakon toga pozvali su me s interne jer se ispraznilo mjesto za male kućne životinje, pse i mačke. Objeručke sam taj poziv prihvatio jer sam to i želio, te sam počeo raditi 1965. godine. U to sam vrijeme već bio međunarodni



Slika 6. Trideset godina nakon upisa na fakultet (1989.) (Izvor: prof. emer. Mensur Šehić)



Slika 7. Kolektiv Interne klinike 1969. godine (Izvor: prof. dr. sc. Mario Bauer)



Slika 8. Kolektiv Interne klinike 1979. godine (Izvor: prof. dr. sc. Mario Bauer)



Slika 9. Na proslavi s kolegijem povodom dodjele Državne nagrade za popularizaciju i promidžbu znanosti prof. dr. sc. M. Baueru za 2002. godinu (Izvor: prof. dr. sc. Mario Bauer)

Slika 10. Lavić kao: pacijent iz Zoološkog vrta
(Izvor: prof. emer. Mensur Šehić)



Slika 11. Rad u ambulanti
(Izvor: prof. dr. sc. Mario Bauer)



kinološki sudac i to je pripomoglo u privlačenju pacijenata na Kliniku. Broj pacijenata tada je bio 600 – 700 godišnje, za dvije sam godine taj broj dignuo na 1500 jer su svi kinolozi dolazili na fakultet. To je u sljedeće dvije godine poraslo na 3000 i na tome je ostalo sve dok se devedesetih godina nisu počele otvarati privatne ambulante. Nakon toga broj pacijenata bio je nešto manji, no sad opet raste. Razlika je što usluge tada nismo naplaćivali, a i ako jesmo, to je bilo oko 10, 20 kuna, no većini smo opraštali. U to smo vrijeme bili socijalno osjetljivi i imali smo tu mogućnost zbog socijalnog stanja vlasnika. Zarada od Klinike nije značila mnogo jer nas je financiralo Ministarstvo pa nismo bili zainteresirani puno zarađivati, a pacijenti su nam bili potrebni za nastavu. Naplaćivanje svega u današnje vrijeme je i razlog zašto više nema toliko pacijenata, osobito u velikoj praksi.

Bio sam predstojnik Interne od 1984. do 1989. godine. U tom sam razdoblju reorganizirao klinički laboratorij, doveo sam prvi hematološki analizator, prvi binokularni mikroskop nakon pedeset godina, s mogućnošću fotografiranja i projektiranja slike na platno, novu praktičnu centrifugu, a posebno moram istaknuti uspješnu nabavu biokemijskog autoanalizatora, tako da smo s analitičke mogli prijeći na mnogo bržu fotometrijsku metodu autoanalizatorom. Nabavio sam i novi moderni EKG, ali i prateću trim-stazu. Tada su već stizale nove generacije koje su mogle napredovati na ovim postavkama, a ja sam se više posvetio započetom znanstvenom radu, pisanju udžbenika i knjiga iz kinologije. No prošlo je već deset godina da sam u mirovini.

Prof. Šehić: Nakon završenog fakulteta bio sam asistent na Porodiljstvu šest mjeseci, a zatim sam odslužio vojni rok u trajanju od jedne godine. Nakon vojske 1967. zaposlio sam se kao asistent u Zavodu za rendgenologiju i fizikalnu terapiju. Koristeći se bogatom arhivom Zavoda napisao sam gotovo sve udžbenike iz rendgenologije i fizikalne terapije. Udžbenik iz kompjutorizirane tomografije (CT) napisao sam zajedno s kolegom Milanom Matkom iz Slovenije. Koristio sam supstrat iz njegove svakodnevnice prakse kompjutorizirane tomografije. U Zavodu sam intenzivno radio sve do 2014. kada sam objavio svoj posljednji udžbenik *Fizikalna terapija i rehabilitacija psa*.

S obzirom na to da ste i vi bili profesori kako biste opisali odnos vas kao profesora prema studentima?

Prof. Šehić: Bio sam vrlo korektan profesor. Ni jedan student kod mene nije izgubio ili ponavljao godinu. Kad je bilo prilike, vratio bih ga pa ponovno ispitao.

Imao sam strpljenja sa svakim studentom. Obavljao sam i predispitne konzultacije. Jedan kolega koji je govorio da ne može naučiti gradivo za prolazak, došao je kod mene peti put na ispit i dobio odličan. Na kraju ispita ustao je i pružio mi ruku te mi čestitao na odličnom uspjehu. Bio sam zaista dobar pedagog, a u neku ruku i prijatelj. Družio sam se i izlazio s njima tako da me žena znala pitati kad ću već napokon prestati studirati. Ni jedan student nije

zlorabio naše druženje. Bio sam sa studentima u Tunisu, Češkoj, Poljskoj te na raznim izletima i dobrovoljnim radnim akcijama.

Prof. Bauer: Kod mene je bilo dosta vrlo dobrih i odličnih ocjena, iako su se neki moji kolege našalili i proširili među studentima famu kako sam jako strog. No za dobre ocjene moralo se i znati, razumijevanje gradiva bilo mi je najvažnije. Stoga sam često, sasvim izvan propisa, slao nedovoljno pripremljene ispitne kandidate da nauče dijelove interne koje su preskočili, a da im pritom nisam pisao negativnu ocjenu.

Imate li anegdota sa studentima?

Prof. Šehić: Bilo ih je više. Bilo je studenata koji su se pokušavali švercati na ispitima. Jedan student došao mi je u ponedjeljak na ispit, a nije znao ništa i pokušao se izvući na to da je izgubio naočale pa preko vikenda nije mogao učiti, a svi znamo da se ni jedan ispit ne može naučiti za dva dana. Bilo je mnogo smiješnih situacija.

Smatrate li da su studenti prije bili vještiji i znali više nego današnje generacije?

Prof. Bauer: Kao profesor uočio sam pad u kvaliteti znanja studenata jedne godine. Pokušavajući uočiti razloge toj pojavi, studenti su mi objasnili da se zapravo radi o dominirajućem utjecaju pojedinih studenata na godini, koji bi privukli ostatak. Biološki gledano, ako je alfa-student bio marljiv i uspješan, onda je i većina na godini bila dobra. I obrnuto! Ta školska godina koju pamtim bila je još jako dobra što se studenata tiče, a sljedeća je generacija već bila katastrofa, i dalje je samo nastavljao pad. Dolazilo je do raznih teških situacija, npr. jedne je godine na prvi rok iz interne izašlo samo nekoliko pojedinaca, ostali nisu izašli ni na prvi ni drugi rok, nego tek na treći koji je bio posljednji, i ako bi tada pali, izgubili bi godinu. Većina se uspjela te godine na taj način provući kroz internu. Nažalost, danas su to kolege koje nemaju pojma o veterini jer internu nisu učili.

Koja su vaša najvažnija djelovanja na fakultetu, tj. što ste uspjeli promijeniti tijekom svoje karijere?

Prof. Bauer: Uz već spomenute različite laboratorijske uređaje koji mojim nasljednicima



Slika 12. Kinologija je na početku bila hobi, s vremenom je prerasla u najposjećeniji fakultativni predmet i znanstveni projekt koji je omogućio da tornjak postane međunarodno priznata pasmina kao i da se postave novi pogledi na podrijetlo naših autohtonih pasmina (Izvor: prof. dr. sc. Mario Bauer)



Slika 13. Pregled psa tijekom vježbi iz Interne (Izvor: prof. dr. sc. Mario Bauer)

trebaju omogućiti uspješniji klinički rad s pacijentima, ali i nove znanstvene spoznaje, nabavio sam i nekoliko komora za intenzivnu njegu, tzv. inkubatore, uredio sam svojim sredstvima dermatološku ambulantu i moderno ju opremio. Sastavio sam novi plan i program (kurikul) nastave Unutrašnjih bolesti za dodiplomski studij, ali i za stručni i za znanstveni poslijediplomski studij. Reorganizirao sam i laboratorij.

Možda trebam spomenuti da sam svojom disertacijom *Otrovanje konja modrom galicom* prvi u svijetu dokazao da su i konji podložni trovanju bakrom, što se dotad nije smatralo mogućim, a i moj rad o preventivi ketoze krava muzara, koji se uspješno primjenjuje na pojed-

Slika 14. Godine 2006. predstavljanje udžbenika profesora emeritusa Mensura Šehića (dotad je objavio deset udžbenika) (Izvor: prof. emer. Mensur Šehić)



Slika 15. Poklonjeni udžbenici studentima 3., 4. i 5. godine (dotad je objavio deset udžbenika) (Izvor: prof. emer. Mensur Šehić)



nim farmama u Danskoj, Belgiji, Nizozemskoj, Austriji. U kinologiji sam postavio temelje u dokazivanju podrijetla i srodnosti naših autohtonih pasmina, a smatram se zaslužnim da je posavski gonič nakon razdiobe jugoslavenskog kinološkog saveza priznat kao hrvatska pasmina. Jednako tako i istarski gonič. Te su dvije pasmine inače svojatali slovenski kinolozi. Također, svojim sam radom u suradnji s profesorom Lemom svjetskoj kinološkoj organizaciji (FCI) pružio dokaze potrebne da se naš tornjak proglasi priznatom čistokrvnom pasminom.

Prof. Šehić: Mene je prof. Rapić gurnuo u komunističku partiju, a nisam znao što je to. U jednom su trenutku htjeli ukinuti i rendgenologiju i fizikalnu kao predmet te cijelu zgradu, smatrajući da to nije potrebno. Cijela je zgrada trebala biti higijena i tehnologija mesa i mlijeka. Nisu mi dali da se raspiše natječaj za prazno mjesto asistenta. Mučio sam se i borio, i na kraju sam uspio zadržati katedru, asistenta i opremu. Sve se to nažalost zbivalo u Savezu komunista. Suvremeniju rendgensku opremu dobio sam od medicinarina jer sam s njima surađivao, a kad sam uspio učvrstiti naš zavod, prvi sam izašao

iz saveza komunista. Nisam ni bio svjestan što je to savez komunista. Od 1957. godine Fakultet nije kupio nijednu opremu za rendgenografiju. Moja suradnja s medicinarima urodila je plodom nabave opreme i objave stručnih i znanstvenih radova. Kasnije sam uveo i novi kolegij Ultrazvučne dijagnostike. Pružio sam mogućnost edukacije mladih kolega i u tom području.

Da možete nešto promijeniti u veterini kao stručni ili na fakultetu, što bi to bilo?

Prof. Šehić: Mijenjao bih sustav rada na klinikama i pružio bih više mogućnosti samostalnog praktičnog rada studentima. Zatim bih snizio cijene usluga na klinikama, koje izgledaju drastične. Sve se to svodi kao na rad u privatnoj praksi.

Prof. Bauer: Točno, slažem se. I radi se previše po protokolima, a ne po znanju i sposobnostima.

Što biste poručili mladim veterinarima?

Prof. Bauer: Prvo bih preporučio da prve tri godine zaista dobro odslužaju i nauče. Onaj tko dobro savlada pretkliničke predmete, taj će moći kvalitetno shvatiti i naučiti kliničke predmete i na kraju biti dobar veterinar, a pacijenti prepoznaju dobrog veterinara.

Prof. Šehić: Žalosno mi je kad vidim da se doktor veterinarske medicine bavi poslovima koji nisu veterina. To je težak studij, a nakon završetka nemaju mogućnost zaposlenja. Vidim da su studenti vrijedni, zainteresirani, entuzijastični, ali me boli kad vidim da se zbog materijalnih razloga zapošljavaju izvan struke. Loše je stanje zbog pretjerane hiperprodukcije studenata veterinarske medicine.

Autori: Mihaela Vranješ, Aleksandra Medaković, Zvonimir Delač i Iva Benvin

Razgovor s prof. dr. sc. Željkom Grabarevićem



“U svijetu u kojem se laganje uči na fakultetima, načiniti svijet u kojemu ja ne lažem lakše je nego sam mislio” samo je jedna od poznatih rečenica Željka Grabarevića, pjesnika i iznimnog profesora u trajnom zvanju na Zavodu za veterinarsku patologiju Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Rođen je 1956. godine u Mostaru, a doktorom veterinarske medicine postao je 1980. godine. Dobitnik je mnogih nagrada, objavio je više od 300 znanstvenih publikacija, a citiran je više od 1000 puta. Nešto više o životu i radu ovoga vrhunskog profesora donosimo u nastavku.

Kada ste i zašto upisali Veterinarski fakultet?

Fakultet sam upisao 1974. godine, a upisao sam ga, iskreno govoreći, zato što sam mislio da je u to doba veterina bila najlakša za upisati i nije mi se učilo za prijemne ispite. To je bio moj jedini motiv, a i neki su moji poznanici prije upisali veterinu. Kako sam bio tu u Zagrebu, upisao sam se i ja, računajući na to da sam još relativno mlad i da, ako mi se ne sviđa, mogu upisati nešto drugo.

To znači da na Veterinarskom fakultetu nije bio prijemni ispit?

Bio je prijemni ispit, ali bio je znatno manji broj kandidata pa su bile veće šanse za upis nego na nekim drugim fakultetima kao što su FER i medicina.

Nakon upisa kako je išao vaš put na fakultetu?

Nakon upisa stvarno sam zavolio ovaj studij i bilo mi je zaista ugodno studirati. Prije svega, na veterini je sve na jednom mjestu, ne moramo odlaziti u druge dijelove grada. U moje je vrijeme studij bio stvarno vrlo težak i ne pretjerujem kada to kažem. Puno smo učili, ali ta je težina bila nekako raspoređena, pa su prve dvije do tri godine bile najteže. Kad smo došli do klinika, mogli smo se malo opustiti i nije bilo toliko naporno, iako je i dalje trebalo mnogo raditi.

Koja vam je godina bila najteža?

Prva je godina bila iscrpljujuća. Skoro ni jedan vikend, osim kad su bili blagdani, nisam izlazio jer nisam mogao. Svi smo skupa trebali

učiti za kolokvije iz anatomije za ponedjeljak ujutro jer nismo mogli pristupiti vježbama dok ne položimo gradivo od prethodnog tjedna. Morali smo naučiti sve što smo radili prošli tjedan, i to napamet, položiti to i onda smo mogli krenuti na novo gradivo. Taj je kolokvij bio svaki tjedan.

Iz čega ste učili anatomiju?

U to vrijeme nismo imali skripte, već je službena literatura bila Sissonov udžbenik. Sjećam se kad sam na prvim vježbama pitao tada asistenta Gomerčića što trebamo naučiti. Bio sam uvjeren da se tu nešto selektivno uči. Odgovor je bio, naravno, sve, i tako je i bilo. Učili smo po Sissonu i to se pokazalo jako dobro jer je to bio moj jedini ispit za koji sam znao da ću ga sto posto položiti i za koji sam znao da ću dobiti izvrsnu ocjenu. Jednostavno nije bilo ništa što nisam znao iz te knjige, a sve zahvaljujući tomu što prvi put u životu nisam imao nikakav kampanjski rad, jer smo anatomiju svaki tjedan učili i učili. Prije ispita trebalo mi je još nekih tjedan dana da još jedanput sve skupa prolistam. To je bio prvi i posljednji ispit na koji sam izašao potpuno miran. Znao sam da mi se po knjizi ne može postaviti pitanje koje ne bih znao. Na Anatomiji II to je već bilo malo drukčije, kolokviji su bili lakši pa sam za ispit bio malo više zabrinut za razliku od Anatomije I. Na taj način nekako čovjek sebe testira da vidi može li tako puno raditi, a radili smo mnogo te smo mnogo i naučili. Među studentima bila je i kompeticija tko će dobiti bolju ocjenu, ali naravno nije tu bilo ničeg ružnog ili lošeg protiv kolega.

Koliko je trajao studij?

Studij je trajao 10 semestara, odnosno 5 godina.

Kako je bila podijeljena Anatomija kao predmet?

Bila je podijeljena na Anatomiju I u prvom semestru i Anatomiju II u drugom.

Koliko ste imali predmeta u tih pet godina?

Imali smo znatno manji broj predmeta za razliku od vas. Ukupan broj predmeta bio je 36 u pet godina studiranja, dok vi u prvoj godini imate skoro toliko.

Kako ste polagali ispite i kad su vam bili rokovi?

Rokovi su bili samo unutar redovitih ispitnih rokova. Imali smo ljetni ispitni rok od 1. srpnja do 15. srpnja, jesenski od 1. rujna do 30. rujna i zimski od 1. veljače pa do kraja mjeseca. Mogli smo četiri puta izaći na ispit s tim da je četvrti put bio komisijski ispit te ako bismo i tada pali, gubili bismo godinu kao i sada. Mislim da je to bio dovoljan broj rokova i nije bilo potrebe za rokovima između ovih redovitih ispitnih rokova i želio bih da je i danas tako.

Jeste li išli na razmjene studenata?

Ne. To je bila 1974. godina i tada je bilo malo drukčije vrijeme. Nisu postojale razmjene studenata među fakultetima kao što to danas imamo. Samo su pojedini studenti išli, i to uglavnom u privatnom aranžmanu, ali onda im se nisu priznavali kolegiji i morali su nastavljati s fakultetom ondje gdje su stali prije odlaska.

Gdje su se na Veterinarskome fakultetu studenti najviše družili?

U kantini. To je bilo mjesto druženja jer ove zgrade preko puta fakulteta u Planinskoj ulici uopće nisu postojale, pa tako nije bilo ni *Benstona* ni *Sedmice*. Prvi je kafić bio gotovo na Kvatriću i zvao se *Dalmatinka*, tako da smo provodili vrijeme na fakultetu. Imali smo i studentske prostorije koje su se nalazile ispod Patologije.

Jeste li tu i učili?

Učili smo u knjižnici. Ona je bila na istom mjestu kao i danas, samo je bila drukčije posložena. Postojao je dio knjižnice za studente i manji, odvojeni dio namijenjen apsolvencijama. Tamo su u to doba dolazila gospoda apsolvenci koji su učili za završne ispite. Kažem gospoda jer je odnos prema starijim studentima, a pogotovo prema nastavnicima, bio potpuno drugačiji od današnjega.

Možete li nam detaljnije objasniti taj odnos?

Bio je takav da smo se demonstratoru obraćali s Vi jer je on za nas bio velik čovjek koji je položio taj predmet. Asistenta uopće ne znam kako bih opisao, a od profesora smo bježali kao vrag od tamjana. Od profesora nismo ništa tražili, tako da za vrijeme studiranja nisam ni jedan jedini put nešto tražio od njih. Nismo imali pravo tražiti profesora neke obične stvari. Tek se poslije, na klinikama, odnos malo promijenio jer smo morali komunicirati s asistentima i profesorima. Dakle, prve tri godine dok su bili pretklinički predmeti, nismo imali mnogo kontakta s profesorima. Na fakultetu smo imali i mnogo akademika, primjerice akademik Hajsig na mikrobiologiji, akademik Krvavica na patofiziologiji, akademik Forenbacher na internoj klinici, pa akademik Ciljiga na anatomiji. To su za nas bili veliki ljudi, tako smo ih doživljavali i na taj se način odnosili prema njima.

Mislite li da ste imali više poštovanja prema profesorima nego današnje generacije?

Ne. Ne mislim tako jer nisam nikad doživio nepoštovanje od studenta. Stvar je u tome da su odnosi bili potpuno drukčiji jer su bila takva vremena. S demonstratorom si mogao malo razgovarati kad se sprijateljiš, asistenta si mogao tu i tamo nešto pitati, a profesora nisi pitao ništa, pogotovo npr. na Patologiji. Tu smo imali profesora Maržana. Nitko nije mogao zamisliti nešto njega pitati.

Po vašem mišljenju je li prijašnji odnos bio bolji nego današnji?

Mislim da su današnji odnosi bolji dokle god ne prijeđu granicu međusobnog nepoštovanja. Mislim da je dobro da možete pitati što god vas

zanima. To što smo mi imali bio je više germanski način, a danas je nekakav američki način gdje profesora možete pitati što god hoćete i kada hoćete.

Koje su još razlike u odnosu na studiranje prije i danas?

U moje smo vrijeme imali sreću da smo imali mnogo veći broj velikih životinja. Na klinike je dolazio velik broj konja. Imali smo priliku raditi sve velike zahvate na njima, npr. kastracije, carski rez, embriotomije itd. Dolazio je i jako velik broj goveda. Osim toga preko puta fakulteta bila je Zagrepčanka, velika klaonica u koju smo često išli i radili preglede životinja prije i poslije klanja. Radili smo i po 30, 40 rektalnih pregleda na kravama koje su tamo bile vezane u boksovima. Stvarno smo imali sreću da smo mogli mnogo raditi s velikim životinjama, što danas nije slučaj. Trenutačno se povećava broj konja koji nam dolaze na fakultet, ali problem je s kravama koje uopće ne dolaze, a ne dolaze ni na sekcije. Prije smo sa studentima znali ići izvan fakulteta obavljati razudbe. Kad sam bio asistent, sekcija se mogla obaviti na imanju vlasnika koji je trebao iskopati dovoljno veliku rupu u koju bi se nakon razudbe životinja zakopala. U takvim bi se prilikama znalo skupiti cijelo selo jer je za njih to bio spektakl kad bi iz Zagreba došli profesori i studenti secirati životinju. To je bilo jako zanimljivo iskustvo, a toga više nema jer je sada zabranjeno i sve se razudbe moraju obaviti u sekcijским dvoranama. To su stvari zbog kojih je nama kao studentima bilo bolje u odnosu na sada. No danas je vama bolje jer imate mnogo bolji pristup informacijama. Imate računala i pametne mobitele. Publicistika na fakultetu znatno je pojačana. Gotovo da nema zavoda koji nema svoje udžbenike, koji su moderni i prilagođeni za učenje. U moje smo vrijeme patologiju učili iz dva udžbenika iz Beograda, Opća i specijalna patologija Đorđa Sofrenovića. Nije uopće postojao hrvatski udžbenik. Nakon što sam se zaposlio na Zavodu, znao sam da je jedan od dugoročnih zadataka riješiti problem naših udžbenika, pa smo to danas više



Slika 1. Odlazak na teren 1977. godine

manje i učinili. Trenutačno pišemo novu knjigu iz Opće patologije jer je sadašnji udžbenik iz 1992., 1993. godine, i nadam se da ćemo je ove godine i završiti. Danas je mnogo bolji i kvalitetniji studentski znanstveni rad nego prije. Na Zavodu imamo krajnje pozitivna iskustva s kolegama koji dođu raditi diplomski radi ili rad za Rektorovu i Dekanovu nagradu. Svim studentima stvarno izađemo u susret i nikad nismo nekom rekli da ne može tu nešto raditi. Danas su i nastavnici drukčije educirani za razliku od naših prethodnika, jer je većina današnjih nastavnika provela jedno vrijeme u inozemstvu po kongresima, razmjenama te su se upoznali s područjima svoga rada u inozemstvu.

Koliko Vam je trajala nastava prosječno u jednom danu?

Na prvoj godini trajala je jako dugo zbog anatomije, a poslije je rijetko kad nastava trajala poslije 16 sati. Znači, u pravilu od 8 sati ujutro do 16 sati poslijepodne.

Gdje je bila kantina i kakva je bila hrana?

Bila je na istom mjestu kao i sada. S hranom nismo bili previše sretni, ali u kantini je bilo piva pa smo bili zadovoljni, a na kraju krajeva i pivo je hrana.

Gdje ste živjeli dok ste studirali?

Inače sam živio u Zagrebu tako da nisam mijenjao svoje mjesto boravka.

Slika 2. Boravak na terenu, Ambulantna klinika



Nakon završetka kako je tekao vaš put do zaposlenja?

Moj cijeli životni put uopće ne ovisi o meni i to je baš zanimljivo. Manje-više slučajno sam se upisao i na veterinu. Godine 1979. postao sam apsolvent i trebalo mi je malo vremena da se odmorim od svega pa na fakultet nisam dolazio tih jesenskih mjeseci. Negdje pred Božić došao sam na fakultet i saznao sam da je već nekoliko mojih kolega diplomiralo. Tako sam se odlučio uozbiljiti i zagrijati stolicu te sam u srpnju položio sudsku i upravnu i tako diplomirao jer u to doba nismo imali diplomatske radove. Upravno i sudsko veterinarstvo bili su posljednji ispiti i nakon njihova polaganja diplomiraš. Nakon što sam diplomirao, otišao sam na more. Tada nisu postojali mobiteli, što je vama danas teško zamisliti, već su bili telefoni i javljao sam se roditeljima iz telefonskih govornica. Nakon jednog takvog poziva otac mi je rekao da me prijavi na natječaj PIK Vrbovca o čemu nisam imao pojma do tog trenutka. Veterinarsko javno zdravstvo, kontrola hrane i taj dio veterinarske medicine jako poštujem, ali to me nikad nije zanimalo. Nisam se mogao nikako zamisliti kao inspektor na liniji klanja ili kao tehnolog u proizvodnji hrane, tako da me otac prijavio na najgore moguće mjesto, ali otišao sam tamo kad su me pozvali. Tražili su mjesto tehnologa u mesnoj industriji za što im je trebao veterinar. Bio sam jedini muškarac uz dvadesetak kolegica koje su došle na razgovor za posao, tako da nisam ni očekivao da će uzeti mene. Direktor odnosno šef tehnolog poslao je sve kolegice kući jer je rekao da je to jako težak

i zahtjevan fizički posao te da preferiraju muškarce. Kolegice su me ružno pogledale jer su mislile da sam upao preko veze, ali nisam i bilo mi je jako neugodno u tom trenutku. Nisam bio oduševljen poslom, ali nisam ga htio odbiti. Počeo sam raditi i tu sam radio godinu i pol dana. Nakon toga otišao sam služiti tadašnju vojsku u Sarajevo pa poslije u Banja Luku i to je trajalo godinu dana. Dok sam bio u vojsci, moj je kum Ivica bio stručni suradnik na Hranidbi na fakultetu te mi je jednom prilikom kad sam se čuo s njim rekao da je otvoren

natječaj za radno mjesto na Zavodu za sudsko i upravno veterinarstvo. Javio sam se na natječaj i profesor Perić me pozvao na razgovor. Rekao mi je „Grabareviću, tebe sam izabrao“. Morao sam se vratiti još u vojsku oko mjesec dana te sam nakon izlaska došao na zavod, ali na sudskoj službeno nisam bio ni jedan jedini dan. Razlog tomu je što su svi novi zaposlenici na tom zavodu morali, tj. moraju i danas doktorirati na patologiji, tako da sam bio smješten upravo u ovoj sobi u kojoj sam i danas. U međuvremenu sam držao seminare iz sudske i u isto vrijeme sudjelovao u nastavi tu na patologiji. Uskoro je jedan od asistenata napustio patologiju tako da se otvorilo novo radno mjesto, a ja sam ju stvarno zavolio i baš ju cijelo ovo vrijeme volim tako da sam se prebacio na ovaj zavod. Cijela ova priča nije ovisila o meni, već spletom raznih okolnosti počevši od oca, kuma, vojske itd.

Koji Vam je bio prosjek i jeste li bili demonstrator?

Prosjek mi je bio oko 4,1. Bio sam demonstrator na anatomiji, ali to je bilo kratko.

Profesor Džaja često Vas spominje na Upravnom i Sudskom veterinarstvu, kakav je vaš odnos?

Profesor Džaja bio je prva generacija studenata kojoj sam ja držao nastavu na sudskoj pa smo se poslije sprijateljili. Radili smo zajedno jer je on prvo došao doktorirati tu na patologiji i prošli smo još mnogo toga zajedno.

Što biste rekli o predmetu koji predajete?

Patologija odnosno sekcija i histologija podsjećaju me na *pattern recognition*, odnosno prepoznavanje obrazaca. U patologiji promatramo, tj. analiziramo slike bilo makroskopske bilo mikroskopske. Zatim ih povezujemo s normalnom anatomijom i histologijom, a u isto vrijeme tražimo razlike i odstupanja od normalne anatomije i histologije. Kad ih pronademo, pokušavamo ih povezati s bolestima koje bi mogle izazvati takve promjene. To je posao koji je vezan uz strahovito mnogo učenja i strahovito mnogo iskustva. Ne može se patologija naučiti bez seciranja dovoljnog broja životinja te bez stalnog gledanja histopatoloških preparata, a toga nikad nije dovoljno. To je *conditio sine qua non*. I kad to sve skupa čovjek gleda, postavljanje dijagnoze doživljam kao sastavljanje slagalice. Dakle imamo figurice koje zajedno slažemo i na kraju nam se pokaže nekakva slika. U najvećoj većini slučajeva ta se slika pojavi tek nakon patohistološke pretrage. Dakle, najčešće nije dovoljna samo sekcija iako, naravno, ima slučajeva u kojima nije potrebno mnogo razmišljati. Ali je to vrhunski intelektualni zabavni posao. Katkad, pogotovo nakon mikroskopiranja, dogodi se da gledam neki preparat i prepoznajem promjene na njemu, ali ih ne mogu povezati ni uz jednu definiranu bolest. U takvim se slučajevima najbolje pokazalo da maknem taj preparat i odem raditi nešto drugo, naprimjer držim vježbe, nastavu, idem doma *svaditi se sa ženom* i nakon dva, tri dana zamolim opet isti preparat i u najvećoj većini slučajeva već mi prvi pogled pokaže dijagnozu. Dakle cijelo vrijeme i kad čovjek nije svjestan radi na tome jer mozak podsvjesno vrti te podatke i onda se dijelovi slagalice slože na svoje mjesto. Upravo mi je zbog tih razloga patologija tako zanimljiva.

Koja su vaša najvažnija djelovanja na Veterinarskom fakultetu?

Napisao sam samostalno i u suradnji devet sveučilišnih udžbenika. Ali, bilo bi dosadno sada nabrajati radove i ostalo jer ono s čime sam



Slika 3. Team bulding Zavoda za veterinarsku patologiju

stvarno i iskreno ponosan jest to što sam sve dosadašnje zaposlenike patologije osobno zaposlio. Jako sam ponosan na njih, nije nikakva demagogija, stvarno sam ponosan na te mlade ljude. Tj. to više nisu mladi ljudi jer 40 godina nije nekakva puna mladost, ali ja ih doživljam kao mlade jer ih znam još kao studente. To je vrlo kvalitetan, vrlo složan tim, što je posebno važno u patologiji, ali i u biomedicini. Važno je da se nađe skupina ljudi koje zanimaju iste stvari i koji će skupa raditi na tome te mogu stalno komunicirati jedno s drugim, ako treba i posvađati se, pomiriti pa napraviti nešto i ići u novo istraživanje. To je ono što sam uspio napraviti na Zavodu za veterinarsku patologiju. Tu je dovoljan broj mladih ljudi koji će sasvim sigurno danas-sutra napraviti mnogo više nego što sam ja napravio. To mi je na kraju krajeva i bio cilj jer ako moj učenik nije bolji od mene, onda nisam napravio ništa. Formalno, tehnički, riješeno je pitanje udžbenika, uveli smo imunohistokemiju kao rutinsku metodu pretrage i sad idemo na molekularnu biologiju, nabavili smo PCR te je to sljedeći korak koji ćemo napraviti. Uredili smo sekcijску dvoranu i naš laboratorij tako da je sada stvarno jednak normalnim zavodima ove veličine u Europi. Dakle, da nam bilo tko dođe iz EAEVE-a, nemamo se čega stidjeti, uvijek možemo nešto pokazati. Važno je reći da svi idu na edukaciju za Europski specijalistički stupanj *Diplomate*. Prvo je išla kolegica Gudan Kurilj koja je položila i osnovala edukacijski centar za europsku specijalizaciju za stupanj *Diplomate*. Trenutačno je u procesu treninga učenja kolega Ivan Conrado Šoštarić Zuckermann te se

Slika 4. Vježbe sa studentima ak. god. 2019./2020.



nadamo da će i on položiti. Cilj je da svi mladi ljudi polože taj ispit tako da ćemo danas-sutra imati pet-šest *Diplomate*-a. To je jako važno za zavod i fakultet te nam sada sve više dolaze ljudi izvana koji žele završiti tu edukaciju. Postali smo manje-više poznati, ne samo u znanstvenom nego i u stručnom aspektu. *Diplomate* je specijalizacija iz veterinarske patologije koja je priznata na globalnoj razini. Bilo koji *Diplomate* može raditi bilo gdje u svijetu te se iskreno nadam da nitko od naših neće otići.

Koliko ste sekcija napravili?

Mi smo jedno vrijeme, ako uključimo perad, zajedno sa Zavodom za patologiju peradi secirali oko 80 000 – 100 000 pojedinačnih komada peradi godišnje. To je bio golem broj te smo imali vježbe iz sekcije peradi dva puta tjedno, a tri puta tjedno nastavu, tako da smo bili dosta okupirani. Znači, ako uključimo perad, onda dolazimo do smiješnih brojeva, do brojeva preko 500 000, a ako je isključimo, trenutačno imamo sekcije oko 300 – 400 godišnje svih vrsta životinja, s tim da je od toga najmanji broj velikih životinja. Također imamo oko 1500 biopsija. To je moderan trend posvuda u svijetu gdje je sekcija sve manje te se umjesto toga radi citologija i biopsije. Taj broj biopsija i citologija iz godine u godinu dosta se povećava. Kad sam bio student, biopsija je bilo vrlo malo, to se jednostavno nije radilo. No u vrijeme kad sam bio asistent imali smo oko 1500 – 3000 životinja za sekciju godišnje. Dakle 100 000 komada sisavaca sam što gledao, što secirao i oko 500 000 – 600 000 tisuća komada peradi.

U međuvremenu je došao rat, to mi je isto važno te želim istaknuti da sam dragovoljac i proveo sam nekoliko mjeseci na ličkoj bojišnici kao član 150. brigade hrvatske vojske. Na to sam baš ponosan.

Smatrate li da je bolje bilo studirati tada ili sada?

Kad bismo mogli spojiti i jedno i drugo, bilo bi idealno. Jedini je problem današnjice malen broj velikih životinja te se nadam da će se to riješiti, ali sve drugo je danas

sve bolje. Mislim da je čovjeku koji želi učiti sada lakše nego što je nama bilo. Sve je dostupnije, uključujući i kontakte s profesorima.

Koja su vam najljepša sjećanja iz studentskog doba?

A to vam ne smijem reći (smijeh). Što je studentu važno, pa vi to znate bolje od mene. Naravno, međusobna druženja. Imali smo tulum, proslave. Kao student učlanio sam se u zbor, zove se Joža Vlahović. Tu je bio vrlo poznati dirigent i kompozitor Emil Cossetto koji je dirigirao. Pjevali smo pretežno folklorne pjesme. Tamo sam pjevao tri, četiri godine, pa sam se malo zasitio i prekinuo. Uglavnom, proputovali smo cijelu Europu. Pjevali smo po crkvama, amfiteatrima. Bio je dosta poznat zbor te su mi ta ljetna putovanja, uz studij, ostala u vrlo lijepom sjećanju.

Nedostaju li vam ti studentski dani?

Pa ne. Uopće mi ništa iz mladosti ne nedostaje. Baš ništa. Da mi sad netko ponudi da imam 20 godina, ne bih to prihvatio. Na kraju krajeva, Bože, daj zdravlja, ne meni, već mojoj obitelji i naravno svima koje poznajem. Za svoje se zdravlje ne bojim. Što Bog da, dat će.

Jeste li ostali u kontaktu s nekim od kolega?

Naravno. Nas je bilo malo te nas je svega 45 došlo na petu godinu. Mnogi su ljudi i ostali na fakultetu (prof. dr. sc. Ljiljana Bedrica, prof. dr. sc. Ivica Harapin, prof. dr. sc. Emil Srebočan, prof. dr. sc. Snježana Vuković).

Znate li kad ćete u mirovinu?

Znam točno, 1. listopada 2021. godine.

Da se vratite u studentske klupe, biste li promijenili svoj način učenja?

Pa sad sigurno bih. Čovjek ipak uči na svojim greškama. Sigurno bih se trudio biti manje kampanjac nego što sam bio. Dakle, to je činjenica. Svakako bih se potrudio raditi na sebi da učim redovito.

Što biste poručili mladim studentima ili mladim veterinarima?

Poručio bih da rade najbolji posao na svijetu. Ja to stvarno mislim. Veterinarski posao, opet nije demagogija, najljepši je posao na svijetu kada se odnosi na liječenje životinja. Divan posao, visokomoralan, etički posao, i životinje to prepoznaju. To je posao i koji je društveno jako dobro prihvaćen, iz dana u dan sve više. U SAD-u, ako se ne varam, veterina je na trećem, četvrtom mjestu po vrijednosti na društvenoj hijerarhijskoj ljestvici. Otprilike je slična situacija i u zapadnoj Europi. Liječiti životinje nešto je prekrasno, pomažeš životinji, vlasniku, iako ne volim riječ vlasnik jer je odnos životinja – čovjek nešto drugo. Ja se ne osjećam vlasnikom svojih mačaka, imam ih dvije. To je poseban odnos i najbolje ga je opisati kao poseban oblik prijateljstva. Da skratim priču, učite što je moguće više i sve što više naučite nego što vam je potrebno u tom trenutku, danas-sutra koristit će vam u praksi.

Vi ste i član Društva hrvatskih književnika?

Da, član sam Društva hrvatskih književnika. Napisao sam dvije znanstveno-publicističke knjige mimo ovih udžbenika. Prva je *Zašto ljudi imaju tumore, a koze ih nemaju?* i prevedena je na engleski, a trenutačno se prevodi na njemački jezik. Druga je knjiga *Dimenzije*. Sad radim na zbirci priča. Godine 1999. napisao sam prvu zbirku pjesama, a nakon toga još tri. Znači, ukupno četiri zbirke. Jedno mi je vrijeme bilo dosta teško iz niza razloga te su me te pjesme doista izliječile.

Autori: Zvonimir Delač i Ana Delač

Iz prve zbirke pjesama, *Kuća od zdenca*, izdvajamo pjesmu koja se zove *Otac i sin*.

OTAC I SIN

*Prvi put te posjećujem ovdje.
U betonskoj si kocki s imenom, prezimenom,
godinom, križem i nepopunjenim mjestom.
Svuda oko mene upaljeno groblje.*

*Htio bih ti nešto reći,
ali ovako mi je čudno.
Kao zaleđen stojim tiho,
ne mogu otići.*

*Kao i obično, kad je prekasno,
razumijem bolje nego prije.
Sada shvaćam tvoje snove
i, čak niti izgovorene, čežnje.
Odustao si prerano, bez ičega da te grije,
videći u meni, možda, ispunjenje.*

*A malo sam trebao dati.
Podijeliti s tobom malo misli i planova,
poneki san i, između dva prsta, želja.
Potražiti savjet, doći po utjehu,
u miru, uz pivo, komentirat' neku tekmu.
Pokazati što osjećam, koliko mi trebaš,
koliko mi je važno vidjeti ti lice,
bez žurbe poslušati što mi želiš reći
i s brajde potjerati ptice.*

*Mislio sam, stignem, uvijek ima dana.
Bez razloga, najave i plana, jednom ću doći,
ovaj tjedan možda, još je lijepo vrijeme,
popit ćemo kavu, zafrkavat staru...*

*I sada stojim u tišini, gledam krizanteme
i, kao uvijek, šutim i plačem iznutra za tebe i sebe
i nije mi lakše i ne osjećam se bolje
i nisam dobio odrješenje.*

Bog, stari.

U razgovoru s profesoricom na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu dr. sc. Ljiljanom Pinter



Prof. dr. sc. Ljiljana Pinter trenutno je redovita profesorica u trajnom zvanju, zaposlena na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom, u kontinuitetu od 1983. godine. Osim redovitih obveza u nastavi iz predmeta Mikrobiologija i Veterinarska imunologija, bavila se znanstvenoistraživačkim radom iz mikrobiologije i imunologije, a dio svog radnog vijeka posvetila je radu i istraživanju veterinarske dermatologije. U tim se područjima u više navrata usavršavala u Engleskoj i Sjedinjenim Američkim Državama. U suradnji s kolegama sa Zavoda također je sudjelovala u pisanju veterinarskih sveučilišnih udžbenika i praktikuma iz navedenog područja, a nekoliko stručnih knjiga i publikacija priredila je tijekom obavljanja čelnih funkcija na fakultetu odnosno u Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu.

Molim Vas da nam predstavite svoj rad na Veterinarskom fakultetu.

Na početku želim vam zahvaliti što ste se odlučili za ovaj razgovor sa mnom. Vjerujem da put kojim jedan profesor prođe ovim fakultetom uvijek nosi sa sobom i niz poučnih činjenica za mlade. Stoga mi je drago što ste mi dali priliku da opišem dio svoga života na fakultetu.

Naime, osim obavljanja svojih nastavnčkih dužnosti jedanaest godina provela sam i u obavljanju rukovodećih funkcija na Veterinarskom fakultetu gdje sam bila prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju i dekanica u dva mandata, a potom prorektorica za studije i upravljanje kvalitetom na Sveučilištu u Zagrebu. Uz to, bila sam i predsjednica Hrvatskoga mikrobiološkoga društva, VetNEST-a i članica predsjedništva EAEVE-a kao predstavnica Skupine 7 (srednjoeuropska visoka veterinarska učilišta) te od 2006. do 2008. potpredsjednica EAEVE-a, a potom i članica European Coordination Committee on Veterinary Training (kao predstavnica EAEVE-a) gdje sam radila na reformama europskih studijskih programa veterinarske medicine. U 2013. postala sam članica registriranih eksperata EAEVE-a za poslove evaluacije visokih veterinarskih učilišta. Posebno mi je drago što sam bila inicijator osnivanja Kluba prijatelja i bivših studenata Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te ga i osnovala 1999. kao prodekanica

za znanost i međunarodnu suradnju, a osnovna mu je namjena bila promicanje znanosti i povezivanje s hrvatskim i inozemnim znanstvenicima i bivšim studentima našega fakulteta.

Za svoj sam rad nagrađivana u nekoliko navrata. Osim triju nagrada rektora Sveučilišta u Zagrebu za istraživački rad i uspjeh tijekom studija primila sam nagradu Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za doprinos od osobitog i trajnog značenja za Republiku Hrvatsku u području medicinskih znanosti. Za suautorstvo knjige *Veterinarska mikrobiologija* dobila sam nagradu *J. J. Strossmayer* za 2005. godinu u području medicinskih znanosti, a 2010. uručeno mi je priznanje rektora Sveučilišta u Zagrebu za poseban doprinos i predani rad na razvoju i promicanju kvalitete studija i studijskih programa Sveučilišta u Zagrebu te uspostavi sveučilišnoga sustava potpore studentima s invaliditetom. Godine 2018. dodijeljeno mi je priznanje i plaketa Hrvatskoga mikrobiološkoga društva, za posebne zasluge i doprinos na unapređenju znanstvenog i stručnog rada na području mikrobiologije, te uspjeh i širenje ugleda tog društva u zemlji i inozemstvu.

Kako je zapravo počeo taj Vaš put, odnosno kada i zašto ste upisali Veterinarski fakultet?

S izborom fakulteta nisam imala problema jer mi je doista jedina želja bila upisati Veteri-

narski fakultet. Zašto, pa vjerujem zato što sam kao dijete učiteljica imala prilike spoznati vrijednost znanja i smatrala sam da ću, ako postanem veterinarica, imati bolji pristup životinjama i uspjeh u liječenju, barem u odnosu na tada meni poznate veterinare. Naime, nekoliko sam puta doživjela razočaranje kao dijete kada je veterinar preporučio „ukloniti po kratkom postupku“ moga bolesnoga kućnog ljubimca. Tako sam se početkom ljeta 1974. prijavila za prijemni ispit u Zagreb i dodatno u Ljubljani, gdje nije bilo prijemnoga ispita, za svaki slučaj ako ne prođem... Dobro mi je ostao u sjećanju osjećaj kad sam počela čitati listu rezultata upisa u Zagrebu: počela sam od kraja i išla prema gore, gore, gore i na moje veliko čuđenje došla do svoga imena na prvom mjestu. To mi je bilo veliko i drago iznenađenje i moram priznati da sam bila ponosna jer je drugi kandidat na listi imao znatan broj bodova manje. Dobar podstrek za početak studija.

Koliko je studenata upisivalo godinu i koji je bio omjer studenata i studentica te koliko je studiranje trajalo?

Ako se ne varam, broj studenata bio je oko 150, a omjer studentica i studenata bio je podjednak. Naime, nije se zamjećivala veća razlika, pa čak ni do kraja studija koji je bez apsolventskog roka trajao pet godina.

Kako ste polagali ispite, tj. kada su bili ispitni rokovi, koliko se puta smjelo izaći na ispit, kako je to sve funkcioniralo?

Ispiti su bili uglavnom usmeni, izlazilo se u različitim terminima tijekom cijeloga ispitnoga roka. Naravno, dnevno je izlazio manji broj studenata na ispit zbog duljine trajanja usmenoga dijela, a koliko se puta izlazilo, nemojte se čuditi što, iskreno, nisam sigurna za odgovor na to pitanje jer nisam ni jednom pala na ispitu, pa doista ne znam, ali mislim da su isto bila tri moguća izlaska. Sama činjenica da mi je dobro krenulo prvih godina zapravo je psihološki bila jedna, kako bih nazvala, opterećujuća situacija prije svakog sljedećeg ispita. Posebice, kako se studij bližio kraju, taj je strah bio sve veći. To je postao neki moj osobni cilj koji sam, eto, uspjela ostvariti.



Slika 1. *Bilo je to doista jako davno. Zaključujem po prisutnosti "fiće" i "stojadina" da je ova fotografija snimljena u dvorištu Veterinarske stanice Jastrebarsko gdje smo imali terenske vježbe.*

Čime ste se bavili za vrijeme studiranja (sport, udruge, časopisi, znanstveni radovi, volontiranja)?

Od druge godine studija započela sam demonstraturu na Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju i tamo odradila punih pet godina, dakle uključujući i apsolventsko razdoblje. Moram priznati da sam tamo provodila mnogo vremena, posebice na vježbama koje su u to vrijeme bile cjelodnevne, pa mi nije ostajalo mnogo vremena za dodatne aktivnosti. To je ujedno bila i prilika da se uključim u znanstvenoistraživački rad u području veterine pa sam u to vrijeme napisala i dva rada koja su nagrađena Rektorovom nagradom.

Jeste li išli na razmjene studenata?

Ne, nažalost nije bilo sustavne razmjene studenata u to vrijeme. Ipak, imala sam želju vidjeti kako to funkcionira na nekom drugom fakultetu pa sam u dva navrata tijekom ljetnih praznika otišla na Kliniku za male životinje na Veterinarski fakultet u Ljubljani. Kao, vjerujem, i današnjim studentima u razmjeni, to je bilo zanimljivo iskustvo, a i poznanstva koja sam tom prilikom stekla pokazala su se korisnima i poslije, tijekom mog rada na Fakultetu.

Kako su se studenti odnosili prema profesorima, a kako profesori prema studentima?

Obično mi profesori s nešto duljim radnim stažem znamo reći da je prije bilo drukčije, bolje, veća razina međusobnog uvažavanja i slič-

Slika 2. Moje društvo iz skupine 3 na terenu



no. Možda, ali mislim da zapravo taj odnos isključivo ovisi o pojedincu, i studentu i profesoru. Sjećam se, bilo je profesora koju su mi ulijevali strahopoštovanje, čijem sam se znanju divila, bilo je onih koji su bili izvrsni predavači, ali bilo je i onih koji su čitali novogodišnje čestitke u vrijeme kada sam odgovarala na ispitna pitanja...

Koje su sve razlike u odnosu na studiranje danas, prednosti i nedostaci? Iz čega su studenti učili i smatrate li da je prije bilo bolje studirati nego danas?

Bilo bi nelogično da nema razlika, ali ima li prednosti i nedostataka, tu bih rekla da njihov broj ovisi o čisto individualnom pristupu. Naime, kad podijelimo vrijeme studiranja na ono prije i poslije bolonje, uvijek se prisjetim izvrsnih studenata koji su bili stvarno dobri, neovisno o načinu studiranja. Ali ako sadašnji sustav i od prosječnog studenta može izvući više, tada

smatram da je postignuta svrha svih današnjih preinaka u načinu studiranja. No svakako je danas slobodan i lak pristup informacijama od neprocjenjive važnosti za studiranje, naravno ako se kritički i smisleno koristi.

Gdje su se studenti najviše družili i gdje ste provodili slobodno vrijeme, odnosno koliko ste ga imali?

Ne baš mnogo jer sam, kao što je to i danas, imala cjelodnevnu nastavu. Ali znam da mi nisu bili poznati odlasci u obližnje kafiće, osim naše kantine. Uglavnom sam vrijeme provodila u tadašnjoj učionici u pauzama između predavanja i vježbi ili u Zavodu gdje sam obavljala demonstraturu.

Što su sve studenti praktično radili na vježbama i koji su pacijenti bili najzastupljeniji?

Da, klinički rad je za većinu studenata bio, najblaže rečeno, nedostupan u svom većem dijelu. Razlog je bio velik broj studenata na vježbama. Što znači, ako niste bili karakterno propulzivna osoba, više ste promatrali rad sa životinjama, nego što ste sami obavljali zahvat. A dodatna edukacija u tom praktičnom dijelu ovisila je isključivo o dopuštenju asistenta, docenta ili profesora. Dobro je bilo to što su klinike bile pune pacijenata, i velikih domaćih životinja i malih, pa je bilo prilike za rad. Terenski je ambulanti rad bio nešto pristupačniji zbog mogućnosti podjele na manje skupine, ali ipak još nedovoljno dobar.

Slika 3. Kao apsolventica maštala sam o tome da ću se baviti peradarstvom, odnosno pernatim kućnim ljubimcima



Jeste li imali studentsku menzu?

Da, i ime Željko vezano je za studentsku menzu. Studenti veterine znaju na koga se to odnosi. Sjećam ga se dok je radio u menzi na Savi, i to s jednakim entuzijazmom. Drago mi je da je naša kantina imala takvog čovjeka na čelu jer je izgradio dobar odnos sa studentima i čini mi se da je i dan-danas atmosfera u našoj kantini dobra kao, naravno, i hrana.

Gdje ste živjeli i jesu li postojali studentski domovi i koji?

Nakon prve godine u privatnom smještaju preselila sam se u studentski dom i tamo ostala do kraja studija. Ne mogu se požaliti jer sam na kraju dobila i sobu u tada izgrađenom paviljonu na Savi. Jedino, iskreno, nisam baš bila previše sretna sa svim cimericama, neke od njih su voljele tulumariti, pa nije uvijek bila ugodna atmosfera za učenje. Tada je pomogla i učionica u domu. Sjećam se jednog grafita ispisanog velikim slovima na okomitoj ploči stola koja nas je međusobno odjeljivala: *Lenjin je umro, Marx je umro, a i ja se ne osjećam baš najbolje. Sve u svemu bilo je zanimljivo.*

Je li postojala mogućnost dobiti neku stipendiju i koju?

Za stipendije ne znam jer nije bilo sustavnog pristupa niti nas je itko o tome obavještavao. Vjerujem da je nešto postojalo vezano s farmaceutskom industrijom, ali zasigurno se o tome nije obavještavalo ovako kao danas.

Jesu li se dodjeljivale Dekanova i Rektorova nagrada?

Za Dekanovu nagradu ne znam, ali se sjećam Rektorove nagrade. Imala sam priliku dobiti dvije za rezultate znanstvenoistraživačkog rada i jednu Rektorovu nagradu za primjeran uspjeh tijekom studija. Ova posljednja me je jako iznenadila jer sam je dobila u vrijeme mog apsolventskog ljenčarenja, kada sam već samu sebe korila da moram privesti studij kraju. Naime iskoristila sam mogućnost apsolventskog roka do kraja što zbog koristi radi zadržavanja studentskog doma, što zbog spomenutog straha da slučajno ne padnem na ispitu kad već dosad nisam, pa je to rezultiralo odgađanjima izlazaka



Slika 4. Prvi javni nastup na međunarodnom mikološkom simpoziju u Turskoj (Izmir, 1986.). Dobro je da se ne vidi trema.

na ispit. No rezultiralo je i dobrim ocjenama.

Koja su Vam najljepša sjećanja iz studentskog doba?

Nadam se da me ne pitate za trenutke iz privatnog života? Ili da? No, dopustite da ostanem pri sjećanju na studentske trenutke vezane za nastavu i ispite. Zanimljivih trenutaka bilo je dosta pa ću sažeti u sljedeće: sve što mi se činilo kao zgodno u nastupima predavača pokušala sam upamtiti i usvojiti, a s kojim uspjehom, to je na studentima da ocijene. Veselili su me i odlasci na teren s Ambulantnom klinikom. Društvo je bilo dobro i, naravno, uvijek je bilo zezancija u autobusu.

Kako je tekao Vaš životni put nakon završetka fakulteta?

Imala sam sreću da sam odmah nakon završetka fakulteta dobila mjesto pripravnika na Klinici za unutarne bolesti domaćih životinja i to mi se jako dopalo. No to je bio posao samo na godinu dana, a kako sam bila zabrinuta zbog pronalaska trajnog zaposlenja, iskoristila sam priliku i prijavila se na upražnjeno mjesto na Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti gdje sam, eto, ostala do danas. Nije mi žao, ali laganu nostalgiju za radom na klinici uvijek sam osjećala. Možda je to bio i razlog da sam intenzivirala rad na zaraznoj klinici razvijajući kliničku mikrobiologiju. Naravno, sve se to događalo paralelno s mojim nastavnim i znanstvenoistraživačkim radom koji je uključivao i napredovanje u zvanjima od asistena, docenta, izvanrednog profesora pa do redovitog odnosno redovitog profesora u trajnom zvanju. Imala sam, nazovi-

Slika 5. Na dužnosti dekanice



mo to tako, i sreće okušati se u različitim funkcijama na fakultetu, sveučilištu i u različitim strukovnim organizacijama, ali moram priznati da je rad u klinici i laboratoriju kao i edukacija studenata ipak ono što nas čini profesorima. A to je lijepo zvanje i trenutačno uživam u tome... nadam se još koju godinu.

Jeste li zadovoljni stanjem u struci danas?

Većim dijelom sami smo je stvorili takvom. Činjenice na koje ne možemo utjecati uvijek će biti prisutne pa napor koji ulažemo da bi odgovor mogao biti pozitivan mora biti konstantan i maksimalan te potjecati od svakog pojedinca. Nema nevažnih članova naše veterinarske zajednice, pa međusobna suradnja mora biti temelj ako si želimo bolje.

Nakon odrađenog gotovo cijelog radnog vijeka smatrate li i dalje da je veterina bila pravi odabir?

Ništa drugo nisam ni željela. I nije mi žao.

Nedostaju li Vam studentski dani?

Ne znam zašto, ali uvijek mislim da mi je sada bolje nego prije, ne naravno zbog godina i zdravstvenih problema koji sve snažnije kucaju na vrata, nego zbog životnog iskustva koje ćete vi mlađi razumjeti vjerojatno tek kada se približite mojoj dobi.

Nedostaju li mi studentski dani? Sada ste me zatekli pitanjem jer moram priznati da sam mnogo toga i zaboravila, a činjenica da mi je ostalo u sjećanju dosta toga lijepoga i pozitivnoga možda nije baš temeljita baza za uokviri-

ti konačan odgovor. No ostat ću pri mom životnom motu, idemo dalje, to je bio jedan dio moga života i više se neće ponoviti.

Jeste li ostali u kontaktu s nekima od kolega?

Jesam, iako su ti kontakti doista rijetki, pritom mislim na kolegice i kolege koji rade izvan fakulteta. Na fakultetu nas je nekoliko iz iste generacije ali se praktički vidamo jedanput mjesečno, i to na sjednicama Fakultetskoga vijeća. Vjerujem da ćemo se kao umirovljenici više družiti.

Da se možete vratiti natrag u studentske klupe, biste li mijenjali nešto u pristupu ili načinu učenja, odnosno smatrate li da bi studenti iz nekih područja veterine trebali steći više znanja tijekom školovanja?

Kao članica međunarodnih strukovnih organizacija imala sam često priliku sudjelovati u raspravama o studijskim programima veterinarske medicine i podjelama studija na veliku i malu praksu. I danas su mišljenja različita, argumenti za i protiv, a pravi odgovor na to pitanje zapravo zna svaki pojedinac kad se nađe sam s pacijentom pred sobom. Rekla bih da ovisi zapravo o vrsti posla koji obavljate. Veterinarska je medicina golemo područje i doista se često traži vrhunsko specijalističko znanje. A pitanje je može li ga, nazovimo to veterinar opće prakse, steći? Ili uzmimo situaciju na fakultetu. Evo primjer za ovo posljednje: pedagoško-didaktična iskustva katkad čine čuda, a vaši se nastavnici ni nisu školovali za biti istodobno uz veterinaru i nastavnik, pa se to obavlja s više ili manje uspjeha. U takvim trenucima vidimo zapravo koliko je pažnje potrebno posvetiti razvoju i prilagodbi studijskog programa potrebama struke.

Što biste poručili mladim veterinarima?

Bili mladi ili stari, tj. s više iskustva, nastavite učiti. Pa valjda ste spoznali kakvo ste zanimanje odabrali! I sretno.

Autori: Ana Delač i Iva Benvin

Veterinarski fakultet iz studentske i profesorske perspektive prof. dr. sc. Petra Džaje



Prof. dr. sc. Petar Džaja rođen je 3. kolovoza 1960. godine u Donjim Rujanima, u općini Livno. Redoviti je profesor u trajnom zvanju i predstojnik Zavoda za sudsko i upravno veterinarstvo te je stalni sudski vještak za veterinarsku medicinu na Županijskom sudu u Zagrebu. Autor je brojnih znanstvenih radova, član je uredništva Hrvatskog veterinarskog vjesnika, zajedničkog časopisa Hrvatske veterinarske komore i Veterinarskoga fakulteta, a njegov glavni i odgovorni urednik bio je od lipnja 2005. do 2008. godine. Od stručnih publikacija napisao je kao koautor Sudsko veterinarstvo – opći dio (2012.), Veterinarska onkologija (2002.), Priručnik za pratitelje životinja u prijevozu (2007.), Priručnik za pratitelje životinja u prijevozu (2018.), skriptu Uvod u veterinarstvo (2005.) te knjige Župa Isusova uskrsnuća Sesvetski Kraljevec 1971. – 2011. (2012.) i U službi dijaloga i mira (2015.). Od ostalih izdanja napisao je kao autor knjige: Hrvati u Donjim Rujanima (1998.), Hrvati – katolici livanjskoga kraja (2000.), Spomenica umrlih katolika Lištanske župe 1884.– 2004. (2005.), te Spomenicu župe Lištani 1856. – 2014. (2014.) te stručni priručnik Priručnik za stočare (2008.).

Kada i zašto ste upisali Veterinarski fakultet?

Veterinarski fakultet upisao sam školske godine 1979./1980., a diplomirao sam 18. listopada 1985. godine. Kao dijete sa sela rastao sam uz životinje koje sam zavolio i uz koje sam želio ostati cijeli život. U mojoj mladosti veterinar u automobilu fići bio je pojam kao što su to bili svećenik i učitelj, te sam kao dijete sanjao o tome da budem veterinar i imam automobil.

Koliko je trajalo studiranje?

Studij je trajao pet godina.

Kako ste polagali ispite? Opišite nam kako je to sve funkcioniralo te što se razlikuje od današnjeg studiranja?

Ispite smo polagali 3 + 1 (komisijski). Polagali smo ih u ispitnim rokovima, osim za vrijeme apsolvetskog staža, kada su se ispiti polagali svaki mjesec. Iz asistentskih dana sjećam se da je moj pokojni profesor Perić iz predmeta Sudsko i upravno veterinarstvo imao ispite svaki mjesec. Imam dojam da su se ispiti ozbiljnije doživljavali jer mi smo tada studirali, a danas se na fakultetu uči. Ovime ne okrivljujem ni profesore ni studente jer jednostavno takav je sustav studiranja. Danas student imaju tripit više

ispita, mnogo je predmeta, a posebno izbornih. Moje i prijašnje generacije imale su vremena za učiti velike predmete, poput patologije, tri i više mjeseci, a danas je to sasvim drugačije. Vi danas učite i nemate vremena učiti neki predmet tri ili šest mjeseci, a gradivo je ostalo isto, i čak se znatno proširilo. Potpuno mi je jasno da smo ušli u sustav koji je to od nas tražio i da smo se tomu morali prilagoditi, ali ipak ne mogu ne reći da se katkad i u nekim slučajevima gubi glavna, osnovna zadaća struke. Student danas ima prednost jer za učenje ima udžbenike i skripte, a i sve druge informacije su mu lako dostupne, što u moje vrijeme nije bilo. Današnji način studiranja je učinkovitiji. Prije je više studenata gubilo godinu što nije bilo dobro, a zašto je tako bilo ne znam. Još manje mogu odgovoriti na pitanje jesu li uzroci bili u nedostatku udžbenika ili je bio drugačiji kriterij nastavnika, možda su današnje generacije bolje ili je tomu razlog dijeljenje ispita na nekoliko dijelova. Osobno mislim, prisjećajući se detalja studentskog štrajka iz 1954., da je za sve bio kriv režim studija odnosno njegov nastavni plan i program koji je na koncu bio izmijenjen. Dakle, prednosti su udžbenici i skripte koje danas postoje iz svakog predmeta, jako brza dostupnost informacija, prilagođen nastavni plan i program koji treba stalno mijenjati i nadopunjavati, a u nedostatke bih ubrojio malo

praktičnog rada, premalo pacijenata velikih životinja, a imam dojam da nema ni studentskih druženja koja su krasila ovaj fakultet.

Koji su bili vaši materijali za učenje i polaganje ispita?

Učili smo prema starim skriptama, knjigama koje su često bile od autora s drugih fakulteta. Sjećam se da smo patologiju učili prema Jakšiću i Sofrenoviću, beogradskim i za to doba dobrim udžbenicima. Jednako je tako bilo s patofiziologijom i nekim drugim predmetima kojih se sada ne sjećam.

Što su sve studenti praktično radili na vježbama?

Danas uopće ne znam koliko studenti praktično rade na vježbama pa ne mogu usporediti s našim tadašnjim radom, ali mogu navesti da su i okolnosti bile drugačije. Preko puta u Heinzelovoj ulici imali smo klaonicu u kojoj smo mnogo vremena provodili s nastavom iz porodiljstva te mesa i mlijeka (inspekcija). Na vježbama smo imali priliku raditi, ali mnogo više na terenskoj nastavi, gdje je uvijek bilo posla, i to s velikim životinjama. Mislim da praktičnog rada nikad ne može biti previše.

Koji su pacijenti bili najzastupljeniji?

Sve vrste velikih životinja, iako je bilo i malih životinja kao pacijenata, drugim riječima bilo je dosta i jednih i drugih.

Koliko ste imali slobodnog vremena?

Na fakultetu smo provodili dosta vremena, uz prisustvovanje obveznoj nastavi tu svakako ide i druženje u kantini (koja je na istom mjestu kao i danas) i u studentskim prostorijama. U studentskim prostorijama Equusa svaki se petak održavala nekakva priredba i *disco*. Mnogo smo vremena provodili u studentskom centru koji je uvijek organizirao različite priredbe. Student je imao slobodnog vremena ako ga je znao rasporediti. Veterinarski je fakultet zahtjevan fakultet koji iscrpljuje (8 – 12 sati na fakultetu) pa se slobodno vrijeme najčešće nije koristilo za neke ozbiljne aktivnosti. Osim kolege Starešine, koji je bio profesionalni sportaš, mi ostali bili smo rekreativci.

Gdje ste živjeli za vrijeme studiranja i jesu li postojali studentski domovi?

Studentski su domovi postojali kao i danas, samo što su danas uredniji i primjereniji za studentski rad. Ja nisam stanovao u domu, ali sam mnogo vremena provodio na Savi s kolegama iz svoje skupine.

Je li postojala mogućnost dobiti neku stipendiju ili nagradu?

Mogućnosti za stipendije je bilo, ali ih ja nikad nisam tražio pa prema tome nisam ni imao. Što se tiče nagrada, mislim da nisu postojale, ali nisam siguran.

Kakav je bio odnos studenata prema profesorima i obrnuto? Što se promijenilo u odnosu na danas?

Odnos profesora prema studentu i obrnuto na ovom fakultetu uvijek je bio korektan, a tako je i danas i to je bogatstvo našega fakulteta. Ipak, neke promjene nije teško zamijetiti te se ne mogu oteti osobnom dojmu i ne reći da mi se čini da smo u naše vrijeme profesore uvijek pozdravljali, gdje se god i u kakvoj situaciji sreli, da smo ustajali kad je profesor ulazio u predavaonicu, što danas nije baš uvijek tako. I u pozdravu smo bili drugačiji iako smo živjeli u sustavu u kojemu je riječ *druže* bila moderna i svakodnevna, svoje smo profesore oslovljavali izrazom *gospodine profesore*. To *gospodine* danas osobno rijetko ili nikad ne čujem. Ocjene profesora od strane studenata mislim da su glavni krivac ovih promjena nagore, iako svakako podržavam ocjenjivanje smatrajući da je to jedan od pametnijih poteza na sveučilištu. Naime, svaki nastavnik mora u svakom svom obliku rada, bilo da su u pitanju predavanja, vježbe bilo seminari, nastojati biti kvalitetan. Provoditi neku diktaturu, to jest pravila kojih se student treba pridržavati potrebno je jer postoje kodeksi ponašanja, oblačenja, prisustvovanja svim oblicima nastave i ponašanja na njima. No imam dojam da mnogi kolege to zanemaruju jer će od tih studenata sutra biti ocjenjivani, a da ne govorim da o njihovoj ocjeni može ovisiti i njihovo napredovanje. Ima li to veze i s kriterijima ocjenjivanja, ja o tome ne bih, ali imam svoje mišljenje o svemu tome i dopustite mi da ga zadržim za sebe.

Jeste li za vrijeme studiranja bili aktivni u izvannastavnim i izvanfakultetskim aktivnostima kao što su sport, razne udruge, časopis, znanstveni radovi ili volontiranje?

Za vrijeme studiranja bio sam aktivan u studentskoj organizaciji koja je u to doba izdavala studentski list *Anamneza* i časopis *Veterinar*. Na interfakultetskim sjednicama uvijek je bilo ideja da se uredništvo *Veterinara* mijenja svake dvije ili četiri godine (Zagreb, Beograd, Sarajevo, Ljubljana). Da uredništvo nikad nije otišlo iz Zagreba svojim mudrim pravničkim savjetima mnogo nam je pomogao pokojni Ivan Parać, tadašnji tajnik našega fakulteta. Osim toga bio sam golman naše malonogometne ekipe s kojom sam sudjelovao na tri Veterinijade, i to u Donjem Milanovcu 1980., Bledu 1982. i Neumu 1984. Svake četiri godine studenata veterine tadašnje države održavali su Veterinijade i studentske marševe. Ne sjećam se da sam bio sudionik studentskih marševa ili možda jednoga marša, no na spomenutim sam Veterinijadi bio.

Smatrate li da je bilo bolje studirati tada ili sada?

Moram priznati da mi pitanje nije jasno jer ne znam na što se odnosi riječ bolje. Studirati je uvijek dobro i pametno, a da je bilo bolje studirati prije jedini je razlog što su svi diplomirani veterinari imali posao u svome mjestu u svojoj državi, što danas nije slučaj. Prije je veterinar bio gospodin doktor, prije je stočarstvo bilo znatan dio privrede naše države, koje je davalo očekivane rezultate samo ako je zdravo zbog čega se i veterinara itekako trebalo, poštovalo i uvažavalo. Danas baš nemam takav dojam i žao mi je što ni ja nisam doživio ove stvari o kojima pišem u pravom smislu, a još mi je više žao što vi mladi to nećete nikad doživjeti. Iako nismo imali titulu doktora, svatko nas je tako oslovljavao, a danas kad je imamo, rijetko se oslovljavamo kao doktori te se pomalo stječe dojam da smo zanemareni i da nikomu ne trebamo. Danas je studirati lakše u svakom pogledu. Danas se mladi za vrijeme studija napate, njihova država u njima vidi snagu i moć, a oni odu to svoje znanje primjenjivati u drugoj državi. Opravdano truhom za kruhom – gubimo stručnjake i ljude i ne znam kakva nam je budućnost.



Slika 1. Predavanje na Veterinarskim danima u Šibeniku 2011. godine

Koja su Vam najljepša sjećanja iz studentskog doba?

Čovjek dok je mlad, sve mu je lijepo, barem je meni tako, pa izdvojiti nešto posebno bilo bi nerealno i nepošteno naspram svega ostaloga dobra. No jasno mi je da moram nešto reći pa onda svakako stjecanje brojnih prijatelja i svakodnevna druženja s njima. Ovdje moram spomenuti da sam za vrijeme studentskih dana upoznao svoju suprugu.

Nedostaju li Vam studentski dani?

Mladosti i zdravlja nikada dosta, tko ih nema, jako mu nedostaju, a dodajući već rečeno kako je u mladosti sve lijepo, a u tim danima biti student čast je i privilegija koja se postiže osobnim zaslugama. Mi veterinari koji znamo patologiju svakako svijet gledamo drugačije. Bog nas je stvorio da živimo, a ako imamo sreće, ostarimo i umremo. Ovdje mi se miješaju osjećaji žaljenja i divljenja, meni je žao mladih lijepih dana koji su prošli, ali imajući u vidu da je sve prolazno, zahvalan sam Bogu što sam dočekao godine u kojima se mogu sjećati tih dana. Sve je prolazno, pa i ono što dolazi, proći će.

Jeste li ostali u kontaktu s nekim od kolega?

Ostao sam u kontaktu s puno kolega, što smatram najvećim bogatstvom svoga posla. Ostao sam sa svojom generacijom, generacijom prije mene i poslije mene i, da ne bih bio prepotentan, reći ću realno da pripadam u krug veterinara koji poznaju mnogo kolega. Kolege to prepoznaju i veseli me da na svakom skupu to svojim ophođenjem i potvrđuju.

Kako je tekao Vaš životni put nakon završetka fakulteta?

Nakon završetka fakulteta radio sam u Veterinarskoj stanici u Livnu, čini mi se, oko 6 do 8 mjeseci, kao i svako ljeto za vrijeme studiranja. Godine 1987. upisao sam poslijediplomski studij iz Patološke anatomije te sam u svibnja 1991. izradio i obranio magistarski rad pod naslovom *Patohistološke promjene u jetri hranom otrovane prasadi i prosuđivanje nastalih šteta*. Na Zavodu za opću patologiju i patološku morfologiju boravio sam od 1988. do 1991., u Klinici za unutrašnje bolesti školske godine 1994./1995. g., a u Klinici za kirurgiju 1995./1996. godine. U zvanje višeg asistenta izabran sam 1997., za izvanrednog profesora 2004., a redoviti profesor u trajnom zvanju postao sam 2013. godine.

Koja su vaša najvažnija djelovanja na veterinarskome fakultetu?

Moje najvažnije djelovanje na ovom fakultetu jest redovito održavanje nastave iz predmeta Sudsko veterinarstvo i Upravno veterinarstvo, Uvod iz veterinarstva kao i izbornih predmeta Odgovornosti u veterinarskoj struci i Povijest veterinarstva. Napisao sam udžbenik *Sudsko veterinarstvo – opći dio*, u pripremi su za tisak tekstovi za knjige *Odgovornost u veterinarskoj struci* i *Veterinarstvo i veterinarsko zakonodavstvo na prostoru Republike Hrvatske kroz povijest do 1991. godine*. Mnogo sam toga želio promijeniti, ali nisam u tome puno uspio, bolje rečeno, gotovo nisam ništa promijenio. Iako jedna izreka kaže, *pametnan zamjećuje, a budala ispravlja*, ja sam cijeli život nastojao promijeniti nešto za boljitak struke. Nikad nisam gledao osobno, nego opće dobro. Imam želju da s kolegama izdam udžbenik iz Uvoda u veterinarstvo, iz specijalnog dijela Sudskog veterinarstva, i to bi bio kraj jedne karijere koja je mogla biti bolja, ali s kojom sam ja zadovoljan.

Jeste li zadovoljni stanjem u struci danas?

Nisam, mislim da u struci stanje nije dobro i da bi trebalo biti znatno bolje. Ja ovo govorim imajući u vidu organizacije veterinarstva od Austro-Ugarske, Kraljevine Jugoslavije, NDH, SFRJ i danas. Stočni je fond desetkovan, a poslova koje obavljaju veterinari iz dana u dan sve

je manje. Napominjem da smo nekad mogli biti stočarski inspektori, a danas ne, ukradena nam je DDD služba, izgubili smo utovare i istovare životinja i proizvoda životinjskog podrijetla, da ne govorim da nas nema u maloprodaji proizvoda životinjskog podrijetla i tako dalje. Osobno mislim da smo tu i sami pridonijeli takvoj situaciji, ali isto tako treba reći da ni jedno društvo ne može bez ove struke, pa ni naše. Naši utemeljitelji zakona (Krištof), zaklade i fakulteta, vodili su velike borbe da imamo ovo što imamo, a čini mi se da danas pomalo sve to gubimo. Meso i mlijeko preuzimaju drugi ili su već preuzeli, a kad se sjetim da su to proizvodi životinjskog podrijetla, čiju zdravstvenu ispravnost kontroliramo i nadziremo mi, da se očekivani proizvodi i u količini i u zdravstvenoj ispravnosti mogu dobiti samo od zdravih životinja, imajući u vidu da po zakonu samo veterinar može pregledavati životinju, određivati dijagnozu i postavljati terapiju, svakom bi pametnu čovjeku trebalo biti jasno da gdje god je životinja ili životinjski proizvod, tu treba biti veterinar. Kako to nije baš tako, što mi preostaje nego zaključiti da smo zanemareni, istisnuti, a ako nešto ne može bez nas, a nas nema, jasno je da nije dobro. U Savjetodavnoj službi rade samo dva veterinara, što onda reći, možda bi bilo pametnije reći super, ali nije. Nema nas nigdje te nažalost imam dojam da nas naše ministarstvo kao struku malo cijeni, da nas se kao struku malo pita. Kad se sjetim šefova Uprave za veterinarstvo, gospodina Juzbašića i Bašića to su bila velika gospoda, ne samo po svome ponašanju nego i po svome znanju. Neću više o tome jer se uzrujavam, a to nije ni dobro ni pametno.

Koja je Vaša poruka studentima, odnosno mladim veterinarima?

Studenti znaju da ja na sudskoj uvijek govorim da svaku priču treba privesti kraju i da Sudsko veterinarstvo stavlja na kraju svakoga veterinarskog posla ne zarez, nego točku. Došli su na fakultet da nauče struku, zato im savjetujem da uče, da ga što prije završe, to jest da što prije otpočnu s radom od kojega će oni i njihova obitelj pristojno živjeti.

Autori: Zvonimir Delač i Mihaela Vranješ

Veterinarski fakultet iz perspektive dr. sc. Lade Radin, voditeljice Ureda za EU projekte



Lada Radin, doktorica veterinarske medicine, upisala je veterinarsku medicinu 1999. godine. Nakon diplomiranja zaposlila se na Zavodu za fiziologiju i radio-biologiju te tamo radila deset godina na različitim projektima, a trenutačno je voditeljica Ureda za EU projekte.

Kada i zašto ste upisali veterinarsku medicinu?

Veterinu sam upisala 1999., jer mi se kao znanost i struka činila zanimljivom i izazovnom, biologija me u srednjoj školi uvijek intrigirala. Namjeravala sam liječiti životinje. No stvari su se posložile tako da nikada nisam došla u priliku raditi kao osoba koja liječi životinje. Jedno vrijeme sam se bavila kozama i ovcama i nadam se da ću im se jednoga dana vratiti.

Iz čega su studenti učili?

Nažalost, iz skripti s predavanja. Nismo imali mnogo literature na hrvatskom, a ona na engleskom uglavnom nam je bila nedostupna. Svakako smo se snalazili, netko bi kupio stranu literaturu, svi bismo kopirali... Bilo je uvijek i ambicioznih kolega koji bi napravili svoje „skrip-te“ pa bi to kružilo. Na kraju se najbolje sjećam „Sonje“, uredno napisanih bilježaka predavanja jedne starije kolegice, koje su bile najviše cijenejene i iz kojih smo spremili nebrojene ispite. Ništa *Google*, ništa *Wikipedia*, ništa *Youtube*. Na sreću i na nesreću.

Koliko ste vremena provodili na fakultetu? Koliko ste imali slobodnog vremena?

Puno smo vremena provodili na fakultetu, i to je za Veterinu uobičajeno. Na prvoj godini do navečer (vježbe iz anatomije!) a i na višim godinama, česti su bili tereni, stručno-klinički rad. Nismo tada imali noćna dežurstva. No, ma-

nje-više po cijele smo dane visjeli na fakultetu. S obzirom na to da smo imali dobru studentsku menzu, nije nam to bio velik problem. Slobodnog je vremena bilo dovoljno za buran društveni život i sve što već čini studentski život. Uz dobru organizaciju i malo više koncentracije za vrijeme ispitnih rokova, sve se stizalo.

Gdje ste se najviše družili?

Klasika, Benston, Sedmica i redoviti tulumi na fakultetu, u studentskim prostorijama (koje su bile ispod današnje Patologije), kao i obavezni završni tulum na kolonadama na koji bi dolazio cijeli grad. Ukinuto je negdje 2006., na veliku žalost svih studenata. Službeno je objašnjenje bilo „zbog trave“, ali čini se da su tulumi postali malo prerazudani.

Gdje ste živjeli i jesu li postojali studentski domovi i koji?

Ja sam živjela u iznajmljenom stanu, mnogi kolege živjeli su u studentskim domovima, vjerojatno u istim ovima koji postoje i danas. Ne sjećam se da smo u međuvremenu izgradili koji novi.

Je li postojala mogućnost dobiti neku stipendiju i koju? Je li se dodjeljivala Dekanova i Rektorova nagrada?

Da, dijelile su se državne stipendije, sada vjerojatno ima mnogo više opcija, pogotovo

Slika 1. IVSA simpozij u Rumunjskoj, u dvorcu grofa Drakule



nagrada od fakulteta za iznimne uspjehe, što je pametno i dobro. No i tada se nagrađivalo najbolje, i postojale su i Dekanova i Rektorova nagrada.

Smatrate li da je bilo bolje studirati tada ili sada?

To bi mi bilo teško procijeniti. Vi danas imate mnogo puno više mogućnosti nego mi tada, ponajprije u pogledu resursa i materijala iz kojih možete dobivati informacije, pa ih uspoređivati. Moderne tehnologije nude pregršt mogućnosti koje mogu olakšati razumijevanje gradiva i učenje. S druge strane, postoji golema količina informacija i distrakcija koja, pretpostavljam otežava koncentriranje na ono što se „mora“.

Čime ste se bavili za vrijeme studiranja? Jeste li bili član nekih fakultetskih udruga?

Za vrijeme studiranja bila sam članica i IVSA-e i Equusa. Jedno sam vrijeme bila urednica *Veterinara*, a u nekom trenutku učinilo nam se zgodnim pokrenuti i nekakav manje ambiciozan i ozbiljan list, pa smo napravili *Anamnezu*. Sve je to tada išlo „ručno“, s mnogo manje tehnologije na raspolaganju i mnogo više truda (i vremena) da se broj zaista pripremi i objavi. Možda smo se i malo previše zanijeli u tom prvom broju *Anamneze* pa uprava nije bila oduševljena poput nas. U Equusu smo organizirali i sajam knjiga kroz koji smo po prvi put, uz pomoć sponzora, opremili knjižnicu stranom literaturom. U to je vrijeme, naime, velik problem bio doći do suvise (strane) literature koja je bila (i još uvijek je)

vrlo skupa. Samo tada nismo imali *torrente* i društvene mreže za skidanje i dijeljenje knjiga u pdf-u.

Koje su Vaše aktivnosti u udruzi IVSA?

U IVSA-i sam bila aktivna od treće godine studija, s prvom razmjenom u UK i Škotskoj. Te iste, 2002., u Hrvatskoj se održavao kongres na kojemu sam izabrana za Publication Office-ra, a godinu poslije i za predsjednicu svjetske IVSA-e. Radi-

lo se mnogo i intenzivno, iako mi se čini da smo najviše aktivnosti imali u sklopu Cro-Slo-Austro vikenda, s kolegama iz Austrije i Slovenije. Čini mi se da se IVSA sada uozbiljila i usmjerila raznim zanimljivim projektima koji koriste i studentima, ali i našim pacijentima. Također, čini mi se da se mnogo više bave općedruštvenim problemima, edukacijom javnosti, ali i samih veterinarara, što je sjajno. IVSA je tada bila glavni i skoro jedini način za upoznati (veterinarski) svijet jer nismo imali opcije razmjena koje su tada već imali europski studenti.

Jeste li išli na razmjene studenata? Je li fakultet podržavao? Jeste li imali sve opravdano?

Ne sjećam se da smo imali problema s opravdavanjem izostanaka, ali tada nije bilo maksimalnog postotka izostajanja, ECTS-a i bodovanja svake aktivnosti. Svakako mislim da bi i danas, uz takav sustav, studente trebalo nagrađivati, a ne kažnjavati za svako sudjelovanje u aktivnostima studentskih udruga, kao i prilikom odlaska na razmjene (Erasmus i CEEPUS, kojih također nije bilo u naše vrijeme).

Jeste li imali korist od tih aktivnosti u daljnjem napredovanju?

Najveću sam korist imala od iskustava koje sam stekla radom u udrugama. Znanja i vještine koje sam tada usvajala, više ili manje svjesno, pripremile su me za stvarni život. Naučila sam snalaziti se u raznim situacijama, što je nužno za preživljavanje u kasnijem profesionalnom

životu. Također, boravak u multikulturalnoj sredini i među ljudima različita podrijetla nužno otvara vidike.

Kako je tekao Vaš životni put nakon završetka fakulteta?

Nakon diplomiranja brzo sam se zaposlila na Zavodu za fiziologiju i radiobiologiju Veterinarskog fakulteta, iako sam razmatrala i druge, potpuno različite opcije. Tamo sam potom radila deset godina na različitim projektima i učila baviti se znanošću i nastavom. Rad sa studentima ispunjavao me zadovoljstvom, iako sam ga smatrala velikim izazovom. Uvijek sam nastojala da atmosfera na vježbama bude opuštena, ali ni dan-danas ne razumijem studente koji nisu u stanju pozdraviti svojeg (aktualnog) nastavnika ujutro na kolonadama. Nakon deset godina stvari su se posložile tako da se otvorila mogućnost osnivanja Ureda za EU projekte koji je aktualni dekan, prof. dr. sc. Nenad Turk vidio kao važan korak u održivosti fakulteta. Mislim da je donio dobru odluku, jer nakon samo godinu dana djelovanja Ured je na natječajima osigurao više od 7 milijuna kn za projekte na fakultetu i zaposlio još jednu osobu (iz projekata). Trenutačno čekamo rezultate još jednog velikog i pripremamo još dva velika projekta na razini fakulteta.

Jeste li zadovoljni stanjem u struci danas?

O tom bi se mogao napisati jedan zaseban intervju, a vjerujem da su o tome više pozvani govoriti ljudi koji su zaista na terenu i svakodnevno se bore za vlastitu egzistenciju. Ja pokušavam pridonijeti svojim poslom, dovođenjem sredstava EU-a kojima će se podići kvaliteta studiranja i usluga koje nudimo na fakultetu.

Smatrate li da bi studenti iz nekih područja trebali steći više znanja tijekom školovanja?

Da. I baš se time bavi projekt koji koordiniram i na koji sam jako ponosna jer je inovativan na razini cijele Europe, *Pan-European soft skills curriculum for undergraduate veterinary education project*. Projekt je nastao kad smo shvatili da je danas teže nego ikada biti veterinar, jer osim zahtjeva struke postoji cijeli niz vještina koje veterinari moraju posjedovati da bi bili uspješni, a kojima ih tijekom studiranja nitko



Slika 2. Hrvatski predstavnici tijekom kulturne večeri na kongresu u Čileu 2003. godine

ne uči. Zato sada putem projekta pokušavamo izraditi prijedloge poučavanja novih vještina, tzv. životnih vještina, koje smo zamislili u tri područja: digitalne vještine, poduzetničke vještine i komunikacijske vještine. Uskoro ćemo uključiti i studente i zamoliti ih da nam pomognu, tako da nam kažu što oni misle da im treba i kako to žele učiti.

Koja su Vam najljepša sjećanja iz studentskog doba? Da se možete vratiti natrag u studentske klube, biste li mijenjali nešto u Vašem pristupu ili načinu učenja?

Puno smo tulumarili, puno se družili, puno zajedno učili. Mislim da nije bilo tih zajedničkih učenja, nikad valjda ne bih diplomirala. Aktivnosti u studentskim udrugama nekako su davale smisao i oblik vječnom tulumarenju, jer smo ipak mnogo učili baveći se nečime „izvan samog štrebanja“. Tako da, ako bih baš trebala birati, mislim da su mi IVSA putovanja i događanja s kolegama i budućim prijateljima bila najbolji dio studiranja. Da se mogu vratiti u studentske dane u vremenskom stroju, ponijela bih sa sobom internet kakav danas poznamo. Ostalo ne bih puno mijenjala, i dan-danas stvarima pristupam na sličan način, dajem najbolje od sebe u onome čime se bavim, pa što bude.

Autor: Sunčica Sertić

Veterinar od prvoga broja

Sažetak

Veterinar je znanstveno-stručni časopis studenata veterinarske medicine. Utemeljen je 1938. godine. S kratkim prekidima u kontinuitetu izlaženja, predstavlja dugu tradiciju i obilježje po-najprije studenata veterinarske medicine koji su i ključni u njegovu stvaranju. U početku se sadržaj časopisa pretežito temeljio na političkim i društvenim pitanjima studenata veterinarske medicine. No i tada je časopis imao značajan znanstveno-stručni profil koji je zadržan i danas. Svaki broj nadopunjuju i zanimljive popularizacijske rubrike koje su se mijenjale kroz različita razdoblja objavljivanja časopisa. Od prvog broja do danas odvijale su se brojne izmjene u grafičkom dizajnu časopisa, učestalosti izlaženja, cijeni brojeva, objavljenim rubrikama, tematikama članaka i slično. Kroz ovaj članak prikazan je presjek sadržaja i izmjene na grafičko-tehničkoj razini svih objavljenih i dostupnih brojeva časopisa *Veterinar* od osnutka do danas.

Veterinar – list studenata Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu (1938.)

Mihaela Vranješ,
studentica, Veterinarski
fakultet Sveučilišta u
Zagrebu

Vranješ, M.

Po prvi put u povijesti Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu, u lipnju 1938., studenti su pokrenuli časopis *Veterinar*. Časopis je pokrenut kako bi informirao studente veterine o stručnim i staleškim pitanjima jer se u to vrijeme povećala potreba za veterinarima zbog razvijenog stočarstva.

Uredništvo časopisa činila je uprava koja je vodila poslove konzorcija i uređivala ga. *Upravu konzorcija* birali su svi studenti i apsolvanti Veterinarskoga fakulteta koji su bili članovi izdavačkog konzorcija. Član konzorcija morao je upisati najmanje jednu člansku udjelnicu i potpisati ugovor kojim su određeni odnosi među ostalim članovima konzorcija kao suvlasnicima listova. Upis udjelnice iznosio je 50 dinara, a jedna je osoba mogla upisati najviše tri udjelnice od ukupno sto. *Klub studenata veterinarske medicine* upisao je 10 udjelnica i u upravu uključio svoga predstavnika.

List je izlazio jedanput mjesečno, osim u srpnju, kolovozu, rujnu i veljači. Pojedinačni broj koštao je 6 dinara, a pretplata na deset brojeva iznosila je 50 dinara. Članovi konzorcija mogli su dobiti list po cijeni od 4 dinara po komadu, ako su bili pretplaćeni na najmanje 5 brojeva.

Članovi konzorcija mogli su kupiti pojedinačni časopis za 5 dinara.

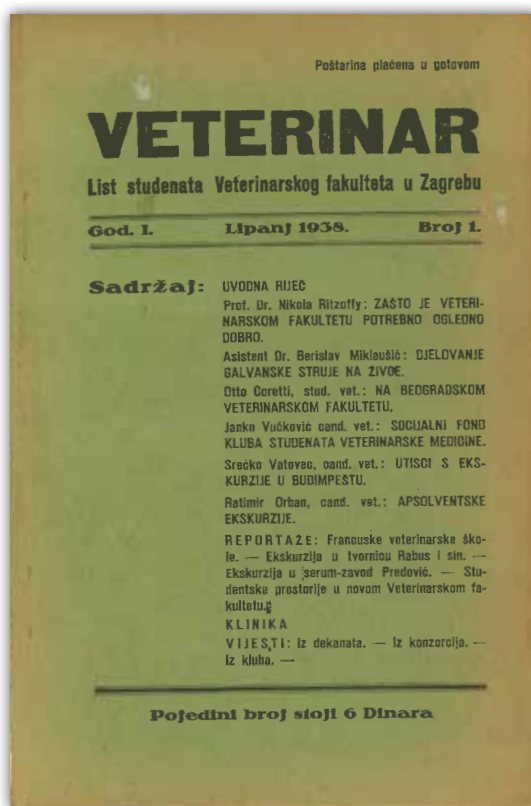
Časopis se od drugoga broja mogao dobiti na Veterinarskom fakultetu, u Klubu studenata veterinarske medicine, kod pedela, knjižničara i povjerenika konzorcija te u Beogradu u Udruženju studenata veterine.

Vlasnik i izdavač lista bio je *Studentski izdavački konzorcij „Veterinar“* Zagreb, Veterinarski fakultet. Svi rukopisi za sljedeći broj slani su vlasniku i izdavaču lista Zlatku Bajeru, cand. vet. med., na adresu Primorska ulica 24 Zagreb. Kao odgovorni urednik naveden je Ratimir Urban, cand. vet. med. Prvih pet brojeva tiskano je u Tiskari S. Šek u Samoboru, gdje je Slavko Šek bio odgovoran. Šesti je broj tiskan u Štampi Merkantile u Zagrebu u Ilici 35, za koju je bio odgovoran Vjekoslav Sedmak.

Broj 1. Na naslovnici prvoga broja *Veterinara* prikazan je broj časopisa, godina, sadržaj te cijena od 6 dinara. List započinje uvodnom riječju Studentskog izdavačkog konzorcija. Konzorcij čitatelje informira o sve većoj potrebi za veterinarima, gospodarskoj krizi, velikim društvenim i političkim prevratima te problemima zapošljavanja mladih veterinara. Svojim budućim radom

željeli su kao intelektualci pridonijeti rješavanju pitanja studenata i budućih veterinara. Također, konsorcij je čitateljima predstavio K. S. V. M. (Klub studenata veterinarske medicine) te pozvao sve studente da postanu članovi konsorcija uz informacije o članarini. Uvodna riječ završava zahvalom profesorima, docentima i asistentima na suradnji. Zatim slijede tekstovi: *Zašto je Veterinarskom fakultetu potrebno ogledno dobro?* prof. dr. N. Ritzoffya, koji ističe važnost postojanja fakultetskog imanja u učenju i praksi za studente, te tekst *Djelovanje galvanske struje na živce* asistenta dr. B. Miklaušića s nekoliko ilustracija i shema. Sljedeće stranice lista ispunjavaju tekstovi studenata veterinarske medicine među kojima su *Na beogradskom veterinarskom fakultetu*, tekst *Socijalni fond Kluba studenata Veterinarske medicine* te tekstovi o studentskim ekskurzijama pod nazivima *Utisci s ekskurzije u Budimpeštu* i *Apsolventske ekskurzije*. Osim navedenog u prvom broju mogu se naći *Reportaže* iz ciklusa predavanja koja priređuje K. S. V. M. s raznim temama kao što su posjet tvornici suhomesnate robe, serum – zavodu, tekst o potrebi izgradnje studentske prostorije na novom Veterinarskom fakultetu itd. Rubrika *Klinika* opisivala je kliničke slučajeve i metode kliničkih ispitivanja, a svaki je prilog pregledavao nadležni profesor, docent ili asistent. Među tekstovima se ističe prvi dio teksta o *Kliničkim metodama pretrage mokraće*. List završava *Vijestima iz dekanata*, *Vijestima iz konsorcija* te *Vijestima iz kluba*, a na zadnjim stranicama nalaze se reklame te *Veterinarska eksperimentalna stanica Ministarstva poljoprivrede Zagreb* s popisom farmaceutskih pripravaka.

Broj 2. Drugi broj *Veterinara* izašao je u listopadu 1938., a naslovnica je zadržala formu iz prvoga broja. List započinje uvodnim tekstom *Nakon prvog broja* u kojemu se napominje da su kolege pozitivno reagirali na prvi broj te se naglašava potreba postojanja časopisa. Nakon uvodnog teksta slijedi tekst R. Bevandića, absolventa o *Stanicima za umjetnu oplodnju domaćih životinja na veterinarskom fakultetu u Bologni* te tekst *Novim kolegama* Z. Bajera, cand. vet. med. koji savjetuje, ohrabruje i odgovara na pitanja mladih studenata koji se na Fakultetu nalaze prvi put. Zanimljivo je napomenuti da se u tekstu navodi da su se za neke vježbe morale



Slika 1. Naslovnica prvog broja *Veterinara* objavljenog u lipnju 1938. godine

plaćati pristojbe te nabavljati potrebni instrumenti. U rubrici *Reportaže* opisuje se *XIII. Međunarodni kongres u Zürichu*, prilagodavanje nastave suvremenim zahtjevima i gradnja novog fakulteta na današnjoj lokaciji, s fotografijom kopanja temelja za novi fakultet. Rubrika *Klinika* sadržava nastavak teksta o *Kliničkoj pretrazi mokraće*. Broj završava *Vijestima iz dekanata* gdje su opisane promjene i satnica za pojedine kolegije, *Vijestima iz konzorcija* i *Vijestima iz kluba* gdje se razglašavala prodaja i posudba skripti iz raznih kolegija u knjižnici *Kluba*.

Broj 3. Treći je broj izašao u studenome 1938., i dalje s istom formom naslovnice. List započinje tekstom o *Trogodišnjici smrti osnivača veterinarskog fakulteta u Zagrebu* gdje se s poštovanjem govori o prof. Eugenu Podauskom. Nakon uvodnih riječi slijedi tekst o *Osnivanju veterinarskih ambulana u stočarskim predjelima s obzirom na veterinarsku kirurgiju* prof. ing. dr. O. Kestera, reportaža R. Orbana, cand. vet. o *Utiscima s ferijalne prakse studenata u Njemačkoj* te tekst o *XIV. Međunarodnom jahačem, vozačkom i skakačkom turniru u Aachen* studenta A. Trenza. Rubrika *Reportaže* donosi nekoliko tekstova među kojima su tekst

o *Novoj bolesti konja u nekim srezovima Savske banovine, Gradnji veterinarske ambulante u Lenkeniku, Suvremenoj organizaciji kontrole živežnih namjernica* itd. Ovaj se broj *Veterinara* u rubrici *Klinika* bavi *Mikroskopskom pretragom sedimenta mokraće* te *Kirurška i opća klinika* opisuje slučaj *Conjunctivitis folicularis kod psa*. Prije *Vijesti iz dekanata*, *Vijesti iz kluba* i *Vijesti iz konsorcija* iznesen je tekst *Polaganje ispita po novoj odredbi* uz napomenu da mnogi kolege ne znaju propise polaganja po novoj odredbi. Uredništvo na kraju broja izdaje *Upozorenje* da postoji mogućnost da broj u prosincu neće biti objavljen ako se ranije obustavi nastava, no u tom slučaju čitatelje očekuje dvobroj u siječnju.

Broj 4-5. Kako je bilo najavljeno, umjesto prosinačkog broja, u siječnju 1939. izašao je dvobroj. Njegova je naslovnica zadržala dobro poznate karakteristike. List počinje tekstem o *Glavnoj godišnjoj skupštini K. S. V. M.* gdje je, među ostalim, potpredsjednik *Kluba Marušić* istaknuo da je *Klub studenata veterinarske medicine „jedini legitimni stručno-staleški predstavnik studenata veterine hrvatskog sveučilišta“*. Nakon uvodne riječi *Uredništva* slijedi tekst asistenta D. Mikačića *Prazitički crvi način domaćih sisavaca* gdje se navodi popis parazita dotad poznatih po pojedinim vrstama domaćih životinja među kojima su pas, mačka, svinja, ovca, govedo i koza te konj. Uz taj je tekst u tom broju bio objavljen još jedan vrlo koristan tekst naslova *Upute u praktični rad interne kliničke propedeutike* P. Thallera, cand. vet. med., a sadržava vrijednosti trijasa domaćih životinja, tehinke palpacije, registriranja i opisa bila te venskog pulsa. R. Orban, cand. vet. u ovom dvobroju nastavlja svoju reportažu o *Utiscima s ferijalne prakse u Njemačkoj* iz prošloga broja. Također, student T. Švob ističe važnost *Opće obrazovanosti studentata veterine* te problem nedovoljne pismenosti kolega, a tekst završava porukom: „*Ali naš će glas protesta biti jači, naša borba će biti djelotvornija ako ćemo što više vlastitim trudom, vlastitim marom nastojati da budemo na ponos i na korist našem narodu. Zato: počnimo od sebe...*“ Pokraj naslova rubrika ovoga broja dodane su ilustracije. Rubrika *Klinika* opisuje jedan slučaj liječenja periostitisa i ostitisa jabučastosivog konja pasmine lipicanac Arasa. U rubrici *Reportaže* opisan je *Govor kolege Bajera na Glavnoj skupštini K. S. V. M.*, ekskur-

zija u tvornicu *Gavrilović, Čakovec* te Slavoniju, a na kraju se ističe poziv na *Veliki ples studenata veterine* 21. siječnja 1939. u svim prostorijama *Hrvatskog glazbenog zavoda*. *Pregled Vijesti* osim *Vijesti iz Konzorcija* i *Vijesti iz dekanata* sadržava i kratak opis časopisa *Poljoprivredni glasnik* te *Farmaceutski vjesnik*. Na kraju *Pregleda vijesti* nabrojani su diplomirani studenti. Broj završava novom rubrikom *Humor* sa zanimljivim pošalicama koje su vezane uz veterinu, a već se uobičajeno na kraju lista nalaze reklame te *Veterinarska eksperimentalna stanica Ministarstva poljoprivrede Zagreb*.

Broj 6. Šesti broj *Veterinara* izašao je u ožujku 1939. Broj započinje tužnom vijesću o smrti prof. dr. Nikole Ritzoffyja, kojega su studenti iznimno cijenili, a priložen je i njegov kratak životopis. Na sljedećim stranicama P. Thaller, cand. vet. med. nastavlja *Upute za praktični rad iz interne kliničke propedeutike* te se ovaj put bavi opisivanjem biopsije kože, kateterizacijom, punkcijama (torakocenteza, punkcija abdomena, punkcije crijeva i punkcija mokraćnog mjehura). M. Sečen, cand. vet. med. autor je teksta *Kastracija pijetlova (Kopunizacija)* koja uz opis tehnike rada daje uvid u instrumente te skicu postupka. Nadalje, student *Beogradskog univerziteta* R. Đ. Nikolić opisuje studiranje u Beogradu. R. Orban, cand. vet. med. nastavlja s opisivanjem *Izmjena studenata* te izravno poziva direktore i upravitelje institucija da se odazovu pozivu kad ih se zamoli da naši studenti odu na razmjenu. Rubrika *Klinika* u ovom se broju bavi dopunom kemijske pretrage mokraće u tekstu *Prilog i dopuna kemijskoj pretrazi mokraće* P. Thallera. *Reportaže* započinju tekstem *Komemoracija za preminulog prof. Ritzoffyja*. Slijedi kratak tekst o velikom plesu studenata *Zabava K. S. V. M.*, tekst o pokretanju radio-predavanja te *Isprava* teksta o ferijalnoj praksi u Njemačkoj R. Orbana. Rubrika *Pregled vijesti* dijeli se na *Pregled* i na *Vijesti*. *Pregled* navodi *Popis ergela u Jugoslaviji*, Časopise koje uredništvo dobiva na zamjenu među kojima su istaknutiji *Veterinarski Arhiv*, *Privredni list*, *Farmaceutski vjesnik* itd. *Vijesti* započinju vijestima iz dekanata s *Uputama za upis u ljetni semestar školske godine 1938. – 1939.* te popisom kolegija s voditeljima predmeta i satnicom. Također, navedeno je kako će *K. S. V. M.* organizirati niz predavanja za studente te studentsku ekskurziju, a ponovno je naveden popis diplo-

miranih studenata. Rubrika *Humor* izostavljena je u ovom broju. Broj završava reklamama te *Veterinarskom eksperimentalnom stanicom Ministarstva poljoprivrede Zagreb*.

Broj 7. Sedmi broj lista *Veterinara* izašao je u travnju 1939. godine. Časopis počinje tekstem *Pred dvadesetogodišnjicom našeg fakulteta* u kojemu su istaknuti napori u proteklih dvadeset godina postojanja. Naglasak je u tekstu na gotovo dvadesetogodišnjem čekanju izgradnje vlastite zgrade u Heinzelovoj 55. Nakon uvodnih riječi slijedio je tekst *Upute iz kirurške tehnike* N. Andrašića, asistenta *Kirurške i oftalmološke klinike Veterinarskog Fakulteta u Zagrebu*. Uz tekst je priložena i slika konja s detaljnim opisom uvida igala za anesteziju, infuziju, mišićja, bitnih živaca itd. Zatim slijede tekstovi *Konzerviranje i čuvanje patoloških preparata* B. Bonića, apsoluta, *Pripravljanje materijala za pato-histološku pretragu* Z. Aleraja, cand. vet. med. te tekst *Pripomoćna i kreditna zadruga hrvatskih sveučilištaraca zadrugnog povjerenika* E. Waltera, cand. vet. med., koji opisuje djelovanje zadruge koja pomaže studentima koji za tadašnje vrijeme skup studij nisu mogli platiti. Rubrika *Reportaže* u sedmom broju sadržava tekstove: *Predavanje prof. dra Andrije Štampara: Utisci o stočarskim i veterinarskim prilikama u Kini, Glavna godišnja skupština zagrebačke sekcije Veterinarskog udruženja, Stočarstvo i veterinarstvo u Savskoj banovini, Izložba konja lipicanskog podrijetla u Sl. Požegi, Jahanje na našem fakultetu, Srpsko poljoprivredno društvo i veterinarstvo* i tekst *Ekskurzija apsolutenata. Pregled* započinje kratkim pregledom o *Udžbeniku opšte patologije 1. deo* dr. A. Vukovića, prof. Veterinarskog fakulteta u Beogradu. Zatim su uslijedili kratki pregledni tekstovi o prijevodu dr. D. Ilančića: *O konstituciji i nasljedim grješkanima te njihovom ustanovljivanju i ocjenjivanju* s njemačkog na hrvatski jezik te kratak opis časopisa u tekstu o *Časopisima koje uredništvo dobiva na zamjenu*. *Vijesti* su sadržavale pregled *II. javni zemaljski jahači turnir, Internacionalne izložbe pasa, Zagrebačkog kasačkog društva i Izložbi konja u Križevcima*, uz standardne *Vijesti iz dekanata* i *Iz kluba*. Na kraju broja uslijedila je rubrika *Humor*, nekoliko reklama te *Veterinarska eksperimentalna stanica Ministarstva poljoprivrede Zagreb*.

Broj 8-9. Osmi i deveti broj *Veterinara* izašao je u svibnju ili lipnju, naime izašao je kao dvo-broj za ta dva mjeseca. Naslovnica je uz dodatne podatke sadržavala i adresu uredništva i uprave. Broj započinje tekstem *Konac prvog godišta našeg lista* koji govori o proteklih godinu dana izlaska *Veterinara* te o brojnim rubrikama i stručnim tekstovima koji su se dotad objavili. Nakon uvodnog teksta dr. S. Rapić, asistent napisao je tekst o *Značenju veterinarstva za društvo*, u kojemu se dotaknuo brojnih uloga veterinaru među kojima su uloga u ekonomiji, u stočarskoj i animalnoj proizvodnji, životu zajednice itd. Asistent dr. I. Erlich piše tekst *Ixodidea*, o taksonomiji i dijagnozi vrsta krpelja pronađenih kod nas. Prikazane su i ilustracije s anatomijom krpelja. Na sljedećih nekoliko stranica F. Vrbanac, ing. agr. iz Sadova u Bugarskoj opisao je *Nekoliko karakteristika organizacije veterinarske službe i rada veterinaru u Bugarskoj*. Uslijedio je nastavak teksta *Upute iz kirurške tehnike (prema priloženoj slici)* N. Andrašića iz *Kirurške i oftalmološke Klinike Veterinarskog Fakulteta u Zagrebu* koji se u ovom broju bavi vodiljnom anestezijom prednjeg ekstremiteta. Među stručnim tekstovima u ovom broju nalazi se i tekst R. Zaplatića, apsoluta *Forme steriliteta domaćih životinja* s opisom nekoliko slučajeva *pyometre trichomonalis*. Rubrika *Reportaža* sadržava nekoliko kratkih tekstova među kojima su: *Ovogodišnja proljetna gospodarsko-stočarska izložba u Budimpešti, Predavanje dra D. Chloupeka, Izložba Belgijanaca u Križevcima* i *Ekskurzija na poljoprivrednu izložbu u Novi Sad*. *Pregled* se u ovom broju bavi veterinarskim časopisima u našoj zemlji među kojima su: *Veterinarski Arhiv, Jugoslavenski Veterinarski Glasnik* i *Veterinar*. Za svaki od navedenih časopisa opisana je svrha, rubrike, cijena te adresa uredništva. Rubrika *Vijesti* objavila je podatke o umirovljenim, doktoriranim i diplomiranim veterinarima, nekoliko oglasa za apsolute i studente te kratak tekst o *Građevnim potrebama novog veterinarskog fakulteta*. Broj završava bez rubrike *Humor*, s nekoliko reklama i *Veterinarskom eksperimentalnom stanicom Ministarstva poljoprivrede Zagreb*.

Veterinar – list studenata Veterinarskog fakulteta u Zagrebu (1939. – 1940.)

Andrej Kupres, student,
Veterinarski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Kupres, A.

Ovo politički i društveno turbulentno razdoblje obilježeno je važnim događajima u svijetu i domovini koji su bez dvojbe utjecali na rad lista kao i na razvoj budućih generacija veterinarskog pomlatka. Tih su godina studenti veterine u sudbini i idealima bili zajedno sa svojim hrvatskim seljačkim narodom te je vidljiva bliskost s pokretom i programom Hrvatske seljačke stranke. Tada Fakultet još uvijek nije bio na današnjoj adresi, te su izražena nadanja o konačnoj izgradnji objekata i osiguranju pune mogućnosti rada.

List je, uz stručna i staleška pitanja veterinarstva, tretirao i opće probleme, koji zasijecaju u život veterinaru, osobito studenata veterine. Uz članke o stručnim, staležnim ili općenitim problemima u posebnim je rubrikama, *Reportaža*, *Pregled* i *Vijesti*, pratio sve aktualne događaje u veterinarskoj struci i staležu. Posebnu je pažnju posvećivao stručnom i staležnom životu studenata veterine.

Uredništvo i uprava nalazili su se na adresi: Zagreb, Veterinarski fakultet, Savska cesta 23. Glavni i odgovorni urednik za 1., 2. i 3-4. broj bio je Ratimir Orban, a Uređivački su odbor činili i studenti Zlatko Bajer i Radovan Bevandić. Od 5. broja na mjesto glavnog i odgovornog urednika došao je Svetomir Rahelić, a Uređivački odbor čine Rahelić, Mohar i Švob.

Veterinar je izlazio jedanput mjesečno, osim u srpnju, kolovozu, rujnu i veljači. Pojedinačni broj koštao je 6 dinara, pretplata za cijelu akademsku godinu (8 brojeva) 40 dinara. U akademskoj godini 1939./1940. izašla su četiri regularna broja (1., 2., 5., 8.) i dva dvobroja (3-4., 6-7.) Na koricama časopisa nalazile su se različite reklame za veterinarske kirurške instrumente, laboratorijske materijale, lijekove i državne laboratorije.

Broj 1. Na naslovnici se nalazi uvodna riječ uredništva o novoj školskoj godini. Čitatelji se upoznaju s društvenim i političkim promjenama u svijetu i domovini. Nakon gotovo dvadeset i jednu godinu zajedničkog života u državi, hrvatskom su narodu priznata njegova osnovna na-

rodna prava i narodni teritorij. Smatralo se da je to prvi korak k sretnijoj budućnosti hrvatskog, srpskog i slovenskog naroda te formiranju nove Jugoslavije temeljene na ravnopravnosti svih njezinih naroda. Naglašava se i povezanost studenata veterine i hrvatskog seljačkog naroda. Izražena su i nadanja da će veterinarski stalež postati jedan od temelja društva u slobodnoj domovini.

Članci koji su objavljeni u ovom broju su: *Bjesnoća pasa i njeno suzbijanje* (dr. E. Kodrnja), *Onima koji dolaze* (J. Vučković, apsolvent), *Položaj seljačkog gospodarstva* (T. Švob, student), *Kako je došlo do osnivanja veterinarskih škola u Francuskoj* (S. Rahelić, student).

Nakon toga slijedi rubrika *Reportaža* u kojoj se govori o ekskurziji apsolvenata u Njemačku i Mađarsku. Tako se doznaje da su studenti u Münchenu obišli prostore Veterinarskog fakulteta i Zemaljski zavod za stočarstvo Bavarske zemaljske vlade. Upoznali su se i s ondašnjim poljskim kulturama kao i sa stočarstvom te njemačke pokrajine. Nakon dvodnevnog boravka u Bavarskoj ekspedicija se uputila u smjeru Austrije, u Salzburg i Beč, gdje su u potonjem također posjetili Visoku veterinarsku školu. Studenti su, osim obilaska znamenitosti vezanih za veterinarsku struku, obišli i ostale poznate turističke atrakcije.

U rubrici *Pregled* prikazana je ocjena *Jugoslovenskog veterinarskog glasnika* o prvom godištu *Veterinara*. U tekstu se hvali ideja o pokretanju časopisa studenata veterine kao i misao o važnoj ulozi veterinaru kao temelju društva. Hvali se i način organizacije časopisa te su izražena nadanja da će list još napredovati i postati tradicija.

Vijesti čitatelje obavještavaju o uvjetima upisa u zimski semestar ak. god. 1939./1940. te je priložen popis pristojbi vezan za slušanje nastave. Prikazan je i nacrt uredbe o veterinarskoj komori Banovine Hrvatske.

Broj 2. Na naslovnici se nalazi kratak osvrt uredništva na prvih 20 godina postojanja Vete-

rinarskog fakulteta. Govori se o teškim počecima veterinarstva u Hrvatskoj i borbi veterinarima i djelatnika Fakulteta za očuvanje i napredak struke i same ustanove. Zaključak je da je očuvanjem Veterinarskoga fakulteta sačuvana i jedna od najvažnijih tekovina hrvatskog seljačkog naroda. Spomenuta je i povijest Kluba studenata veterinarske medicine pri čemu se naglašava borba studenata za očuvanje hrvatskog karaktera Fakulteta. Tekst završava mišlju da je budućnost Fakulteta izravno vezana uz budućnost hrvatskog naroda.

Članci koji su objavljeni u ovom broju su: *Kratak osvrt na povijest, razvoj i rad Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* (prof. dr. L. Bosnić), *Kratak prikaz današnjeg stanja Veterinarskog fakulteta s osobitim obzirom na potrebu izgradnje* (prof. dr. I. Babić.), *Klub Studenata Veterinarske medicine 1919. – 1939.* (D. Homan, cand. vet. med.), *Prigodom proslave dvadesetgodišnjice našeg fakulteta i našeg kluba* (J. Vučković, apsolvent), *Uređenje veterinarske službe u banovini Hrvatskoj s osobitim obzirom na kurativnu veterinarsku medicinu* (prof. dr. ing. O. Kester), *Veterinarska propaganda* (prof. dr. R. Ganslmayer), *Veterinarski staleži i rad u stočarstvu* (dr. D. Ilančić, asistent), *Gospodarska Sloga i rad na veterinarskom polju* (I. Kutleša, veterinarski referent Gospodarske sloge), *Veterinar – list studenata veterinarskog fakulteta u Zagrebu* (Z. Bajer, apsolvent).

Vijesti donose popis svih nastavnika te informacije o Kuratoriju zaklade Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Navedeni su i članovi upravnog odbora Kluba studenata veterinarske medicine za ak. god. 1939./1940.

Broj 3-4. Na naslovnici se nalazi izvještaj o godišnjoj skupštini K.S.V.M. i godišnjem sastanku konzorcija *Veterinar*. Navodi se da je stara uprava konzorcija vodstvo lista i konzorcija predala novoj generaciji i da je sve prošlo u skladu s poznatom kolegijalnošću koja vlada među studentima. Spominju se i promjene u ustroju kluba i konzorcija te uvjeti o članstvima. Kako se navodi, K.S.V.M. je u prošlom mandatu bio veoma aktivan, organizirao je razmjenu studenata, sudjelovali su u proslavi 20. godišnjice Fakulteta, pomagali su siromašnim članovima, izdavali skripte, predavanja, filmove, organizirali su izlete. Spomenuti su i izbori za novu upravu

kluba, pri čemu je vidljiva izrazita politizacija unutar studentskih krugova koja prati sveukupna društvena i politička previranja toga doba. Vidljiva je i pojava novih političkih opcija, a tekst završava nadom o normalizaciji političkih prilika i depolitizacije studentskih stručnih klubova.

Članci koji su objavljeni u ovom broju jesu: *Nekoliko misli o veterinarstvu u banovini Hrvatskoj* (prof. dr. Š. Debelić), *Tuberkuloza kod pasa i mačaka* (dr. M. Winterhalter, asistent), *Socijalna veterina* (T. Švob, student).

Reportaža govori o svečanoj proslavi 20. godišnjice Fakulteta i novom ustroju veterinarstva u Banovini Hrvatskoj.

U *Vijestima* je najvažnija stavka Nova fakultetska Uredba, izdana od Ministarstva prosvjete, u kojoj je definirana zadaća Veterinarskoga fakulteta, navedena je organizacija ustanove prema katedrama, a navodi se i popis glavnih i sporednih predmeta te ustroj nastave po semestrima. Spominju se i uvjeti upisa i slušanja nastave kao i uvjeti za polaganje ispita. Od ostalih vijesti treba spomenuti i osnivanje Hrvatskog veterinarskog društva te promjenu u upravi uredništvu *Veterinara*. Prema novom ustroju, glavni i odgovorni urednik postao je Svetomir Rahelić, a uređivački odbor činili su Rahelić, Mohar i Švob.

Broj 5. Na naslovnici se nalazi uvodna riječ nove uprave *Veterinara*. U tekstu govore o svojim planovima za budućnost lista, navodeći da će nastaviti uređivati list u istom duhu kao i njihovi prethodnici. Apeliraju na kolege studente da se uključe u izradu lista.

Članci koji su objavljeni u ovom broju su: *Aproksimativne metode mjerenja mikroskopom* (dr. T. Varićak, asistent), *Ovariotomija (kastracija) krmače* (Z. Smrček, asistent), *Zmije otrovnice* (dr. Ljubetić, veterinar).

U rubrici *Reportaža* nalazi se izvještaj o radu uprave K.S.V.M. za ak. god. 1938./1939., gdje se spominju sve aktivnosti i akcije poput organiziranja studentskih razmjena, pomaganja siromašnima, izdavanja skripti, organiziranja izleta i druge. U ovoj rubrici nailazimo i na nesvakidašnju priču o Marijanu Hrestaku, studentu koji je na Fakultet došao s činom veterinarskog narednika i koji zbog službe nije bio u mogućnosti na adekvatan način studirati. U konačnici dobio je dozvolu za studij i postigao uspjeh vrijedan

divljenja jer je uz svoje fakultetske neprekidno obavljao i vojničke dužnosti i naposljetku je diplomirao u siječnju 1940.

U *Vijestima* se navode imenovanja novih profesora i docenata te je prikazana Naredba o veterinarskom stručnom ispitu, prema kojoj su svi veterinari u javnoj službi dužni polagati praktični ispit nakon dvije godine vježbeničkog znanja za obavljanje javne veterinarske službe.

Broj 6-7. Na naslovnici se nalazi prosvjedna nota studenata u kojoj se opisuje njihov težak položaj u društvu s naglaskom na financijsku zahtjevnost studija i studiranja. Govore i o pomanjkanju rokova za polaganje ispita uz moguće rješenje problema te apeliraju na K.S.V.M. da problem predstave Fakultetskom savjetu.

Članci objavljeni u ovom broju jesu: *O seciranju uopće, a seciranju lopatičnog zgloba napose* (dr. T. Ciliga), *Nešto o radu studenata veterinarstva izvan redovnog studija* (dr. S. Rapić, asistent), *Ovčarstvo južnog Velebita* (A. Šuštar, ing., gradski polj. referent, Šušak), *Život domaćih životinja i ljudi u našim južnim visokim planinama* (S. Vatovec, apsolvent), *Studentska i narodna borba* (T. Švob, student).

Vijesti u ovom broju govore o imenovanju novog šefa Odsjeka za veterinarstvo u Banovini Hrvatskoj, prof. dr. Šime Debelića. Navedena je i vijest o pošasnom ugibanju konja u nizinskim krajevima.

Broj 8. Nema uvodne riječi uredništva. Članci objavljeni u ovom broju jesu: *Klanična sposobnost janjadi sušačkog sreza* (A. Šuštar, ing., gradski poljoprivredni referent, Šušak), *Hrptenično-lopatična sveza* (M. Bevandić, asistent), *Pitanje volonterstva* (E. Čamo, veterinar), *Život domaćih životinja i ljudi u našim južnim visokim planinama – nastavak* (S. Vatovec, veterinar), *Utisci sa ferijalne prakse u Turskoj* (M. Varadin, cand. vet. med.), *Što sam sve zapazio za mog boravka na Veterinarskoj školi u Alfortu* (S. Rahelić, cand. vet. med.).

Reportaža donosi zanimljiv osvrt na izvorni tekst objavljen u *Jutarnjem listu*, o produkciji lijekova za ljude i životinje. Prema piscu novinskog članka, radi smanjenja troškova predlaže se ideja o zajedničkom zavodu za izradu veterinarskih i humanomedicinskih lijekova i seruma. Uredništvo časopisa kritizira novinski članak i objašnjava koje su razlike između veterinarske i humane medicine te navodi specifičnosti u tretiranju njihovih bolesti.

U *Vijestima* je najzanimljiviji poziv Veterinarskog odsjeka Banske Vlasti na besplatno cijepljenje svinja najsiromašnijih stočara protiv svinjske kuge. Spominju se i nevolje hrvatskih seljaka koji su zbog lošijih vremenskih prilika prisiljeni kupovati stočnu hranu, koja je unatrag nekoliko godina poskupjela između 100 i 150 posto.

Veterinar – list studenata Veterinarskog fakulteta u Zagrebu (1940.)

Kupres, A.

List je ispunjavao zahtjeve koji su mu bili namijenjeni, tj. obavještavao je studente o novostima u dekanatu, u banovini i državi, koje su se osobno ticale studenata ili veterinarskog staleža. Donosio je stručne i opće staležne članke te je time mnogo nadopunjavao studentsko znanje u tom pogledu.

Uredništvo i uprava nalazili su se na adresi: Zagreb, Veterinarski fakultet, Heinzelova ulica 55. Glavni i odgovorni urednik bio je Miro Varadin, a Uređivački odbor još su činili studenti: Dragutin Homan, Ratimir Orban i Velimir Vuk.

Veterinar je izlazio jedanput mjesečno, osim u srpnju, kolovozu, rujnu i veljači (semestralne ferije). Pojedinačni broj koštao je 6 dinara, pretplata za cijelu akademsku godinu (8 brojeva) 40 dinara. Na koricama časopisa nalazile su se različite reklame za veterinarske kirurške instrumente, laboratorijske materijale, lijekove i državne laboratorije.

Broj 1. Na naslovnici lista nalaze se informacije o adresi uredništva i uprave, glavnom odgovornom uredniku te ostalim članovima uredničkog odbora. Osim toga prikazan je i sadržaj ovog

broja, a na dnu se nalaze opći podaci o cijeni lista i učestalosti izlaženja. Ovaj broj započinje obavijesti o promjeni u strukturi upravnog i nadzornog odbora konzorcija *Veterinar*. Naime, bivši članovi uprave konzorcija u međuvremenu su diplomirali, stoga je u rujnu 1940. na sjednici konzorcija izglasano da na mjesto glavnog i odgovornog urednika lista, umjesto Svetomira Rahelića dođe Miro Varadin, a izabrani su i ostali članovi Uredničkog odbora lista; studenti Dragutin Homan, Ratimir Orban i Velimir Vuk. Odmah nakon te obavijesti slijedi uvodna riječ novoizabranog uredništva. U njoj se govori o sve većim materijalnim poteškoćama s kojima se suočavaju urednici *Veterinara* i naglašava važna uloga lista među pomlatkom veterinarskog staleža. Zaziva se interveniranje Banske vlasti, Veterinarskoga fakulteta, Hrvatskoga veterinarskog društva te drugih povezanih institucija uz nadu da i oni prepoznaju borbu studenata za napredak struke i staleža. Dalje se govori o novoj uredbi kojom se smatra da su konačno uređena sva pitanja vezana za veterinarski studij, a na koje je Fakultetski savjet upozorio K. S. V. M. Traži se i izjednačavanje položaja veterinaru s medicinarima na sveučilištu kao i smanjenje troškova studiranja na veterini. Kritizira se i neusklađenost rasporeda nastave i uvođenja novih kolegija te nedostatak adekvatnih skripti i materijala za učenje, uz nadu da će se u konačnici svi problemi riješiti.

Članci koji su objavljeni u ovom broju jesu: *Invasione bolesti* (dr. M. Winterhalter, asistent), *Vitamini* (I. Valpotić, asistent), *Veterinarstvo u seljačkoj državi* (Z. Bajer, veterinar) te poseban članak, *Opća naredba za sveučilišta*, u kojemu se govori da su osnutkom Banovine Hrvatske udareni prvi temelji hrvatskoj narodnoj prosvjetnoj politici, koju će prožimati duh kulturnog, nacionalnog i socijalnog stremljenja hrvatskog naroda. U članku se naglašava i budući odmak od nametnute, strane prosvjetne politike. Nadalje, navedene su određene točke naredbe, a neke od najzanimljivijih su: „...na svakom fakultetu može postojati samo jedno stručno društvo...“ (članak 140.) ili „...slušači se kažnjavaju sa najmanje gubitkom od jednog semestra, ako sudjeluju na zborovima koji se drže bez odobrenja nadležne sveučilišne vlasti...“ (članak 8.). Na temelju naredbe dosta se može zaključiti o nadolazećem političkom režimu i o tome kakav će biti položaj režima prema studentima.

U rubrici *Reportaža* donosi se izvještaj šefa odjela za veterinarstvo prof. dr. Šime Debelića o reorganizaciji veterinarske službe u Banovini Hrvatskoj. Hvali se trenutačno stanje veterinarske struke s naglaskom na prostoru za napredak, spominje se otvaranje velikog broja novih veterinarskih ambulanti i navodi se cilj decentralizacije veterinarske službe. U konačnici prof. dr. Debelić izražava nadu da će se u državi otvoriti novi veterinarski zavodi koji bi se trebali baviti proučavanjem stočarskih prilika dotičnih krajeva, kontrolom zaraznih i nametničkih bolesti i trebali bi administrativno rasteretiti bansku vlast te na neki način biti područne centrale za određene dijelove države.

Vijesti čitatelje informiraju o novim docentima na Fakultetu te je dostupan popis svih novodiplomiranih veterinaru u lipnju, srpnju i rujnu 1940.

Broj 2-3. Na naslovnici lista nalaze se informacije o adresi uredništva i uprave, o glavnom odgovornom uredniku te ostalim članovima uredničkog odbora. Prikazan je i sadržaj broja, a na dnu se nalaze opći podaci o cijeni lista i učestalosti izlaženja. Broj započinje obavijesću Uredništva o razlozima izlaska dvobroja za studeni i prosinac. Naime zbog tehničkih i materijalnih poteškoća urednici su bili primorani izdati nove brojeve u takvom izdanju uz molbu svih studenata i pretplatnika za razumijevanje. Nadalje uredništvo donosi izvještaj o prethodnoj akademskoj godini s godišnjeg sastanka Studentskog izdavačkog konzorcija *Veterinar* održanog u studenome. Tako se navode informacije o tome da je u drugoj godini izlaženja lista izdano osam brojeva, uključujući i dva dvobroja (3-4. za prosinac i siječanj, te 6-7. za travanj i svibanj). Prva je tri broja uredio Ratimir Orban, a ostale Svetimir Rahelić. Uredništvo govori o ciljevima za novu akademsku godinu, nadanjima da će list zadržati na dosadašnjoj razini i uspjeti zainteresirati veći broj mladih kolega za sudjelovanje u njegovoj izradi.

Članci objavljeni u ovom broju jesu: *Vitamini* (nastavak na prethodni broj) (I. Valpotić, asistent), *Naredba o socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti slušača Sveučilišta i Visokih škola* (M. Varadin, cand. vet. med.), *Okolo pitanja jeftinih lijekova i cjepiva* (D. Homan, apsolvent), *Grafički prikaz kretanja konja* (M. Varadin, cand. vet. med.).

U rubrici *Reportaža* nalazi se isječak iz *Seljačkih novosti*, broj 41., na temu *Da li se nutraki dadu operirati?* U isječku se pokušava demantirati neutemeljeno mišljenje koje vlada među seljacima da se takvi konji (kojima se jedan ili oba testisa ne nalaze u skrotumu, nego u trbuhu) ne trebaju operirati. Navodi se da bi takve zahvate trebali izvoditi samo profesionalci,

veterinari te da ni moralno ni pravno ne bi bilo ispravno prodavati takve konje pod etiketom uškopljenih. Osim toga u rubrici se nalazi i zanimljiva rasprava o žiru kao stočnoj hrani.

Vijesti čitatelje upoznaju s imenovanjem novih redovitih i izvanrednih profesora na Fakultetu kao i o otvaranju novog zavoda, Zavoda za biologiju.

Veterinar – list studenata Veterinarskog fakulteta u Zagrebu (1941.)

Zvonimir Delač, student,
Veterinarski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Delač, Z.

Ovo je razdoblje obilježeno velikim svjetskim sukobima čije su se posljedice osjećale i u našoj domovini. *Veterinar* je primarno obrađivao stručne teme, ali zbog predstojećih događaja, koji su Europu već bili zahvatili, obrađivala su se razna politička, društvena i kulturna pitanja. O kvaliteti časopisa najbolje svjedoči podatak da je 1939. godine u Lyonu u Francuskoj dobio priznanje kao jedan od najbolje uređenih studentskih stručnih časopisa u Europi. Uredništvo i uprava nalazili su se na adresi: Zagreb, Veterinarski fakultet, Heinzelova ulica. Glavni i odgovorni urednik bio je Miro Varadin, a Uređivački su odbor činili i studenti Dragutin Homan, Krešimir Juriša, Ratimir Urban i Velimir Vuk. *Veterinar* je izlazio jedanput mjesečno osim u srpnju, kolovozu, rujnu i veljači. Pojedinačni broj koštao je 6 dinara, pretplata za cijelu akademsku godinu (8 brojeva) 40 dinara. Časopis se osim na Fakultetu mogao kupovati i na nekoliko lokacija u Zagrebu: prodavaonica *Hrvatskog Dnevnika*, *Novinarski dom*, papirnica *Južnić*, knjižara *Čelap* itd. U 1941. godini izdana su tri broja časopisa: broj 4 za siječanj, broj 5 za ožujak te broj 6 za travanj 1941. godine. Sljedeći broj koji postoji u Knjižnici Veterinarskog fakulteta je iz 1947. godine. U razdoblju između tih godina nije poznato je li časopis izlazio ili je zagubljen. Na koricama su se nalazile različite reklame za veterinarske kirurške instrumente, laboratorijske materijale, lijekove i državne laboratorije.

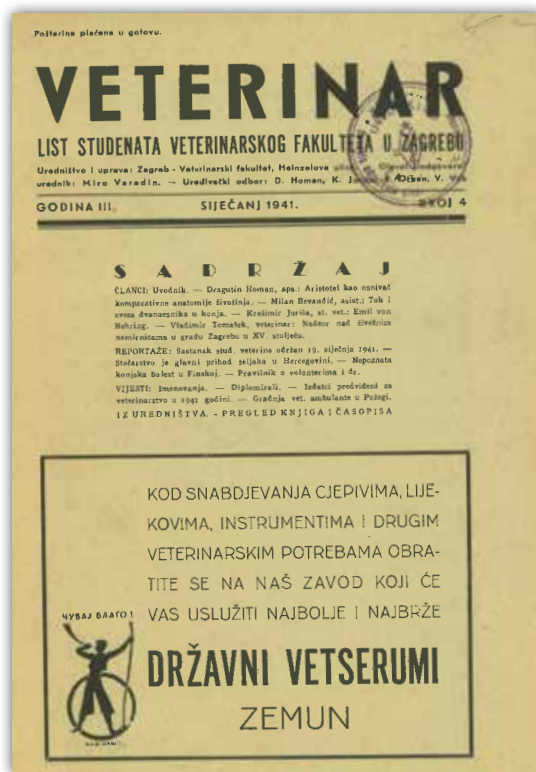
Broj 4. Na naslovnoj je stranici navedena adresa uredništva, uređivački odbor, sadržaj časopisa te reklama *Državni vetserumi*, *Zemun*.

Tekst započinje uvodnikom pod naslovom *Na novom putu...* Navodi se da je *Veterinar* krenuo novim putem te u svojoj kulturnoj i stručnoj misiji želi okupiti sve studente i cijelu veterinarsku struku s ciljem da se nakon osnutka Banovine Hrvatske skupe sve snage i prione radu na njezinoj izgradnji te osigura ljepšu budućnost hrvatskog naroda. Članci koji su objavljeni u ovom broju jesu: *Aristotel kao osnivač komparativne anatomije životinja* (D. Homan, apsolvent), *Tok i sveza dvanaesnika u konja* (M. Bevandić, asistent), *Emil von Behring – život i rad velikog njemačkog serologa i liječnika* (prigodom 50. godišnjice otkrića i cijepjenja protiv difterije i tetanusa) (K. Juriša, student), *Nadzor nad živežnim namirnicama u gradu Zagrebu u XV. stoljeću* (V. Tomašek, veterinar). Sljedeću rubriku čine *Reportaže* od kojih je najzanimljivija *Sastanak studenata Veterinarstva održan 19. 1. 1941.* Na sastanku je sudjelovao i dekan prof. dr. Babić. Studenti su dekanu iznijeli brojne zahtjeve, a neki su od njih tražili smanjenje i ukidanje manje važnih nastavnih materijala i predmeta, a da se veća pažnja posveti vrlo važnim predmetima kao što je fiziologija i fiziološke vježbe, kliničkom radu i radu na terenu, da se ne gube u moru sitnica od kojih neće imati veliku korist. Tražili su izdavanje novih knjiga i skripti jer je gotovo sva literatura bila na stranom jeziku. Studenti su naglašavali važnost osnivanja Klinike za onihologiju i Klinike za vanjsku službu koja je preteča današnje Ambulantne klinike. Ostale reportaže su: *Stočarstvo je glavni prihod seljaka u Hercegovini*, *Nepoznata bolest konja u Finskoj* i *Pravilnik o Volonterima*. U *Vijestima* su čitatelji obaviješteni o novim imenovanji-

ma na Fakultetu, doktoratima, diplomiranim studentima, veterinarskoj djelatnosti, sportskim uspjesima. Važno je spomenuti uspjeh studenta V. semestra Žarka Dolinara koji je s hrvatskom reprezentacijom postao neslužbeni prvak Europe pobijedivši u međunarodnom troboju Njemačka – Mađarska – Hrvatska. Na kraju, u dijelu *Iz uredništva* doznajemo da je časopisu *Veterinar* osigurano daljnje izlaženje i da su uklonjene materijalne poteškoće jer *Veterinar* pripada Nakladnom Zavodu Banovine Hrvatske.

Broj 5. Nije imao uvodnu riječ uredništva. Članci u ovom broju su: *O važnosti krpelja (Ixodoidea)* s naročitim obzirom na područje naše države (dr. B. Oswald), *Pitanje doktora veterinarske medicine* (D. Homan, apsolvent) u kojemu je obradio povijesni pregled razvoja veterinarske struke, razloge osnivanja veterinarskih škola, evoluciju titula doktora veterinarske medicine, iznio statističke podatke o broju diplomiranih i doktoriranih veterinaru na našem fakultetu i fakultetu u Brnu. Teme reportaža vezane su uz glavnu godišnju skupštinu *Kluba studenata veterinarske medicine* koja je održana u subotu 8. veljače 1941. godine te glavnu godišnju skupštinu *Hrvatskog veterinarskog društva* održanu 16. veljače 1941. godine. Od vijesti najvažnije je da se na Fakultetu uvodi naslov i položaj privatnog docenta po uzoru na strane veterinarske fakultete. Za privatne docente izabrani su dr. Teodor Varićak, asistent Zavoda za histologiju i embriologiju i dr. Davor Mikačić, asistent Zavoda za parazitologiju.

Broj 6. Započeo je nastavkom članka iz prošloga broj, a *O važnosti krpelja (Ixodoidea)* s naročitim obzirom na područje naše države (dr. B. Oswald) koji je ukupno u oba broja imao 26 stranica časopisa. Sljedeći su članci: *Organizacija veterinarske službe banovine Hrvatske* (R. Orban, apsolvent) te vrlo zanimljiv članak *Konj za trku starog gospodina Spectatora* (D. Homan, apsolvent). Student D. Homan ovdje odgovara na članak *Mašti jednog mladog gospodina* anonimnog pisca pod pseudonimom *Spectator* i još oštrije kritizira „apoteke“ i farmaciju te svoje kritike temelji na činjenicama. Naime u *Veterinaru* broj 3, godine III. D. Homan napisao je članak *Oko pitanja jeftinih lijekova i cjepiva* u kojem je kritizirao „apoteke“ i njihovu nemoralnu zara-



Slika 2. Naslovnica *Veterinar* 1941. godine s prikazom sadržaja broja

du na lijekovima i cjepivima te istaknuo da cijene lijekova porastu za otprilike 300 % dok dođu iz tvornice do apotekara, pa u ruke stočara. Uskoro je u časopisu *Nova farmacija Spectator* napisao spomenuti članak u kojemu je optužio D. Homana da se prepustio „mladoj i bujnoj mašti“. U reportaži *Nešto o novoj fakultetskoj naredbi* iznose se promjene do kojih je došlo s novom fakultetskom naredbom, kojom je određeno da studij traje, kao i dotad, deset semestara. U njoj se navodi da je naučni materijal podijeljen u tri rigoroza, koja se dijele u pet ispitnih grupa, a nakon završetka fakulteta stjecala se titula doktora veterinarske medicine. Prvu su ispitnu grupu činili ispiti iz fizike, botanike, biologije i kemije, drugu histologija s embriologijom, anatomija, fiziologija i parazitologija, a u četvrtu je ispitnu grupu dodan novi ispitni predmet Biologija i patologija riba, raka, školjki, pčela i svilača. Napisane su i reportaže *Pravilnik o uređenju i radu sveučilišnih stručnih društava* i reportaža *Prikazivanje filmova na vet. fakultetu u Zagrebu*. U svrhu što boljeg obrazovanja nabavljena je *ton-filmska aparatura* te su se u Velikoj predavaonici Veterinarskog fakulteta za vrijeme predavanja počeli prikazivati stručni filmovi. Općekulturni filmovi prikazivali su se najmanje

dva puta mjesečno, i to petkom nakon nastave. Od vijesti najvažnije je spomenuti da su održani izbori na Veterinarskom fakultetu te su za Upravni i Nadzorni odbor Kluba studenata veterinarske medicine predane dvije liste. Lista Jaroslava Hvale dobila je 103 glasa i tako dobila 9

mjesta, a lista Mire Varadina dobila je 55 glasova i 4 mjesta u odboru. Glasovalo je 174 slušača. Za predstavnike u Uredu za socijalnu i zdravstvenu zaštitu slušača lista Luke Belamarića je dobila 105 glasova, a lista Željka Marušića 53 glasa.

Veterinar – časopis studenata Veterinarskog fakulteta (1947.)

Delać, Z.

Časopis *Veterinar* nastavlja u novom razdoblju djelovati kao časopis za stručna, kulturna i politička pitanja narodne studentske omladine beogradskog i zagrebačkog Veterinarskog fakulteta. Uredništvo časopisa činila su dva urednička odbora. Odbor u Zagrebu činili su Šandor Keleman, Nevenka Orlić i Željko Mažgun. Odbor iz Beograda činili su Alija Talić, Dragan Petrović i Ljubomir Popović. Glavni i odgovorni urednik bio je Petar Popović. Časopis je izdavao Sekretarijat narodne studentske omladine Zagreb – Beograd. Tiskano je ukupno osam brojeva: brojevi 1 i 2 izašli su kao dvobroj, broj 3 izašao je u ožujku, broj 4-5 u travnju i svibnju, broj 6 samostalno izlazi u lipnju. Posljednji dvobroj, 7-8, izašao je u rujnu i listopadu. Sadržaj je bio podijeljen na rubrike *Članci*, *Sa klinike i terena*, *Referati*, *Narodna studentska omladina*, *Osvrti* te *Vijesti*. Pretplata za 10 brojeva za studente iznosila je 100 dinara, a za ostale 150 dinara. Pojedinačni broj koštao je 12 dinara za studente i 15 dinara za ostale. Svi brojevi uvezani su na kraju u jednu knjigu.

Broj 1-2. Broj je tiskan ćirilnim pismom i sadržavao je 64 stranice. Najviše je obrađena tema vezana uz tuberkulozu tako da u rubrici *Članci* imamo članak *O patogenezi tuberkuloze u svjetlu naučavanja Ranke-a i Hiberle-a* (dr. E. Gavez), *Sa klinike i terena* D. Pantelić i S. Dobričić napisali su *Praktično upustvo za sprovođenje tuberkulinizacije goveda na terenu*. U *Osvrtima* R. Žakula izvijestio je o tuberkulinizaciji goveda koju su provodili studenti beogradskog fakulteta. U rubrici *Narodna studentska omladina* važni su članci *In memoriam* u kojemu se podsjeća na studente veterine koji su poginuli u Drugom svjetskom ratu.

Broj 3. Za razliku od prošlog broja u ovom imamo i nekoliko tekstova pisanih latinicom. Neki od važnijih koje je vrijedno spomenuti su članak *Uzgoj domaćih životinja na velikim imanjima i poljoprivrednim radnim zadrugama s epizootiološkog gledišta* (prof. dr. I. Zaharija) i članak *Perspektive za uspješnu borbu protiv parasitarnih invazija* (doc. dr. D. Mikačić). *Sa Klinika i terena* ističe se članak *Metoda repozicije prolabiranog penisa po Bolz-u* (S. Stamatović, student). U ovom broju napisan je feljton *Iz Novočerkaska* u kojemu je opisana specijalizacija Isidora Savića, asistenta sveučilišta u Beogradu sa specijalizacije u Sovjetskom savezu. Na kraju se nalazi popis novih objavljenih knjiga i onih koje su u pripremi. Tako je Anatomija, II. dio koštala 100 dinara, Anatomski atlas 120 dinara, a u pripremi je bila Anatomija, III. dio.

Broj 4-5. Stručni tekstovi ovoga broja odnose se, kao i u prijašnjim brojevima, uglavnom na farmske životinje i konje. Neki od njih su *Prolapsus uterusa kroz rascep vagine perineuma i rectuma kod kobile* (dr. U. Bratanović, asistent i dr. M. Lapčević, asistent), *Polna zaraza konja – Durina* (B. V. Trbić, veterinar), *Bedrenica (Anthrax)* (doc. dr. M. Vinterhalter). U *Osvrtima* su i u ovom broju opisane aktivnosti studentske brigade te nastavnog i asistentskog osoblja zagrebačkog fakulteta na izgradnji pruge Šamac – Sarajevo. Uredništvo je izrazilo negodovanje zbog činjenice da demonstratori s Fakulteta ne ispunjavaju svoje obveze prema časopisu koje su preuzeli pred sekretarijatom NSO-a (Narodna studentska omladina) Veterinarskog fakulteta, da će najmanje svaki mjesec pisati referate za časopis.

Broj 6. I u ovom su broju objavljene dominantne teme vezane za konje poput *Šta je bela linija i kakav je njen praktični značaj* (dr. M. Stanić, asistent) zatim *Historijski razvoj potkove* (dr. E. Walter, asistent), a u *Referatima* je opisana kastracija pastuha. U *Osvrtima* je napravljen izvještaj o ispitnom roku od 25. svibnja do 1. lipnja. Ispit iz fizike prijavila su 433 studenta, 287 studenata pristupilo je ispitu, 230 ih je položilo, 42 palo i 16 odustalo. Studenti su se žalili dekanatu na nepravedno ocjenjivanje te je profesor rekao da će oborene studente ispitati u ljetnom roku.

Broj 7-8. Ovaj je dvobroj iz jeseni 1947. godine. Na početku su studenti obaviješteni o početku nove školske godine. Rubrika *Sa klinika* i terena preimenovana je u rubriku *Iz prakse* i u njoj je opisana tema *Inkarceracija kolona kod jedne junice* koju je napisao student I. Nikolić. Opisao je slučaj koji mu se dogodio tijekom akcije suzbijanja durine, gdje ga je jedan seljak zamolio da

mu pregleda junicu koja je imala ubodnu ranu na desnoj strani abdomena uzrokovanu ubodom roga druge krave. Opisao je cijeli klinički pregled, dijagnozu, način liječenja i prognozu koja je bila nepovoljna. Neke od važnijih tema u ovom broju su *Općenito o metodama suzbijanja pčelinjih bolesti* (prof. I. Tomašec), *Penicilin i druga antibiotička sredstva* (Lj. Milin, asistent), *Značenje Charlesa Darvina* (T. Švob, apsolvant). U to je vrijeme postojala velika povezanost sa SSSR-om tako da u *Osvrtima* ponovno imamo nekoliko tema pod skupnim nazivom *Iz Bratskog Sovjetskog Saveza*. Od vijesti najvažnije je spomenuti konferenciju NSO-a Veterinarskog fakulteta zagrebačkog sveučilišta koja se održala 8. studneoga 1947. i kojoj je prisustvovao 361 član. Dotadašnji predsjednik NSO-a Milan Jajčanin podnio je izvještaj o radu organizacije tijekom prošle godine te su provedeni novi izbori na kojima je za predsjednika izabran Neven Anić.

Veterinar – časopis narodne studentske omladine Veterinarskog fakulteta (1948.)

Delać, Z.

U ovoj je godini tiskano ukupno pet brojeva časopisa. Broj 1 izašao je samostalno za mjesec siječanj, broj 2-3 za veljaču i ožujak te 4-5 za travanj i svibanj. Tih je pet brojeva na kraju godine uvezano u jednu knjigu. Časopis i dalje uređuju dva urednička odbora. Odbor iz Zagreba čine Nevenka Orlić, Milivoj Boljević, Dušan Laković, Šandor Kelemen te Milan Jajčanin, koji je ujedno glavni i odgovorni urednik. Urednički odbor koji se nalazi u Beogradu čine Dragutin Tešić, Isidor Nikolić te Ibrović Mehmed Alija. Časopis je pisan dvojnim pismom latinicom, a drugi ćirilicom. Dizajn časopisa ostao je gotovo nepromijenjen u odnosu na prošlu godinu osim što su sve naslovnice ovoga godišta zelene boje. Sadržaj se sastoji od rubrika *Članci*, *Sa klinike i terena* i *Osvrti*. Pretplata na 10 brojeva za studente iznosila je 100 dinara, a za ostale 150 dinara.

Broj 1. Prvi članak ovoga broja napisao je dekan Veterinarskoga fakulteta u Sofiji iz Bugarske prof. dr. Ks. Ivanov, *Sofijski veterinarski fakultet*, u kojemu je opisao kratku povijest i organizaciju tog fakulteta. *Novi način kastracije muških do-*

maćih životinja članak je prof. dr. O. Kestera, popraćen ilustracijama i opisima kastracijskih metoda. Dr. M. Winterhalter napisao je članak *Bjesnoća (Lyssa)*. Zadnji članak ovoga broja napisao je asistent kirurške i oftalmološke klinike dr. W. Ernst pod naslovom *Stavovi nogu kod konja*, koji je također popraćen mnoštvom ilustracija i tablicom. O dobrim odnosima s Bugarskom svjedoči i tekst *Bugarsko kiselo mleko* koji je napisao I. Radev, student iz Sofije. Student Lj. Kozic opisao je svoj boravak u Bugarskoj tekstem *Četrdeset dana kroz bratsku Bugarsku*. Na kraju časopisa nalazi se popis diplomiranih studenata.

Broj 2-3. Naslovnica časopisa i sadržaj pisani su ćirilicom. Prvi tekst, dr. J. Kralja, *Osnućak i izgradnja srednje veterinarske škole u N. R. Hrvatskoj*, opis je problematike vezane uz osnivanje i razvoj veterinarske struke. Godine 1947. osnovana je prva srednja veterinarska škola, i to u Bjelovaru kao centru najjačeg stočarskog kraja. No zbog problema sa smještajem i objektom u kojemu bi škola trebala biti, morala se privremeno premjestiti u Zagreb, i to na Veterinarski fakultet koji joj je osigurao nekoliko

Slika 3. Dvobroj 4-5. tiskan 1948. godine



prostorija. Dr. W. Ernst nastavlja opisivati tematiku koju je obrađivao dotad te objavljuje članak *Oblici konjskog kopita* u kojemu opisuje pravilne, nepravilne i izobličene oblike kopita. Sljedeći su zanimljivi članci *Komparativna, deskriptivna morfologija organa za pjevanje kod ptica* (E. Strahonja, cand. vet. med.) te *Djelovanje svjetlosti na organizam i njezin utjecaj na produktivnost domaćih životinja* (dr. S. Vatovec). U ovom su broju objavljene i obavijesti iz NSO-a (Narodna studentska omladina): *O ideološkom radu studenata veterine u Zagrebu* (F. Bučar, student), *Omladinska pruga, kovačnica novih ljudi* (R. Fuks, student), *Na za-*

grebačkom Veterinarskom fakultetu izabran je štab brigade za radne akcije u kojemu je iznesen osvrt predsjednika aktiva NSO-a na ispitne rokove u veljači. Srednja ocjena na ovom ispitnom roku iznosila je 2,8 te su za tako loš uspjeh okrivili studente i njihovo neredovito pohađanje predavanja. Posebno su istaknuti studenti treće godine koji su izgubili godinu dana studija isključivo zbog svog nemara iako su im bile pružene sve mogućnosti da polože zaostale ispite.

Broj 4-5. Kao i u prethodnim brojevima, i u ovom su broju obrađene teme iz društveno-političkih i stručnih područja, a neki od najzanimljivijih članaka iz veterinarske medicine su *Povodom osnivanja društva veterinarar i veterinarskih tehničara* (veterinar J. Pelicarić), *Anatomija prsta kod konja* (dr. W. Ernst) i članak na ćirilici *Određivanje starosti konja* (V. Magazinović, student). U rubrici *Sa klinike i terena* u ovom broju ima zanimljivih tema i sve su pisane ćirilicom: *Kriptorhizam i operacija kriptorhida* (prof. dr. J. Dimić), *Interesantan slučaj zaplitanja creva kod ždrebeta* (S. Bunčić, student), *Histerektomija jedne mačke* (D. Milić, student), *Veterinarska kontrola mleka* (R. Žakula, apsolvant). U *Osvrtima* student J. Jurković napisao je *Norički konj u Sloveniji* u kojemu je opisao tog hladnokrvnog konja i njegovu važnost u zahtjevnim i surovim terenima naših planina. Uredništvo je na kraju broja obavijestilo svoje pretplatnike i čitatelje da će ubuduće izlaziti samo na 16 stranica zbog pomanjkanja *kontingenta hartije* (papira). Kako 16 stranica ne može zadovoljiti potrebe časopisa, odlučeno je da će izlaziti samo dvobroj na 32 stranice.

Veterinar – časopis Narodne omladine Veterinarskog fakulteta (1949.)

Ana Delač, studentica,
Veterinarski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Delač, A.

U ovom je razdoblju *Veterinar* bio časopis za stručna, kulturna i politička pitanja Narodne omladine beogradskog i zagrebačkog Veterinarskoga fakulteta. Postojala je i zagrebačka i beogradska redakcija i administracija, a njihove su adrese glasile: Zagreb, Veterinarski fakultet, Heinzelova ulica b.b. te Beograd, Veterinarski fakultet, Bulver Jugoslovenske Armije broj 20.

Urednici časopisa bili su studenti iz Beograda: Mihajlović Branislava, Ibrović Mehmedalija, Savić Andrija te studenti iz Zagreba: Orlić Nevenka, Kelemen Šandor, Momčilović Aleksandar. Glavni i odgovorni urednik bio je Teodor Kostić.

Časopis je izlazio jedanput mjesečno, a osim latinicom pisalo se i ćirilicom. Naslovnica, sadržaj i posljednja stranica uvijek su tiskali istim

pismom. Izgled časopisa nije se mijenjao, cijele je godine zadržana ista naslovnica kao i način oblikovanja samoga sadržaja.

Broj 1. Naslovnica i sadržaj koji se nalazi na njoj, uvodnik, članci *U borbi za novi lik veterinar* (vet. potpukovnik Valentičić) i *Tabelarni pregled određivanja starosti konja* (V. Magazivović, student) te osvrti na kraju časopisa tiskani su ćirilicom. Osim toga urednici su upotpunili časopis zanimljivim temama tiskanima latinicom, poput *Patogeneza trule žabice* u kojoj je doc. dr. M. Stanić upozoravao na jednu od najčešćih neuroloških bolesti trule žabice koja može uzrokovati teške komplikacije. *Opći prikaz metoda pregleda krvi i njihovog značenja* napisao je asistent medicine klinike dr. O. Ladislav koji je istaknuo sastav krvi kao složen i stalan sustav te bitnost dobre metode pregleda kako bi se izvukli dijagnostički i prognostički podaci važni ne samo za krv nego i za čitav organizam. Još jedan tekst na latinici koji je pridonio upotpunjavanju časopisa jest *Kastracija kriptorhida kod jednog nerasta* čiji je tekst napisao student veterine D. Milić koji je opisao svoje iskustvo kastriranja prilikom rada na praksi.

Broj 2. Započinje tekstem asistenta Sveučilišta I. Zaharije *Profilaksa skupine podražajnih zaraznih bolesti* koji želi istaknuti da su glavni krivci za opsežniju pojavu zaraznih bolesti nehygijenski uvjeti za određenu vrstu domaćih životinja te želi da svi iz toga izvuku dosljednu pouku. Ostatak časopisa upotpunjen je tekstovima ćirilici: *Bakteriofagi i njihova primjena u profilaksi i terapiji zaraznih bolesti* (B. Zavec, apsolvent), *Iz života pčela* (M. Popović, veterinar). Uredništvo je ubacilo i tekstove studenata te njihova iskustva iz klinika i s terena. U časopisu su dodane su i vijesti iz politike te rezultati natječaja kao i bibliografija Srbije za 1949. godinu. Na zadnjoj je stranici obavijest pod naslovom *PAŽNJA* u kojoj su se pozivali studenti i pretplatnici koji skupljaju komplet brojeva da uredništvo posjeduje stanovitu količinu brojeva časopisa iz godina 1946., 1947. i 1948., čija je cijena iznosila 15 dinara za pojedini broj.

Broj 3. Cijeli je *Veterinar* tiskan ćirilicom, osim dvaju tekstova na početku. Prvi je *Električne struje u živoj prirodi* čiji autor u ovom broju nije naveden i nastavlja se u sljedećem broju. Drugi tekst, *Anatomija i fiziologija kre-*

tanja – uvod u dijagnostiku hromosti, napisao je M. E. Mozetić, apsolvent te su u njega ubačene i mnoge slike radi lakšeg predočavanja. Na kraju se nalaze ispravci koji se odnose na prethodne brojeve izdanih časopisa te upućuju na pogreške u tiskanju ili nekim neispravnim podacima.

Broj 4-5. Dvobroj započinje opisom skupštine veterinar i veterinarskih tehničara Narodne Republike Hrvatske koja je obuhvatila velik dio veterinarskih problema i donijela mnoge zaključke. Ističe da zauvijek nestaje kapitalistički veterinar i njegova trka za novcem jer je tadašnja socijalizacija to onemogućivala. Također napominje da veterinar, razvojem društva, nije više onaj koji se bavi samo kurativom nego u prvi plan ulazi profilaksa. Skupština također ističe i sili veterinar da svoj rad orijentira k savladavanju znanosti koju je dotad slabo poznao (profilaktičke mjere za zarazne i invazijske bolesti, umjetno osjemenjivanje itd.). Zoohigijena, grana veterinarske znanosti, koja je u uvjetima kapitalizma bila slabo poznata, dobiva golemo značenje. Osim toga broj sadržava i nastavke tekstova iz prethodnog broja: *Bioelektrične struje u živoj prirodi* (M. Olah, student veterine) te *Iz života pčela* (M. Popović, student veterine). Časopis je popunjen i raznim tekstovima na ćirilici: *K-vitamin i K-hipovitaminoza kod ptica* (S. Veselinović, student veterine), *Održavanje in vitro jedne koprozoične amebe* (D. Đorđević, studentica veterine), *Liječenje kokcidioze peradi sa sulfonamidima* (S. Šibalić, student veterine). Uredništvo se također potrudilo da doda iskustva studenata s klinika i terena te se na kraju časopisa nalaze uspješna liječenja tadašnjih studenata u tekstu pod naslovom *Studenti veterine pomažu našem selu*.

Broj 6-7. Posljednji brojevi ovoga razdoblja izlaze u listopadu i studenom te započinju tekstem *Anatomija prsta kod konja* (dr. W. Ernest) koji je ujedno i završetak teksta iz prethodnih brojeva. Tiskani su i tekstovi na latinici: *Bolesti o novostima pčela* (A.G. Sturtevant) i *Mjesečna sljepoća konja* (dr. W. Ernest) te na ćirilici: *Prilog američkoj truleži legla* (E. C. Hobst). Broj završava obavijestima pretplatnicima, da iz tehničkih razloga neće izaći broj za prosinac te da se izmire sva dugovanja iz 1949. godine do kraja toga mjeseca.

Veterinar – časopis Narodne omladine Veterinarskih fakulteta Zagreb-Beograd (1950.)

Delać, A.

Članovi uredništva bili su studenti iz Zagreba: Ante Černi, Ante Karavanić, Ciril Mastnak, Nevenka Orlić, Fedor Pustinja, Marija Rijavec, Franc Skušek, Eugen Strahonja, Ivo Wiplinger te studenti iz Beograda: Milivoj Popović, Stevan Čučković, Radomir Marković. Odgovorni urednik bio je Vladimi Vrečko, a tehnički urednik Metoda Paljk. Tisak *Tiskografija*, Grafičko Nakladni Zavod, Zagreb – Trg Bratstva i Jedinstva broj 6.

Broj izlaženja ostaje isti, ali se mijenja izgled časopisa. Za razliku od prošlogodišnjeg razdoblja u kojemu je naslovnica tijekom cijele godine bila ista, svaki se mjesec mijenja boja naslovnice. Kao i u proteklom razdoblju, jedan mjesec naslovnica se tiska ćirilicom, a sljedeći latinicom. No to je jedino mjesto gdje se ćirilica zadržala. Rijetko se može pronaći tekst u časopisu tiskan tim pismom, dok je u prethodnom razdoblju ona zauzimala veći dio časopisa. Cijena časopisa bila je 140 dinara.

Broj 1-2. Veterinar započinje citiranjem Titovih riječi čime se naglašava da se od studenata

očekuje da budu što bolji te da su oni ti o kojima ovisi socijalistička država. Otvara se nova rubrika *Pitanja i odgovori* kojoj je cilj da se u suradnji s profesorima lakše rješavaju nejasna pitanja iz općega znanja iz veterinarske medicine, koja se nameću i studentu i terenskom veterinaru. Stručna se štampa obogaćuje i reprezentativnim referentnim časopisom *Veterinarstvo*. Također se otvara rubrika *Zanimljivosti* kojom časopis završava. U časopisu su objavljeni i feljtoni, osvrti te imena diplomiranih studenata u tom razdoblju.

Broj 3. Sadržava izvještaje o stanju udžbenika i skripti na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Objavljeni su i radovi: *Kristal violet vakcina protiv svinjske kuge* (dr. M. Željko), *Pavlovljevo učenje o funkciji kore velikog mozga* (dr. S. Vatovec), *Djelovanje lipoida kao emulgatora u živoj stanici* (E. Strahonja, cand. vet. med.). Također se nalazi i rubrika *Pitanja i odgovori* te *Zanimljivosti*. Časopis završava tekstom u kojemu se slave Tito i Komunistička partija Jugoslavije te se poziva na izlazak na izbore.

Slika 4 a i b. Broj 1-2 tiskan latinicom i broj 3 tiskan ćirilicom



Broj 4. Tehnička urednica postaje Marija Rijavec. Započinje razmatranjem je li potreban još jedan, treći veterinarski fakultet, koji bi se trebao osnovati u Sarajevu, te ističe da je to važan datum u povijesti veterinarstva i kulturi uopće. Objavljena su četiri rada, osvrta i zanimljivosti.

Broj 5-6. Časopis započinje uvodnim riječima dekana Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu, prof. dr. sc. I. Tomašeca. Naglašava da je ovaj broj *Veterinara* ispunjen stručnim i znanstveno-istraživačkim radovima koje su studenti Veterinarskog fakulteta napisali u okviru natjecanja za Majski festival. Objavljeni su radovi Šumska paša s obzirom na otrovno bilje (S. Feldhofer, cand. vet. med.), *Thymus* (K. Bunarević, cand. vet. med.), *Laboratorijska kolorimetrija* (M. Olah, cand. vet. med.). Osim toga objavljeni su i radovi profesora i asistenata te osvrta.

Broj 7. Objavljen je početkom akademske godine, u rujnu. Na samom je početku obraćanje prodekana Veterinarskog fakulteta prof. dr. S. Rapića. Uvodnim riječima objašnjava sustav kolokvija, godišnjih ispita i predavanja. Kako bi što

bolje i preciznije opisao Fakultet, rekao je: „... Oni moraju biti načisto, da je studij veterinarske medicine jedan od najtežih i najdužih studija, da on traži čitavog studenta, da se u njemu može uspjeti samo, ako se počne raditi od prvog dana i nastavi neprekidno do posljednjeg ispita. Stalno se mora držati korak s predavanjima, stalno se mora voditi borba za izvršavanje plana i ispunjavanje norme. Ako se ide takovim putem, onda se osjeti duša našeg studija i sva ljepota njegova. Samo se onda možemo odužiti našem narodu, koji podiže upravo velebne fakultete i divne sveučilišne gradove još prije nego što je iz pepela podigao svoja popaljena i uništena ognjišta.“ U broju su objavljena četiri rada, među kojima je jedan na ćirilici.

Broj 8. Započinje sjećanjem na prof. Eugena Podaubskog povodom 15. godišnjice njegove smrti. Objavljeno je nekoliko radova među kojima *Poznavanje jahačkih i vozačkih sportova* (R. Orban) zauzima polovicu časopisa, a objavljeni su i osvrta te zanimljivosti.

Veterinar – časopis Narodne omladine Veterinarskih fakulteta FNRJ (1951.)

Seferagić, S.

Uredništvo su činili studenti iz Zagreba: Mirko Olah, Marko Vrabac, Luka Vajdić te oni iz Beograda: Milivoj Popović, Stevan Čučković, Radomir Marković. Odgovorni urednik bio je Milan Kovič, a tehnička urednica Marija Rijavec. *Veterinar* izdaje Komitet NO Veterinarskog fakulteta Zagreba, Beograda i Sarajeva.

Kao i prethodne, časopis godine izlazi jedanput mjesečno, ali je godišnja pretplata povećana

na sa 140 dinara na 160 dinara. Od znatnijih promjena ističe se i promjena imena časopisa.

Broj 1-2. Izlazi kao dvobroj zbog otvaranja Veterinarskoga fakulteta u Sarajevu te je cijeli časopis tomu i posvećen. Objavljene su slike dekana, prodekana i profesora Veterinarskog fakulteta u Sarajevu, a napisan je i kratak povijesni pregled veterinarstva u Bosni i Hercegovini.

*Sabina Seferagić,
studentica, Veterinarski
fakultet Sveučilišta u
Zagrebu*

Veterinar – časopis udruženja studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1955.)

Seferagić, S.

Broj 1. Naslovna je stranica plave boje na kojoj se nalazi samo ime časopisa – *Veterinar, časopis udruženja studenata veterinarske medicine Jugoslavije*. Glavni je urednik bio Ivan

Ljubić, a tehnički urednik Franjo Rakoš. Broj je izdan nakon stanke od nekoliko godina. Urednik navodi da je broj nešto manji zbog materijalnih poteškoća, ali naglašava važnost izdavanja i

poboljšavanja časopisa. Navodi da je glavna svrha časopisa pobuditi interes studenata za pisanje znanstvenih i stručnih radova te prikazivanje života studenata veterine na više od tri fakulteta. Teme su bile: *Traumatske bolesti kapure kod goveda s obzirom na dijagnostičku vrijednost proba na strano tijelo* (M. Kalivoda), *Penicilin u liječenju mastitisa* (M. S. Stojanović), *Antihelmintici po ph. JUG. II i njihova primjena* (K. Vojić). U rubrici *Aktivnost udruženja* opisan je društveno-zabavni život studenata veterine u Beogradu te se spominje da će Sarajevo uskoro imati prve apsolvante te se prepričava o

studentima 4. i 5. godine studija koji sudjeluju u akciji preventivnog cijepjenja i arekolinacije pasa. Jedan je od zadnjih tekstova osvrt na prvo sudjelovanje naših predstavnika na međunarodnom kongresu studenata veterine – kongres IVSU održan 18. lipnja 1954. u Parizu. Naše su fakultete zastupali Nikola Mladenović, Izidor Rojić, Stanko Pletikapić i Ivan Podobnik. Sudjelovanje su smatrali jako korisnim jer su studenti dolazili u kontakt s predstavnicima brojnih nacija i stjecali razna poznanstva te su se tako stvarali bolji uvjeti za međunarodnu suradnju i razmjene.

Veterinar – časopis udruženja studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1956.)

Seferagić, S.

Broj 2. Naslovnica je narančaste boje te je na njoj samo naslov *Veterinar*, Časopis udruženja studenata veterinarske medicine Jugoslavije. Urednici su isti kao i prethodne godine, a teme sljedeće: *Penicilin u liječenju mastitisa* (M. S. Stojanović), *O tuberkulozi* (Š. Arnautović, A. Džuvić), *Bubrezi potočne pastrve – Salmo trutta fario* (N. Fijan), *Utjecaji isoniazida na rast eksperimentalnih životinja* (M. S. Stojanović), *Aktivnost udruženja*, *Međunarodna suradnja – Utisci s prakse iz Švicarske i Treći kongres IVSU*. U rubrici *Vijesti s Fakulteta Z.* Golub piše o uspjehu studenata u Sarajevu gdje je nagrađeno devet radova. Svrha je bila zainteresirati studente za pisanje znanstvenih radova, a nagrađivali su se novčano, u iznosu od 10 000 do 20 000 dinara. Opisan je i petogodišnji rad Veterinarskog fakulteta u Sarajevu koji su proslavili skromnom svečanošću. Otvoren je *buffet* na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. *Buffet* je bio smješten u prostoriji u Heinzelovoj ulici. Otvoren je na inicijativu Udruženja studenata 17. siječnja 1956. godine. Doručak, koji se sastojao od osmine kruha, 10 dkg sira i 3 dcl zaslađene bijele kave, koštao je 12 dinara. Dnevno je doručak uzimalo više od 300 studenata i oko 35 asistenata.

Broj 3. Naslovnica je zelene boje s navedenim sadržajem broja. Glavni i odgovorni urednik bio je Marijan Sviben, a tehnički urednik Franjo Rakoš. Zanimljive rubrike bile su: *Sa terena*, *Sve o*

tjednu, *intervju s članovima savjeta*, *III. Interfakultetska konferencija – manifestacija suradnje*, *Što smo vidjeli u inozemstvu – Utisci s ekskurzije prvih apsolvanta Veterinarskog fakulteta u Sarajevu*. Znanstvene teme koje obrađene u ovom broju su: *Ispitivanje nekih loza Salmonella Pullorum* (M. Lolin) i *Mjesto punkcije lakatnog zgloba s medijalne strane* (M. Serec). U rubrici *Aktivnost udruženja* predstavili su Godišnju skupštinu u Sarajevu, Prijemnu nedjelju mladih studenata i Sekciju za pomoć selu i stočarima te njezine uspjehe. Prijemna nedjelja mladih studenata bila je uvedena kako bi se posvetilo dovoljno pažnje prihvaćanju mladih studenata i njihovu upoznavanju s obvezama. Organizatori su Odbor udruženja veterinarske medicine i Fakultetska uprava. Sekcija za pomoć selu i stočarima radila je na podizanju stočarstva i općoj kulturi seljaka. Sekcija je obišla dvadesetdva sela, osam seoskih zadruga i oko 350 seoskih domaćinstava. Interes stočara bio je jako velik i iako nije bilo točne evidencije, smatra se da je na predavanjima bilo oko 9000 ljudi. Na zadnjim se stranicama nalazi rubrika *Pitanja za diskusiju* i prikazi knjiga. Jedno od pitanja za diskusiju bilo je: Kakvog veterinaru treba društvo? Odgovorio je prof. dr. Čamo – da naše društvo treba suvremenog stručnjaka, intelektualca koji će imati više afiniteta prema seljaku i radniku te odgovore na pitanja koja mu postavlja život.

Veterinar – časopis udruženja studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1957.)

Seferagić, S.

Broj 1. Naslovna je stranica plave boje, sa slikom gradnje novih klinika na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Glavni i odgovorni urednici bili su kao i u prethodnom broju. Uvodna je riječ pisana i na engleskom jeziku, a govorili su o tome kako su Udruženja studenata veterinarske medicine Beograda, Sarajeva i Zagreba zaključili da se *Veterinar* ubuduće treba baviti stručnim, društvenim i političkim pitanjima studenata veterinarske medicine Jugoslavije. Naglasili su i održavanje čvršćih i stalnijih veza s organizacijama studenata u inozemstvu te su u tu svrhu najavili materijale i na stranim jezicima. Teme su bile: Četrnaest nagrada studentima sarajevskog fakulteta, uredništvo je čestitalo nagrađenima, a priložen je i prijevod na engleskom jeziku. Osim toga teme su bile *O mehanizmu i uvjetima djelovanja sulfanilamida* (R. Pavlović) i *Koje pasmine konja imaju prema novoj pasminskoj rajonizaciji najbolje perspektive* (J. Jurković). Benčević pisao je *O Državnoj pastuharni Đakovo* povodom desetogodišnjice osnutka i rada. Prof. dr. J. Ivoš predstavio je *Neka aktualna pitanja veterinarske djelatnosti*, a objavljen je u cijelosti i bez ikakvih izmjena kao i na Godišnjoj skupštini veterinara 1956. godine. Objavljeno je i sljedeće: *Jedno popodne na fakultetskom poljoprivrednom dobru Božjakovina*, *Mjesec dana u Danskoj*, *Zasjedanje nacionalnog komiteta studenata veterinarske medicine Jugoslavije*, *Održana konferencija predstavnika organizacija studenata triju fakulteta*, *Aktivnost udruženja*, *Pitanja za diskusiju*, *Upala vimena kod goveda* (dr. B. Oklješa). U rubrici *Znate li* opisano je podrijetlo riječi veterinar. Potječe od latinske riječi vehere, što znači nositi, vući. Jedna od objavljenih zanimljivosti bila je da je prvi doktorat dodijeljen 17. veljače 1905., Ferdi Kernu, upravitelju Bakteriološkog zavoda u Križevcima.

Broj 2-3. Naslovnica je crvene boje, sa slikom njemačkog oštrodlakog ptičara te sadržajem. Urednici su isti, a teme: *Neurovegetativni sistem torakalne šupljine psa* (B. Šučur), *Kretanje brojnog stanja i strukture govedarstva u Jugoslaviji* (F. Pandžu), *Stanje Galba truncata*

u selu Petrovići i okolini (M. Čanković), *Carski rez kod domaćih životinja* (A. Lajoš). Prof. dr. F. J. Zavrnik napisao je tekst *O veterinarskom fakultetu u Ljubljani*, a A. Pavlović *Nekoliko karakteristika nacrtata statuta fakulteta u Sarajevu*. U tekstu *Odlikovanje profesora* moglo se doznati da je predsjednik Republike Josip Broz Tito odlikovao četrnaest umirovljenih profesora Sveučilišta u Zagrebu ordenom rada I. reda za uspješan dugogodišnji rad na osposobljavanju stručnjaka. Među nagrađenim profesorima bili su dr. Petar Gjurić i prof. Jaroslav Sakar te su objavljene i njihove biografije. Te je godine održan i V. kongres Međunarodne unije studenata veterine u Edinburghu. Sastalo se šesnaest nacija, a kongres je pridonio upoznavanju veterinarskih institucija i unapređenju međunarodne razmjene studenata na stručnoj praksi. Objavljen je intervju o razmjeni studenata iz Beča. Oni su u Zagrebu proveli pet dana pod vodstvom dr. Tratniga, a g. Ignaz Reichl, predsjednik Organizacije studenata veterine u Beču, odgovarao je na pitanja urednika. Navedeni su diplomirani studenti. U Zagrebu je bio 71, a u Sarajevu 13. Rubrika *Znate li* objavljuje zanimljivosti – da je prva veterinarska škola u svijetu osnovana 1762. u Lyonu u Francuskoj te da je osnivač bio Claude Bourgelat.

Broj 4. Naslovnica je zelene boje, sa slikom goveda pri napajanju. Objavljene su teme: *Marksistički osvrt na neka suvremena istraživanja u biokemiji i fiziologiji* (A. Dumić), *Wetmannov kolageni niz pasa* (S. Hađović), *Prilog poznavanju govedarske proizvodnje u Hrvatskoj* (M. Sviben), *Jedan slučaj gnojne upale skočnog zgloba* (F. Rakoš). Rubrika *Međunarodna suradnja* donijela je zanimljive podatke o bilanci razmjene. Istaknuli su da su postignuti lijepi rezultati u razmjeni studenata na stručnoj praksi. Na razmjenu se išlo u Škotsku, Englesku, Švedsku, Dansku, Austriju, Francusku i Poljsku. Drugi dio časopisa sadržava kraće rubrike kao i u prethodnim brojevima: *Aktivnost udruženja*, *Znate li*, *Diplomirali*, *Portreti*, *Prijedlozi i prikazi te Uputstva za brucoše*.

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1958.)

Seferagić, S.

Brojevi su objavljeni u obliku knjige s tvrdim koricama, te je svaka naslovnica napravljena od debljeg papira. Novost je da od prethodnog broja naslovnice časopisa ukrašavaju fotografije.

Broj 1. Naslovnica je crvene boje, na fotografiji je krmača s praščićima te ime časopisa *Veterinar, Časopis udruženja studenata veterinarske medicine Jugoslavije*. Časopis izlazi četiri puta godišnje, a cijena broja je pedeset dinara. Moguća je i godišnja pretplata što je za studente iznosilo 150 dinara, a za ostale 200 dinara. Glavni i odgovorni urednik je Marijan Sviben, a tehnički urednik, kao i u prijašnjim brojevima, Franjo Rakoš, dok je direktor Ivan Filipović. *Veterinar* je opisan kao časopis za stručna, društvena i politička pitanja studenata veterinarske medicine Jugoslavije. Od stručno-znanstvenih članaka objavljeni su: *Neka zapažanja kod kolika konja u periodu od 1954. do 1958. godine* (M. Petrović, V. Litričin), *Ispitivanje kapure metodom auskultacije* (J. Hanzl), *Oblici konjskog kopita* (dr. W. Ernest), *Štete koje parazitarne bolesti nanose našem stočarstvu* (Z. Milošević), *Kratak pregled nekih općih osobina virusa* (dr. B. Mihajlović), *Nasljedna predispozicija za razvoj nakaza* (B. Sablijić). U rubrici *Teme za diskusiju* A. Prekić iznio je želju za uvođenjem akademske titule doktora veterinarske medicine. Smatrao je da se dovodi do neopravdane razlike između stručnjaka veterinarske i humane medicine te da titula određuje posao, položaj u društvu i daljnje napredovanje, iako je svjestan da se ugled u društvu stječe radom i znanjem, a ne titulom. U tekstu dr. S. Mihajlović *Društveni plan privrednog razvoja Jugoslavije i veterinarska služba* govori se o poljoprivredi u perspektivnom planu, tj. daljnjem razvoju poljoprivrede, stočarskoj proizvodnji, te je predstavljen perspektivni plan u kojemu bi stočarstvo poraslo za 53 % u odnosu na prosjek od 1951. do 1955., važnošću veterinarske službe, govedarstvom, svinjogojstvom i ovčarstvom te kontrolom namirnica životinjskog podrijetla. V. Matić pisao je o izradi Statuta na Veterinarskom fakultetu. Nacrt Statuta bio je izrađen i stavljen na razmatranje Fakultetskom savjetu te je prihvaće-

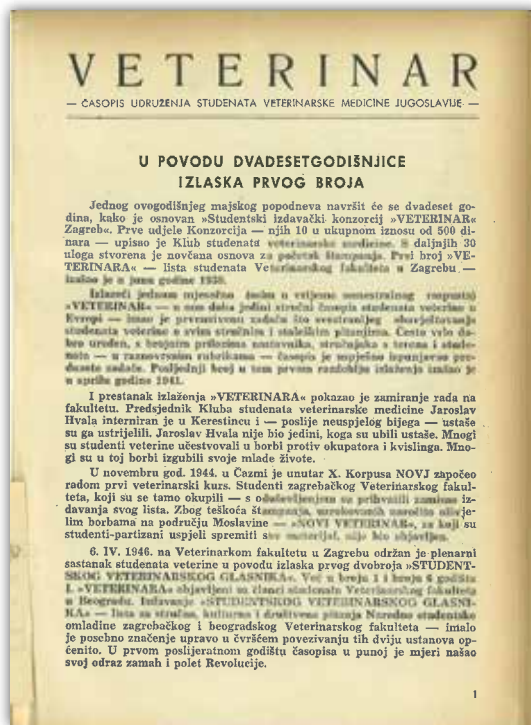
na forma Zakona o sveučilištima. Studentska je organizacija aktivno sudjelovala u tom radu, uz potporu Fakultetskog savjeta i Vijeća. Bavili su se nastavnim planom i programom, brojem sati nastave, spajanjem srodnih predmeta u jedan ispit i sličnim pitanjima. Posebna je komisija analizirala nastavni program, a većina problema koji su utjecali na dužinu studija riješila se, iako ne u potpunosti. Uredništvo i uprava obratili su se čitateljima te ih obavijestili da su u pripremanju za sastanak Nacionalnog komiteta studenata veterinarske medicine Jugoslavije. Izradili su izvještaj o svom radu s prilogima o sadržaju, distribuciji, obračunu, prihodima i rashodima po brojevima.

Broj 2-3. Naslovnica je stranica plave boje, a na slici je konj u smijehu. Autor slike je *Foto Ollrom*. Urednici su kao i u prvom broju, a na samom se početku nalazi napomena da je zbog brzine tiskanja broja došlo do niza tiskarskih pogrešaka te se čitatelji mole da to uvažavaju. Na prvoj je stranici tekst povodom dvadesetogodišnjice izlaska prvog broja, koji je objavljen 1938. pod imenom *Veterinar – list studenata Veterinarskog fakulteta u Zagrebu*. U tekstu je opisan povijesni razvoj časopisa, 1941. je prestao izlaziti što je bio pokazatelj zamiranja rada na Fakultetu. Časopis su pokušali ponovno pokrenuti 1944., ali zbog teškoća s tiskanjem bezuspješno. Drugo godišće časopisa izlazi 1947. u Beogradu, kao mjesečnik do početka 1951. kad prestaje izlaziti zbog nepremostivih financijskih poteškoća. Godine 1957. donesen je novi poslovnik te sjedište uredništva i uprave ostaje stalno u Zagrebu. Poteškoće s tiskarom nisu više postojale. Stručno-znanstveni članci u ovom broju bili su: *Suvremeni pogledi na pojam zdravog i bolesnog u organizmu* (A. Dumić), *Prilog o poznavanju utjecaja ultrazvuka* (Ž. Marković), *Sprječavanje zaraze i liječenja oboljelih životinja od Echinococcus granulosis sredstvima prema farmakopeji FNRJ ili od njih napravljenim pripravcima* (F. Turalić), *Uzgojne prilike, proizvodna sposobnost te plodnost kod frizijskog goveda na državnom dobru „rižino polje“* (I. Rudec). Objavljeno je i nekoliko članaka na engleskom jeziku iz čega se vidi

da su nastavili dobru međunarodnu suradnju: *The veterinary service in Yugoslavia, Veterinary faculty in Zagreb, Veterinary faculty in Beograd, Development and role of the veterinary faculty in Sarajevo in improving of stock-breeding in Bosnia and Herzegovina, Veterinary department of the faculty of agronomy, forestry and veterinary sciences in Ljubljana*. Na zadnjim su stranicama popisani diplomirani, reklama za *Studium* – uvozno trgovinsko poduzeće za snabdijevanje laboratorijskim potrebama te sadržaj.

Broj 4. Naslovnica je zelene boje, a na njoj se nalazi M. Slijepčević uz opis: *gdje lopata ne pomaže*. Časopis mijenja naziv u *Veterinar – časopis Saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije*.

To je 21. godina izlaska časopisa uz dva prekida. Ivan Filipović bio je glavni i odgovorni urednik, a tehnički urednik Mirko Lehman. U ovom se broju vidio nedostatak stručno znanstvenih časopisa pa su se više bavili društveno-političkim temama i zanimljivostima. Teme su bile: *Veterinari i stočarstvo* (M. Kadić), *Priča o svinji* (R. Pavlović), gdje se autor osvrnuo na postupanje sa životinjama i na to kako veterinari, osim što liječe životinje, educiraju vlasnike. Tekst je započeo citatom koji nas potiče na razmišljanje: Životinjama bi bilo lakše u tvojoj blizini kad bi ti bio bolji. Dostojevski. Dana 15. listopada 1958. formiran je prvi kinološki aktiv koji je ujedno bio i najmlađi aktiv u Zagrebu, a u tekstu su istaknuli da pravi veterinar mora imati solidno znanje iz kinologije. Što se tiče međunarodne suradnje održan je kongres gdje su se bavili problemima u razmjeni studenata,



Slika 5. Uvodni tekst o dvadesetogodišnjici časopisa *Veterinar*

primjerice priznavanje semestara odslušanih na stranom fakultetu. U rubrici *Vedra stranica* na simpatičan su način opisani brucosi. Naslov je *Jedinka*, a Filipović ih uspoređuje s amebama govoreći: *...brucos za studentski svijet je isto što i ameba za životinjski rod...* U posljednjim je vijestima najava raznih događaja poput održavanja tečaja za fotoamatere, održavanje godišnje skupštine Kluba za vezu sa selom, sastajanje Nacionalnog komiteta SSVVMJ-a, sastanak organizacijskog odbora kongresa IVSU-a te izlazak udžbenika prof. dr. Oklješe Porodiljstvo domaćih životinja.

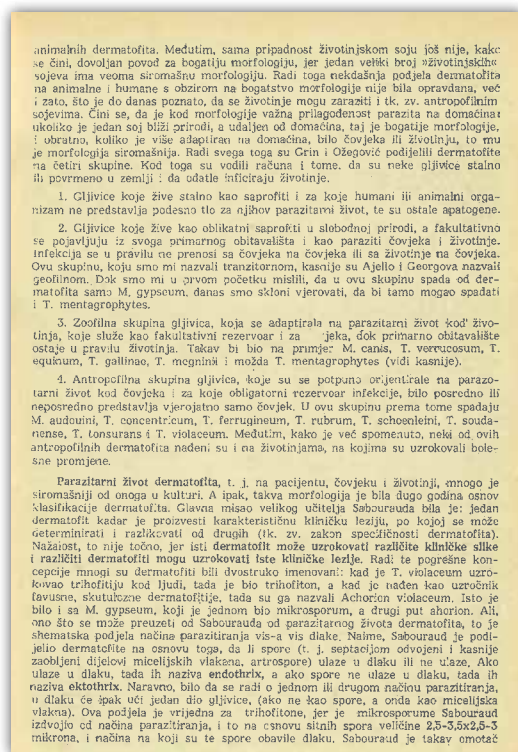
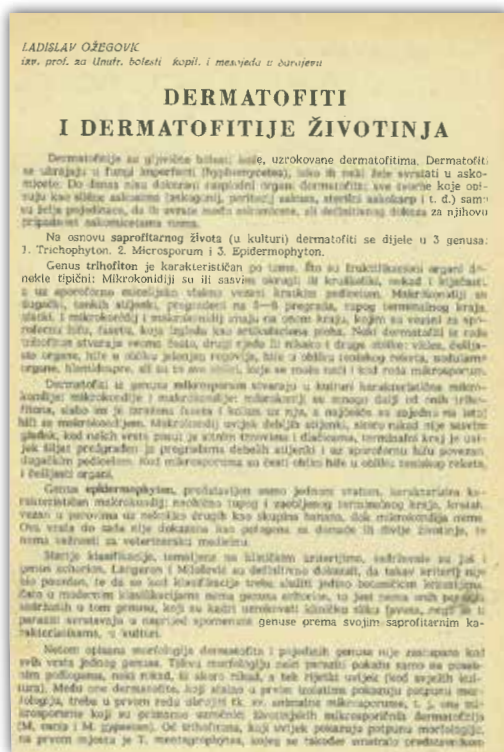
Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1959.)

Seferagić, S.

Broj 2-3. Časopisa je izdan u svibnju. Naslovnica je obilježila zelena boja, sadržaj i slika s prikazom spomenika palim studentima veterine te naslov *Četrdeset godina borbe SKJ i SKOJ-a*. Stručno-znanstveni članak bio je *Novi pogledi na terapiju tetanusa* (V. Litričin i M. Petrović). Pisalo se o stanju govedarstva u Pomurju i problemima veterinarske službe Jugoslavi-

je. Poljoprivreda je bila problem te je na saveznoj Narodnoj skupštini donesena Rezolucija o perspektivnom razvoju poljoprivrede i zadrukarstva. Određene su smjernice unapređenja, intenziviranja i modernizacije poljoprivrede. U radu veterinarskih stanica pojavljuju se poteškoće vezane za nepotpuno zakonodavstvo te financiranje službe. Jedan je od zadataka bio i

Slika 6. Objavljen rad u 4. broju časopisa 1959. godine. Vidljiva je razlika u pisanju članaka u odnosu na danas.



učvršćivanje veterinarske inspekcije kako bi se što uspješnije suzbile i iskorijenile stočne zaraze i invazijske bolesti te poboljšala kontrola životinjskog podrijetla. Zanimljivosti iz rubrike *Znate li* donose podatak da su parazitske bolesti domaćih životinja od 1954. do 1956. na užem području BiH uništile 24 164 grla, što je bila šteta od 161,689.000 dinara. Na zadnjim se stranicama se nalaze rubrike *Posljednje vijesti*, *Diplomirali* i reklame za proizvodnju veterinarskih kemijsko-farmaceutskih lijekova i sredstava za zaštitu bilja.

Broj 4. Časopisa je objavljen u studenome. Naslovnica je crna sa slikom novih zgrada Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu i sadržajem. Glavni i odgovorni urednik je Đermano Brajković, a tehnički urednik Ivan Udovičić. Prvi je članak bio o četrdeset godina rada Veterinarskog fakulteta koji opisuje njegovu povijest od početaka, za vrijeme Drugoga svjetskog rata te stanje nakon oslobođenja. Objavljeni su stručno-znanstveni članci: *Dermatofiti i dermatofitje životinja* (L. Ožegović), *Prilog metodici studija primjenjene anatomije psa* (U. Bego), *Količina mlijeka pri jutarnjoj i večernjoj muži ovaca* (D. Ilančić) i *Kontrola Živežnih namirnica* (V. Litričin). Objavljen je intervju s Josipom Bar-

tulinom koji je bio šef veterinarske inspekcije u mesnoj industriji *Sljeme*. Pričao je o razlozima zbog kojih se posvetio baš toj grani veterine, a zadacima veterinarsko-sanitarne inspekcije te je zaključio da je to polje rada nedovoljno istraženo, zanimljivo i jedno od najperspektivnijih grana veterinarske djelatnosti. J. Živković piše o novoj politici stipendiranja kako bi se ono bolje provodilo i kontroliralo jer se smatralo da politika stipendiranja treba biti jamstvo za oblikovanje najboljeg stručnog kadra. Redakcija *Veterinara* na sjednici Interkonferencije studenata Veterinarske medicine Jugoslavije raspisala je natječaj za najbolje stručne radove studenata Veterinarske medicine Jugoslavije u šk. god. 1959./60. Šifrirani radovi slali su se na adresu redakcije, a ocjenjivani su u konzultaciji s profesorom iz predmeta čijom problematikom se rad bavio. Nagrade su bile novčane: prvi je nagrađeni rad dobio 6000 dinara, drugi 4000 dinara, a dva treće nagrađena dobila su po 2000 dinara. Na zadnjim su stranicama reklame za dodatke stočnoj hrani kao što su vitaminsko-antibiot-sko-mineralni koncentrat, mineralni koncentrat za domaće životinje i vitaminski koncentrat za domaće životinje.

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1960.)

Benvin, I.

*Iva Benvin, studentica,
Veterinarski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu*

U ovom se razdoblju *Veterinar* bavio stručnim, društvenim i političkim pitanjima studenata veterinarske medicine Jugoslavije. Uredništvo su činili studenti iz Beograda: Živojin Gligorijević, Nikola Nikolin i Vladimir Litričin asistent, iz Ljubljane: Ivan Jazbec, Tine Skubic, Jernej Peterlin, iz Sarajeva: Ivo Poljak, Ivo Hristić, Mihael Kiškarolj, te iz Zagreba: Josip Živković i Branko Mihelić. Glavni i odgovorni urednik bio je Đermano Brajković. Časopis je imao i tehničkog urednika i upravu. Adresa uredništva bila je Heinzelova 55, Zagreb.

Veterinar je izlazio četiri puta godišnje, a cijena pojedinog broja bila je 50 dinara, dok je godišnja pretplata za studente bila 150 dinara, a za ostale 200 dinara.

Broj 1. Naslovnica je prikazivala sadržaj časopisa. Časopis započinje temom *Petnaest godina posleratnog Veterinara* koju je napisao prof. dr. J. Gligorijević istaknuvši da časopis obilježava petnaestu godinu poslijeratnog postojanja te desetu godinu izlazenja. Navodi da je časopis nastavak publicističkog rada predratnih studenata te da treba biti odraz novih potreba društvenog, kulturnog i povijesnog razvoja. Prema uvodnim riječima prof. dr. Gligorijevića uredništvo je ovaj broj upotpunilo zanimljivim temama koje su pisali i nastavnici i studenti: *Galli maininijeva reakcija* (dr. I. Valpotić, asistent), *Biometrijski i topografsko-anatomski odnosi organa zdjelice i trbušne šupljine kao osnova rektalne pretrage* (dr. Ž. Dolinar), *Praktikum iz patološke fiziologije – biokemijski dio* (M. Petrovački, ing. kem.), *Rasprostranjenost ehinokoke u NR Srbiji* (prof. dr. V. Nevetić), *Merinizacija ovaca u Bosni i Hercegovini i učešće studenata Veterinarskog fakulteta u toj akciji* (I. Kistić, student), *Dysgerminoma malignum testisa konja* (J. Dobranić, student), *Lokalna primena antibiotika* (Ž. Gligorijević, student). Zanimljivo je navesti da su pojedini tekstovi imali sažetak na njemačkom jeziku. Opisan je i izvještaj s jednomjesečne prakse: *Ferijalna praksa u Zapadnoj Njemačkoj* (S. Gobic). Na kraju broja naveden je popis diplomiranih studenata u Zagrebu, Beogradu i Sarajevu te dvije reklame.

ranih studenata u Zagrebu, Beogradu i Sarajevu te dvije reklame.

Broj 2-3. Dvobroj započinje opisom *Petog tjedna studenata veterine Jugoslavije* u kojemu se studenti sastaju u Zagrebu te razmjenjuju iskustva, upoznaju se s najnovijim dostignućima studenata na ostalim fakultetima te odigravaju sportski četveromeč. Održana je izložba umjetničkih fotografija, a na sportskim je terenima bilo natjecanje u sedam sportskih disciplina. Na *Interkonferenciji studenata veterine* razmatrali su se različiti politički, stručni i društveni problemi pojedinih udurga. Osim toga redakcija *Veterinara* razmatrala je mogućnost proširenja opsega časopisa, njegova financiranja i što većeg angažiranja u praćenju političkog rada na fakultetima. U dvobroju su objavljeni radovi različite tematike: *Dokazivanje streptokoka uzročnika mastitisa u tržnom mleku i njihov značaj u sanitarnoj kontroli mleka* (R. Čedomir, student – rad je nagrađen drugom nagradom redakcije *Veterinar*), *Prilog anatomiji donjovilične alveolarne arterije (arteria alveolaris mandibulae) u konja* (D. Petrović, student), *Struma kod domaćih životinja* (B. Tabaković i M. Đurčević, studenti), *Prilog kopuzaciji pjetlića stilbestrolom u praksi* (R. Radočaj, student). Osim studenata veterinarske medicine mnoge su radove objavili i studenti s Medicinskog fakulteta u Zagrebu: *Histološka građa crijeva jednogodišnjih šarana* (Lj. Kunst) te *Retikulo endotelni sistem* (A. Švajger). Osim znanstveno-stručnog dijela broj je sadržavao i *Društvene vijesti* gdje je objavljen članak o stručnoj ekskurziji u Austriji, SR Njemačkoj, Nizozemskoj, Belgiji, Francuskoj i Italiji pod naslovom *Beograđani u inostranstvu*. Objavljen je i kratki intervju *Još jednom...* s komandantom brigade studenata veterine. Opisan je i članak o sudjelovanju u izgradnji trase koja povezuje najudaljenije krajeve tadašnje domovine pod nazivom *Dar domovini – autoput*. Časopis *Veterinar* informirao je čitatelje o društvenim događanjima poput toga da je prof. dr. Ilija Đuričić izabran za predsjednika Srpske akademije nauka (SAN). Zatim je objavljen intervju

s prof. dr. Antom Rakom koji je odgovarao na pitanja vezana za organizaciju suvremene nastave na Veterinarskom fakultetu, o važnosti i ulozi u stočarstvu, o zootehnologiji te postizanju boljeg uspjeha na studiju. Na kraju dvobroja naveden je popis diplomiranih studenata u Zagrebu, Beogradu i Sarajevu.

Broj 4. Časopis započinje člankom o *Deset godina Veterinarskog fakulteta u Sarajevu* (I. Poljak) te o jubileju postojanja i rada Saveza studenata Veterinarskog fakulteta u Sarajevu. Objavljen je kratki pregled *Osnovi toksikologije* (dr. B. Svetličić, asistent), zatim rad *O utjecaju dobi ždrebljenja i spola na trajanje bremenitosti kod lipicanskih i nonius kobilica* (F. Dumanovsk,

student). Objavljeni su i kratki osvrti na određene teme, *I. Zaharija: Leptospiroza domaćih životinja*. Osvrt je napisao J. Živković, a temu preporučuje studentima jer je nužna za pripremu ispita iz Zaraznih bolesti. *Društvene vijesti* opisuju Interkonferenciju u Sarajevu koja je pokazala da studenti veterinarske medicine Jugoslavije mogu najuspješnije riješiti svoje probleme zajednički. Ovaj broj sadržava i literarni prilog koji se bavi općom kulturnom problematikom i preokupacijama suvremenih generacija. Na kraju broja naveden je popis diplomiranih studenata u Zagrebu i Beogradu te dvije reklame.

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1961.)

Benvin, I.

Uredništvo se sastojalo od studenata iz Beograda: Živojin Gligorijević, Miladin Radovanović i Vladimir Litričin asistent iz Ljubljane: Rudi Demšar, Silvo Šik, Franc Kovač iz Sarajeva: Azem Hadžibeganović, Alija Kahrimanović, Čehajić Husein te iz Zagreba: Josip Živković, Ante

Pavić i Josip Gelenčir. Glavni i odgovorni urednik bio je Ivan Udovičić. Časopis je imao i tehničkog urednika i upravu. Adresa uredništva bila je Heinzelova 55, Zagreb. Broj izlaženja i cijena ostaju iste, dok se navodi da je poželjno svakom radu priložiti kratak sadržaj na jednom od stranih jezika (engleski, njemački i francuski).

Slika 7. Naslovnica dvobroja objavljenog 1961. godine



Broj 1-2. Časopis započinje *Prvim Festivalom studenata veterinarske medicine Jugoslavije* održanim u Beogradu u okviru 20. godišnjice revolucije. Broj upotpunjuje nekoliko zanimljivih radova: *Današnji pogledi na krvne grupe i transfuziju krvi kod domaćih životinja* (V. Sertić, asistent), *Osnovi toksikologije nastavak iz prethodnog broja*, *Svojstva i primena ultrazvuka* (B. Draganović). Osim toga objavljeni su osvrti na pojedine teme iz drugih časopisa te društvene vijesti. Novost u ovom broju jesu portreti istaknutih diplomiranih studenata te posljednjih vijesti poput: *23. maja otvorit će se nove društvene prostorije na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu*, *S Veterinarskog fakulteta u Zagrebu počit će ove godine na izgradnju Auto-puta „Bratstvo-Jedinstvo“ oko 40 studenata* i slično. Nema objave diplomiranih studenata jer redakcija nije dobila najnovije podatke.

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1962.)

Benvin, I.

Sastav Uredništva isti je kao i u prethodnoj godini. No za razliku od prethodne godine cijena časopisa dvostruko je porasla, te je po pojedinom broju iznosila 100 dinara, godišnja je pretplata za studente bila 300 dinara, a za ostale 400 dinara.

Broj 1. Časopis započinje s Interkonferencijom studenata veterine Jugoslavije održanom u Zagrebu. Objavljeno je nekoliko radova: *Topografija i projekcija trbušnih organa preživača na rebreno trbušnoj stijenci* (U. Bego), *Vitamini i njihova*

primjena u veterinarskoj medicini (Udovičić I.) i *Biocenoška istraživanja kod nas* (J. Gelenčir). Objavljeni su također osvrti, društvene vijesti, literarni prilog, portreti te, za razliku od dotadašnjih brojeva, i pjesme koje je napisao Z. Gal.

Broj 2-3. Glavni i odgovorni urednik postaje Ante Pavić. Časopis započinje opisom 2. festivala studenata veterinarske medicine Jugoslavije održanog u Sarajevu. Objavljeno je pet radova, osvrti, društvene vijesti te literarni prilog koji su činile pjesme.

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1963.)

Benvin, I.

Uredništvo su činili studenti iz Beograda: Živojin Gligorijević, Miladin Radovanović i Vladimir Litričin asistent iz Ljubljane: Rudi Demšar, Silvo Šik, Franc Kovač iz Sarajeva: Anđelko Sivčević, Zuhdija Zjajić, Samija Kurić te iz Zagreba: Ivan Čakić, Ivanka Rumenjak. Glavni i odgovorni urednik ostaje Ante Pavić.

Broj 1-2. Jubilarno godište (1938. – 1963.) započinje tekstom prof. dr. S. Rapića koji opisuju četvrt vijeka Veterinara nakon čega je objavljen *Praktikum iz fiziologije – biokemijski dio* (dr. V. Mitin) koji je studentima služio za vježbe. Slijedi pregled *Problemi razvitka peradarske proizvodnje* (dr. F. Dumanovsky) te rad *Neka novija dostignuća u fiziologiji mijene tvari*. U tekstu *Sjećanje na neke od srebrnih godina* M. Sviben

ističe svoju prisutnost na *trećem* rađanju *Veterinara*. *Veterinar* je stara, svijetla tradicija koja je bila prekinuta. Nailazili su na probleme s malim sredstvima i teškoće uz tiskaru. U informativnom tekstu *Postdiplomska nastava na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu* spominje se da je prvi tečaj za usavršavanje terenskih veterinaru održan 1937. što se nastavilo do tog razdoblja. Tečajevi su bili vezani za stočarstvo, primjerice Tečaj o sterilitetu goveda, Tečaj o proizvodnji goveda i svinja, Tečaj o mastitisima i slično. Opisuje se i djelovanje ambulante službe u *Deset godina rada ambulante službe Veterinarskog fakulteta u Zagrebu*. Kao i u prethodnim brojevima, časopis je sadržavao osvrte, društvene vijesti i literarni prilog.

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1964.)

Benvin, I.

Dio uredništva bili su studenti iz Beograda: Vladimir Čikić, Milivoj Ilić, J. Lojević, V. Lelić, M. Šeregi, N. Gombi te urednik fakultetske redakcije Dragomir Veselinov, iz Sarajeva Momčilo Lu-

čić, Milorad Drobnjak te Ivan Mijin kao urednik fakultetske redakcije, iz Ljubljane Špela Ogrin, Andrej Orešnik i Marko Miklič (urednik fakultetske redakcije), te iz Zagreba Ilija Jakobovac,

Dragutin Kalapoš, Mile Kovačević. Glavni i odgovorni urednik ovoga dvobroja bio je Ivan Čakić. Cijena pojedinog broja iznosila je 100 dinara, godišnja pretplata za studente bila je 300 dinara, a za ostale 400 dinara. Uz svaki rad bilo je poželjno priložiti kratak sadržaj na jednom od stranih jezika (engleski, njemački, francuski).

Broj 1-2. Započinje tekstem *Rađanje veterinara* u kojemu prvi urednik časopisa te ujedno i osnivač R. Orban čestita 25. godišnjicu časopisa i zahvaljuje svima koji su uspjeli održati časopis četvrt stoljeća. Navodi da su časopis pokrenuli i financirali studenti iz članskih udjela, a glavnica je iznosila 3500 dinara. Osim toga spominje da su se prvi brojevi časopisa slagali ručno, što je najprimitivniji, ali i najjeftiniji način grafičkog rada. Ideju za pokretanje časopisa dao je Zlatko Bajer. Spominje se razvoj časopisa te prekid izlaženja nakon prva tri godišta do čega je došlo zbog okupacije zemlje.

Osim toga sadržaj ovoga broja čine članci poput *Novi statut Veterinarskog fakulteta u Beogradu*, zatim radovi *Istraživanje kalorigenog učinka tiroksina u reanimaciji* (F. Novoselac, apsolvent), *Djelovanje largactila na šarane* (*Cyprinus carpio* L.) i mogućnost njegove primjene kod transporta (Z. Šver, student), *Upriv Carbo Medicinalis i Magnessii sulfas na rezorpciju neguvona iz porbavnih organa štakora* (O. Krasnjik i V. Ljubovević, studenti). Opisan je i popularizacijski članak o vakcinaciji peradi *Po slavonskim selima* u kojemu autor, apsolvent M. Dimšić, navodi: *Svaki onaj student koji se za vrijeme studija često nađe na terenu može reći, da to nije gubljenje vremena i da je naučio mnogo, jer doći u kontakt sa ljudima kojima češ jednog dana liječiti životinje i živiti s njima, ne samo da je potrebno već se postepeno*

prilagođavaš na rad u onim uslovima i tek tada možeš vidjeti koliko si naučio na fakultetu i što je ono najbitnije, a što se sa predavanja ne može nikada dobiti. Slijede osvrti na radove objavljene u drugim časopisima poput *Veterinarskog arhiva* i *Veterinarskog glasnika* te *Društvene vijesti* u kojima su objavljeni kratki izvještaji sa simpozija, brucoške večeri, godišnje skupštine i slično. Objavljeni su i literarni prilogi te redakcija čitateljima uz zahvalu i molbu čitateljima da svojim sugestijama i primjedbama pomognu usmjeriti njihov rad radi poboljšanja kvalitete i proširenja tematike *Veterinara*.

Broj 3. Sadržaj ovoga broja započinje tekstem *IV. festival Saveza studenata Veterinarske medicine Jugoslavije* u kojemu student I. Bašić govori o tradicionalnoj manifestaciji održanoj u Ljubljani. Festival je obuhvatio sve studentske djelatnosti, stručni, kulturni i sportski život studenata veterine. Slijede radovi nagrađeni na festivalu: *Istraživanje alkalne fosfataze u jetri nekih domaćih životinja s osvrtom na retikuloendotelni sustav* (D. Deskar, student), *Ispitivanje brzine difuzije niskih koncentracija primarnog fosfata kroz izolirane mukoze rumena i utjecaja serumske alkalne fosfataze različitih aktivteta na tok difuzije* (S. Kurić i D. Zajac), *Prilog izučavanju dejstva preparata „Saningest“ na digestivne procese u buragu goveda* (Stručni klub Beograd). Objavljeni su i popularizacijski članci poput članka *Sa festivala SSVMJ u Ljubljani, Osvrti, Društvene vijesti* o međunarodnom skupu studenata Veterine održanom u Sarajevu, Interfakultetskoj konferenciji Veterinarskih fakulteta Jugoslavije održanoj u Beogradu, *Naučna priznanja*, i slično, zatim *Literarni prilog* te na kraju *Redakcija – čitaocima*.

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1965.)

Benvin, I.

Dio uredništva bili su studenti iz Beograda: Jasmina Zaležak, Živojin Milojević, Miroslav Zemanović, Mihalj Šeregi, Slonodanka Žakula te urednik fakultetske redakcije Dragomir Veselinov, iz Sarajeva Husein Hadžiosmanović, Edhem Hasić te Ivan Mijin kao urednik fakultetske re-

dakcije, iz Ljubljane Boris Pelcl (urednik fakultetske redakcije) uz Milana Jagera i Andreja Krofla, te iz Zagreba Ante Glibotić, Dragutin Kalapoš, Mile Kovačević. Glavni i odgovorni urednik ovoga dvobroja bio je Branimir Živković.

Navedeno je da časopis izlazi četiri puta godišnje, a cijena je kao i prethodnih godina.

Broj 1. Sadržaj ovoga broja počinje člankom *Krenuti putevima pravde...* koji je napisao I. Bašić. Tekst govori o društvenim i političkim promjenama od početka djelovanja časopisa do tadašnjeg razdoblja te o junacima poput Artura Keršnera, Josipa Bračuna i Zvonimira Cerića. Započinje uvodnim stihom

*Krenuti putevima pravde
izboriti jednakost, ne štedeći sebe
i prolili krv za sreću generacija
bio nam je životni moto*

I u ovome je broju zadržan znanstveni i stručni dio te su objavljeni radovi: *O nekim mogućnostima primjene elektroforeze u veterinarskoj medicini* (Š. Ruggiero, student) i *Dejstvo pepsina i papaina na povećanju svarljivosti kavanog salumurenog svinjskog mesa* (M. Dabić, M. Rebić, student). Ostale rubrike bile su *Osvrti*, *Literarni prilog*. *Društvene vijesti*, među ostalim, donose tekst *Foto-klub danas* u kojemu autor Z. Vlanić spominje stagnaciju i neuspjeh kluba, poput izložbe povodom IV. festivala SSVM-a u Ljubljani kada je 20 fotografija od 12 autora bilo tehničke kvalitete koja je bila nepopravljiva. Spominje i nemogućnost nabave novog uređaja za povećavanje kao i stvari koje im manjkaju. Pozivaju i na veću aktivnost studenta i sudjelovanje u klubu.

Broj 2. U ovome broju objavljen je nešto veći broj radova: *Prilog istraživanju mišične trihinele pomoću umjetne probave* (I. Čakić, A. Čović), *Ispitivanje brzine difuzije niskih koncentracija primarnog fosfata kroz izoliranu mukožu rumena i uticaja serumske alkalne fosfataze različitih*



Slika 8. Rubrika Humor

aktiviteta na tok difuzije (S. Kurić, D. Zajc), *Utjecaj kisele i lužnate hrane na dužinu života pčela i tok nozemoze* (I. Tonković), *Upotreba neguvona u veterinarskoj medicini* (A. Kuvačić). Slijede članci: *Posjet farmi za uzgoj eksperimentalnih životinja i zmija u brezju* (B. Živković), *Razgovarali smo sa našim kolegom koblar Josipom jednim od vrhunskih jahača Jugoslavije* (D. Šimonji) koji je napisan u obliku intervjua. Dalje su objavljene *Društvene vijesti* među kojima je opisana studentska razmjena s Belgijom, *Humor* i *Iz literature*. U riječi uredništva, tj. *Redakcija čitaocima* navode da je literarni prilog izostavljen iz tehničkih razloga.

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1966.)

Benvin, I.

Dio uredništva bili su studenti iz Beograda: Jasmina Zaležak, Živojin Milojević, Miroslav Muskotela te urednik fakultetske redakcije Miroslav Zemanović, iz Sarajeva Slobodan Budošan, Stevan Sekulić, Đerdet Beganović te Husein Hadžiosmonović kao urednik fakultetske redakcije, iz Ljubljane Boris Pelcl (urednik fakultetske

redakcije) uz Milana Jagera i Tatjanu Bole, te iz Zagreba Danko Hajsig i Marijan Gugić.

Broj 1. Glavni i odgovorni urednik ovoga broja bio je ponovno Branimir Živković. Objavljen je *Praktikum iz fiziologije* (dr. V. Mitin), *Važnost selekcije ulaznog materijala pri popuni tovilišta* (A. Debogović, dipl. vet.) od radova te članak

Prvi susret sa terenom (sjećanja uz dnevnik) (Đ. Sulimanović) koji opisuje svoj susret s terenom za vrijeme praznika te po danima sve aktivnosti koje je radio na terenu. Dobio je stipendiju te je sa stipenditorom dogovorio praksu kod njih. Slijede *Društvene vijesti* i *Literarni prilog*.

Broj 2. Glavni i odgovorni urednik ovoga broja bio je ponovno Danko Hajsig. Promijenjena je cijena pri čemu je jedan broj za studente koštao 100 dinara, a za ostale 200 dinara. Započinje izvještajem *Peti festival saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije* održanom u Beogradu kao smotra naučno-stručnih, sport-

skih i kulturno-umjetničkih dostignuća. Tada su i ocijenjeni studentski radovi koji su poslije nagrađeni i objavljeni u ovome broju: *Ispitivanje B. anthracis metodom imunofluorescencije* (L. Stojanović), *Prispevek k razpoznavi sublikličke osteodistrfoije pri govedu z otipavanjem zadnjih repnih vretenc* (A. Orešnik). Objavljene su zatim *Društvene vijesti* o IVSU-u – apolitička organizacija, zatim *Literarni prilog* i *Humor*.

Tijekom ovoga godišta objavljen je izvanredni broj koji je sadržajno ispunio samo Praktikum iz fiziologije pod autorstvom doc. dr. Vladimira Mitina na otprilike 60 stranica teksta.

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1967.)

Benvin, I.

Broj koji je izašao u svibnju 1967. bio je posvećen tridesetoj godišnjici postojanja Veterinarskog fakulteta u Beogradu. Urednik M. Zemanović autor je teksta kojim ovaj jubilarni broj započinje i u njemu opisuje povijest nastanka Veterinarskog fakulteta u Beogradu, prvu nastavnu godinu održanu 1936., početak

rata 1941. i sudjelovanje Udruženja studenata veterine u pružanju otpora tadašnjem režimu te naposljetku uništenje i prekid razvoja Fakulteta tijekom okupacije. Nakon oslobođenja studenti zajedno s nastavnim osobljem i uz pomoć društvene zajednice ponovno pokušavaju podići Fakultet na noge i obnoviti ga. Obnova i izgradnja trajala je do 1953., broj nastavnog osoblja povećavao se, a time i broj studenata. Razna predavanja, sastanci i događaji koje su studenti organizirali pridonijeli su njihovu društveno-političkog obrazovanju, ali isto tako su im omogućila povezivanje s ostalim studentima srodnih fakulteta. Nakon povijesnog osvrta slijede dva intervjua, jedan s akademikom prof. dr. Čedomirom Simićem, a drugi s Aleksandrom Bakićem, general-majorom Jugoslavenske narodne armije. Časopis Saveza studenata veterinarske medicine osvrnuo se i na bivše članove redakcije i uredništva časopisa te na društvenu aktivnost studenata u raznim udrugama (Društveni klub, Foto klub, Sportsko društvo Veterinar, Ferijalni savez studenata, I.V.S.U...) Zatim je slijedio i literarni prilog u kojemu su se nalazili nagrađeni tekstovi na literarnom natječaju časopisa *Veterinar* – beogradska redakcija. Zadnje su dvije stranice bile reklame.

Broj 1-2. Na naslovnici je sadržaj broja i autori pojedinih tekstova. Prvi tekst vezan je uz III. partizanski marš SSVMJ *Branko Špalj*, zatim

Slika 9. Prvi tekst broja 1-2 časopisa *Veterinar* 1967. godine o III. partizanskom maršu SSVMJ



tekstovi o pojavi pencilina u mlijeku, društvene vijesti iz Ljubljane i Beograda te nekoliko stranica humora i literanog priloga. Veterinar je izlazio četiri puta godišnje, a cijena za inozemstvo bila je dva američka dolara. Zadnjih nekoliko stranica bilo je posvećeno reklamama za nove lijekove koji su tada izlazili.

Broj 3-4. Kao i prethodni broj, na naslovnici se nalazi sadržaj te autori teksta. Nov sadržaj

bile su rubrike: *Razgovarali smo*, *Eppur si muove* i *Osvrti*. U rubrici *Razgovarali smo* uredništvo želi približiti svakodnevnicu i problematiku jednog veterinaru i studenta veterine razgovorom s njima, dok su rubrike *Eppur si muove* i *Osvrti* bile posvećene umjetničkom izričaju, osnivanju foto kluba Beograd i njihovoj izložbi. U *Osvrtima* je priča o Pablu Picassu. Literarni prilog također je sadržavao i horoskop.

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1969.)

Baketarić, I.

Broj 1. Naslovnica časopisa ista je kao i kod prethodnih brojeva. Objavljeni su tekstovi: *Prvomajske nagrade studentima*, *Prispevek k do-ločanju genetskog spola in heteroficev kunca*, *Nešto o akvaristici* te rubrike *Razgovarali smo*, *Društvene vijesti*, *Eppur si muove*, *Osvrti* i *Literarni prilog*. U rubrici *Razgovarali smo* doznaje-

mo o danu jednoga veterinaru u to vrijeme, dok se u *Društvenim vijestima* uredništvo oprašta od članova beogradske redakcije *Veterinara*. *Eppur si muove* posvećen je tekstu o veterinarskoj praksi u Belgiji, a *Osvrti* izložbi veterinaru slikara u Opatiji.

Ivona Baketarić, studentica, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1970.)

Baketarić, I.

Broj 1. Ovaj je broj sadržavao dva stručna teksta: *Akvaristika* (nastavak) i *Raspodjela askorbinske kiseline u nadbubrežnoj žlijezdi kokoši pri različitim uvjetima uzgoja*. U rubrici *Razgovarali smo* intervjuiran je veterinar i direktor veterinarske stanice u Šibeniku. U *Osvrtima* doznajemo o interfakultetskoj konferenciji SSVMJ-a održanoj u Beogradu na kojoj je odlučeno da studenti veterinarske medicine iz

Zagreba budu organizatori Europskog kongresa IVSA-e. Prihvaćen je novi status IVSA-e i izabran novi predsjednik, a izvršni odbor prebačen u Zagreb. U literarnom prilogu doznajemo o organiziranju literarnog natječaja beogradske redakcije *Veterinara*. Glasilo SSVM-a Zagreb koje izlazi pod imenom *Anamneza* od idućeg broja izlazi i u ovom listu.

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1972.)

Medaković, A.

U ovom se razdoblju sadržaj nalazi s unutrašnje strane korica. Sastav uredništva činili su studenti fakultetske redakcije Zagreb: Petar Stanković, Vladimira Skendžić, Marina Fantoni,

Đuro Huber, Zdravko Žvorc, Josip Vuletić; fakultetske redakcije Beograd: Zoran Vučićević, Živojin Živković, Rada Rupčić te Gordana Pokrajac; fakultetske redakcije Sarajevo: Jakov Jurišić;

Aleksandra Medaković, studentica, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

ljubljske fakultetske redakcije: Mihalea Vrečko. Glavna i odgovorna urednica bila je Željka Matašin. Časopis je imao i tehničkog urednika, to je bio Josip Mlinarić. Adresa uredništva bila je Heinzelova 55, 41000 Zagreb, Jugoslavija. Časopis je izlazio četiri puta godišnje. Imao je godišnju pretplatu na inozemstvo u iznosu od 4 USA dolara godišnje. Cijena pojedinog broja iznosila je 2,00 ND.

Broj 1-2. Dvobroj započinje obraćanjem uredništva *Veterinara* svojim čitateljima o novoosnovanom uredništvu i ponovnom izlaženju časopisa nakon više od godinu dana stanke. Zatim su navedeni studenti koji su dobili nagradu povodom Praznika rada 1972. godine. U nastavku je objavljen članak *Laser* (H. Rudolf, Zagreb), nagrađeni rad *Histokemijska istraživanja koncentracije lipida u kori nadbubrežne žlijezde klaoničkih svinja* (S. Pavlović, Zagreb), članak

O bitnosti blastomne stanice: Indukcijska kauzalnost, formalno-genetska dinamika i smisao apostazije metazoičke stanice (E. Gavez, Sarajevo), članak *Transplantacija oplođenih jajnih stanica u domaćih životinja* (doc. dr. M. Herak, Zagreb). Slijedi nastavak članka *Nešto o akvaristici* u kojemu je obrađeno akvarijsko bilje (Đ. Sulimanović, Zagreb), članak *Iz života pingvina* u kojem se piše o magelanskim pingvinima (I. Huber, Zagreb) te članak *Seoba ptica* (Đ. Huber, Zagreb). Povijest veterinarske medicine opisana je u članku *Razvoj veterinarstva od prvih početaka do danas* (T. Vugrinčić, Zagreb). Slijedi biografija prof. dr. J. Gorišeka od kojega se oprostilo te godine (M. Fantini) te literarni prilozi (B. Vojislava, Ljubljana). Na zadnjoj stranici, korici, nalazi se *Uputa suradnicima* te reklama za *Nilverm*, lijek tvornice farmaceutskih i kemijskih proizvoda Zagreb, Pliva.

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1973.)

Medaković, A.

Sastav uredništva činili su studenti fakultetske redakcije Zagreb: Petra Stanković, Vladimira Skendžić, Marina Fantoni, Đuro Huber, Zdravko Žvorc, Josip Vuletić, Jasna Kasun te Rudolf Hrvoje; fakultetske redakcije Beograd: Zoran Vučićević i Mira Jovanovski; fakultetske redakcije Sarajevo: Vladimir Šovš; ljubljanske fakultetske redakcije: Vojislava Bole i Marlena Sekolec. Glavna i odgovorna urednica bila je ponovno Željka Matašin. Kao i u prethodnom dvobroju, časopis je imao i tehničkog urednika Josipa Mlinarića. Adresa uredništva bila je Heinzelova 55, 41 000 Zagreb, Jugoslavija. Časopis je izlazio četiri puta godišnje. Cijena godišnje pretplate za inozemstvo bila je ista, 4 USA dolara godišnje. Cijena oglasa iznosila je 1000 ND za jednu stranicu. Na koricama je *Uputa suradnicima* u kojoj je navedeno da uredništvo autorima dostavlja besplatno jedan primjerak časopisa.

Broj 1. Broj započinje *Zahvalom* prof. dr. Marcelu Delaku, poduzeću Jadro Split na materijalnoj pomoći te svim nastavnicima koji su dali pismene priloge. U I. nastavku članka *Statika stajanja u konja* opisuju se *Fiksacijski uređaji*

zglobova grudnog uda (mr. H. Gomerčić, asistent). Slijedi članak *Galli Maininijeva reakcija* (I. Valpotić, viši predavač) te rad *Prilog poznavanju stanja planinskih stada ovaca u ranom proljetnom periodu* (D. Knežević, S. Kurić, D. Zajac, sarajevski dipl. vet.). V. nastavak, *Nešto o akvaristici – akvarijske ribe* govori o transportu akvarijskih riba i bilja (Đ. Selimanović, asistent), a *Seoba ptica* pojašnjava mjesto i vrijeme seljenja ptica (Đ. Huber, student). Povijest Fakulteta opisana je u članku *Veterinarski fakultet u Zagrebu* (T. Vugrinčić, student). Slijedi popis diplomiranih studenata Veterinarskog fakulteta u Zagrebu od 13. svibnja do 29. prosinca 1972. te Veterinarskog fakulteta u Ljubljani 1970., 1971. i 1972. godine. Broj obogaćuje literarni prilog pjesama *I di i Buđenje vukova* (Jasna Kasun, Zagreb):

BUĐENJE VUKOVA

*Vizija vrištećeg cvijeta
ogleda se u mahovini
kao ciganski doboš u daljini
što udara ritam životu
osjećam opojan miris
probudene prirode.*

Na kraju broja nalaze se reklame *Abbot laboratories* u Chicagu te Poslovnog udruženja veterinarskih stanica.

Broj 2. U drugom broju XX. godišta došlo je do promjene fakultetske redakcije Zagreb koju su tada činili: Vladimira Skendžić, Marina Fantoni, Đuro Huber, Zdravko Žvorc, Josip Vuletić, Jasna Kasun, dok su preostale redakcije ostale iste.

Započinje pozivnicom:

dođite...

1. lipnja 1973. godine u 10 sati u velikoj predavaonici Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održati će se proslava 35. obljetnice izlazenja časopisa VETERINAR

...dođite

Slijedi drugi nastavak članka *Statika stajanja u konja* u kojemu se opisuju fiksacijski uređaji zglobova zdjeličnog uda (H. Gomerčić, asistent). U članku *Nespecifična podražajna terapija* obrađena je njezina svrha i domet u veterinarskoj medicini (doc. dr. sc. V. Sertić). Autor članka *O metastrongiloidozi domaćih životinja s posebnih osvrtom na suvremenu terapiju* približava nam bolest uzrokovanu nematodama poznatima pod nazivom plućni vlasici (I. Kvakan, student), nakon kojega je reklama za Koteks Tobus Ljubljana koji prodaju veterinarsku opremu. Zanimljivo pitanje donosi članak u nastavku na temu *Da li je opravdana izgradnja veterinarske bolnice u zoološkom vrtu?* (I. Huber, direktor Zoološkog vrta Zagreb). Zanimljivosti o ribama opisane su u članku u nastavcima *Nešto o akvaristici – akvarijske ribe* (J. Grilec, dipl. vet., Đ. Sulimanović, dipl. vet.). Slijedi još jedna reklama za *Krmiva* Zagreb, a u petom nastavku *Seobe ptica* opisan je način leta prilikom seobe (Đ. Huber, student). U popularizacijskom članku *Međunarodna suradnja studenata veterinarske medicine* obrađeni su definicija, povijest, ciljevi i organizacija IVSA-e (B. Trapečar, student). Navedeni su studenti Veterinarskog fakulteta u Zagrebu koji su diplomirali od 30. prosinca 1972. do 15. ožujka 1973.; diplomirani studenti Veterinarskog fakulteta Sarajevo od 31. svibnja 1971. do 4. prosinca 1972. te studenti Veterinarskog fakulteta u Beogradu koji su nagrađeni povodom Dana Republike za postignute rezultate u učenju. Na kraju broja nalaze se literarni prilozi (S. Baltić, J. Mihailović) te reklame za Metiljin, lijek za suzbijanje metiljavosti i Abbott laboratories.

Broj 3. Za razliku od prethodnih brojeva uputa suradnicima sada se nalazi na koricama na početku časopisa. Broj započinje fotoreportažom *Proslava 35. obljetnice Veterinara* (Đ. Huber, student) te u nastavku slijede članci *Resorpcija vode u kapuri* (M. Fantoni, student) i *Fiziologija mliječne žlijezde* (B. Lugović, student). Članak *Statika stajanja u konja* donosi treći nastavak koji govori o fiksaciji trupa i glave (H. Gomerčić, asistent). Zanimljivosti o životu krokodila opisane su u članku *U kojoj su mjeri krokodili ugroženi?* (I. Huber, direktor Zoološkog vrta grada Zagreba). Biografija jednoga veterinarskoga inspektora opisana je u članku *Dragutin Pozajić, veterinarski inspektor* (J. Kucel, veterinarski inspektor u mirovini). Broj obogaćuju pjesme u prozi *Stazama mesa, kostiju i cvijeća* i *Tradicionalno prijateljstvo i suradnja među studentima VMJ i na Igmanu* (P. Kardum, student). Broj završava reklamama za Abbot laboratories, Metiljin te Instrumentariju.

Broj 4. U ovom su broju objavljeni zanimljivi članci iz različitih područja veterinarske medicine: *O porijeklu i standardu njemačkog ovčara* (S. Cujan, student), *Prosudivanje dobi goveda, ovaca i koza* (doc. dr. sc. K. Mikulec) te *Patologija jednog anatomskog članka* (prof. J. Marolt). Članak *Neki pogledi na zaštitu životinjskog svijeta* donosi pogled na ulogu veterinarske struke na odgovornom zadatku zaštite životinjskog svijeta te napominje da bi se studenti veterinarske medicine već vrlo rano u studiju trebali upoznati s problematikom iz tog područja kako bi je nakon završetka mogli uspješno rješavati (M. Jakovina, asistent). U članku *O celularnoj terapiji* spominje se oproštaj od prof. dr. W. Pfeilera, začetnika celularne terapije i govori se o njegovim postignućima u veterinarskoj medicini (J. Kucel, veterinarski inspektor u mirovini). Nakon reklame *Krmiva* slijedi popularizacijski članak *50. obljetnica upisa na fakultet* koji govori o 12 kolega veterinara koji su prije punih 50 godina upisali Veterinarski fakultet, i to ak. god. 1923./1924. (Ž. Matašin, Đ. Huber, P. Stanković, studenti; Đ. Sulimanović, asistent).

Te godine upisalo se 36 studenata od kojih je diplomiralo 28, a od tih su još živi 14. Teškoće su bile višestruke: nedovoljno osoblja, premalo prostora i premalo materijalnih sredstava. Koliko je bilo teško provoditi nastavu proizlazi i iz činjenice što je tada broj asistenata bio malen.

Anatomija, histologija i fiziologija nisu uopće imale asistenta. Uz sve to veterinari su svoj posao radili s oduševljenjem, vršili su svoje veterinarske zahvate, pravili svoje vlastite zbirke preparata i opremali svoje laboratorije.

Broj završava popisom diplomiranih studenata na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu i reklamama za Abbott laboratories, Poslovno udruženje veterinarskih stanica, Poslovno udruženje za promet kožom te Eskalin.

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1974.)

Medaković, A.

Sastav uredništva činili su studenti fakultetske redakcije Zagreb: Zdravko Žvorc, Đuro Huber, Ivan Tomac te Mladen Jelačić; ljubljanske fakultetske redakcije: Vlasta Jenčić, Maja Baudaž i Slavko Švenda; beogradske fakultetske redakcije: Verica Zdravković, Dušanka Diklić i Miloš Simić; sarajevske fakultetske redakcije: Vladimir Šovš. Glavni i odgovorni urednik bio je Perica Stanković. Časopis je imao i tehničkog urednika, Josipa Vuletića. Adresa uredništva bila je Heinzelova 55, 41 000 Zagreb, Jugoslavija. Učestalost izlazenja kao i cijena za pretplatu u inozemstvu te cijena oglasa bili su jednaki kao prethodnih godina. U uputama suradnicima navedeno je da je poželjno radu priložiti sažetak na jednom stranom jeziku (po mogućnosti engleskom).

Broj 1. Ovaj broj započinje člankom *O dogama i dogolikim psima* koji govori o podrijetlu dogolikih pasa, jedne podrijetlom među najstarijim skupinama i opisom standarda najpoznatijih predstavnika ove skupine – njemačke doge i njemačkog boksera (S. Cujan, student). Nakon reklame poslovnoga udruženja proizvođača krmnih smjesa Krmiva slijedi *Članak o prosudbi dobi konja na osnovu zubi* (doc. dr. sc. K. Mikulec), *Osvrt na članak prof. dr. Josipa Marolta, Patologija jednog anatomskog članka* u kojem se kritički osvrće na objašnjenje pasivnog aparata stajanja u konja te djelovanje troglavog mišića nadlaktice (mr. H. Gomerčić, asistent). O kratkoj povijesti i tehnikama davanja injekcija opisano je u članku *Injekcije* (A. Alegro, asistent), a sažetak o bolestima riba donosi članak *Nešto o akvaristici – bolesti akvarijskih riba* u nastavcima (mr. Đ. Sulimanović). Slijedi zanimljiv članak *Odlaze, a još su među nama*, koji govori o petorici profesora koji su otišli u mirovinu u posljednjih godinu i pol: prof. dr. M. Francetić s kolegija Higijena

mesa i mesnih proizvoda, ujedno i predstojnik toga zavoda te dekan (1954. – 1956.), prof. dr. B. Oklješa s kolegija Veterinarsko porodiljstvo i Nutarnje bolesti preživača, svinja i peradi te predstojnik Bujatričke klinike, šef odsjeka za sterilitet i umjetno osjemenjivanje te dekan (ak. god. 1948./1947.) i član Uredničkog odbora Veterinarskog arhiva, prof. dr. sc. A. Režel s kolegija Medicinska kemija te dekan (ak. god. 1952/1953.), prof. dr. M. Šlezic, predstojnik Bujatričke klinike (Interna II), prvi predstojnik Klinike za unutarnje bolesti domaćih životinja kao i prof. dr. I. Tomašec s kolegija Biologija i patologija riba i pčela te dekan (ak. god. 1945./1946., 1949./1950., 1950./1951., 1959.-1962.) (T. Vugrinić, student). Na kraju broja nalaze se reklame Abbott laboratoriesa iz Chicaga koji je promovirao veterinarske preparate na jugoslavenskom tržištu, peradarsko-prehrambenog kombinata Koka iz Varaždina, tada najspejaliziranije peradarske organizacije u zemlji i Eskalina koji su promovirali dodatke stočnoj hrani. Na završetku broja još se nalazi brzojav o udruženju Vetstanice Zagreb. Navodi se da je Poslovno udruženje Veterinarskih stanica tada objedinjavalo rad 144 veterinarske stanice, 450 ambulanata, 5 veterinarskih zavoda i 2 centra za umjetno osjemenjivanje domaćih životinja.

Broj 2-4. Mijenjaju se urednici redakcije Zagreb, a novi sastav čine: Mandica Šebalj, Perica Stanković, Josip Mlinarić i Davor Sabo, dok sastav ostalih redakcija ostaje isti. Glavni i odgovorni urednik bio je Josip Vuletić. Časopis započinje radom *Pripremanje kultura RTG-2 stanica za metodu plakova* (Ž. Matašin, apsolvant). Rad je bio nagrađen 1. nagradom Sveučilišta u Zagrebu i nagradom Majskog festivala. Slijedi članak *Pastirski i ovčarski psi Jugo-*

slavije, u kojemu su ukratko opisani podrijetlo i standardi autohtonih pastirskih i ovčarskih pasa, šarplaninca, kraševca i hrvatskog ovčara (S. Cujan, apsolvent). Umetnuta je reklama poduzeća za proizvodnju lijekova, sanitetske opreme i kemijskih proizvoda *Bosnalijek Sarajevo*, a nakon nje slijedi još jedan znanstveni članak, *Dinamika plijesni na uskladištenom kukuruzu ubranom u toku 1972. godine u općini Đurđevac i toksičke manifestacije na domaćim životinjama* (D. Diesk, student). Nadalje, časopis obogaćuju članci: *Prosuđivanje dobi svinja, pasa i kokoši* (doc. dr. sc. K. Mikulec), *Bubrežno i mokraćno kamenje u domaćih životinja* (B. Lukić, student) te *Primjena žabe u biološkim pokusima* (D. Skendžić, student). Kontroverzni članak *Šestorica nastavnika pred sudom zbog kritike lošeg stručnog rada* (prof. J. Marolt) odgovor je na kritički članak

H. Gomerčića iz prošloga broja. Popularizacijski članak *Festival studenata veterine Jugoslavije* (V. Zdravković, student) izvještava o Veterinarijadi, tradicionalnom sportskom susretu studenata Veterinarskih fakulteta iz Beograda, Zagreba, Ljubljane i Sarajeva, koji se održavao svake druge godine, te o Interfakultetskoj konferenciji na Zlataru na kojoj je odlučeno da Jugoslavenski odbor IVSA-e ostane u Sarajevu. Tužnu vijest donosi članak *In memoriam* (Z. Vučićević, student) o smrti profesora dr. R. Turubatovića nakon teške i podmukle bolesti. U nastavku su predstavljene *Ljubljanske mlekarne* (J. Perovšek ing., direktor Ljubljanskih mljekara). Na kraju broja nalazi se popis diplomiranih studenata Veterinarskog fakulteta u Zagrebu od 1. listopada 1973. te popis diplomiranih studenata Veterinarskog fakulteta u Beogradu 1974. godine.

Veterinar – časopis saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije (1976.)

Medaković, A.

Sastav uredništva činili su studenti fakultetske redakcije Zagreb: Dubravka Maršić, Perica Stanković, Davor Munjas, Darko Sinković, Snježana Vuković; ljubljanske fakultetske redakcije: Vlasta Jenčić; beogradske fakultetske redakcije: Zoran Vučićević; sarajevske fakultetske redakcije: Emir Duzić. Glavni i odgovorni urednik bio je Mladen Jelačić. Kao adresa uredništva navodi se Heinzelova 55, 41 000 Zagreb, Jugoslavija. Učestalost izlaza i cijena za pretplatu za inozemstvo te cijena oglasa bili su jednaki kao prethodnih godina.

Broj 1. Započinje člankom *Kome sjaji bijelo biserje Jugoslavije* u kojemu se razrješava zabluda da je lipicanac austrijski konj i naglašava se da je to jugoslavenski konj (D. Selanec, student). Slijedi članak *Današnja stočarska proizvodnja Republike Ugande* (doc. dr. K. Mikulec). Nakon reklame za *Poslovno udruženje za promet kožom* objavljen je članak *Izveštaj o radu II seminara za kinološke sudije* (M. Lazarević, student), rad *Dinamika plesni na kukuruzu roda 1972. godine s područja opštine Valjevo*, *Kliničke manifestacije na domaćim životinjama i rezultati ekperimentalnih trovanja* (R. Pušić,

apsolvent) te članak *Filogenetski postanak pčelinje zajednice* (D. Maršić, student). Na kraju broja nalazi se spisak diplomiranih studenata Veterinarskog fakulteta u Zagrebu od 5. veljače 1974. do 3. travnja 1975. te popis diplomiranih studenata Veterinarskog fakulteta u Sarajevu. Na koricama su reklame za *Oour vetstanice* i vakcinu *Ery – ol*.

Broj 2. Započinje člankom *Problem žena veterinaru koji govori o rješavanju tog problema na 4. kongresu veterinaru i veterinarskih tehničara Jugoslavije* (M. Martinjak, student):... *ove godine na fakultetu upisan 161 student od čega čak 38 žena. U postocima to iznosi 23,2 %. Također je značajno da je omjer ponavljača više zastupljen kod studenata nego kod studentica. Ali kod zapošljavanja žena veterinaru situacija je teža. Da li je to uvijek opravdano? Nije!*

U nastavku slijedi članak *Položaj studenata veterinarske medicine Jugoslavije* (E. Duzić i R. Kljajić, studenti): *Na naše fakultete mahom se upisuju studenti porijeklom iz radničkih i zemljoradničkih porodica i to pretežno muškarci jer još uvijek prevladava mišljenje da je veterina >>muški>> fakultet, da žena nije za teren.*

Slijedi članak *Vplivi žarčenja ne epitelne stanice* (B. Zemlji in S. Janžekovič, studenti), popularizacijski članak *26 godina Veterinarskog fakulteta i veterinarskih stanica u BiH* (E. Duzić, student) te članak *Propisivanje lijekova u svakodnevnoj praksi* (K. Pavlović, apsolvant). U članku *Škola rezervnih veterinarskih oficira* doznaje se da su mnogi budući veterinari kao dio vojnog roka služili u Školi rezervnih veterinarskih oficira (Z. Žvorc, diplomirani veterinar). Nadalje, slijedi članak *Nekaj besed o kobilarni lipica* (V. Jenčić, student). U popularizacijskom članku *Zagrebački studenti u Sudanu* opisano je iskustvo četvorice studenata u Sudanu (L. Župan, student). Časopis obogaćuje literarni prilog *Susret u ispitnom roku* (Z. Vučićević, student). Na kraju broja nalazi se popis diplomiranih studenata Veterinarskog fakulteta u Zagrebu 1975./1976. godine. Na koricama se nalazi reklama vakcine *Las sota*.

Broj 3. Glavni i odgovorni urednik postaje Davor Munjas, dok su uredništvo redakcije Zagreb činili: Mandica Šebalj, Vesna Vrbaški, Dubravka Maršić, Darko Sinković, Mladen Jelačić, Davor Munjas, Darko Stazić, Jurica Rudžak te Perica Stanković. Broj započinje člankom *Đakovački lipicanci* u kojemu su navedene linije pastuha, opisan je eksterijer lipicanaca te je opisan rad Centra za selekciju konja PIK-a Đakovo (D. Selanec, student). Slijedi studentski rad nagrađen prvom nagradom Rektorata 1974., *Sluzne tvorbe (Burssae et vaginae synoviales) grudnog uda indijskog slona (Elephas Maximus)* (P. Kardum,

dipl. vet., Đ. Huber, dipl. vet.). Broj je obogaćen još jednim radom *Neka zapažanja o enzimatskoj aktivnosti jetre zeca (Lepus europaeus timidus)* (Z. Kozarić, V. Kralj, B. Rzonek, studenti). U nastavku je članak *Polyodontia kod goveda* (I. Žara, dipl. vet.) te rad *Umjetno mriješćenje zlatnog krasa* (P. Geyer, student). Na kraju se nalazi popis diplomiranih studenata Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, a na koricama reklama vakcine *Las sota*.

Broj 4. Posljednji broj ovoga godišta započinje radom *Morfometrijska istraživanja proksimalnog okrajka bedrene kosti u purana držanih pod različitim uzgojnim uvjetima* (Lj. Markuš, student, Lj. Bedrica, student). Zatim slijedi članak *Bolesti kože zbog preosjetljivosti na svjetlo* (prof. dr. V. Sertić). Nakon reklame Poslovnog udruženja za promet kožom slijedi popularizacijski članak *Djelatnost veterinarstva u samoupravnom društvu* koji govori o zahtjevima proizvodnje u tom dobu te o veterinarstvu kao faktoru čuvanja zdravlja ljudi i čovjekove sredine (E. Duzić, student). Broj obogaćuje još jedan rad *Usporedba histoloških karakteristika jetre u dvije skupine različito hranjenih kalifornijskih pastrva* (T. Vugrinčić, student). Članak *In memoriam* donosi tužnu vijest o smrti dr. Saliha Džinića, redovitog profesora Veterinarskog fakulteta u Sarajevu (A. Malenica, student). Na kraju broja nalazi se popis diplomiranih studenata na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu od 25. listopada 1976. do 26. siječnja 1977. godine. Na koricama se nalazi reklama *Oour vetstanice*.

Veterinar – časopis Saveza socijalističke omladine veterinarske medicine Jugoslavije (1977.)

Sunčica Sertić,
studentica, Veterinarski
fakultet Sveučilišta u
Zagrebu

Sertić, S.

Godine 1977. izdana su dva broja *Veterinara*. Urednički odbor činili su Darko Stazić iz redakcije Zagreb, koji je ujedno bio i glavni urednik, zatim Vlasta Jenčić iz redakcije Ljubljana, Ante Malenica iz redakcija Sarajevo i Milica Andrić iz redakcija Beograd. Za razliku od prethodnih brojeva, upute suradnicima nalaze se na koricama prvih stranica, dok su se prije nalazile na zadnjoj stranici.

Broj 1. U časopisu se nalaze tri znanstvena rada i jedan politički članak. Teme svih znan-

stvenih radova povezane su s velikim životinjama. Student Z. Stojević objavljuje rad pod naslovom *Utjecaj različitih koncentracija kalcija na intenzitet resorpcije kalcijevih iona u sirištu goveda*, dok prof. dr. Forenbacher opisuje *Suvremene preglede na crijevnu autointoksikaciju posebno u svinje*. Student Duzić opisuje *Ispitivanje funkcije disfuzije otopina acidum tannicum, acidum gallicum i acidum pyrogallicum kroz izoliranu mukožu rumena*. Nakon znanstvenog dijela napisan je politički članak studenta E.

Pavica o *Politici nesvrstanosti koji je jedan od puteva kojim suvremene generacije traže nove i demokratske odgovore* te ujedno i realne odgovore na postojeće probleme. Na kraju časopisa navedeni su diplomirani studenti.

Broj 2. U časopisu se nalaze četiri znanstvena rada. Zanimljivu temu objavio je dr. S. Repač *Zakoni te propisi držanja pasa*. Zatim slijede dva znanstvena rada u kojima su opisane suvremene metode, rad dr. Z. Modrića *Imunofluorescencija* te rad studentica Lj. Bedrica i Lj. Markuš *Morfolometrijske karakteristike ribljih mjehura u tri genetski različite skupine šarana*. Nakon toga slijedi rad *Bočni carski rez u goveda* asistent mr. Z. Makek, dr. M. Catinelli i asistent A. Tomašković. Za razliku od prethodnih brojeva u ovom broju nema objavljenih popularizacijskih članaka.

Broj 3-4. U časopisu se nalazi šest znanstvenih radova. Apsolvent Z. Kozarić opisuje *Aktivnost nekih hidrolitskih enzima i lipida u jetri*

fazana. Tim radom istražuje enzim u jetri pet fazana. Zatim student Z. Čulig govori o *Mogućnosti primjene akupunkture kod domaćih životinja*. Apsolvent K. Pučaj opisuje *Trihinelozu domaćih i divljih životinja*, opasnu bolest zajedničku ljudima i životinjama koja osim što je zdravstveni problem nanosi i ekonomske štete. Student D. Krčan daje *Prilog poznavanja metodike uklanjanja anatomskih preparata u umjetnu smolu*. Studentica S. Biloš opisuje *Komparativnu studiju o varijabilnosti dviju geografski odvojenih populacija Galba truncatula*. Zaključuje da su populacija puževa iz Slanih voda i Bruvna dvije zasebne taksonomske jedinice. Student E. Duzić radi istraživanje o Ispitivanju osjetljivosti izoliranih glatkih mišićnih vlakana rumena prema acetilkolinu i histaminu radi detaljnijeg izučavanja patogeneze *atonija rumena*. Na kraju broja je *In memoriam* prof. dr. Tomislava Ciliga, autora dr. M. Zobundžije te popis diplomiranih studenata.

Veterinar – časopis Saveza socijalističke omladine veterinarske medicine Jugoslavije (1978.)

Sertić, S.

Godine 1978. izašla su četiri broja *Veterinara*. Urednički odbor činili su Darko Sinković iz redakcije Zagreb, ujedno i glavni urednik, zatim Vlasta Jenčić iz redakcije Ljubljana, Stojadin Vesić iz redakcije Beograd te Milenko Šarić iz redakcije Sarajevo.

Broj 1. Pozadina naslovnice promijenjena je u svijetlosmeđu. Časopis sadržava dva znanstvena rada: dr. T. Hrženjak *Fotosinteza* i studenta S. Biloš *Mutanta drosophilla melanogaster sa skraćenim krilima u kompetenciji sa mutantom tamne boje tijela*. Napisan je i izvještaj o 30. kongresu IVSA-e te *In memoriam* akademikim Ivi Babiću i Teodoru Varićaku. Na kraju se nalaze diplomirani studenti te ispravci pogrešaka iz prethodnih brojeva. Na stražnjim koricama časopisa nalaze se oglasi.

Broj 2. U časopisu su objavljena četiri znanstvena rada. Ponovno je objavljen rad o temi *Vidra* koji upućuje na njezinu ugroženost, dr. M. Koritnik. Zatim slijedi *Pčelarska izložba* mr. Đ. Sulimanovića. Prof. A. Slijepčević piše o *Infra-crvenoj termografiji u medicini*. Nakon toga se

ponovno pojavljuje tema *Drosophilla melanogaster*, njezina morfologija i razvoj, studenta S. Biloša. Slijedi zatim popularizacijski članak studenta S. Laubera o posjetu Veterinarskom fakultetu u Kobenhavnu, informacije i znamenitosti. Na kraju je popis diplomiranih studenata i oglas.

Broj 3. Pozadina naslovnice promijenjena je u zelenu. U časopisu je objavljeno šest znanstvenih radova o velikim životinjama. R. Stanojević provodi ispitivanje u krava visoke mliječnosti koje je objavljeno u radu *Ispitivanje acidobaznog statusa i koncentracije glukoze u krvi krava visoke mliječnosti*. Nakon toga dr. J. Radovanović piše rad *Povreda radnih životinja*, a zatim na tu temu apsolventi M. Martinjak, D. Sinković pišu *Fiksiranje životinja*. O digestivnom traktu i utjecaju pralidoksim-klorida na pasažu govori dr. D. Živanov u radu *Utjecaj pralidoksim-hlorida napasažu kroz digestivni trakt*. Posljednja dva rada govore o *Seobi ptica* te još jedan rad o *Biokemijskim svojstvima sojeva bakterija Staphilococcus aureus* dr. D. Mostovac. Na kraju je napisan popularizacijski članak

o španjolskoj školi jahanja te je objavljen oglas.

Broj 4. Pozadina naslovnice promijenjena je u žutu. U časopisu je napisano pet znanstvenih radova različite tematike. Prof. dr. A. Lutkić piše *Biokemijski sustav za prognoziranje produktivnih svojstava životinja*. Tu je i rad o čestoj bolesti displazije u radu *Displazija kuka u psa*. Apsolvent D. Sinković piše o *Fiksaciji goveda*. Ponovno se pojavljuje rad o šaranima, ovaj put *Mrijest i sazrijevanje ikre u šarana*, absolventa L. Malnara. Dr. M. Koritnik piše rad *Veliki puh*.

Nakon toga slijedi prikaz 40. godišnjice izlaženja časopisa *Veterinar*, mr. R. Orbana. Opisuje kratku povijest časopisa i naglašava stručnost i programatski sadržaj svakog broja časopisa. Smatra da časopis služi našoj struci na čast i ponos te da su se studenti veterine znatno odmakli od studenata ostalih fakulteta. Nakon toga slijedi *In memoriam* prof. dr. Stjepanu Rapiću. Dr. M. J. Andrić piše o *Društvo medicinaru esprantista Jugoslavije*, a na kraju se nalazi popis diplomiranih studenata.

Veterinar – časopis Saveza socijalističke omladine veterinarske medicine Jugoslavije (1979.)

Sertić, S.

Tijekom 1979. izašla su dva broja *Veterinara*. Urednički odbor činili su Zoran Jakšić iz redakcije Beograd, Vida Čadonić iz redakcije Ljubljana, Mirzet Sabirović iz redakcije Sarajevo te Slavko Tomac iz redakcije Zagreb.

Broj 1-2. Pozadina naslovnice promijenjena je u narančastu boju. Objavljeno je šest znanstvenih radova. Drugi rad o akvaktičnim životinjama nalazi se u radu *Lipidima topive tvari trbušne muskulature potočnog raka*, dr. D. Bratković te dr. M. Mataušić. Rad absolventa E. Pavica govori o *Dermatofitima iz zemlje za cvijeće* te njihovu epidemiološkom značenju. Profesori Miroslav i Melita Herak pišu *Neuro-hormonalnu regulaciju spolne funkcije negravidnih domaćih sisavaca*. Sve popularnija postaju patološka istraživanja te doc. dr. K. Čuljak predstavlja *Statistički prikaz o poznavanju patologije domaćih životinja*. Nakon toga dr. M. Koritnik piše temu *Jazavac*, a student J. Bacan Pčelarenje pletarima na području Žumberka.. Slijedi *In memoriam*

prof. dr. Mirku Findriku te popis studenata diplomiranih 1979. godine.

Broj 3-4. Naslovnica časopisa žute je pozadine. Napisana su četiri znanstvena rada: dr. T. Hrženjak: *Fiksacija, metabolizam i ekskrecija dušika* te rad studenta Z. Stojevića *Utjecaj trovanja sluznice sirišta kalijev cijanidom na intenzitet resorpcije kalcijevih iona iz otopina njihove soli različite koncentracije*. Sljedeća je tema doc. H. Gomerčića, *Građa konjskog kopita*. Temu *Jež obradio* je dr. M. Koritnik. Nakon toga slijedi članak o internacionalnoj razmjeni studenata i studiju veterine u Zürichu, gdje se naglašava bitnost razmjene te kako na taj način studenti uče jezik, ali i usavršavaju vještine. Zanimljivo je da u prve dvije godine studenti slušaju predavanja zajedno sa studentima humane medicine te naglašavaju da svaki student ima svoj pribor i dovoljan broj životinja za vježbe. Na kraju časopisa nalazi se popis diplomiranih studenata.

Veterinar – časopis Saveza socijalističke omladine veterinarske medicine Jugoslavije (1980.)

Sertić, S.

Broj 1-4. Od 1980. *Veterinar* je bio časopis za znanstvena, obrazovna i odgojna pitanja veterinarske medicine Jugoslavije. Uredivački odbor činile su redakcije Ljubljana – Vida Čadonić,

Zagreb – Katica Kiš i Sarajevo – Mitar Poavović pod vodstvom glavne urednice Katice Kiš. Adresa uredništva bila je Heinzelova 55, a časopis se prodavao po cijeni od 15 dinara te godišnjog

pretplati za Jugoslaviju od 50 dinara, dok je za inozemstvo ona iznosila 4 USA dolara.

Naslovnicu krase brončani kip konja, akademskog umjetnika Ivana Meštrovića, sa žutom pozadinom. Uvod u časopis započinje sadržajem u kojemu su četiri znanstvena rada te dva popularizacijska članka. Obrađuje se *Morfološko histokemijska istraživanja jetre lisica*, studenata Klapača i Stevića. Vrlo je zanimljivo da se već tada istraživao *Propolis kao adsorbens ugljen-dioksida*, rad je napisao apsolvent Z. Jovanović. Isto

tako, uviđaju se zoohigijenski problemi, o čemu piše apsolvent M. Rajković u radu *Prilog poznavanju nekih zoohigijenskih problema u objektima za tov teladi i junadi na teritoriju SO Požega. Statistički prikaz razudbi kao prilog poznavanju patologije domaćih životinja* opisuje doc. dr. K. Čiljak. U popularizacijskim člancima opisuje se Titova ljubav prema životinjama, a Đ. Huber govori o studiju veterine u Americi i načinu prijema. Na kraju se nalazi popis diplomiranih studenata.

Veterinar – časopis Saveza socijalističke omladine veterinarske medicine Jugoslavije (1981.)

Sertić, S.

Od 1981. do 1982. godine *Veterinar* mijenja urednički odbor. Vode ga Adhem Zijadić iz redakcije Sarajevo, Daria Mirt iz redakcije Ljubljana, Zlatko Sinovec iz redakcije Beograd i Ana Begić iz redakcije Zagreb. Ulogu glavne urednice preuzela je Ana Begić. Cijena časopisa povećana je na 50 dinara po broju te je godišnja pretplata iznosila 200 dinara za Jugoslaviju, a za inozemstvo 5 USA dolara.

Broj 1-4, 1981. U časopisu su objavljena tri znanstvena rada. *Grada srca domaćih životinja*

doc. dr. H. Gomerčića donosi detaljan opis građe srca. Prof. dr. M. Šehić piše rad *Urografija u renodgenološkoj dijagnostici bubrežnih bolesti domaćih mesojeda*, metoda koja se i danas primjenjuje. Povezanost kalcijevih iona i iona željeza u sirištu goveda opisuje student J. Narančić u radu *Opseg resorpcije kalcijevih iona u sirištu goveda u odnosu na odsustvo ili prisustvo iona željeza u sadržaju*. Napisan je i *Osvrt na problematiku nekih časopisa koji se bave malim životinjama*, mr. Đ. Stubičan.

Veterinar – časopis Saveza socijalističke omladine veterinarske medicine Jugoslavije (1982.)

Sertić, S.

Broj 1-4. Na prvoj stranici korice časopisa nalazi se i cjenik oglasa koji iznosi 2 500 dinara za oglas na cijeloj stranici, 3 500 dinara za posljednju stranicu (omot) te 1 500 dinara za pola stranice oglasa. U časopisu su napisana dva rada. Prof. dr. T. Wikerhauser i prof. dr. J. Brglez radom *Metilji, ta čudna mala stvorenja* studentima veterine dali su predodžbu o metiljima, važnoj skupini parazita. Ograničili su se na vrste koje su nametnici naših domaćih i ekonomskih važnih životinja. Studentice I. Cicnjak i S. Tokić pišu o *Pojavljivanju sojeva na kostima i zubima ovisno o dobi nekih kralježnjaka* te kako se računa dob. Zatim je napisan *In memoriam* u čast

prof. dr. Ivanu Zahariji i prof. dr. Berislavu Maržanu. Slijedi obavijest uredništva u kojemu se autorima ispričavaju zbog izgubljenih materijala. Radi se o znanstvenim radovima *Djelovanja etosuksimida, Prehrani konja, zatim Specijalizacije u Veterinarskoj medicini, Ulozi stočarsva te Sinjskoj alci*. Zbog niza nesretnih okolnosti materijali su izgubljeni te pozivaju autore, ako raspolažu kopijama radova, da ih ponovno dostave, kako bi Uredništvo moglo ispraviti svoju pogrešku.

Veterinar – časopis Saveza socijalističke omladine veterinarske medicine Jugoslavije (1983.)

Sertić, S.

Od 1983. do 1984. *Veterinar* mijenja urednički odbor te je pod vodstvom Saše Trajlovića iz redakcije Beograd, Adhema Zijadovića iz redakcije Sarajevo te Ane Begić iz redakcije Zagreb. Glavna urednica i dalje je bila Ana Begić. Cijena časopisa povećava se na 300 dinara, a godišnja pretplata na 1200 dinara, dok za inozemstvo iznosi 5 USA dolara.

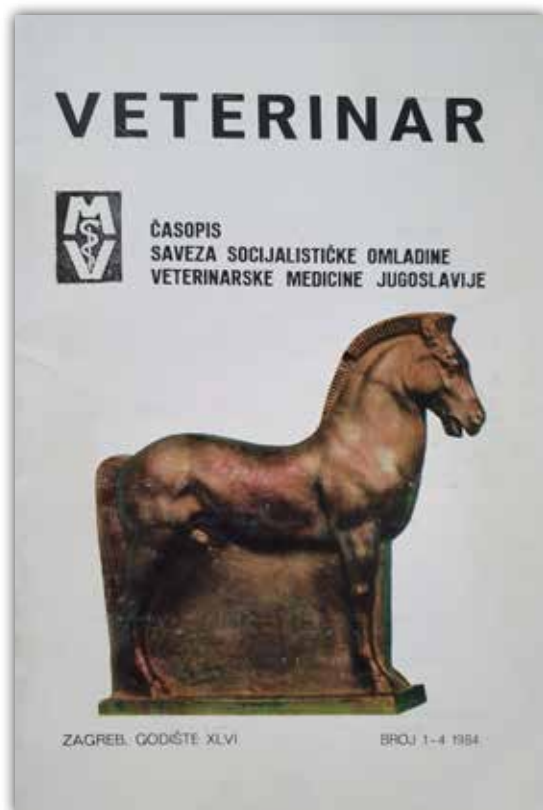
Broj 1-4, 1983. Časopis započinje sadržajem u kojemu je pet znanstvenih radova. Studentica V. Papac opisuje *Osjetljivost sojeva bakterije Staphylococcus aureus izdvojenih iz uzoraka sekreta upalno promijenjenog vimena krava prema nekim antibioticima penicilinske*. Daruvarski

veterinar T. Simonić istražuje *Toksično djelovanje Ethosuximida na histomorfološke osobine organa kunića u Plivi*. Za taj rad dobiva pohvalu grada Zagreba i nagradu. Studentica A. Karakuš opisuje *Polučivanje ejakulata u pijetlova*. Zatim student P. Efenberger opisuje *Aktivnost nekih hidrolaza te sadržaj ukupnih lipida u bubregu zeca*, dok student V. Dobrenić govori o *Aktivnosti dehidrogenaza jantarne i mliječne kiseline u nadbubrežnoj žlijezdi srne*. Na kraju časopisa nalazi se popis diplomiranih studenata.

Veterinar – časopis Saveza socijalističke omladine veterinarske medicine Jugoslavije (1984.)

Sertić, S.

Slika 10. Četverobroj Veterinara 1984. godine



Broj 1-4. Objavljena su tri znanstvena rada, jedan popularizacijski članak i jedan osvrt na organizaciju znanstvenog i istraživačkog rada omladine i mladih znanstvenih radnika. Zanimljiv je znanstveni rad studentice N. Čebulj *Relevantnost krvne slike pri dijagnosticiranju eozinofilnega panostitisa psov zdravljenih na Kliniki za kirurgiju in ofralmologiju* koji govori o relevantnosti krvne slike pri dijagnosticiranju eozinofilnog panostitisa psa. Student D. Zavrtnik opisuje *Obnavljanje holinesterazne aktivnosti v krvi in živčanem tkivu pokusnih živali po inhibiciji z organofosfornim spojinami*, a prof. dr. T. Hrzenjak *Genetsku strukturu i imunološki odgovor*. Jedini popularizacijski članak napisao je dr. B. Đulić na temu *Vidra*, u kojemu govori o njezinu izumiranju. U vrijeme kada se u društvu sve veća pažnja pridavala znanstvenom i istraživačkom radu, organizacija svojim načinom djelovanja proširuje rad te potiče da bude dostupan svima. Opisuje djelatnosti poput skupljanja uzoraka parazita te načina rada Biološke istraživačke grupe.

Veterinar – časopis Saveza socijalističke omladine veterinarske medicine Jugoslavije (1985.)

Sertić, S.

Tijekom 1985. uredništvo se mijenja te glavni i odgovorni urednik postaje Dražen Pavlović, a tehnička urednica Marina Perkov.

Broj 1. Objavljena su tri znanstvena rada i jedan popularizacijski članak. Uvodni je rad *Učestalost i patomorfološke karakteristike alteracija u plućima te jetri zaklane junadi i jagnjadi*. Sli-

jedi *Opis glikokonjugata staničnih membrana, struktura i funkcija* autora prof. dr. T. Hrženjak. Rad A. Huić i S. Lončarević jest *Imunitetni status kod teladi nakon vakciniranja sa vakcinom PI*. Na kraju broja napisan je rad *Etika u Veterinarskoj medicini* autora A. Stopara.

Veterinar – časopis studenata veterinarske medicine Zagreb (1995.)

Baketarić, I.

Broj 1. Nakon desetljeća neizlaženja zbog političkih zbivanja u državi, raspada SFRJ, promjene političkog sustava i osnivanja samostalnih država skupina studenata odlučuje podići studentsku aktivnost na Fakultetu te osnivaju Udrugu studenata veterine Equus (1993./1994.) koja za glavni cilj ima ponovno pokretanje *Veterinara*. Uz višestruk napor urednika Marka Premzla i studenata koje je okupio oko sebe 1995. izlazi 38. godišta *Veterinara*. Ovaj broj časopisa zamišljen je kao ogledalo cjelokupne aktivnosti studenata veterinarske medicine i imao je stalne rubrike. U rubrici *Aktualno* urednik je opisao povijest časopisa od njegova početka do 1995. te pozvao studente na sudjelovanje u radu udruge Equus. U rubrici *Znanost* objavljen je članak *In vitro efekti Baypamun-a na funkciju limfoidnih stanica probavila svinja nakon pokusne infekcije sojevima E. coli* na engleskom jeziku, autora A. Grgića i suradnika. U rubrici *Struka* opisane su metode pripremanja trajnih mikroskopskih preparata kukaca i metode izrade akvarija, obilježja vrste vuk te je opisana opasna zoonoza kriptosporidioza. Iz tih su članaka studenti mogli obogatiti svoje znanje i doći do novih informacija iz aktualnih tema. U rubrici *Iz starijih godišta* objavljen je članak na temu displazije kuka u pasa. Na kraju je dodan i popis studenata koji su diplomirali 1994. godine. Cijena primjerka bila je 5 kuna, a časopis je izlazio dvomjesečno. Naslovnica je

ostala slična izdanjima od 1980 do 1985. godine. U sljedećem broju uveden je i podlistak *Anamneza* u kojemu su studenti mogli pročitati o svakodnevnom životu na Fakultetu, o Equusu, njegovu predsjedništvu i članovima te, naravno, o aktivnostima Udruge, o zabavnoj sekciji i tu-

Ivona Baketarić,
studentica, Veterinarski
fakultet Sveučilišta u
Zagrebu



Slika 11. Naslovnica trobroja Veterinara objavljenog 1995. godine

lumima na Fakultetu te o sportskim uspjesima studenata veterine. Ovaj broj časopisa imao je nakladu od čak 1000 primjeraka.

Broj 2-4. U ovom broju *Veterinara* naslovnica i sadržaj slični su kao u prethodnom broju. Sadržaj se sastojao od rubrika *Znanost*, s radovima *Prilog istraživanju morfologije spermija nerastova* apsolventa M. Premzla i identičnog članka iz prethodnog broja *In vitro efekti Baypamuna* na engleskom jeziku, autora A. Grgića sa suradnicima. Objavljeni su članci vezani za konje i pse (vrste hoda konja, školovanje konja za skakanje,

obilježja irskih setera, industrijska hrana za pse i mačke) te je također opisan kiruški šav, bolesti pčela koje se suzbijaju zakonom i rad na elektronskom mikroskopu. U rubrici *Iz starijih godišta* objavljen je tekst o doping u konja. U ovom broju nalazi se nova rubrika, *Anamneza*, u kojoj je predstavljena Udruga Equus i njihovi članovi, opisana je uloga zabavne sekcije te su najavljeni novi tulumi i predstavljena je sportska sekcija sa svojim uspjesima na Humanijadi i Sveučilišnom sportskom prvenstvu.

Veterinar – časopis studenata veterinarske medicine Zagreb (1996.)

Baketarić, I.

Sljedećih nekoliko godina časopis izlazi redovito, sa stalnim povećanjem sadržaja i tema. Od 1996. vidljiv je pomak u dizajnu te je napokon uspjele reklamiranje u časopisu (Eukanuba). Časopis je sadržavao rubrike *U žiži*, *Znanost*, *Struka* i *Anamneza*. Urednik je htio što više studentima približiti aktualne teme u veterinarstvu, ali isto tako i studentska događanja na Fakultetu. Časopis je izlazio četiri puta godišnje.

Broj 1-2. Sadržaj ovoga broja imao je nekoliko rubrika, dok je naslovnica i dalje imala koncepta kao i prethodni brojevi. U rubrici *U žiži* objavljen je članak o goveđoj spongiformnoj encefalopatiji, etiologiji uzročnika i epizootologiji bolesti, te kliničkoj slici tadašnje aktualne bolesti apsolventice T. Petrinović. Rubrika *Znanost* donosi znanstveni rad o vukovima u južnoj Hrvatskoj pod naslovom *Istraživanje javnog mni-*

jenja o vukovima na području Južne Hrvatske autora I. Šavor i S. Reljića te rad *Utjecaj različite koncentracije fosfora u sadržaju na resorpciju magnezijevih iona u svinjskom slijepom crijevu* autorice M. Baronić. U rubrici *Struka* opisana je proslava 65 godina Zavoda za rendgenologiju, predstavljanje mreže CARNET za studente Fakulteta, zatim striža ovaca i pasminske osobitosti dalmatinskih pasa, suplementacija kalcijem i princip poboljšanja tehnike skakanja u konja. U *Anamnezi* je predstavljeno novo vodstvo Equusa, rezultati sudjelovanja Udruge studenata Veterine na međunarodnoj izložbi pasa svih pasmina Zagreb, CACIB 1996. te su predstavljeni dotadašnji planovi i planovi sekcije za uređenje okoliša.

Veterinar – časopis studenata veterinarske medicine Zagreb (1997.)

Baketarić, I.

Broj 1-4. Godine 1997. urednik postaje Goran Csik, suradnik iz prijašnjih brojeva časopisa. Iz sadržaja je vidljiva različitost u tematici ovoga broja, a novost je ukidanje podliska za svakodnevnu problematiku *Anamneza* koji počinje izlaziti zasebno. Od 1997. studenti vete-

rinarske medicine izdaju dvije publikacije te je 40. godišta *Veterinara* izdano kao četverobroj kako bi se prekinulo dugo kašnjenje izlaska časopisa. Časopis se i dalje prodaje po cijeni od 5 kn te sadržava samo dvije rubrike: *Znanost* i *Struka*. U rubrici *Znanost* opisana je trihineloz,

njezin nastanak, uzročnik *T. Spiralis* i elektroimuni blotting kao metoda ranog utvrđivanja ove bolesti pod naslovom *Elektroimuno blotting kao metoda ranog utvrđivanja specifičnih protutijela u svinja invadiranih s oblicem Trichinella spiralis* autora apsolvant E. Durakovića. U rubrici *Struka* opisano je svinjogojstvo u Hrvatskoj te

česta bolest svinja, pleuropneumonija svinja, pasminska obilježja engleskog koker-španijela, razvoj kinologije te su predstavljeni i bjeloglavi supovi. Na kraju časopisa opisani su Veterinarski dani u Cavtatu 1997. godine te je objavljen članak *U povodu 20 godina rada zagrebačke Veterinarske škole*.

Veterinar – časopis studenata veterinarske medicine Zagreb (1998.)

Baketarić, I.

Broj 1-4. Časopis 1998. čini zaokruženu cjelinu i tematski je posvećen proučavanju obilježja svih ekvida – kopitu. Obradeni su najosnovniji dijelovi anatomije i fiziologije kopita, česti patološki procesi te dijagnostika i terapija njihovih promjena. Goran Csik opršta se od mjesta urednika i ističe: „...želio bih se zahvaliti svim suradnicima i dobronamjernim savjetodavcima, a pomoći u ovom nezahvalnom radu. Nezahvalnom prije svega zbog stalnih financijskih

tegoba i manjka stručnih tekstova. Spomenut ću samo žalosnu činjenicu da je ovaj časopis iz 1938. izlazio 6 puta godišnje, a danas u doba kompjuterizacije izlazi svega jednom. Razlozi su mnogobrojni, ali jedan od glavnih sigurno je činjenica kako je ondašnjim autorima bila čast da se njihov članak nađe u Časopisu stud. vet. med., a danas ta „čast“ pripada Vama koji čitate naše malobrojne članke.“

Veterinar – časopis studenata veterinarske medicine Zagreb (1999.)

Baketarić, I.

Broj 5-6. Uredništvo 1999. imalo je tri člana: Adrijana Borošak kao glavna urednica, Daria Baranašić i Petra Kljaić. Cijena časopisa podignuta je na 10 kn, naklada ostaje na 500 primjeraka. Glavna urednica spominje u uvodnom tekstu studentima da su u pripremi ovoga broja izgubili veći dio entuzijazma zbog nedostatka stručnih radova. Broj je uređen po staroj koncepciji.

Časopis je imao rubriku *Struka* i *Zanimljivo*. U rubrici *Struka* objavljeni su članci o bjesnoći, lišmaniozi i trihinelozu, predstavljene su kinološke organizacije i česti problemi s predatorima u Hrvatskoj. U rubrici *Zanimljivo* opisano je kako razumjeti konje i ukratko o zmijama i morskim psima, te je prenesen izvještaj sudionika 48. simpozija IVSA-e u Sofiji, Bugarska.

Veterinar – časopis studenata veterinarske medicine Zagreb (2000.)

Baketarić, I.

Izvanredni broj. Godine 2000. časopis izlazi nakon višemjesečne stanke, a urednici su Marina Veljačić i Tomislav Šantek. Izdan je u 750 primjeraka. Tema broja posvećena je svijetu pti-

ca, često zanemarenom području veterinarske medicine. Osnovni kriterij za izradu časopisa bila je stručnost, a na njemu su osim studenata radili i prof. dr. sc. A. Marinculić, prof. dr. sc. A.

Hraste i Damir Tratnjak. Na naslovnici se nalazi slika Amazona žutog vrata te slika koja prikazuje pravilno držanje i vađenje krvi iz *v. brachialis*. I ovaj broj ima rubrike *Struka* i *Zanimljivosti*. U rubrici *Struka* opisana je sistematika i anatomija ptica, klinički pregled kaveznih ptica, česte

bolesti sobnih ptica te držanje, hranidba i njega ukrasnih ptica. U rubrici *Zanimljivosti* predstavljen život papiga u prirodi, ptice pjevice, njihova zaštita i njihova korist, Agapornisi – nerazdvojne ptice te značaj ptica u svjetskoj mitologiji.

Veterinar – časopis studenata veterinarske medicine Zagreb (2001.)

Baketarić, I.

Godine 2001. glavna urednica postaje Lada Radin i uz pomoć svojih suradnika izdaje broj tematski posvećen psima. Tema nije obrađena na klasičan način, pa je izostavljena hranidba pasa, pasminske osobitosti i uzgoj, a umjesto toga opisane su česte bolesti, kao što je ileus pasa (B. Janoška i R. Bali, apsolventi), zatim svi osjeti

kod pasa (M. Torti, M. Pejčić i L. Radin, studenti) te osnove obuke pasa (J. Pilipović, student). Također su opisani agresivni psi i kako spriječiti agresiju (M. Sindičić, student) te psi vodiči slijepih, njihove osobitosti i njihova obuka (J. György Matešić, apsolvent).

Veterinar – časopis studenata veterinarske medicine Zagreb (2003.)

Baketarić, I.

Nakon jednogodišnje stanke izlazi novi broj koji je tematski vezan za ugrožene i zaštićene životinjske vrste u Hrvatskoj. Urednici Marina Velačić i Josip Barišić ovim su brojem željeli približiti svijet ugroženih životinja i ozbiljnost njihove

zaštite. Tako je predstavljeno nekoliko ugroženih i zaštićenih životinjskih vrsta: plemenita periska, čovječja ribica, glavata želva, europski dabar, euroazijska vidra, euroazijski ris, sivi vuk, smeđi medvjed, divokoza i sredozemna medvjedica.

Veterinar – časopis udruge studenata veterinarske medicine "Equus" (2006.)

Baketarić, I.

Broj 1. Nakon ponovne duže stanke u ožujku 2006. godine objavljen je časopis *Veterinar*. Naslovnica je novog jednostavnog plavog dizajna. Napuštena je koncepcija obrade jedne teme po broju kako bi časopis bio zanimljiv širem krugu čitatelja. Glavna urednica bila je Petra Mihelčić, a izdavač Udruga studenata veterinarske medicine Equus. Neke su od tema obrađene u prijašnjim brojevima, ali s osvježenim novim spoznajama. Teme su bile *Kirurško šivanje: šavovi u kirurgiji* (dr. sc. M. Kreszinger i prof. D. Capak),

Ketoza goveda (M. Torti, apsolvent i doc. dr. sc. D. Žubčić), *Klasična svinjska kuga* (B. Ževrnja, apsolvent i prof. B. Jukić), *Savjeti mladim veterinarima – pisanje životopisa* (P. Mihelčić, apsolvent), *Hrvatske izvorne pasmine pasa* (H. Capak, student i mr. sc. I. Štoković). Objavljeni su Sažeci studentskih radova nagrađenih Rektorovom nagradom za ak. god. 2003./2004. i 2004./2005.

Veterinar – časopis udruge studenata veterinarske medicine “Equus” (2007.)

Baketarić, I.

Broj 1. Urednica Petra Mihelčić i ovom broju pristupa na isti način, istim dizajnom i brojnim novim temama. Naklada je smanjena na 250. U uvodnom tekstu urednica se osvrće na nedostatak tekstova i činjenicu da studenti ne žele sudjelovati u radu časopisa koji izlazi od 1938. godine. Spominje da se jedva sakupe članci za jedan broj godišnje. Neke od tema u ovom broju su: *Dislokacija sirišta* (H. Capak, student, E. Boš-

njak, dr. med. vet. i prof. dr. sc. D. Capak.), *Suhostaj u mliječnih krava* (S. Menčik, student i mr. sc. I. Štoković), *Izvorne pasmine ovaca* (M. Vinček, apsolvant), *Tularemija u javnom zdravstvu* (J. Barišić, apsolvant). Časopis završava člankom *Zakon o veterinarstvu*. Urednica se ovim brojem oprašta od čitatelja uz želju da se studenti napokon uključe u stvaranje najstarijeg studentskog veterinarskog časopisa na svijetu.

Veterinar – časopis studenata veterinarske medicine “Equus” (2010.)

Seferagić, S.

Broj 1. U *Veterinaru* izdanom 2010. čitateljima se obraća glavna urednica Petra Čolig. Na naslovnici je zeleni piton (*Morelia viridis*). Broj je izdan u sto pedeset primjeraka, nakon trogodišnje stanke. Uz primjerak se dijelio interaktivni CD i primjerak je bio besplatan. Uredništvo se potrudilo obuhvatiti različite teme kako bi svatko pronašao nešto za sebe. Teme su bile: *Nestroidni protuupalni lijekovi* (V. Farkaš), *Niskomolekularni sinaptički prijenosnici brzog djelovanja* (V. Farkaš), *Imunologija bivola s posebnim osvrtom na imunologiju sluznica* (V. Farkaš), *Transfuzijska medicina* (D. Knaffl), *Tetanus u ko-*

nja (P. Čolig), *Specifičnosti probavnog sustava u kunića* (M. Svedrec), *Zeleni piton kao kućni ljubimac* (T. Makjanić), *Maine Coon- rakunska mačka* (B. Vinković), *Škotsko govedo-highlander* (K. Žumbar), *Autohtone hladnokrvne pasmine konja* (P. Čolig) te osvrt na *Dane šapica*. Za kraj predgovora urednica je priložila zanimljivi citat poglavlja Dan Gerge Salisha:

Ako razgovaraš sa životinjama, i one će razgovarati s tobom, i tako ćete se međusobno upoznati. Ako ne razgovaraš s njima, nećeš ih upoznati, a ono što ne poznaješ, toga se bojiš. Ono čega se bojiš to uništavaš.

Sabina Seferagić,
studentica, Veterinarski
fakultet Sveučilišta u
Zagrebu

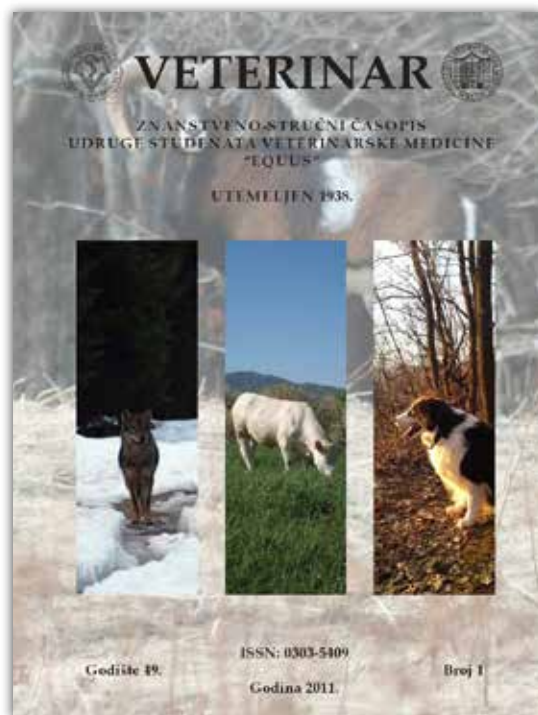
Veterinar – znanstveno-stručni časopis udruge studenata veterinarske medicine “Equus” (2011.)

Seferagić, S.

Broj 1. Godine 2011. objavljena su dva broja *Veterinara*. Prvi je broj nosio ime *Veterinar – znanstveno-stručni časopis udruge studenata veterinarske medicine EQUUS*. U uvodnoj riječi urednik Vladimir Farkaš govori da je vrijeme da *Veterinar* krene novim putem. Naglasak se stavlja na to da *Veterinar* bude znanstveno-stručni časopis koji će studentima, odnosno autorima služiti kao sredstvo za upoznavanje s

pisanjem članaka znanstvene i stručne tematike. Od izvornih znanstvenih radova objavljeni su *Utjecaj antropogenih čimbenika na smrtnost kitova (Cetacea) u Jadranskom moru* (A. Kolarčić, M. Đuras Gomerčić i T. Gomerčić), *Tjelesne osobine sivog vuka Canis Lupus L* (M. Platiša, I. Pintar i J. Kusak). Od preglednih članaka objavljeni su radovi *Inzulinom u pasa* (J. Kolaković i M. Torti), *Upotreba kombinacije disocijativnog*

Slika 12. Naslovnica Veterinara 2011. godine



anestetika tiletamina i benzodiazepinskog tranquilizatora zolazepama u kemijskoj mobilizaciji divljih životinja (V. Farkaš, V. Slijepčević i D. Konjević) te Hipertrofična kardiomiopatija u mačaka (F. Tkalec i M. Torti). Objavljeni su i sažeci radova *Strano tijelo u jednjaku psa* (M. Mičić), *Određivanje spola sredozemne medvjedice metodom lančane reakcije polimerazom* (T. Cafuk) i *Kinetika brazdanja in vitro oplodjenih govedih jajnih stanica podrijetlom iz folikula različitih veličina* (S. Uvodić). U ostalim popularizacijskim člancima mogle su se dobiti informacije o degu, tj. čileanskoj vjeverici, te o zecu i othranjivanju njegova mladunčeta.

Broj 2. U drugom broju *Veterinara* objavljenom 2011. glavni urednik Vladimir Farkaš stav-

lja naglasak na nastavak podizanja kvalitete časopisa. Časopis je te godine dobio Posebnu rektorovu nagradu što je ujedno potvrda za uloženi veliki trud i promjene tadašnjeg tima. 17. lipnja. 2011. održana je svečana dodjela Rektorove nagrade za akademsku godinu 2010./2011. Rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš dodijelio je 93 Rektorove nagrade za najbolje studentske radove i 14 Posebnih rektorovih nagrada za izuzetna studentska ostvarenja. U uredničkom odboru bili su Petra Čolig, Vladimir Farkaš, Dora Knač, Mirela Pavić i Marija Svedrec. Na pregledan i zanimljiv način predstavljeni su znanstveni radovi, a teme su bile *Procjena nekih bioloških značajki dobrog dupina (Tursiops Truncatus) s pomoću stupnjeva okoštavanja kostiju prsne peraje* (S. Horvat, M. Sakač, M. Đuras Gomerčić i T. Gomerčić), *Varijacije u mineralizaciji cakline pri prekomjernom trošenju prvog kutnjaka donje čeljusti (M1) u jelena običnog- primjena denzitometrije i back-scattered electron metode* (V. Farkaš, D. Konjević, V. Njemirovski i K. Severin). Pregledni članci bili su *Bolesti međukralježnog diska u pasa i njihovo kirurško liječenje* (D. Knaffl i B. Pirkić), *Otkrivanje i redukcija blizanaca u gravidnih kobila* (I. Getz, T. Dobranić, A. Orak, N. Prvanović, J. Grizelj, I. Folnožić) te *Puknuće prednjeg križnog ligamenta u pasa* (L. Rok., I. Karaselimović, M. Kreszinger, M. Pećin i H. Labura). Stručni članak bio je *Osobitosti zubala u mesojeda* (T. Marković, A. Pervan, D. Konjević, Z. Janicki i V. Njemirovski). U tekstu Mirele Pavić *There and back again* opisan je studij veterine u Beču te su objavljeni tekstovi o Posebnoj rektorovoj nagradi i nagradi *Dr Suzana Tkalčić One health Award* u rubrici *Vijesti iz znanstvenog života studenata*.

Veterinar – znanstveno-stručni časopis studenata veterinarske medicine (2012.)

Seferagić, S.

Broj 1. Urednica Sanja Horvat predstavila je *Veterinar* i istaknula da nastoji poboljšati ili u najmanju ruku zadržati njegov vizualni identitet i sadržajnu kvalitetu. Objavljeni su izvorni znanstveni radovi *Značenje morfometrije ribljih kostiju za arheozoološka istraživanja* (D. An-

dreić i S. Kužir) te *Procjena broja dobrog dupina (Tursiops Truncatus) u Šibensko-kninskoj županiji* (M. Selektović, K. Šlogar, M. Đ. Gomerčić i T. Gomerčić). Od preglednih članaka objavljen je rad *Otrovanja organofosfornim spojevima i karbamatima* (S. Levak i P. Crnić), *Subakutna aci-*

doza buraga u mliječnih krava (S. Bartolović., G. Gregurić Gračner, Lj. Bedrica i D. Gračner) te *De-generativna bolest mitralnih zalistaka pasa* (S.

Horvat, M. Sakač, M. Torti). Objavljen je i jedan popularizacijski članak pod naslovom *Zdravstvena zaštita pčela i sigurnost pčelinjih proizvoda*.

Veterinar – znanstveno-stručni časopis studenata veterinarske medicine (2013.)

Seferagić, S.

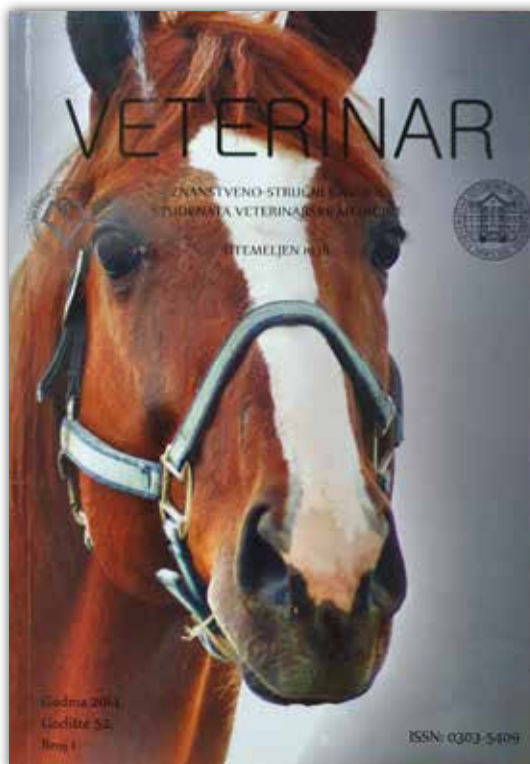
Broj 1. U ovom broju *Veterinar* je predstavljen kao stručno-znanstveni časopis studenata veterinarske medicine te su objavljeni izvorni znanstveni radovi koji su prijavljeni za Rektorovu nagradu u protekloj akademskoj godini. Objavljeno je i više tekstova o studentskim boravcima u inozemstvu u različitim veterinarskim klinikama u kojima su se naveli dojmovi, iskustva, primjedbe, savjeti koji mogu biti korisni studentima koji se odluču za razmjenu. Kao i u prijašnjim brojevima objavljeni su izvorni znan-

stveni radovi, i to *Analiza učestalosti bolesti pasa u veterinarskoj praksi na području Sisačko-moslavačke županije* (M. Antolić, M. Milešević i M. Pavlak), *Tjelesne izmjere tornjaka prema izložbenim razredima* (D. Bijelić., B. Vudrag, A. Ekert Kabalin i I. Štoković), *Dijagnostika gravidnosti u domaćih magarica* (K. Šlogar, M. Seletković i N. Prvanović Babić), *Biokemijski parametri prilikom pojave katarakte u pasa* (N. Mirković, D. Švob, M. Lipar, B. Pirkić i G. Spasovski).

Veterinar – znanstveno-stručni časopis studenata veterinarske medicine (2014.)

Seferagić, S.

Broj 1. Urednica se obraća treći i posljednji put u ulozi glavne urednice. U ovom su broju objavljeni izvorni znanstveni radovi i pregledni članci koji mogu poslužiti za ponavljanje i podsjećanje već naučene materije. Teme su raznolike, a objavljene su sljedećim redoslijedom: *Ponašanje konja pri nepoznatom* (P. Špehar i K. Matković), *Mišići prsnog pojasa kune bjelice* (L. Radmanić, J. Tršan i I. Alić), *Procjena bronhoskopije kao dijagnostičke metode u potvrđivanju bolesti donjih dišnih putova u pasa* (M. Čelar, D. Dančuo i I. Kiš). Od preglednih članka zanimljivi su radovi *Liječenje dijafiznih lomova potkoljeničnih kostiju u pasa i mačaka* (K. Šlogar, P. Kostešić, H. Milošević i D. Matičić) te *Metode liječenja malignog limfoma u pasa* (H. Tkalčević, T. Rajković i N. Kučer). Na kraju časopisa nalazi se pismo glavnoj urednici u kojemu se pojavljuju studenti, odnosno uredništvo veterinarskog časopisa *Hiron* Veterinarskog fakulteta u Beogradu u kojemu pohvaljuju rad časopisa i ističu da im je časopis *Veterinar* ideja, motivacija i dobar učitelj.



Slika 13. Naslovnica Veterinara 2014. godine

Veterinar danas

Iva Benvin, studentica,
Veterinarski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Benvin, I.

Sažetak

Premda je prošlo više od godinu dana od tiskanja posljednjeg broja časopisa Veterinar, u svibnju 2016. godine potaknuta je inicijativa da se ponovno pokrene njegovo izlaženje. Studentski su urednički odbor tada činili su Marko Bagarić, Tomislav Bosanac, Zvonimir Delač, Stefani Fruk, Andrej Kupres, Anđela Šimić te glavna urednica Iva Benvin. Urednički kolegij, aktivan i danas, čine djelatnici Veterinarskoga fakulteta. Uz novo je uredništvo časopis dobio potpuno nov vizualni identitet. Primjerak časopisa je besplatan i izlazi dva puta godišnje. U novim brojevima Veterinara objavljuju se izvorni znanstveni, stručni i pregledni radovi iz različitih područja veterinarske medicine. Svaki objavljeni znanstveno-stručni rad nastao je u suradnji studenata veterinarske medicine s njihovim mentorima i svi radovi podliježu recenziji dvaju recenzenata. Noviji brojevi časopisa donose i popularizacijske članke na hrvatskom i engleskom jeziku te intervjue. Svi brojevi Veterinara dostupni su u tiskanom i online obliku na mrežnoj stranici Fakulteta. Objavljeni radovi dostupni su i na portalu hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa Hrčak te se, uz popularizacijske članke, objavljuju na Veterina portalu.

Veterinar – znanstveno-stručni časopis studenata veterinarske medicine (2016.)

Slika 1. Naslovnica prvog broja nakon ponovnog pokretanja časopisa



Broj 1. objavljen je u studenome 2016. godine. Naklada je bila 300 primjeraka. U prvom planu i dalje je znanstveno-stručni profil časopisa, stoga su u ovom broju objavljena dva izvorna znanstvena rada: *Prisutnost bakterije Erysipelothrix rhusiopathiae u populaciji divljih svinja s dva lokaliteta – preliminarni rezultati* (M. Karađole, F. Adamić, M. Bujanić, K. Matanović, D. Konjević) i *Utjecaj dugotrajnog tretmana saharozom u plitkoj vodi na ekspresiju gena Δ desaturaza te koncentraciju masnih kiselina i malondialdehida u jetri štakora* (K. Miljak, T. Mašek, K. Starčević) i dva stručna rada: *Prikaz godišnjeg izvješća EFSA-e i ECDC-a o uzročnicima zoonoza, zoonozama i epidemijama podrijetlom iz hrane i vode u Europskoj uniji tijekom 2014. godine* (S. Žužul, V. Dobranić) i *Obrambeno ponašanje u gmazova* (J. Miljković, A. Shek Vugrovečki). Među ostalim, objavljeno je i nekoliko popularizacijskih članaka o aktivnostima studentskih udruga i studentskom boravku na Veterinarskom sveučilištu u Beču te popularizacijski članak na engleskom jeziku studenta iz Namibije o studiranju na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu.

Veterinar – znanstveno-stručni časopis studenata veterinarske medicine (2017.)

Te su godine studentski urednički odbor činili Ivona Baketarić, Krunoslav Bodalec, Zvonimir Delač, Ivana Filipčić, Stefani Fruk, Andrej Kupres uz glavnu urednicu Ivu Benvin.

Broj 1. objavljen je u travnju 2017. godine. Objavljena su dva izvorna znanstvena rada: *Komparativna analiza tumora sjemenika pasa upotrebom histopatološke pretrage i metodom protočne citometrije* (S. Mihoković, D. Kezić, M. Mišić, M. Popović, M. Hohšteter) i *Diferencijacija stanica u primarnoj kulturi neurona iz dva soja transgeničnih miševa* (M. Mirić, S. Kužir, I. Alić) te dva stručna rada: *Prikaz koronarnih arterija ovce na anatomskom preparatu srca primjenom poliuretanske smjese* (S. Došen, M. E. Husić, T. Trbojević Vukičević, M. Đuras) i *Dijagnostika gravidnosti koza* (T. Josipović, I. Butković, J. Grizelj, S. Vince, B. Špoljarić). Također su objavljeni popularizacijski članci studentskih udruga Veterinarskoga fakulteta IVSA i Equus te članak o novoosnovanoj udruzi studenata koja ujedinjava sve tadašnje udruge na Fakultetu. Među ostalim, čitateljima su predstavljena iskustva studenata na studentskim boravcima u Sloveniji i Kanadi, izvještaji s Humanijade i prvog Europskog seminara studenata veterinarske medicine održanog u Utrechtu te članak na engleskom jeziku o Erasmus studijskom boravku studenta iz Albanije na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu.

Broj 2. objavljen je u studenom 2017. godine na Svečanoj sjednici Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Objavljena su četiri izvorna znanstvena rada: *Analiza izražaja gena tijekom in vitro diferencijacije neurona* (A. Stojanac, I. Alić), *Morfometrijske osobitosti spermija jarčeva francuske alpine* (K. Rakić, S. Vince, I. Žura Žaja), *Molekulska karakterizacija APEC sojeva E. coli izdvojenih na farmama peradi Republike Hrvatske* (L. Lozica, Ž. Gottstein, D. Horvatek Tomić), *Životne, prehrambene navike i stavovi studenata druge godine studija veterinarske medicine* (M. Prišlin, L. Pincan, O. Šiftar, A. Shek Vugrovečki, L. Radin, L. Vranković, J. Aladrović). U ovome je broju objavljen skraćen i prilagođen prijevod teksta pod naslovom *Bromirani retar-*

ZOD KUTAK

Veterinar Zoološkog vrta grada Zagreba

Zoološki vrt grada Zagreba jedan je od dvaju zooloških vrtova u Hrvatskoj. Prostire se na površini od 7 hektara, a nalazi u parku Maksimiru, gotovo u središtu grada. U njemu posjetitelji mogu vidjeti 275 različitih vrsta životinja – sisavaca, ptica, gmazova, vodosemca, riba i beskralježnjaka. Osim toga, Zoološki vrt grada Zagreba sudjeluje u programima zaštite ugroženih vrsta, organizira različita događanja te nudi posjetiteljima različite obrazovne programe. Kako bismo iz prve ruke saznali informacije o ulozi veterinara u Zoološkom vrtu, razgovarali smo s Jadrankom Borasom, mladim veterinarom zaposlenim u Zoološkom vrtu grada Zagreba. U razgovoru s njim otkrio nam je detalje iz studentskih dana i kako je biti veterinar Zoološkog vrta te zanimljivosti o njegovim stanicima.

Što vas je navelo da upišete veterinarsku medicinu?

Oduvijek sam maštao o tom, ali nisam očekivao da ću to završiti. U moje vrijeme većina je ljudi upisivala veterinu nakon srednje veterinarske škole, a ja sam završio gimnaziju. Oduvijek sam bio u kontaktu sa životinjama i to mi je bila želja. S godinama je bilo podijeljenih osjećaja, kad sam vidio što sve veterinar može raditi i nisam bio oduševljen sa svime. Ali na kraju je sve savršeno završilo.

Čime ste se najviše bavili za vrijeme studiranja?

Na početku sam se pokušavao baviti sportom u slobodno vrijeme, ali kasnije je ostalo vremena samo za fakultet i učenje zbog napornog rasporeda. Za vrijeme studiranja volontirao sam na kirurgiji tijekom 5. godine studija te preko ljeta po veterinarskim ambulancama u Osijeku. Sve je krenulo sa speleološkim na 2. godini faksa, kada smo išli na teren zajedno s ekipom s PMF-a i bavili se gmazovima.



Slika 1. Aplikacija anti-helmintika.



Slika 2. Medicinski trening primata (Hannaman tangur).

44 Veterinar Godina 2017. Godište 55. Broj 2.

Slika 2. Intervju s Jadrankom Borasom, veterinarom iz Zoološkog vrta grada Zagreba

danti plamena i perfluorirane tvari (preveo prof. dr. sc. E. Srebočan) čija je primarna svrha da pomogne studentima u izradi seminara iz kolegija Toksikologija u 8. semestru. Popularizacijski dio čine članci studentskih udruga IVSA, Equus i SportVEF te nekoliko članaka o studentskim boravcima u inozemstvu poput Erasmus ljetne prakse na Tenerifima, CEEPUS ljetne škole akvakulture u Sarajevu i Erasmus studijskog boravka u Wrocławu i Brnu. Objavljena su i dva popularizacijska članka na engleskom jeziku, jedan o Erasmus studijskom boravku studentice iz Meksika na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu te drugi koje su napisali studenti sa studija veterinarske medicine na engleskom jeziku na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. U ovome je broju objavljen prvi intervju u časopisu *Veterinar* s Jadrankom Borasom, mladim veterinarom zaposlenim u Zoološkom vrtu Grada Zagreba, koji donosi zanimljive informacije o ulozi veterinara u Zoološkom vrtu.

Veterinar – znanstveno-stručni časopis udruge studenata veterinarske medicine (2018.)

Studentski urednički odbor proširen je za nekoliko novih članova: Irisz Koutis, Matthew Meddings, Mia Reba i Mihaela Vranješ. Naklada časopisa povećana je na 500 primjeraka.

Broj 1. objavljen je u travnju 2018. godine. Čitateljima su dostupna dva izvorna znanstvena rada: *Biomarkeri periodontalnih bolesti izdvoje-*

Slika 3. Naslovnica prvog broja časopisa objavljenog 2018. godine



Slika 4. Dio studenata dobitnika Rektorove nagrade za društveno koristan rad u akademskoj i široj zajednici u ak. god. 2017./2018. (slijeva nadesno: I. Baketarić, S. Fruk, I. Benvin, A. Kupres, M. Vranješ, Z. Delač, K. Bodalec)



ni iz sline pasa (P. Šoštarić, K. Marić, H. Valpotić, D. Brozić) i *Usporedba karakteristika LH valova u mliječnim krava podvrgnutih trima sinkronizacijskim protokolima* (A. Bem, D. Jelenčić, G. Štibrčić, J. Kuleš, R. Barić Rafaj, J. Grizelj, D. Špoljarić, S. Vince, B. Špoljarić), zatim jedan pregledni rad *Uzroci upale Ahilove tetive u životinja* (M. Pećin, T. Kostanjšak, N. Ivkić) i stručni rad *Urinarna inkontinencija kao posljedica kastracije kuja* (A. Lessel, G. Bačić, N. Mačević). U svrhu popularizacije studentskih aktivnosti objavljeni su popularizacijski članci o studentskim boravcima u inozemstvu, članci studentskih udruga te dva članka na engleskom jeziku o boravku stranih studenata na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu u okviru programa Erasmus.

Broj 2. objavljen je u studenom 2018. godine. Studentski odbor činili su Ivona Baketarić, Krunoslav Bodalec, Zvonimir Delač, Irisz Koutis, Andrej Kupres, Mihaela Vranješ i Iva Benvin kao glavna urednica. Sadržaj ovoga broja čini znanstveno-stručni dio, jedan izvorni znanstveni rad, *Istraživanje prisutnosti konja u tipu dalmatinskog bušaka na području Dalmacije* (E. Listeš, K. Starčević, K. Severin, M. Cotman, Lj. Barbić, M. Maurić) te dva stručna rada: *Najčešće bolesti jednjaka u psa* (M. Vukojević, D. Potočnjak, I. Šmit) i *Dijagnostika i liječenje puknuća prednjega križnog ligamenta* (S. Vukelić, M. Pećin).

Od popularizacijskih članaka opisane su aktivnosti sekcija Udruge studenata veterinarske medicine poput Dana studenata i Europskog seminara studenata veterinarske medicine, te iskustva s programa Erasmus i CEEPUS. Objavljeno je i pet članaka na engleskom jeziku te dva intervjua, s volonterkom na Klinici za kirurgiju, oftalmologiju i ortopediju te s nedavno diplomiranom veterinaricom koja radi na doktoratu na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Bernu.

Veterinar – znanstveno-stručni časopis udruge studenata veterinarske medicine (2019.)

Studentski urednički odbor činili su Ivona Baketarić, Ana Delač, Zvonimir Delač, Irisz Koutis, Juliette Alexandra Magoga, Aleksandra Medaković, Sabina Seferagić, Sunčica Sertić, Mihaela Vranješ te glavna urednica Iva Benvin. Naklada je povećana na 600 primjeraka.

Broj 1. objavljen je u travnju 2019. godine. Ovaj broj puno je većeg i raznolikijeg sadržaja u odnosu na prethodne brojeve. Sveukupno ima 80 stranica, za razliku od prvog broja objavljenog nakon ponovnog pokretanja časopisa *Veterinar* 2016. godine koji je imao 40 stranica. Znanstveno-stručni dio čine jedan izvorni znanstveni rad, *Pregled podudarnosti citopatoloških i histopatoloških dijagnoza od istovjetnih lezija sa Zavoda za veterinarsku patologiju od 2009. – do 2016. godine* (M. Dvorščak, M. Hohšteter, I. C. Šoštarić-Zuckermann) te tri stručna rada: *Komplicacije cijeljenja loma kostiju pasa i mačaka* (E. Oster, T. Banković, M. Pećin), *Procjena uspješnosti oralne vakcinacije lisica s obzirom na suzbijanje bjesnoće na teritoriju Republike Hrvatske* (S. Kranjčec, A. Slavica) i *Značenje bakteriocina enterokoka u sigurnosti hrane* (N. Vukušić, N. Zdolec). Osim toga, sadržaj ovoga broja ispunjen je popularizacijskim člancima o mobilnosti studenata u okviru programa Erasmus ili CEEPUS na hrvatskom ili engleskom jeziku te člankom o ljetnim praznicima na Šri Lanki. Kako bi studenti bili informirani o širini veterinarske struke i različitim područjima u kojima se doktor veterinarske medicine može zaposliti, u ovome broju objavljen je serijal *Jedan dan u životu veterinaru* koji se sastoji od dva izvještaja mladih kolega veterinara iz velike i male prakse. Objavljeni su i zanimljivi intervjui: s volonterkom na odjelu klinika Veterinarskoga fakulteta na Zavodu za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju te s hrvatskom proizvođačicom opreme za životinje o njezinoj inovaciji nosiljke za velike pse. S obzirom na to da je odlazak na rezidentski program danas sve češći, u ovome je broju objavljen članak o značenju statusa *Diplomate* i rezidentskog programa te intervju s Anom Petak, dr. med. vet., rezidenticom treće godine europskog koledža



Slika 5. Naslovnica prvog broja časopisa u 2019. godini

veterinarske dermatologije na Veterinarskome fakultetu u Zagrebu.

Veterinar danas rezultat je izdvojenog vremena i truda studenata veterinarske medicine, grafičkog urednika, Uredničkog kolegija, lektora i recenzenata, uz potporu dekana. Zahvaljujući tome studenti koji su bili dio Studentskog uredničkog odbora u ak. god. 2017./2018. nagrađeni su Rektorovom nagradom za društveno koristan rad u akademskoj i široj zajednici. Nagrađeni su Mihaela Vranješ, Stefani Fruk, Ivona Baketarić, Krunoslav Bodalec, Zvonimir Delač, Ivana Filipčić, Irisz Koutis, Andrej Kupres, Matthew Meddings, Mia Reba i Iva Benvin. Osvremenjivanjem časopisa te svakim novim objavljenim brojem časopis se nastoji podignuti na najvišu moguću razinu, održati kontinuitet izlaza te postići još veća prepoznatljivost.

Veterinar

1938-1941



1938
Veterinar – list
studenata
Veterinarskoga
fakulteta u Zagrebu

1947-1951



1947
Veterinar – časopis
studenata
Veterinarskog
fakulteta



1950
Veterinar – časopis
Narodne omladine
Veterinarskih fakulteta
Zagreb-Beograd



1951
Veterinar – časopis
Narodne omladine
Veterinarskih
fakulteta FNRJ

1972-1974



1973

Veterinar – časopis saveza
studenata veterinarske
medicine Jugoslavije

1969-1970



1969



1961

Veterinar – časopis saveza
studenata veterinarske
medicine Jugoslavije



1958

1955-1967



1955

Veterinar – časopis
udruženja studenata
veterinarske medicine
Jugoslavije

1976-1985



1976

Veterinar – časopis Saveza
socijalističke omladine
veterinarske medicine
Jugoslavije

1995-2001



1996

Veterinar – časopis studenata
veterinarske medicine Zagreb

2003



2003

Veterinar – časopis udruge
studenata veterinarske
medicine „Equus”

2006-2007



2006

2010-2014



2010

Veterinar- časopis
studenata
veterinarske
medicine "Equus"

2016-danas



2019



2016



2014

Veterinar – znanstveno-stručni časopis
studenata veterinarske medicine

SADRŽAJ:

<i>Riječ urednice</i>	1
<i>Studentske organizacije Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1919. – 1990.)</i>	2
<i>Udruga studenata veterinarske medicine Equus</i>	
• <i>Početak udruge Equus</i>	10
• <i>Povijest udruge od 2001. godine do danas</i>	13
• <i>Edukativna izložba Reptilomanija+ od početaka do danas</i>	19
<i>International Veterinary Student's Association, IVSA Hrvatska</i>	
• <i>Od početaka u Europi do udruženja na svim kontinentima</i>	22
• <i>Izveštaj o osnutku IVSA-e Hrvatska</i>	23
• <i>Sjećanja na aktivnosti IVSA-e Zagreb – od 1994. do 1998</i>	24
• <i>IVSA na prijelomu milenija – od 1997. do 2003.</i>	26
• <i>IVSA na prijelomu milenija – s papira u digitalnu komunikaciju</i>	28
• <i>Aktivnosti IVSA-e Hrvatska u 21. stoljeću</i>	29
<i>Sport na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu</i>	
• <i>Prva sportska natjecanja Veterinarskoga fakulteta</i>	33
• <i>Humanijada kroz povijest</i>	34
• <i>Djelovanje Sportskog društva Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (SportVEF) (2007. – 2017.)</i>	35
<i>Udruga studenata veterinarske medicine</i>	39
<i>Debata i veterinari</i>	40
<i>Vet Society</i>	41
<i>The International Section</i>	42
<i>Od studentskih dana do mirovine iz perspektive prof. dr. sc. Marija Bauera i prof. emeritusa Mensura Šehića</i>	44
<i>Razgovor s prof. dr. sc. Željkom Grabarevićem</i>	54
<i>U razgovoru s profesoricom na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu dr. sc. Ljiljanom Pinter</i>	61
<i>Veterinarski fakultet iz studentske i profesorske perspektive prof. dr. sc. Petra Džaje</i>	66
<i>Veterinarski fakultet iz perspektive dr. sc. Lade Radin, voditeljice Ureda za EU projekte</i>	70
<i>Veterinar od prvoga broja</i>	74
<i>Veterinar danas</i>	118